Slovenian or Serbo Croatian
Poetical Paraphrase of the
Life of Christ

Giugno (Junius or Gjonu) Palmotić (1606-57)
native of Ragusa, an Illyrian or Dalmatian poet
His Christiad (Kristijada) is a free Version
of the Latin poem Christiados of [illegible] Vida
Palmotić has introduced the ancient Slavonic [illegible]
(v. Pypin a Spasović I. 248-49)
An another Edition of this work appeared in 1690

KRISTIADA

TO JEST

ŽIVOT I DJELA ISUKRSTOVA

SPJEVANA PO

GJONU PALMOTIĆU,

VLASTELINU DUBROVAČKOMU.

(PREŠTAMPANO TROŠKOM MATICE ILIRSKE).

U ZAGREBU.

TISKOM NARODNE-TISKARNE DRA. LJUDEVITA GAJA.

1 8 5 2.

PREDGOVOR.

Evo troškom Matice opet jednog djela starodavne dubrovačke književnosti na svjetlu. Pjevana i pisana je pjesma ova prie dvestá godinah po latinskom djelu Jerolima Vide, koji je pod naslovom „Christiade“ 1535. god. u heksametrih izpjevao život i djela Isusova, dieleći pjesmu svoju na šest pjevanjah. Ovo latinsko djelo je Palmotiću samo na to bilo, da se duh njegov u svom slobodnom pjesničkom poletu nječesa pridržati more i s toga se je Vidinih šest pjevanjah na slovinskoj njegovoj liri do dvaest i četiri umnožalo i ponaraslo na 4321 strofu.

Medjutim djelo njegovo nije za njega živa štampano bilo. Istòm po njegovoj smrti i propasti Dubrovnika trešnjom godine 1667. bi izdano *od* brata njegova Jurja u Rimu u štampariji Jakoba Maskardića 1670. Ovo izdanje je valjda po izvornom rukopisu samoga Gjona, te neimajući nikakovih drugih rukopisah, bì odlučeno, da se pri ovom izdanju posve držati treba po onom, kako je prvi put u Rimu Kristiada izdana bila.

Da štioci vide, koja je u pravopisu promjena učinjena, evo ću navesti nekoliko strofah iz raznih pjevanjah:

Pjev. IX.

Priko bliscgnieh iur gradoua,*)
Prolietasce glàs nemili,
Kosu glaue slieh Scidouà,
Boga isdajom vhitili;

Nù to parua rasglascena
S'nochniem mrakom ova diela
Placna maika Boscanstuena,
Iosc nebiesce ochiutiela.

Sa suese ona prikoi sgodi
V suom sarzu suegh bojasce,
I veliko slo kegodi
Tad gnie pamet gonetasce.

Krijuchi od gnie staraz bolni,
Grad Nazaret tai cas oghiee,
Harliem hodom ter ù stolni
Ierusalem nochno poghie.

Na saglauu tieh besieda,
Vriedni mladaz Bogu mijo,
Scalosna je starza blieda,
Gorko vzuilien sagarlijo.

V kratkose naj pòslije
Oue rieci riet vsili,
Nasce vfanie sue vmrije
Suesmo dobro isgubili.

---

*) Nemogasmo onaj dugi ſ upotriebiti koji se nahodi u prvom izdanju, jer ga štamparija nije imala.

**

Pjev. XII.

Sascto kako ù grad bijli	Nù prosipliuch srake slate
Vliesosce od Solime	Liepscase opet gnimi obiaui,
Biehu gnie trag isgubili,	I cestite varh poiate,
I gnie pogled ù toi vrijme.	Suoj goruscti srak vstaui.

Svakomu čitatelju je očevidno, da smo mi organički pravopis u preštampanju Kristiade poprimili, koji je, kad se naš jezik latinskim pismenima piše, posvuda znan i običan. To je trebalo učiniti, da izdanje ovoga veličanstvenoga umotvora Palmotićeva svoju svrhu dokuči i što više štiveno i razšireno bude. A za preštampanje Kristiade već je zato priličniji, što se može razlučiti *s* od *z*, *š* od *ž*, što u rimskom izdanju nije moguće, jer se piše za prva dva glasa *ſ* i *s* a za druga dva *ſc* bez ike razlike. Ovako je ravnateljstvo matice uradilo već kod izdavanja dielah Gundulićevih i Gjorgjićevih. No tada još zadržan bì iz rukopisah i prvih izdanjah pred slovom *r* gdje isto, kao samoglasnik, slovku načinja, tako zvani mukli *a*, koga nije trebalo izgovarat i za koji se u to ime na gornjem kraju još zadjenuo naglasak \`. Organički pravopis je ustanovio, da se jedan glas sa jednim ili najviše sa dva zlamenja piše i zato mjesto *chi*, *gli*, *gni*, *sc* uvedeno je ć, lj, nj, š; a dosljedno radeći morade se i glas *r* u grd, drž i t. d. pisati brez naznačenoga à, koji je posve suvišan, baš jer je mukao.

Držeći se organičkoga pravopisa, uvažavajući mnjenje i primjer svih temeljitiih jezikoslovacah i u obće književnikah srbsko-hrvatskih bude po književnom odboru Matice ustanovljeno, da se u ovomu i budućih izdanjih knjigah troškom Matice piše tamo *r* bez ikakog drugoga samoglasnika, gdje se samo u slovki nahodi.

Napominjemo, da smo u ostalom tekst od rieči do rieči iz prvoga izdanja djela Palmotićeva savjestno i tvrdo zadržali, te zato više po blagoglasju, nego po korenu riečih pisali. I u prvom izdanju je najviše pisano *oza*, al gdjegdje ima i *otza*, najviše *zlachien* a drugdje i *zlatien*; sad *mio*, sad opet *mijo*; *graghia* i *gradia* i t. d. Iz toga uzroka je i zadržan način pisanja: *prije*, *umorijo* i t. d. gdje je pjesnik okončak na *ijo*, *ije*, i t. d. za dvie slovke uzeo. Ovo posve odgovara blagoglasju, a i zato je svrsi shodno, jer se razlikuje od nebrojnih onih slovkah, gdje se mora više samoglasnikah ujedno stopiti, česa radi se nahodi dyphtongah, dvoglasnikah, a kadkad i triphtongah, troglasnikah u Kristiadi n. p. *Višnji duše kiem sva izhode; Kiem dao bieše gorku tugu*; *sto gradovah svoieh nekrati* i t. d.

Budući da mjesto ѣ, *ě*, rimsko izdanje ima *ie* i *i*, a gdjegdje i *e*, to je zadržano *ie* i onda, kad se po izgovoru narodnom čuje kao *je*, a mjesto *i* je metnuto u kratkim slovkama *e*, u drugima *ie*. Osim tog

je radi narodnog blagoglasja umekšan prediduči suglasnik, gdje je trebalo n. p. *lećeti*, *vidjeti* i t. d. što je isti Palmotić radio pišuć na mjestih *lechieti*, *vighiet* i t. d.

Kristiada je takodjer godine 1835. u Budimu sa slovi Ivana Gjuriana i Martina Bage pod sljedećim naslovom izašla: *Kerstovka iliti xivot i dyla Gospodina nashega Isukersta u dvadeset i csetiri pyvanja izpyvana po Jonu Palmotichu Vlastelinu dubrovacskomu a sada na obcheniji ilirski izgovor prevedena i drugi puta na svytlost dana Ignaciom Al. Berlichem Brodjaninom*, no tu su, kao što se u predgoru razlaže, lagljeg razumljenja radi učinjene mloge promjene u jeziku, a u mjesto osmoslovnih izvornih, napravljeni su deseteroslovni reci, osim tog je i ovo djelo starim slavonskim pravopisom izašlo, te već i razprodano. Mi smo se okoristili sa riečnikom, koji se nalazi k tomu izdanju prištampan.

Preštampana je takodjer u izvornom jeziku latinskom posveta prvoga izdanja Kristiade Kardinalu Barberinu od brata Jurja kao izdatelja učinjena, a dodan je s njekima promjenama u našem jeziku pjesnikov životopis, kako ga je Stiepan Gradić Dubrovčanin i čuvar knjižnice vatikanske napisao i kako je štampan u prvom izdanju.

Osim toga smo preštampali iz prvog izdanja sve latinske i slovinske pjesme, koje su na slavu našeg pjesnika utištene, i još smo pridali od kanonika Jurja Ferića na sva djela Gjonova sastavljene latinske epigrame, koje dobismo od g. kanonika Nikole Arbanasa iz Dubrovnika. Napokon je podpisani po nalogu ravnateljstva Matice rietke rieči, zemljopisna i basnoslovna imena na koncu redom abecedskime protumačio. A rieči koje su nepoznate, a nisu navedene ondje, nahode se u riečnicih, koji su uz djela Gundulićeva i Gjorgjićeva naštampani. Izostavljena su pako sva imena varoših i mjestah u šestom pjevanju se nahodeća, s toga što se jasno ondje veli, na koje koljeno čivutsko spadaju.

Kristiadu će svaki čitatelj u ostalom tim lakše razumjeti, što su djela i život Isusa Hrista iz kršćanskoga nauka svakomu poznata.

U ZAGREBU, dne 19. Studena 1851.

Andria Torkvato Brlić,
privremeni tajnik matičin.

EMINENTISSIMO AC REVERENDISSIMO
PRINCIPI DOMINI

FRANCISCO CARDINALO BARBERINO,

SACRI COLLEGII DECANO, REIPUBLICAE RAGUSINAE PROTECTORI.

GEORGIUS PALMOTTA

FELICITATEM.

Vetustissimum genus annalium, Princeps Eminentissime, ac ipsius naturae magisterio generi humano monstratum poemata cantusque fuisse, a doctissimo quoque solerter animadversum, summamque rationem in ea re versatam esse comperio. Primi namque mortales, cum ad prudentiam in consiliis capiendis necessariam sua cuique experimenta nequaquam esse satis intelligerent, quod plurima gerenda occurrerent, quorum exempla longiore intervallo, quam humanae vitae spatium dabat, repeti oporteret; res gestas clarorum virorum, ad vitae doctrinam idoneas, vincta rudibus, utcumque numeris oratione comprehendere, caeteraque musarum svavitate condire ad memoriae praesidium instituerunt; ne fructus eorum, quae dicta sapienter, aut strenue facta, aut inventa salubriter in vitam prodibant, unius regionis, ac temporis angustiis terminarentur: ita enim fiebat, ut cum ad aures jucundius acciderent et libentius ediscerentur, et memoriae tenacius haererent, facile deinde, succedentibus quasi per manus, qui eadem acciperent, traderentque, in omnem late posteritatem extenderentur, et quod usquam fieret prodesse ubique posset. Hinc illa παλαιγενέων κλέ ανδρῶν Homerico Achilli ad citharam modulata: hinc priscae virtutis laudationes in mensas, atque inter pocula usurpatae, quarum memoriam Catonis originibus debemus: hinc Armini, Tacito laudati superstes ad longam posteritatem recordatio, quod quanquam Graecorum annalibus ignotus, et Romanis non perinde celebris, tamen caneretur barbaras apud gentes: quibus ea virtutis colendae, et ad posteros prodendae ratio pro historia et litterarum monumentis erat. Cujus quidem moris etiamnum retinentes habemus finitimas nostrae civitati Slavorum gentes, quarum in ore, auribusque nihil hoc genere

carminis frequentius est. Quoquidem haud temere ullum paulo illustrius editorum a veteribus Hungaris, Serblisque, ac Bulgaris facinorum intactum, indictumque reperias; non bella suscepta cum barbaris, non juncta inter se foedera, non commissa praelia, non ortas a praeliis victorias, aut clades, quas deinde proxima rerum orientalium conversio est consecuta. Nec sole in hoc genere laudis veterum Poetarum industriam occupatam accepimus, sed etiam, accedente maxime litterarum subsidio, in indagandis naturae secretis in excolenda vitam disciplina et moribus formandis exstitisse versatis summa cum laude in hac exequenda ratione apud Graecos quidem Solone, Empedocle, Pythagora, Phocilide, apud Romanos vero Ennio, Lucretio; aliisque utraque in gente permultis, qui honestissimis carminum suorum illecebris ad temperandam Philosophiae austeritatem solerti consilio usi sunt; ne scilicet animos ad praeclara nitentium ingratus labor offenderet, sed existens e musarum svavitate studium et oblectatio pro mele quodammodo esset ad pocula, quibus sapientia hauritur, imbuenda; utque ea ratione cupidi bonarum artium, non modo cum seriis intenti sunt, sed etiam in otio ac remissione ad virtutem proficerent. Nam quid ego Vates commemorem sacrarum litterarum praeconio nobiles, qui tanti nominis dignitatem non minus carminum gloria, quam futuri praesagiis meruerunt? egregium Psalmorum scriptorem, caeterosque Divinae mentis canoros interpretes, quorum numeros coelestis sapientiae plenos perenne instrumentum habemus gaudentis in Domino Ecclesiae, et dies festos celebrantis. Nec vero defuerunt sui Christianae quoque Philosophiae, historiaequo Poetae: quin uberrimus eorum proventus per omnem Ecclesiae memoriam fuit; et quamquam post exortam Evangelii lucem ad prodendas litteris cogitationes suas optimus quisque multo uberiorem, clarioremque materiam nacti, et executi sunt in severa de Deo, rebusque Divinis Philosophia tractanda: non idcirco tamen amoenioribus hisce musis colendis stili sui gravitatem arcendam duxerunt. Inter hos profiteri nomen suum ausus nuper est Junius Palmotta, frater meus, delecto argumento omnium gravissimo, amplissimoque: de rebus a Christo Domino inter homines gestis. Id autem exequendum sibi putavit Illyrico carmine; secutus Latinum ejusdem argumenti Poetam Hieronimum Vidam Albensem Antistitem, quomodo Ennius Euripidem, Caeciliusque et Terentius Menandrum secuti sunt: operae pretium se facturum pro certo sperans; quod non ex vano sibi auguratus est, captos olim suorum numerorum dulcedine Slavorum populos, partem aliquam otii, quod nunc Uladislais, Coruinis, Craiueichiis suis memorandis oblectant, ad Christi Domini, ejusque sodalium res gestas, et miracula patrata, et duratos labores, et tradita vitae praecepta secum una cu-

nenda, et celebranda conversuros; idque ob ipsas, de quibus hic disputo caussas; quae quidem eo gravioris in hac re momenti sunt, quod usus linguae illirycae omnium, quibus Christi nomen invocatur et colitur, latissime patet, quodque illa populares suos adeo sibi addictos habet, ut praecipua quadam animi inductione exteras omnes aspernentur ut inde vel maxime profectum existimem, quod his unis inter caeteras Europae gentes uti fas est proprio sermone cum in scribendis, legendisque sacris litteris, tum in sacrificiis, caeterisque Divinis officiis obeundis. Adde quod imprimis elegans est, et copiosa; priscisque, et a vulgo semotis vocibus frequens, itemque loquendi formulis ad grandem et magnificam orationem, qua Poetas uti necesse est, mirifice factis; et quod raro in aliis reperias, casus suorum nominum nulla ope articulorum, sed ipsius dictionis inflexione distinguit; ipsaque nomina in omnia tria genera distributa habet: quae res, si doctissimo Bembo credimus, idiomatis imprimis docti et eruditi, et minime vulgaris indicium est; denique nobilis imprimis et magnis rebus gerendis nata, ut merito in aureo illo Caroli IV. Imperatoris diplomate inter artes Principibus Romanis necessarias recenseatur.

Hoc opus ego, Princeps Eminentissime prae caeteris, quae plurima hujus auctoris i Civitate nostra lectitantur, magna cura, studioque perfectum, cum proferre in publicum supremis ejus tabulis jussus sim; quo voluntati carissimi mihi capitis, et de me optime meriti cumulatius obtemperem, tuo nomine decorare, et insignire constitui. Quem enim mihi privatim in hoc litterario negotio expediendo Patronum rectius adoptem, quam in cujus clientela jam dudum publice conquiescimus Civitas omnis: cujus acceptam a majoribns erga nos, gentemque nostram charitatem novis in dies benevolentiae cumulis amplificari experimur: qui nostrorum hominum ingenia, fidem, industriam, pietatem celebrare non desinit, veteraque Civitatis instituta, et disciplinam, cujus ope Religionem, et libertatem, excisso circa nos totius Orientis statu, diutissime retinemus? Nec modo quoad incolumes, florentesque fuimus eximium tuum erga res nostras, Princeps Eminentissime, studium extitit, sed multo luculentius, multoque uberius, quanti nos faceres, declarasti post. acceptam proximam calamitatem. Nemo siquidem cladibus nostris vehementius indoluit: nemo efficacioribus solatiis, nemo fideliore consilio, nemo praesentioribus auxiliis gravissimo nostro casui praesto fuit. Nec vero nos oblitos, aut unquam oblituros puta splendidae illius tuae vocis, qua te ad opem nobis ferendam coram adfuturum, et ipsius corporis objectu incommodo nostra propulsaturum obtulisti. Quod sane, quando Tibi per gravissima tua in Ecclesia munera praestare non licet

neque istam Christiani imperii arcem tua statione privare: inita ratio est, ne prorsus a nobis abesse, quamvis longe ageres, videre, accepto nostrae Civitatis jure, quod tibi publico decreto deferri gavisus es: qua re in communionem nostrae fortunae, quaecumque ea demum futura est, venire voluisti: cum interim, Civis noster, et Senator et Patricius inter tot fulgentissima dignitatis tuae ornamenta libenter audias, qua nominis societate nihil hoc tempore nobis, aut honestius, aut illustrius potest accidere. Nec vero id solum propter amplissimos tuos et summo proximos in Ecclesia et Republica honores, sed multo magis propter eas, quae vere tuae sunt, laudes egregiarum virtutum, et artium, inter quas, ut a proposito meo non abscedam, mirifice eminet studium litterarum, quibus cum Te, tuumque ipsius animum sine ulla exceptione gravissimarum occupationum tuarum ornare, et excolere toto vitae cursu perseverasti; tum vero, quod in Viro tui fastigii multo praestantius est, ut alii quoque ornarentur et excellerent, effecisti: et nunc cum maxime facis proposito domi tuae veluti signo omnium liberalium disciplinarum, ad quod undique gentium excitarentur, et convenirent, quibus ampla et florente re litteraria opus est. Quis enim est paulo notior vir doctus, et eruditus, ex iis qui Romam visendi causa confluunt, qui te unum inter res in Urbe maxime visendas, cognoscendas non recenseat: qui a te nosci, tibique probari non avidissime cupiat, quique te adito, et salutato sese caepisse praecipuum suscepti sibi itineris fructum non arbitretur? ii praesertim, quos interiore amicitiae tuae sacrario dignos existimas, et depromptis ex amplissimae Bibliothecae tuae Thesauroxeniis, muneribusque donatos dimittis. Quibus mox illi ad exornandos praeclaros ingeniorum suorum foetus utuntur, in amplificandis Philosophiae fontibus, in eruenda e tenebris antiquitate, aliisque litterariis negotiis explicandis, summa cum tuae liberalitatis, et magnificentiae laude, doctrinaeque, et sapientiae cujus ope saeculi nostri elegantiae, ac dignitati adversus ingruentem undequaque squallorem, atque barbariem egregie provisum est, effectumque, ut nunc vere, si unquam alias Ecclesiae Romanae splendor externis gentibus luceat, nec vero, quae de priscis illis istius Civitatis Proceribus ampla, et magnifica in ore famae, et litterarum monumentis feruntur, pro vana temere credentium auditione, et fictis fabulis habeantur. Sed me impetus quidem suscepti erga te obsequii, Princeps Eminentissime, justo verbosiorem, et parum argumenti mei memorem fecit. Itaque finem faciam, ne multo majorem studii mei, quam modestiae tuae in Te laudando rationem habuisse videar: hoc uno adjecto, nihil mihi optatius, nihil futurum honestius, quam si hoc meo, qualecumque est, munere Te, Princeps Eminentissime, non indelectatum fuisse intelligam.

ŽIVOTOPIS

GJONA PALMOTIĆA.

Pjesnik Kristiade, rodi se u Dubrovniku god. 1607 od koljena Palmotićah, od starine proslavljenoga medju koljeni vlastelinac patriciah dubrovačkih, koji su za onda jedini imali pravo upravljati državom i obnašati časti. Otac, koga je jošte kano dečko izgubio, zvao mu se Gjuro i bio je muž vrlo oštrouman i marljiv. Mati mu je bila Uršula Gradić, takodjer iz porodice vlastelinske; obstajao bo je za onda u Dubrovniku zakon, da se vlasteli samo iz porodice vlastelinske ženiti smiju, inače nisu se mogla djeca popeti na dostojanstva očina. Nu zakon ovaj, koj je protivan i zdravom razumu i umnožanju pučanstva, glavnom temelju sreće svakoga naroda, ukinut je u posljednje vrieme. Isto tako i zakon onaj, kojim je zabranjeno bilo neplemiće primati u broj vlastelah. — Junio Palmotić imao je već kano djete veliko nagnuće na nauke osobito na pjesništvo, te je jošte u nježnoj svojoj dobi običavao pripoviedati, da mu se često u snu pričini, da vidi osobite i vrhunaravske ljepote djevojke, gdje citarom u ruci, oko njega igraju kolo.

Neću da iztražujem, je li su ovakova previdjenja gdje ozbilja od Boga poslana, da u njih vide svoju budućnu sudbinu; ili su ona plod ustrojenja našega tiela, s kojega nam biva, da se njekoje misli na javi same nameću, a u snu u slike pretvore i pred oči stave.

U Palmotiću je bila s ljubavju za nauke sadružena i marljivost i uztrpljivost, na što je išlo takodjer poticanje njegova ujaka Mihajle Gradića, koga je Junio štovao kano oca i koj je bio muž osobito izobražen, te radi svoga poštenja i razboritosti u gradu proslavljen. Palmotić bio je vazda pritoman, kad bi Gradić svojoj djeci i njihovim vrstnjakom s velikom rečitošću i jasnošću govorio od pravilah rečitosti, od naravoslovja, od dužnostih čovjeka i od ostalih mudrih naukah. Od njega učio je takodjer nješto iz pravoslovja, osobito pako ono, što se ticalo domaćih običajah i sudovah. Al osobito ga je upućivao ujak

u pjesništvu, po kome se je docnie toli proslavio. Pjesništvo bilo je tako rekuć prava domaća ili kućna nauka Palmotića, jer za tako nazvana humaniora i za druge znanosti imao je učitelje Kamila Gorca Sienjana i Ignatia Tudisia Ježuvite, i muževe pobožne i zaedno izobražene. Od njih je Palmotić skupa s inimi plemićkimi sinovi u književnosti latinskoj podučavan bio. U ovoj je dotjerao na skoro do savršenstva, što sviedoče mnogobrojni raznog sadržaja od njega izdani pjesmotvori. Nije moguće ni pomisliti, što bi bilo pravilnie ugladjenie ili uzvišenosti starih spodobnie, nego što su bili ovi pjesmotvori Palmotićevi. Budući je pako uvidio, da su se s pjesništvom latinskim bavili najslavnii muževi stariega i noviega vremena, stoga je držao da je veoma nezahvalan trud s ovimi muževi hotjeti se natjecati, zato odabrà pjesništvo ilirsko, da pokuša u njemu svoje sile, i da iznese u njemu na vidilo bogastvo duha svoga. Na to ga potaknù i slava njegova rodjaka Ivana Franjević Gundulića, koj si je svojimi spisi u narodnom jeziku, uraljivanjem i oplemenenjem narodnoga kazališta, osobito pako i umrlim opievanjem slavnih dielah Vladislava Kraljevića poljskoga u turskom ratu proti caru Osmanu, pribavio glasovito ime tako u domovini, kako i izvan nje.

Stari je bio običaj u Dubrovčanah, da se svaki druži s ljudmi svoga striša i svoje dobe, te tako se dieliše već od dietinstva u razne hrpe, što oni zvaše družtva. Ova su se družtva držala stanovitih zakonah, izabirala su poglavarstva na godinu ili na mjesec danah, nagradjivala su pokorne i kaznila oporne, riečju: imala su svemu obličje dobro uredjene države; u ostalom nisu imala ništa ozbiljnoga, ništa strogoga, već je sve smieralo onamo, da se život veselo i ugodno provede, da se poštene razkoši i znanstvene zabave priredo. Medju glavna razveselenja ovih družtvah spadalo je kazalište s inimi igrami, osobito takovimi, koje su po primjeru Italie obične u pokladno vrieme. To je pružalo liepu priliku pjesnikom, da se proslave; svako bo od napomenutih družtvah, trgalo se je za tu slavu, da razveseli ovo najugodnie obćinstvo u kazalištu. Svako družtvo želilo je predstaviti nove jošte nevidjene komade, pa ipak nikad nije neuzmanjkalo spisateljah, jerbo se je mladež jako dala na ovu struku književnosti. Nu najveću slavu stekao si je u toj struci Palmotić i divna je bila hitrina, s kojom je slagao stihove; on bo navadno nije trebao više vremena za sastavit koi komad, već koliko je dovoljilo osobam, koje su imale predstavljati, da nauče svoju zadaću; pa ovimi je rietko kada dao pisani komad, već kako je koj komad sastavio u glavi, onako je svakoj osobi kazivao iz glave ono, što je imala predstavljati: nu ipak je prie mnogo

mislio o predmetu i kako bi ga trebalo razrediti; te bi glede toga pitao takodjer za savjet svoga ujaka i druge izobražene ljude, osobito Ivana Serafinića Bunića, vješta i razborna muža. Mnogi komadi, koje je tako sastavio, prepisani su točno od njegovih prijateljah, te su docnie i tiskani, a evo ćemo njekoje ovdje po imence navesti: Enea, u 5 attah; naime kako je Enea k svomu ocu Anchisu išao, po načinu Virgila; Atalanta, ili kako ju je Hipomen sa zlatnom jabukom nadtrčao. Akille tragi-komedia u 3 Atta, kako je Ulisse Akilla kod Lykomeda izmedju djevojakah razpoznao. Oedipus, krvolok iz Sofokla, Elena Tragi-komedia u 5 Attah, gdje se opisuje otestvo Helene. Gradivo za ovaj komad uzeo je iz 2 Ovidova lista, koja je tako umno upotriebio, da je skoro sve njegove izreke prevedene stavio u usta predstavlateljah. Tako je uzeo i Ariodantu iz pete knjige Orlanda bjesnećega, i Rinaldu iz šesnajste pjesme Torquata Tassa. U upotrebljenju Ariodanta pokazao je zajedno svoje rodoljubje; jer stavlja pozorište mjesto Škotsku u Bosnu, a miesto Ariodanta, kano muža postojana i odvažna, stavio je mladića rodjena iz slavne porodice dubrovačke, da tako svoje sugradjane potakne na slavna djela. Najvećma pokazuje ljubav prama domovini u drami svojoj „Pavlimir," nazvanoj, u kojoj je opisao postanak Dubrovnika, isto tako hotio je u svojoj drami „Captislava" staviti spomenik razorenoj Epidauri, majci Dubrobnika, Captat bo zove se jedno mjesto ne daleko od Dubrovnika, gdje se nalaze razvaline Epidaura. „Sveviu" tragediu, koju je u latinskom jeziku sastavio Aleksandro Donat u Rimu, prevede u ilirski jezik onako kao što njegov stric preveo biaše tragediju „Crispo" od Bernardina Stephone. *) Kad kada je pero svoje i za satiru zaoštrio, rietko i to samo onda, kad je imao osobiti povod k tomu; scienio bo je, da je najslavni posao spisateljev kad potakne obćinstvo na krepostne čine. Nu najviše bavio se je dramom i takovimi pjesmami, koje u veselih sastancih muž–

---

*) Osim gore (po Gradiću) navedenih dielah pisao je Palmotić još „*Danicu*," tragikomediu, koju su na kazalištu prikazali mladići od *družtva orlovah* 25. siečnja 1644. „*Atcinu*" prikaživanu 1647 god.; „*Ode, epigrame i pjesme*" u velikom broju. Prikaživan bi po družtvu „Otiosorum" 22. Veljače 1637. takodjer *Pavlimir*; a *Cavtislava* ugleda svietlo 165'. U najnovie vrieme izašle su njeke njegove pjesme u II. svezku „Dubrovnika" koga izdaje g. Matia Ban. Napominjemo ovdje: svetu Katarinu iz Siene i Glas. Znamo spisanu na latinskom jeziku „Panegyris" i odu čisto latinsku u slavu Ivana Bargiocchi-a, Ježovite, koja bi u Jakinu štampana od Marka Salviona god. 1635. Pridajem ove biljежke po rukopisu i Crevića djelu Galleria di Ragusei illustri, koje je izdao Petar Franjo Martecchini u Dubrovniku i u kom se nahodi dobro pogodjena kamorezna slika našeg pjesnika.

A. T. B.

kih i ženskih pjevaju ne samo Dubrovčani nego svi Dalmatinci i njimi obližnji ini slavjani. Oni pievaju ove piesme na način prosti i jednostavni tako, da mogu sve pritomni složiti: Ovaj njihov način pjevanja, uz koji zajedno i zaplešu sada se nigdi drugdi nepozna. Da je ovaj običaj bio kod starih Hetruskah (stare Atenjane, koje je naučio Dedalo, i ine neću da napominjem) vidi se iz opisanja seljskog života od Ivana Bocacia: tu nalaziš kolovodje i inu družbu, koja se kreće za kolovodjom, te pjeva za njim u slogu vesele pjesme. *) U ovoj struci pjesništva bio je Palmotić toli obilat, da nisu pisci mogli onako brzo pisati, kako je on brzo skladao. On je dolazio na takove sastanke nepripravan, te je ondje odmah poskladao pjesme; i to tako da dok bi družba od njega sastavljen stih opetovala, on je već drugi stih sastavio.

No bio je zajedno prost od one obične mane izhitriocah, koji niti imadu sposobnosti, niti volje, da ono što su u naglosti zlo sastavili docnie poprave; Palmotić je rado priznao sam pogreške koje su mu se uvukle, rado je slušao, kad bi ga priatelji opomenuli, te rado i popravio uvidjene pogreške. Najviše se ovakove poskočnice upotrebljavaju kod svatbe. Znamenito je, da se tom prilikom sačuvao običaj njekadašnjega slavljenja pobjedah nad nepriateljem. Kao što su onda vojnici na pobedjenoga kralja sve pogrde izmetali, tako ti se i tu kod svatbe sve što bi se moglo iz života i običajah mladoženje na šalu i smjeh okrenuti, bi u slici šaljivih pjesamah opievano s tiem šaljivim pjesmam pridružujuć i ozbiljne n. p. o slogi oženjenih, o dužnostih oca matere, kako treba ljubiti oca, kako braću itd. Neda se izreći koliko ovakove pjesmice šaljive, nu zajedno čedno sastavljene družtvo vesele. Prem je stvar ova jako sklizka, te najprikladnia za pobuditi mržnje i nepriateljstva, i prem je Palmotić nebrojene sličnog sadržaja pjesme sastavio, to se opet nikad niko potužio nije, da bi ga bio Palmotić uvriedio. On bo u načinu pisanja, nije nikad smjerao na uvredjenje, **) a bio je po obćem mnenju za umna i poštenog značaja držan. S toga je on, što je jako rietko kod pjesnikah, bio ljubljen i slavljen od svih do konca svoga života. Medju svimi njegovimi krepostmi zauzima ipak pak prvo mjesto njegova pobožnost.

Nebrojene su pjesme, koje on skladaše u znak zahvalnosti za

---

*) Svaki će našinac lasno dokučiti, da životopisac tu razumie kod našega naroda obično kolo, te poskočnice, koje se uz kolo pjevaju.

**) Nahodi se ipak od njega pjesma proti njekom Sorkočeviću (Sorgo), koji ga je pogrdio bio, u kojoj ga strast oblada te navede, da vrati žao za sramotu.

A. T. B.

primljene izvanredne darove, u slavu Boga, bogorodice i svetacah. Nu on je mislio, da je sve njegove dielovanje izprazno i ništetno, ako neostavi potomstvu dielo, iz koga bi se moglo uviditi, da je bio dobar kršćanin i štovatelj prave viere.

Mnogo je on sam sobom razmišljavao o tom, mnogo se s priatelji razgovarao, dok napokon sve misli na jednu smislivši uzme opjevati dogodjaj spasenja svieta. Da ga u izvedenju ovoga poduzeća nebi obustavljalo odviše dugo razmišljanje o predmetu, ugledà se u primjer rimskih spisateljah, te, kako su se ovi koristili grčkimi, tako i on naumi okoristiti se latinskimi. Niti ga je mogla od toga odvratiti misao, da neće toliku slavu steći prevodom latinskoga djela, koliku bi stekao vlastitim svojim proizvodom, nije bo naumio poduzeti se djela, da proslavi sebe, već da proslavi Boga i da koristi obćinstvu. Zato mu nije stajalo toliko do toga, što će reći sviet o spisatelju, već što će reći o djelu istom. Tako izadje iz njegovog pera prevod latinske „Christiade“ Jerolima Vide. Ako i nije prevod ovaj tako ugladjen, kao što je izvorno djelo, a on je obširnii i sposobnii za probudjenje pobožnosti kršćanske. Baš i nije mnogo vremena i truda upotriebio za ovaj prevod, ali kada ga trebalo pregledati i izpraviti, onda je bio neutrudljiv, sam sobom nezadovoljan i namrgodjen; on nije mogao zadosta izpravljati, s priatelji sobćivati i izmienjati, samo da nebi zaostalo što opornoga, neshodnoga i zastareloga, što se obično u prvom poletu uma podkrade. Kod toga posla pokazao je osim velikoga duha svoga takodjer divnu pamet, nije bo znao samo dovršeno i izpravljeno dielo od rieči do rieči na pamet, već ga je znao na izust kazati i onako, kako ga je sastavio prvi put, da i razne promjene, kako ih je jednu za drugom uveo. I glede drugih svojih proizvodah pokazao je istu pamet, te zato mogao ih je izdati, ako i nije prie napisane imao; nu sdruge strane bila je ta njegova divna pamet uzrok, da su po smrti njegovoj propali za uvjek svi oni njegovi proizvodi, koje popisao nije. Mnogo truda obratio je na to, da mu bude Kristiada sastavljena u jeziku ugladjenom i čistom od tudjinstva. Budući je pako opazio, da se slavjanski jezik radi ogromnā prostora koga zauzimlje, dieli na više narečjah, to se u svojoj Kristiadi nije poslužio narečjem dubrovačkim, koje je s tudjimi riečmi i izrazi natrpano i to zato, što su Dubročani obhodeći i trgujući s mnogimi, osobito talianskimi puci, mnogo od njih u svoje narečje prenesli. S toga se je poslužio susjednim bosanskim narečjem, jer se Bosnaci odlikuju isto tako dostojanstvom i krasotom svoga jezika, kao što se odlikuje ljepotom i krepošću tiela njezino pučanstvo, a jezik je više nalik podolskomu i moskovskomu. S toga iz-

voliti će ini Dalmatini, Hrvati pa i drugi slavjani različitost izraza u ovoj knjigi od njihovoga onako blago primiti i prosuditi, kao što su Atenjani blago primili doričke pjesnike Pindara, Kalimacha, Theokrita i kao što su opet blago primili Sikuli, Boeti i Spartanci pjesnike Atičke Sophokla, Euripida i Aristofana. Pa kad bi nam bilo slobodno gatati, to bi se usudili reći, da će doći jednom vrieme, gdje će svi slavjanski narodi ugladjenostju ovih stihovah na toliko biti uzhićeni, da će u njih nalazeće se rieči, način govorenja i cieli stroj smatrati kao svoj vlastiti po primjeru starih grkah, koji su svi njegda scienili da je atičko narečje stvoreno za proizvode važne i ozbiljne, doričko pako za proizvode ugodne i vesele; i kao što dan danas Taliani radi božanskih proizvodah Petrarche, jedino se služe narečjem toskanskim kad hoće da što znanstvenoga ili pjesničkoga pišu.

Baveći se tako naukami i pisanjem živio je Palmotić do 1657 godine, te doživio istom 50. godinu svoga života, kad mu je valjalo ostaviti ovaj sviet.*) Mirno bez znatne nesreće sproveo je cieli svoj život. Jedina nesreća, koja ga postiže, bila je smrt njegovih milih: ona mu je ugrabila u cvietu mladosti njegovog na duhu i tielu od naravi bogato ukrašenog mladjeg brata Ivana, koga je od sve duše ljubio; isto tako rano ugrabila mu je dvie udate sestre. A neka potomstvo znade, kako je u tielu izgledao evo ću ga opisat. Palmotić bio je stasa omalena, uzrasta i lica bjeloputna, ali vrlo liepa, te i ostalo izvanjsko pokazivalo je, da ga narav ukrasila izvanrednimi darovi duha. Premda je umro u najljepšoj muževnoj dobi, i premda je bio inače zdravoga tiela, izim što mu je bio slab želudac, što ga je i zakopalo, opet ga je smrt odnila u takovo vrieme, gdje je spokojno zatvoriti oči svoje, ostavivši sretnu svoju kuću, priatelje bezbjedne, domovinu cvatuću: te mu nije bilo sudjeno, da dieli ili gleda gorku sudbu, koja je poslie postigla domovinu. Blago tebi slavni pjesniče, te si umro onda, da negledaš strašan udes naš. Nisi vidio strašnim potresom strovaljenu domovinu tvoju, ne gdje je iz prekrasnoga grada postalo gadno pepelište, ne gradjane od strovaljenih crkavah i kućah ugnjetene; nisu tvoje oči gledale, kako dolaze obližnji barbari, da razjagme blago, što ga nagomilala marljivost od mnogo viekovah, gdje pomiću oganj, da povećaju smetnju te uzmnogu tim lašnje grabiti, pa tako gradjanom s imetkom odneti isto ufanje, da će već ikada moći podići onako grad

*) Umro je Gjon Palmotić 4. Srpnja i pokopan je u crkvi svetoga Dinka u Dubrovniku.

A. T. B.

svoj. Doista sretan da toga doživio nisi, da si umro 10 godinah prie; možbit bi te bila ostavila i volja i sposobnost za pjevanje, kad bi bio gledao onu biedu tvojih sugradjanah. Tako pako spasio si od zaboravnosti sebe, te ćeš živiti u uspomeni potomstva, dok god bude znalo cieniti znanosti zasluge: dočim ćemo mi, kojimi je narav nješto dulji život dozvolila u viečnoj zaboravnosti pokopani ležati. Evo neka samo još pjesnička Vila na tvoju slavu glas svoj podigne. Tu pridaje Gradić sljedeću pjesnu latinsku spjevanu o udesu Dubrovnika i o našem Gjonu:

O Plena tristi mortis imagine
Humana durum vita negotium:
Tamosa distinctos acerbis
Ducere funeribus triumphos.

Tu laeta moestis gaudia luctibus,
Moestosque luctus laetitiis fugas.
Passimque commisces amara
Cecropiis aconita succis.

Quis turbo, qui te fulminis impetus
Aequet volantem? praecipitant dies,
Annique vertentes, nec ulla est
Sat rigidis brevis hora Parcis.

Nil sceptra quicquam regia, nil decus
Claro ebriarum murice vestium
Prosunt, nec eversis superbi
De populis spoliorum acervi.

Nil secundus rumor, et inclytum
Nomen, faventumque aura Quiritium,
Fascesque, lectoresque, et alta
Nobilium feries avorum.

Nec summus imo discrepat: omnium
Immitis aeque saeva necessitas
Metit rapaci colla falce,
Aggerat et miseros beatis.

Regum illa turres, doctaque cum suis
Delere late civibus oppida,
Finemque moliri vel ipsis,
Omnia quo recidunt sepulchris.

Virtute sola fati adamantinas
Frangente leges, illius in latus
Nil fortis adversae, licetve
Persephones jaculis malignae.

Haec te erudito in pulvere splendida
Juni laborum exercuit indole,
Vulgi recusantem profani
Gaudia, degeneresque curas:

Haec docta sacri pectora Numinis
Replevit haustu, non alii dato,
Quo fretus audacem Deorum
Coetibus insereres Camoenam:

Haec nomen atri funeris inscium
Dedit, perennis cum strepitu lyrae
Late volaturum per aures
Illyridum populorum amicas.

Imprimatur.

Si videbitur Reverendissimo Patri Mag. S. P. A.

I. de Angelis Archiep. Urb. Vicesg.

Jussus a Reverendissimo Patre Magistro Hyacintho Libello Sacri Palatii Apostolici Magistro, vidi, et recognovi Poema elucubratum à Junio Palmotta Patritio Ragusino Illyricà lingva de Christi Domini inter homines conversatione, rebusque ejus gestis et morte ob salutem humani generis obita; et non solum sine ullo vitio, quo Christianae aures offendi possent, sed magno fructui, et aedificationi fidelibus ad lectionem ejus accessuris futurum inveni; Ideoque luce publica typorum omnino dignum judico. Datum hac die 18. Septembris 1669.

Ita censeo Ego Simon Gaudentius S. Hieronymi Illyricorum de Urbe Archipresbyter.

Imprimatur.

F. Hyacinthus Libellus Sacri Pal. Apost Mag.

IN LAUDEM
ILLUSTRISSIMI DOMINI

D. JUNII PALMOTTAE

BERNARDI DE GEORGIIS

Archidiaconi, et Canonici Ragusini.

EPIGRAMMA.

Illiricum quocunque melos feret inclyta fama,
    Sarmatiae ad fines, seù glacialis aquae,
Christiadum vates inter jucundior usquam
    JUNI PALMOTTAE carmine nullus erit.
Dignum equidem nomen, quo Christi vita canatur,
    Pieria quimuis luserit ante lyra
Ne RAGUSA time quatientis spicula mortis,
    TE JUNI PATRIAM fama perire vetat.

IN LAUDEM
ILLUSTRISSIMI DOMINI

D. JUNII DE PALMOTTA

Christiados Auctoris.

Nicolai Joannis de Bona.

EPIGRAMMA:

Illiricae doctum Vatem petiere Camena,
    Quo merita possint promere laude viros;
Annuit his Phebus; nostras transmisit in oras
    Palmottam, plectrum cui dedit ille suum;
Heroas cecinit, multorum nomina lhaeto
    Eripuit, Patriae splendor ubique fuit;
Altius egressus, divinas dicere laudes
    Ausus, et in terris promere digna Deo.
Hunc Pater Omnipotens dum caelo sensit aperto
    Carminibus Nati gesta referre sui;
Caelestes post hac, dixit, canat inter Ephebos:
    Nam mihi divinum quid Chelis illa sonat;

Sic ait, et Caeli stellato in vertice sistit,
Et Vatem aeternae laurus honore beat.
Ne timeas Patriae saevas Racusa ruinas,
Arces Amphyon construet iste tuas.

U slavu istoga ista pjesan u jezik slovinski.

ISTOGA NICOLICE.

Svedj prosiše dikle znane
Od jezika slovinskoga
Ki se od naše stere strane
Tja do mora ledenoga,

Od Tebove slavne vlasti
Pjevaoca glasovita
Da slovinah bojnieh časti
On razglasi preko svita:

Začù Apollo svoga roda
Blage molbe i snižene,
Bosla G j o n a, komu podà
Slas své Lire božanstvene.

Kroz drag romon arpe medne
Slovinskoga od jezika
On proslavì ljudi vriedne;
Bì čás grada Dubrovnika.

Nu na više zaletì se
Slavna pamet puna uresa
Ter u pjesni oglasì se
Hvaleć kralja od nebesa',

Začù Višnji pjevat svoga
Slavna sinka slavna dila
Ka od znanja umrloga
Vik se niesu dohitila,

Kliče u mnogoj dakle slavi
Ovi pjesnik dostojno je,
S andjelim se da postavi,
Da š njim pjeva pjesni svoje.

One Lire skladno i medno
Visoki se romon čuje,
Spjevaoca sve ujedno
Da umrle pogrdjuje.

Toj veleći njega uznese
Vrh nebesah ter nastani
Da s nebeskiem natječe se
Pjevaocim pjesnik znani.

Već se neboj Dubrovniče
Hude od trešnje strašne sile;
Nova gradja Tebi niče
Podj drag romon Arpe mile.

Bit ćeš veći grada od Tebe
Jer Amfion njega umrli
Sgradi pjesmim, a sad Tebe
Gradi pjesnik neumrli.

IN LAUDEM

JUNII PALMOTTAE

PATRITII RAGUSINI

Ob Christiados Opus Posthumum.

M A R I N C I   O R B I N I.

E tumulo cinctum laure caput exere Juni;
Te bene nec condit, parva nec urna capit:
Jam vivus volitas liquidum super aethera pennis,
Factus Christiados carmine divus Olor.

*

EPITAPHIUM

JUNII PALMOTTAE

POETE CELEBERRIMI

Ejusdem.

Hoc jacet extinctus Vates Palmotta sepulchro:
Sparge super teneras Hospes amice rosas.
Phoebus cum Musis saxo tumulatur eodem;
Atque extincta intus Diva Poesis agit.

U Hvalu presvjetloga GJONA PALMOTIĆA, Vlastelina Dubrovačkoga.

GJORA PALMOTIĆA.

Ako 'e Tebe smrt nemila,
Palmotiću glasoviti,
Rodnom mjestu ugrabila,
Živeš, nemreš Ti na svîti.

Jer iz praha Gradu Tvoga
Viečna 'e poma procavtiela
Plod uresa razlikoga
Tve kreposti ka 'e doniela.

I cavtit će po sve vieke,
Dokle bude sunce sjati
I dokoli brze rieke
Budu u more utiecati.

Pod pjesni će sladke tvoje,
Kralja od nebi koje slave,
Širit grane svuda svoje
Preko naše sve države.

Već se neboj Dubrovniče,
Silne od trešnje sgode prîke,
U Dubravi Tvojoj niče
Dub pun sreće, slave i dike,

U komu će udieljana
Viekovita bit spomena;
Žive, nemre zakopana
Gjono, slava Tvog imena.

Presvjetlomu Gospodinu GJONU GJORE PALMOTIĆA

JAKETO PALMOTA DIONORIĆ.

Čim Ti Gjono život sveti
Pievaš sina kralja od nebi,
Viečni život na sem svieti
Teziem stiečeš samu sebi.

Ter ni'e čudo mrtav sada
Svietlom slavom živ da jesi
Od iztoka do zapada
I na svietu i nebesi.

Tve su piesni take slave,
Tacieh dikah i čudesa',
Da za rajske sve države
Obraše Te sgar nebesa.

Neka s dusim blaženime
Pievajući višnje dike
Svietlo uzvisiš Tvoje ime
Rajskom slavom po sve vike.

Sred nebeskieh zato dvora'
Sjaš spjevalac višnje vlasti,
Ne u viencu od lovora
Neg u kruni rajske časti.

Tim uživaj Tvoje pjesni,
Duh čestiti gori u raju,
Ke svedj slatkoj u ljuvezni
Pred Višnjem se pripievaju.

A mi ćemo na sem svîti
S tvoje slave svietlu diku
Do nebesah još viditi
Rastiet našem Dubrovniku.

OD ISTOGA ISTOMU.

Ne zelena od lovora
Da se za Te vienci sprave,
Neg nebeskieh posred dvora'
Svietle krune, viečne slave.

Slavni Gjono, ki s piesnima
Visoko se tač zaleti,
Da na svietu oka neima
Ke Te može već slidjeti.

Kroz Tve pjesni pune uresa
Nami pjevaš život sveti
Stvorca od svieta i nebesa'
Ki se za nas da propeti.

Tiem zemaljska lovorika
Tvom čelu se nepristoji,
Koe spievalac rajskieh dika'
Rajsku krunu on dostoji.

DEL MEDESIMO.

L' empireo Pindo ogn' hor tona e rimbomba
Al dolce accento de tuoi soavi canti,
Corron ebri d' amor gl' Angeli, e i Santi
Sentir il suon di tua canora tromba.

O come gode il Padre, e la Colomba
Mentre canti del Figlio i preggi, e i vanti,
Che morì per finir i nostri pianti
E sorse glorioso più dalla tomba.

Le meravigli inver canti divine,
Hor che meraviglia è, se i canti tuoi
Grati al Ciel è forza ch'il Monda inchine?

Vivrà dagl' Esperij à i lidi Eoi
La tua Palma immortal, che senza fine
Ogn' hor trionfa frà i Celesti Heroi.

De operibus Junii Palmota Georgius Ferrić Poëta item Rhacusinus clarissimus sequentia exararit.

Epigramata M. S.

Junii Georgii de Palmota
De Oedipo Tyranno-Dramate deperdito.
Immiti Situm dulce est auferre Tyranno;
At Palmotta tuo reddere dulce foret.

Ejusdem: *De descensu Aneae ad Inferos ad Anechisem parentem.*

Aeneas per te manes descendit imos
Ramum praeseferens arboris auriferae,
Laurifera per eum tu cinctus tempora fronde
Ad clivi ascendis culmina Syerii.

Ejusdem: *De Paulimiro et Zavtislava:*

Nemo tibi in Patriam, Palmotta, secundus amore est,
Quamvis multa manu, consilioque gerat,
Nam tu non tantum hanc illustras carmine docto,
Libera, quae Adriacis, surgit aquis, Patriam,
Sed Vetorem illam etiam, manibus qua structa Quiritum,
Cujus via restant rudera, stare jubes.

Ejusdem: *De Helena a Paride rapta:*

Raptam Helenam nemo (dicebat Junius) apte
Ni rapiat lauros coc Helicone canet.
Dixit, et audaci scandens Helicamia gressu
Culmina fronde sacra tempora praepediit;
Nec furto doluit Phoebus, quin barbiton olli
Dicitur ulterius suppeditam suum.

Brevius.

Raptam Helenam scribit quoque Junius: ex Helicone
Sic raptae lauri dat nova serta sibi.

Ejusdem: *De certamine Ajacis et Ulissis de Achillis armis:*

Quod fuit Ajacem certamen et inter Ulissem,
Sic Palmotta acri carmine prosequeris;
Ut nisi judicium tum Graecia tota tulisset
Velides ferret judicis arma tuo
Quid si quis vatum tuum contenderet? et te
Victorem pariter dixerit Illyria.

Ejusdem: *De Atalanta ope aurei mali ab Hipomene in cursu superata.*

Dramate deperdito.

Victa Atalanta fuit cursu; namque ausca mala
Currenti injecit callidus Hipomenes.
Tempus edax Palmotta tuam quoque vicit; avaras
Incaute injiciens flenda rapina manus.

Ejusdem: *De Achille in Lycomedis aula ab Ulisse deprehenso.*

Ut Laërtiades Lycomedis vidit in aula
Foemineis tectum vestibus Eacider,
Exue foemineos vultus, age, dixit, et arma
Quae tibi conveniunt, arma capesse manu.
Sic ego Palmotta si quis sibi sumeret effrens
Haec, quae de Pacida carmina composuit,
Exue, dumarem, mentitum nomen, et haec quae
Haud tibi conveniunt, carmine redde Viro.

Ejusdem: *De Alcina ex Torquat. Tasso.*

Me docuit Palmotta alias, ut secter amorem
Nunc docem, ùt fugiam, discrepat ergo sibi?
Falleris, ille docet pulchrum ut secteris amorem,
Ut turpem fugias, convenit ergo sibi.

Ejusdem: *De Diva Catharina Senensi.*

Ut cordis pertaesa sui Catharina petebat
Cor novum, ubi carnis portio nulla foret.
Audiit Omnipotens, puroque ex aetheris igne
Cor dedit, in medio supposuitque sinu,
Junius haec properans miracula scribere, succo
Intinxit calamum, res nova! nectareo,
Et bene cessit opus, tanta dulcedine manant
Carmina, ut in Superis scripta reare plagis.

Ejusdem: *De Jama.*

Tu, Palmotta, brevi cecinisti carmine faman
Te grata aeternis vocibus illa canet.

Ejusdem: *De Svevia Alexandri Donati Tragoedia a se Illyrice versa, et deperdita.*

Svevia Alexandri fuit et tu Svevia, Juni,
Nunc tantum illius, nam tua proh, periit!

Ejusdem: *De Christiade.*

Bis genitum, Palmotta, tuo dum carmine regem
Qua tibi monstrat iter Musa latina, canis,
Ecce coronatum bis te, et Parnasside lauro,
Et quam dat reginis Christus in aetheris.

Ejusdem: *De Daniza seu Ariodante ex Ariosto.*

Si Ludovice hujus debet sibi Dramatis ortum
Palmotta Illyricae gloria prima lyrae,
Cur non Ginevia hic, non Arisdantis amores,
Cur hic Lurcanius, cur Polinessus abest?
In cute si videas, non absunt nomina tantum,
Illustris patriae vestere jussit amor.

Ejusdem: *De Hypripile.*

Quae non passa viros propriis appullerre regnis
Ahacusti Hypripile! dant ubi sceptra Viri!
Ne stupeas: magico Palmottae carmine tracta est,
Ut linguae asvescat Lamrias Illyricae.

Ejusdem: *De Lavinia.*

Causa necis, Palmotta, fuit Lavinia Jurno
Causa tibi vitae nobilioris erit.

Ejusdem: *De Iredecim Dramatibus.*

Scipta tibi tredecim (mentis labor) enthea, Juni
Dramata, pol superas Amphitrioniaden!

PIEVANJE PRVO.

Višnji duše, kiem sva izhode,
Ki čudesim viečniem sivaš,
Koji nebo zemlju i vode
Tvóm kreposti napunjivaš;
Tva dobrota neizrečena
Daj dostojno pievat meni
Slavna kralja dvaš rodjena,
Pred kiem padė zmaj pakljeni!
Kô s viečnoga ćaćka strane
Kroz neizmierno tvoje dîlo
Netegnute dieve izbrane
On u plodno side krilo;
Kako se od nje čoviek rodi,
Da svóm smrti trudne umrle
Težka od robstva oslobodi,
I od viečne smrti vrle;
I da rajske na svietlosti
Svetieh otac duše odvede,
Sred mrzeće kieh tamnosti
Grieh staroga ćaćka svedė.
Njega mrieti zemlja plačna
Za krivine naše vidjė,
I sunčana svieća zračna
Ljute od boli strašno ublîdjė.
Tim prosvietli duše Bože
Mene tvoja svietlos mila,
Da umrli moj glas može
Neumrla pievat dîla;
Viečnoga oca daj mi izrîti
Viečne sviète i uzroke,
Svekolike svietu odkriti
Težke smrti i žestoke!

Svrha umrlieh dana' i truda',
Kako odluči višnje vieće
Blizu, i smrtna muka huda,
Isukrsta bieše veće.
Tim da volju ćaćka svoga
Izpuniti bude prie,
Vraćaše se put sionskoga
Grada iz plodne Fenicie.
Svake od vrste množtvo ljudi'
Š njim gredjaše sjedinjeno,
Božanstvenom njega ćudi
I dobrotom zanešeno.
Od družbe se vîk njegove
Ovo družtvo nedieljaše,
Ili skupne u gradove
Ili u puste gore idjaše.
I stojahu svi pripravni
Voevode glasovita
Sliedom sliedit stupaj slavni,
Još da ih vodi na kraj svîta.
K njemu s srcem veselime
Dohodjahu stari i mladi,
Vidjahu se vazda š njime
Družbe nove od čeljadi.
Jak prvoga blizu vira
Hrli Dunaj, kralj od rieka',
Široko se neprostira,
I nečini brza tieka:
Nu kada se dalje pruži
Preko poljah i dubrava',
I š njime se zaedno sdruži
Glasovita Drava i Sava;

Sa njima se tad razlike
Iz okola š njim sastaju
Podnižene vode i rîke,
I harače njemu daju:

A on u način mora siona
Po slovinskieh stranah teče,
I slobode i romona
Pun u crno more utieče:

Tač po malo sin dostojni
Velikoga kralja od nebi
Skup čeljadi neizbrojni
Sadružio bieše k sebi.

Tim iz množtva uzè ovega
Dvanaes drage své družine,
Ki ljubjeni biehu od njega
I gledani nad sve ine.

Ovu on srećnu družbu obrà
Za najdraže svoje od prije,
Da njegova diela dobra
Po svem svietu pak spovije.

Skrovno u jedan gaj zeleni
Uklonì se zaedno š njima,
Gdi činjaše mile sieni
Gusto dubje putnicima.

Ter naslonjen tu stojeći
Kod visoka kitna čedra,
Ki rašćaše od svieh veći
Put višnjega dvora vedra,

Česte uzdahe podirati
Iz duboka srca siedè,
I žalosne izricati
Miloj družbí sej besiede:

„Evo mi se jur približa,
Draga družbo, trudno vrîme,
Vrh težkoga da se križa
Smrtne od mene muke prime.

Dni umrli dospievaju,
Kę bì drago ćaćku momu
Da se od mene s trudom traju
Na umrlom svietu ovomu.

Starieh otac sveti dusi
S mnogom željom mene žude,
Da ih pakljenoj otmem gusi,
Da ih slobodim noći hude;

S drage volje zato sada,
Smrt i pakô da porazim,
Put sionskoga vrla grada
Na žestoku smrt uzlazim.

Tu se na me nabunio
Sbor crkovnieh kletieh glava',
Da me neprav i nemio
Umoriti bude prava.

Vam sam ovo dô na znanje
Veće kratih, moi ljubjeni,
Gorko ustavte uzdisanje,
Potrebno je umriet meni!

Poć ću mojom smrti, poć ću
Sviet sahranit težka od vaja,
Izvaditi staru zloću,
Pakljenoga svezat zmaja.

Ti mi davaš ove muke,
Roditelju ljudski prvi;
Sladke izjedè ti jabuke
Ja ih plaćam mojom krvi.

Nu s izhodom treće zore
Slavan ću opet uzkrsnuti;
Rajske otvorit ljudem dvore,
I zatvorit pakô ljuti.

I vami su, družbo moja,
Ki za mojiem stiegom grete,
Spravni trudi, kiem ni'e broja,
I pogube smrtne i štete.

Smiejte i srca negubite,
I ovi život vremeniti
Zaedno sa mnom pogrdite,
Za steć život viekoviti!

Nije vami kuće i stana
Sred umrle zemlje ove;
Vas čestita rajska strana
Na neumrli pokoj zove.

Tu sred sbora od pravednieh
U neizmiernom dobru imate
Cieća vašieh trudah vriednieh
Uživati viečne plate.

Ovo 'e miesto vami rodno,
Tiesniem drumom svaki odi
I veselo i slobodno
Za stupajem mojiem hodi."

Rečè, a družba mila i vierna
Zamislì se i zapazì,
Ter žestoka, ter čemerna
Žalos srca svieh porazì.

40 Najstariji Petar tada,
Grozne iz očih roneć suze,
Ne bez težke smeće i jada
Isukrsta molit uzè:

„Ka vlas? ka moć? ke potrebe?
Gospodine, koja sila?
Podlagaju Boga, tebe,
Za ičija umriet dîla?

Kada možeš, ah prevrni
Tej požude, tej odluke;
Ter samohoć jaoh nesrni
Na nemile biče i muke!

S tvojiem zdravjem, ne s tvóm smrti,
Ti, koji si porod pravi
Kralja, koji nebom vrti,
Od sužanstva sviet izbavi.

Samomu se tebi smili;
Ni nas pusti da izginemo,
Koji s tobom, kralju mili,
Dobrovoljno svuda gremo."

45 Još ne dobro ove rieči
Bolni Petar izgovara;
A Isukrs nanj se prieči
S oštriem licem, ter ga kara:

„Podj napasti tja od mene"
Govori mu, „i nesmetaj
Stavne odluke božanstvene
S nepriličnieh tvojieh svieta'!

Od nebesah na daleče
Tvoja pamet po tle stupa;
Noć svietovna, ka ju obteče
Rajsku svietlos njoj zastupa.

Vrzi želje tej izprazne,
Tašte ostavi misli od svîta,
Ke čovieka vode i blazne
Na skončanja viekovita;

Ne s razkošjam, nego s trudim
Ja sam sišao sgar s visinah,
Raj otvorit tužniem ljudim,
Zemlju izliečit od krivinah.

Ovo vrieme meni ckniti,
I nevolja ljudskà neda;
Potrebno je izpuniti
Što mi ćaćko zapovieda.

Vi, ki stupaj moj sliedite,
Podnosite smeće vrle,
I u nescieni sva držite
Dobra izvanja, sreće umrle.

Kogod žudi bit uza me,
Od sebe se sama odreci
I svoj vazmi križ na rame,
Ter pospiešan za mnom teci.

Znoj se i stini, ko me ljubi,
I u trudieh dni provodi;
Za me život ko izgubi
Drugi liepši pak nahodi.

Što pomaga umrlomu,
Da sviem svietom gospoduje,
Po gospodstvu kada tomu
U vieke mu duh boluje.

Sve što ikada jes naštena 55
Pod nebesim srebra i zlata,
Dobra duši ni'e zamiena,
Ni podobna u tom plata.

U zabiće zato stavte
Ljudsku narav i tielesa,
Ter dignite, ter upravte
Vašu pamet put nebesa',

I kad na vas psovke prike
Padu od ljudih bez razbora,
Karajuć vas za grešnike
Pune zloće i prikora,

Vi hrabreni i pokojni
Pogrdjujte svi veselo
Svaki govor nedostojni
I protivno svako dielo.

Držite se cieća toga
Veomi srećni i blaženi,
Jer su od ćaćka spravni moga
Vami uresi neizrečeni.“

Kada dospiè sej govore
S ljutiem jadom, ñ ga ustrieli,
U visoke strme gore
S družinom se svojom dieli:

Oni njega sliedom sliede,
Spravni š njim sve podniet smeće,
I u žalosti sahnu i bliede
Cieć njegove težke sreće.

U grad svietli od Jerika
On ubiežè zaedno š njimi,
Gdi Zakeo, grada dika,
Na gosbu ih i stan primi.

Ovi njegda svom požudom
Pomnju stavì, i nastojà
Obogatit s tudjiem trudom
I pieneza steć bez broja;

Ter s nesličnom trgovinom
Čim veliko blago stečè,
Nehtiè gledat s kiem načinom,
Samo da se bogat reče.

Nu kad primì na své stane
Božijega sina gosta,
Trg nepravi vržè strane,
I od grieha skrušen ostà.

Zlo stečeno blago vratì,
S koga na grieh zli popuzè,
A ostaliem pomagati
Svu potrebnu čeljad uzè.

Jedva se ovdi s družbom svojom
Božanstveni poroć stani,
Kad mu s gorkiem nepokojom
Glas žalostan uši rani.

Ne daleče miesta ovoga
Betaniu grad vladaše
Lazar, roda kraljevskoga,
I ki množtvo blaga imaše.

Njegov otac u oblasti
Sred Sirije jur stolovà,
I podložì s bojnom vlasti
Vele miestah i gradova'.

Ovi vazda s mnogom dikom
Gosti na stan primà i dvorì,
Njegovi se sviem putnikom
Otvorahu vazda dvori.

Isti Isukrs većkrat odi
U priatelja dodjè svoga,
I njemu se u slobodi
Za pravoga odkrì Boga.

Da se on težko pobolio
S mnogom mukom tad doletì
Glas nesrećan i nemio,
I da staše za umrieti.

Zaplakà se od dreselja
Jesus, i ove rieči izustì:
„Hodmo draga prijatelja
Smrti ugrabit, družbo, iz usti'!

Hodmo ga otet, ako vraće
Višnji usliši molbe moje!
I kô mnokrat svemoguće
Ovdi ukaže moći svoje.“

Rečè i stupaj svoj obratì
U Betanske sgrade biele,
Množtvo ljudih gdi ga prati,
Ki toj čudo vidiet žele.

U toliko kralj ognjeni,
Jadna neman i nesramna,
Koji vlada miesta i sieni
Pakljenoga svieta tamna.

Znajuć da je došlo vrime,
Kad moć sione svoje vlasti
Pod vitezom nebeskime
Ima strena sasma pasti,

I da duše srećne i svete
Iz nemile crne noći
Veće imaju bit otete
I na rajsku svietlos poći.

Smućen, skončan veomi opako
Svietovaše sam se u sebi
Jeda od svoje krune ikako
Svrne težku silu od nebi.

80 Hudi zlobnik i nepravi
Nemilosnom ljutom smrti
Boga ljudskoj u naravi
Hoće sharat i zatrti.

Misli se ove dobra sgoda
Nepriatelju božjem vidi,
I dokle joj svrhu poda,
Vene, čezne, kopni, blidi.

Smamjen koji nepoznava,
Ki mu s toga jadi sliede,
I da rajskieh kralj država'
Dobrovoljno umriet grede.

Neka srećnom smrti spleše,
Neka oplače čistom krvi
Pakô i zloću, kojiem smieše
Sviet raztrovat oci prvi.

Tim pun mislih, ke ga more,
Sve nečiste brače ureda
U kraljevske doći dvore
Kletom vieću zapovieda.

85 Silna trubja u glas vrli
Strahovito trubit počè,
Da pakljeni dusi hrli
Na sbor neprav teku i skoče.

Na zvek strašna pun žamora
Vas prepaden pakô zamnì,
I goruštieh od ponora'
Zagrmieše jazi tamni.

Ista zemlja piesja plaha
Začù urnebes treskoviti,
I uztresè se sva od straha
Kô da će se oboriti,

Slaba 'e trešnja, ka sviet hara,
Pri trubjenju silnu toli,
I najvrlie kada udara
Tiho grmi tries oholi.

Na zapovied zla silnika
Brziem tiekom vrvi i srne
Zlieh nemanih vojska prika,
Puk prokleti noći crne.

90 Kô su otrovne, kô razlike
I nemile sej nakazni?
Nesličnе su njih prilike,
A obrazi bezobrazni.

Ljudski obraz, kužne od srde
One ostalu sliku imaju,
A za njim se kude grde
Kô zmaj ognjen izvijaju.

Sto Gorgonah jedovitieh
Strašna stvora i nemila,
Sto Kimerah ognjenitieh,
Sfingi, Arpia, Idra, Scila,

Crni dusi Bogu odmetni
U svom licu kažu i hine
Hudi, oholi, gnjîvni, štetni,
Puni varke i vrline.

Tu Centaure, tuj Pitone
Vidio bi u zlu oblasne
Polifeme, Gerione
Vrlovite, gorostasne.

95 I tisuću zlieh obraza'
U načine neizrečene,
S kiem se u vieću zlom prikazà
Grdi narod noći viečne.

Nu nemili kralj prokleti
Pridobiva svieh uzrastom
Radja otrovi, štete prieti
Zliem pogledom, slikom tmastom.

On sto rukah, sto čeljusti'
I sto grlah jaznieh ima,
Odkle izlazi oganj gusti
I grd oblak crna dima.

Miešte prama sviem se izvija
Vitoroge oko glave
Razdraženieh kolo zmija',
Ke se ujedu, kolju i dave.

Iz očiuh, iz nozdara'
Svi rigaju plame gnusne,
Sviem se otrovna vidi para
Kroz krvave dimit usne.

Svi u rukah sione glavnje
I trozubje oštro drže,
Kiem sred viečne peći davnje
Zlobne duše muče i prže.

Š njim hudobni dusi srte,
Množ na svako zlo pospiešna,
Ki se u slikah kužnieh vrte
Preko svieta slaba i grešna.

Posred kopna, posred mora
Sve što 'e vražieh grdobštinah
Pustolovic, uzmah, mora',
Vukodlakah, upirinah,

Ki navode jadne umrle
U zločinstvu da se smrznu,
Grieh i poraz ter zagrle,
A da im dobra diela omrznu;

I oni, kojieh sila opaka
Zliem godinam zemlju pali,
Ki su crnieh sred oblaka'
Oboreni s neba pali.

Snagom, srcem, riečim, stvorom
Skupiše se svi spravjeni,
Razlikom se rogoborom
Vas razliega jaz pakljeni.

Kad oholi kralj gorušta
Kom trozubja ruku prieči,
Iz čemernieh ustih pušta
Jedovite ove rieči,

Rieči, koje slične niesu
Ljudskiem riečim razbornima,
Nego vrlom urnebesu,
Nego strašniem gromovima.

Na vikanje treskovito
Prestà lajat pas troglavi,
A Flegetont i Kočito
Svoje ognjene vale ostavì.

Veljaše: „O má družbo jaka,
Dostojniji da siedite
Sunčanoga vrhu zraka,
Odkle rodom izhodite;

Odkle silni kralj od nebi
Čim nikoga u svom stanju
On jednaka neće sebi
I boji se svom vladanju,

Kroz ognjene své treskove
Potisnù nas i oborì
U ponorne jame ove,
Gdi viekovit oganj gori.

Svak se dobro spomeniva,
I trieba se spomenuti
Koje obilni srčbe i gnjiva
Gori bismo š njim boj ljuti.

Što mu drago dobitnika
Njega učinì u tom bjenju,
Ostà nami viečna dika
Po hrabrenom slavnom smienju.

On s mogućstvom sad velicim
Sam je od višnjieh kralj država'
Nam kô zlobniem odmetnicim
Viečne i gorke muke dava;

Čim za rajske liepe dvore,
Gdi sja svietlos neumrla,
Podà tmaste nam ponore
Strahovita miesta vrla;

Nęka u vieke prednje slave
Izgubjenu čás cvielimo,
I zle duše i neprave
Svedj mučeni mi mučimo.

Na nebesku rados veće
Uzliesti nam ni'e ufanja,
Ni uhititi prve sreće
Od rajskoga uživanja.

S neizrečenom našom boli *
Svieh dobarah na daleče
Tvrda zemlja u okoli
Priklapa nas i obteče.

A razkoše rajske mile,
Na koje smo mi rodjeni,
Od nečiste stvoren gnjile
Priå čoviek potišteni.

I nije mu to zadosti,
Boj nam gorki spravlja opeta,
Da izagne pun silosti,
Nas iz tamna jošter svieta.

Radi uzroka on je ovoga
Mladca iz višnjieh poslô stranah,
Ili sina, ili koga
Od letuštieh svoeh dvoranah.

Vidim, gdi ovi s bojnom rukom
Nad pakljene jame slazi,
Da nas s ljutom našom mukom
Sasma satre i porazi,

I da duše dopuštene
S mnogom srećom njih i česti
Mojoj kruni ugrabjene,
Na nebesa bude odvesti.

Jošter će i nas može biti,
Tvrdo ako se neopremo,
U verige postaviti,
Da svezani pred njim gremo.

Čás njegova i dobiće,
Neka u viečnoj slove slavi,
A da 'e uvîk naše biće
Rug nebeskoj svój državi.

Umrloga zasve tîla
Ovi nosi ljudsku odieću,
Nemože mu moja sila
Njedan doniet jad ni smeću.

Ja sam mnokrat s smienstvom
mnozim
Nanj bez straha nastupio,
S himbenima moem razlozim
Da bih njega prehinio.

Stvar obična meni ovo je,
I ni'e nova, druzi izbrani,
Koje obraze? slike koje?
Promienivah? — Nu zamani!

Jer on s krepkiem svojiem zna-
njem
Zadà meni dosta tuga',
I mojiem se vuhovanjem
I zasiedam sviem narugà.

Starieh prorok pismom samim
Bez nikakve druge moći
Često učinì da se smamim
I umie mi vrhu doći.

Tim stvar, ku sam u pameti
Namislio neka znate,
Ja ću vami povîdieti,
Nu me pomno vi sluša'te.

Put solimskieh mirah sada
On pospieša stupaj brzi,
Zasve prvieh glavah od grada
Sbor mogući zlo nanj mrzi.

Oni u strahu, čim se jade,
Da neizgube staru vieru,
Smrtni poraz njemu grade
I česte mu varke steru.

A to'er misleć misli smione,
Nove nauke stavlja i sije,
A razmeće sve zakone,
Kiem se vladô puk odprije:

Tim, ako igda, moji mili,
Vi skočili za nas jeste,
Suprotivnoj hudoj sili
Ako igda odoljeste.

Sad je vrieme, sad potrèba
Vašu krepos da kažete
Proć oholom kralju od neba
Mé kraljestvo da bljudete.

Silna mlaca težkoj zlobi
Oprite se sa svóm vlasti,
Ki gre pakô da porobi,
I da spleše naše časti.

Poglavice sve crkovne
Nabunite neka budu
Svoje izrigat jede skrovne,
Davnju izpunit svú požudu.

Hudje učinte njih omraze,
I razsrčbu jačju i višu,
Da ga smrtim*) zlom poraze,
Pače da ga satarišu.

140 Svakom himbom i vrlinom
Služite se suproć njemu,
Ili s lažjom ili istinom
Život uzet činite mu.

Dvanaes drugah on još ima,
Mnogu ljubav ki mu drže,
Ako kigod medju njima
Na varke se vaše odvrže,

Stvar je veće učinjena
I naš ovdi strah se vrši,
Ki nas, družbo má hrabrena,
Svieh jadovno smeta i krši.

Podjte, podjte moi bojnici!
Sad kažite vlas podpunu,
Sad jedini svikolici
Obranite moju krunu!"

Jedva rieči ove izrečè,
A pakô se vas nabunì,
I stà spravan svak najpreče,
Da zla kralja volju izpuni.

145 Kroz sto vratah silna stana
Crna vojska gusta izlazi
S buke strašne sa svieh strana'
Pakljeni se tresu jazi.

Opasana zmijam ljutim
Grda krila steru i kreću,
Ter leteći tmastiem putim
Pod sunčanu hrle smeću.

Ne toliko njegda guste
Rodna iz dvora pčele izhode,
Kad studeni vietri puste
I omekšaju mrazne vode,

Ter ljubjenieh cieć kraljeva',
Kieh braniti čás nastoje,
Zatočnoga pune gnjeva
Nemilosne čine boje.

Ne toliko plaše sad me
Vrlieh vihar platę silne,
Kiem se gnjivno more nadme
Harat plavi blaga obilne.

150 Ter ili se poljem sunu,
Ili strmiem planinami,
Kažu oholas svud podpunu,
Ore i nose lies i kami.

Jaoh državam, gdi napade
Vojska otrovna braće klete,
Ke će rodit smeće i jade?
Ke bolesti? koje štete?

*) Sic! *smrtim*, miesto: *smrtjom* ili *smrtju*.

PIEVANJE DRUGO.

Jur prečiste sin Marie
S blagom misli i s odlukom
U grad biele Betanie
Bieše uliezô s mnoziem pukom.

Tu, gdi gorko plače i suzi,
Pomnu dievu Martu vidi,
U jednakoj koju tuzi
Mandaliena sestra slîdi.

Mandaliena, kój prezime
Ovo Magdal grad darovà,
Gdi s gospostvom vlaštitime
Nje died svietli gospodovà.

Od koga i ona pak gospoja
Bogata se vidjè odviše
S mnoziem blagom, ke bez broja
Nje joj stari ostaviše.

Ova od prije zla bludnica,
Paček isti grieh i zloba,
Od najdražieh nasliednica'
Božieh bieše u toj doba.

A to 'er bivši u bah mala
S hude sreće i namiere
Bez dragoga ćaćka ostala
I bez mile své matere.

U početak své mladosti
Nad ostaliem sviem drugama
Pomnju držà tvrdu dosti
Vrh dievičke časti i srama.

Nu po malo bivši mlada
S godištim se poplašila
Vrž[illegible]ramnu čas nazada
[illegible] hrleć dìla.

Nepoštene stieg ljubavi
Razpuštena sliedit počè,
A tvu ljubav zaboravì,
Od nje bića sladki uzroče.

A da lašnje koje želi
Tiera pute nehvaljene,
Od svoga se brata odielì
I od sestre své poštene.

Osobita posred stana
Stanovati sama uzè,
Gdi sva u lasti zakopana
Na život se zao popuzè.

Srde jaza pakljenoga
Posiedoše sred nje prsi',
Čim sred bluda nečistoga
Zapletè se i zamrsì.

Ah nevoljne nesrećnice
Kako pravi put izgubì!
Kako svietle od danice
Ime splesà i pogubì!

Ni glas, ni čas, ni liepota,
Ni vedroga zrak plemena
Nemogu ju od života
Ustaviti nepoštena.

Jak ohmica biesna i plaha
Bieži iz doma, tere grede
I bez srama i bez straha
Na igre, gosbe i posiede.

Na posiede, gdi hoditi
Dievojčici časno nije,
Ka se od očih zlieh braniti
Kako od ljute ima zmije;

Ali ona dobrieh svieta'
Sve spomene pogrdjuje,
Vlada njome plahos kleta
Plaha nesvies gospoduje.

Kako plavim bez brodara,
Koja u gnjîvnom moru ostane,
Silna vojska zlieh vietara'
Vije i vrti po sve strane;

Ter sdružene u poreda
S plasiem vietrim morske vode
I bez puta i bez reda
Njom valjaju i gospode.

Jur bogastvom ponosita
Hitriem smiehom i pozorom
Liepieh mladac ljubav hita,
Ki se vrte pred nje dvorom.

Za své drage izabira
Najmilije kih su slike,
Jednieh prima, druzieh tîra;
Neviera i laž nje su dike.

Ah ki mladi s plahe sviesti,
Ah ki stari za njom gore,
I ljuvenoj u nesviesti
Trate blago, snagu more.

Nije noći, posred koje
Pod prozorim nje polače
Liepota se nje nepoje,
A ljuvezan njih neplače.

Jedni unutra š njom razbludno
I veselo vrieme traju,
Druzi s dvora gorko i trudno
Cviele, uzdišu i hukaju.

Ovieh riečim, onieh dîlom
Ona drži zarobjene,
Pri lieposti nje nemilom
Svak zasliepjen smrtno vene.

Sve, što hitra dikla čini,
Drago i milo sve je njima;
Sve što tlapi, sve što hini,
Sve se u dobro od njih prima.

Kud srnete, tužni, i na što
Nesviesna vas vodi želja?
Što sliedite, sve je tašto;
U bludnici ni'e temelja!

Ženska liepos smrtno ubija;
Svaki se od vas poć poteži
Gdi skrovena ljuta zmija
U mekahnoj travi leži.

Sladosti su nekorisne
I lažive, ke sviet plodi,
Vele obhita, malo stisne,
Tko za njima stupa i hodi.

Tač miesečne slike okolo,
Scieneć miesec da je istini,
Drobne ribe noćno kolo
Vode morskoj po tišini;

Put lovnoga tako plama
Prevarene iste hode,
Ki 'e njihova smrtna mama,
Gdi pogubu svú nahode:

Tač vesele oko svieće
I liepir se smamljen vrti,
Tere se ostat od nje neće,
Dokoli ga neusmrti.

U to doba s mnozieh čuda',
Koja božji sin dielovà,
Glas lećaše njegov svuda
Preko evrienskieh svieh gradova'.

On kao izvrstan u sva diela
Izvan miere bieše i hvale,
Tako izvrsne slike i tiela
Bieše nad sve ljudi ostale.

Njegovo ime cieća tega
U dostojnoj scieni i slavi
Hvaljaše se puka od svega;
Svak glasjaše da 'e Bog pravi.

Kao toj začù vil razbludna,
Užežè se od požude,
Da obraza toli čudna
Uživati liepos bude.

U sviesti je namislila,
Sve što može najhitrije
Njega zaniet, kao zanîla
Množtvo mladac bieše od prije:

Tu Šimuna čim vriednoga
Na gosbi se on nahodi,
Od nečiste gube koga
Njegda ozdravì i slobodì.

Smiona dikla, ka toj čuje,
Nemneć prije da ga vidi
K njemu poći odlučuje,
Ni se od svoga smienstva stidi.

U razkošne tim haljine
Oblači se i napravlja,
Da nje liepos draža sine,
Kim ulovit Boga spravlja.

Svietla suknja nju odieva,
Gdi vezeno svud okolo,
S biserniema cvietim sieva
Čisto zlato i oholo.

Zlatniem pucim uzdržana
Više odieće tej zlaćene
Niz rame joj srebrom tkana
Visi svila bez prociene.

Hitre uši, vrat sniežani,
Biele ruke, prsi od liera
Rese čudno nanizani
Obli redi od bisera.

Vrh čela joj sja drag kami,
Suncu odsivat ki se veli;
Oko koga zlatni prami
Razbludnu su mrežu spleli;

Mrežu, kojom ljudi tužne,
Posred mora od ljubavi
Hita i čini svoje sužne,
Mami, uveda, lovi, travi.

S tiem ljuvena zrak pogleda
Sdružen i drag posmieh drži,
I svakoga, tko ju gleda,
[illegible]ielja, druziem prži.

Nepoštena ljubav stanom
U nje bludnom licu stoji,
Ter umrle smrtnom ranom
Izranjene prima i svoji.

Zemlja ovako narešena
U prolietnu svoju slavu
Zračna krila i zelena
Kaže liepos i napravu.

Nesramna se razbludnica
U razkoši toj uputì
Za razgledat božja lica
Za medene rieči čuti.

Nu kad obraz rajski upazì
I drag pogled i sunčani,
Prava ljubav odkle izlazi,
Koja ozdravlja, kada rani:

Naježì se i promienì,
Plame ugasì zlieh požuda',
A svet oganj božanstveni
Obujmì ju oda svuda.

Tada u sliku plama grda
S crniem dimom bì vidjeti
Jedovitieh sedam srda'
Iz nje ustah izliećeti.

Tač na glavnji, ka dogori,
Pobiegući oganj plane
I otide vas uzgori,
A crn za njim dim ostane;

Rečè Isukrs sej nemile
Zle nakazni u zlom griehu
Dušu i pamet zamrsile
Nesrećnice tužne biehu.

Tad Maria (ona imenom
Zvaše se oviem) sva skrušena,
I u tielu čudnom zmienom,
I u duši promienjena.

Ne ona, koja svakolika
Čistiem srebrom do sad sjaše,
Ku plien sužnieh ljubovnika',
Zlatno ruho, odievaše.

S rukah, s prsih, s vrata, s prama
Zlato i biser bieli metnù,
I poštena puna srama
Svlači svilu duši štetnu.

Od svieh zloćah jur se kaje,
Vruće uzdahe jur podire,
Jur niz oči počela je
Groznieh suzah ronit vire.

Jur bolesna na tle srne
I božjem se moli sinu,
Da blag pogled na nju svrne,
Da joj prosti svu krivinu.

60 Jur s ufanjem pristupiva,
S goruštome vierom, tere
Noge stvorcu svom celiva
I tekućiem suzam pere.

Pere suzam, tre kosami,
Kiem joj bieli vrat se krije,
I svileniem haljinami
Miešte meka platna grije.

Od radosti tako mnoge
Blag i vieran kučić teče,
Ter gosparu svomu noge
Ljubko veže i obteče.

Još stupaje božanstvene,
Veću ljubav da ukaže,
Od milosti neizrečene
Mirisima čudniem maže.

U mramornu sudu zlatu,
Dokle u bludnoj živiè lasti,
Za dragu ona bieše platu
Sej kupila drage masti.

65 Srećna trga i velika
Uzmnožite prem dobiti,
Kad rajskoga ljubovnika
Mogla 'e na njih zamieniti.

Toj čineći češte uzdahe
Nepristaje opojavljat,
I od suzah rieke plahe
Svak čas ronit i ponavljat.

Rieč ustima nezameće,
Jer govorit plač joj neda,
U kom molbe nje mučeće
Kao u zrcalu Višnji gleda.

Mukle suze i uzdasi
I velikos nje skončanja
Očiti su sasma glasi
I biljezi od kajanja.

Neprestavno toj cvieljenje
Ljubežljivo Boga sili,
Da blag primi nje moljenje,
Verno srce da pomili.

70 Tiem besiedi pokornici:
„Shranjena si tvojom vîrom!
Griesi ti su svikolici
Odpušteni, podji s mirom!“

Toga od doba dikla uresna
Puna božje sva milosti
Vržè diela huda i biesna
I razbludne sve plahosti.

I što hudja i opačija
Bì prvina nje života:
Toliko se izvrsnija
Pak objavì nje dobrota.

Pače ognjenoj vieri i ljubi
Nemogaše nać se slike,
Kóm božjega sina obljubì
Nad sve prednje ljubovnike.

Tim blažena rajskiem darom
Tom se dignù s puta kriva,
S Martom sestrom i s Lazarom,
Dodjè iz nova da pribiva.

75 Ter mnokrati zaedno š njimi,
Željna božje čut govore,
Isukrsta ljubko primì
U čestite svoje dvore;

Koga časteć i ljubeći
Sa svom dušom i pameti,
Po težkoj se sgodi sreći
Da joj bratac bude umrieti.

Tim, kad dodjè sin Višnjega
Na poruke ljubežljive,
Da od nemile smrti njega
Oslobodi i oživе.

Vriedne sestre i kreposne
Prem na njegov grob idjahu,
Gdi ucviljene i žalosne
Napokonji dar nošahu.

I Bog tihe své stupaje
Put ukopne stiene upravì,
A Marta ga pogledaje,
I družbu i grob plačni ostavì,

Ter snižena s mnogom scienom,
Zasve da ju boles smeta,
S ljubežljivom Mandalienom
Velikoga gosta sreta.

Obie pune plača i cviela
Od žalosti od velike
Niz poštena lica biela
Prolievahu suzah rîke,

„Kao smo tebe, božji sinu,
Segaj jutra dočekale,
Bivši našu čás istinu
Draga braca ukopale;

Kako s čestom on besiedom
Srce u vieri držeć stavno
Na očijuh s smrti bliedom
Zvaše tvoje ime slavno;

Ah da od prije s česti blagom
Ti si na naš dvor prispio,
On bi sada s pravom snagom
U veselju zdrav živio.

Nu još krepko nam je ufanje,
Da tvoj ćaćkò kralj od nebi
Na svakoje tvoe pitanje;
Pogodit će lasno tebi."

Moljahu se one ovako,
I plakaše svak okoli;
[illegible] nebi tad proplakô
[illegible] ljute boli.

Božanstveni porod tada,
I on roneć grozne suze,
Tužne sestre pune jada
Razgovarat ljubko uzè.

On se njima obećava,
Čim njihovu tugu krati,
Da će opeta živa i zdrava
Draga brata uživati,

Zasve da mu one vele,
Kao zlo veće dahne i smrdi,
Kao četrdni jesu ciele
Da 'e zaklopjen u grob tvrdi.

U čas jedan srećni ovi se
Glas po malu gradu stere,
Svemu puku, ki čini se,
Liep i čudan preko miere.

Zato iz bližnjieh miesta i strana'
Neizbrojna čeljad ide,
Da mladića ukopana,
Uzkrsnuta na sviet vide.

Jur kao bieše svačja želja
Ne bez mnoge družbe i skupa
Na grob draga priatelja
Ljuto ucvieljen Bog pristupa.

Tu put dvora nebeskoga
Oči uprię̀, ruke uprostì,
Ter stà molit ćaćka svoga
Muče, a težkoj u žalosti.

Puk začudjen, odasvuda
Gleda i pazi s pomnom sviesti,
Tkoja učinit tu će čuda,
Na što će ova stvar izliesti.

Dvaš priliku božanstvenu
On promienì, čim moljaše;
Dvaš poštenom glavom krenù;
Plačniem glasom dvaš uzdašè.

Tad nenadnom trešnjom plahom
Uztresè se grob studeni,

A ostaše ledniem strahom
Svi okolo zapanjeni.

Iz medenieh kada usti',
Iz kieh rajska rados grede,
Put nebesah Jezus pustì
Višnjem ocu sej besiede:

„Hvale tebi, ćaćko, budi,
Koji mene sgar s nebesi'
Pred sviem sborom ovieh ljudi'
Uslišio ljubko jesi!

Znam vlas tvoja neizrečena,
Sve stvorenje ku poštuje,
Tvoga sinka obljubjena
Svako u doba molbe čuje.

Ali očito sad molju te*)
Da puk pozna, ki me sliedi,
Kô ja kažem tvoje pute,
Kô tve izpunjam zapoviedi.

Pače da svak snižno i vierno
Videć diela tvoe ljubavi
Svemogućstvo tvoe neizmerno
U činenju mom proslavi.

Verni sluge podignite
Težku ploču s groba ureda,
I spravte se da odriešite
Smrtne veze s tiela blieda."

Jedva ovo dogovorì
A od junačkieh taj čas ruka'
Ukopni se kami otvorì
Na očiuh svega puka.

Svikolici pristupaju,
Sviem se od straha srce stresa,
Mrtvo tielo gdi gledaju
Bez prvoga svoga uresa.

Pače izhode van pameti,
I puni su čuda i smeće,
Misleć: kô će oživieti
Jur sve grdo i smrdeće?

Kad sviem glasom triš zaupì
Sin veliki stvorca od svieta:
„O Lazare na dvor stupi
I na zemlji živi opeta!"

Na priateljski vapaj mili
U čas jedan on se oziva,
I ustaje i dan bîli
Veseo i zdrav jošte uživa.

Tad zapanjen vas puk ostà,
Svieh zamierno čudo smutì,
I nije im jednom dosta
Oživjena mlaca čuti.

Nemogu se nasititi
Od njegovieh od besiedah,
Svak mu želi blizu biti
Strašne stvari gdi spovieda.

Koju tugu, koju muku
On oćućè u čas oni,
Kad krvavu silnu ruku
Smrt nemila nanj prislonì.

Ka se boles ima i kuša,
Ki čovieka jad ustrieli,
Iztiskana kad se duša
S bolniem tielom rve i dieli:

Koje mreći vidjè obraze
Ognjenitieh zlih duhova'
Koje štete, ke poraze
Prieti zlobna množ njihova.

Da od andjelah straža tvrda
S osobitom svóm pomoći
Smionom skupu kletieh srda'
Jedva može vrha doći.

Ah kiem strahom svega puka
Žalostivo srce utrnù,
Kad pakljenieh množtvo muka'
Pripoviedat on se obrnù;

Mukah, koje do viek vieka
Nepravedne duše trpe,

*) *Molju*, miesto: *molim*.

Kieh sred plama silna i prieka
Strahovite srde drpe.

Kaže i viečna još veselja,
Neka smiren puk ostane,
Kiem će od blaga stvoritelja
Bit plaćene duše izbrane.

* * *

U to k milom Isukrstu
Sve države bližnje i gradi
Posilahu svaku vrstu
Nelagodne od čeljadi.

K njemu na svak čas gre-
djahu,
Da jih ozdravi i pokriepi,
Ki zliem ranam tugovahu
Klasti, hromi, niemi, sliepi.

Mnozi s putim svóm sgrčenom
Jedva tiela svá vukući,
Mnozi mraznom, mnozi ognjenom,
Težkom zledi bolujući,

Mnozi uzeti sile od djavlje
Biehu predanj dovedeni,
Kiem i pamet zaedno i zdravlje
Gospodjaše duh pakljeni.

Njih od rajske kralj države,
Sladki jezer svieh milosti',
Svekolike moćne i zdrave
Odpravljaše u radosti.

Tač kroz mnoga čudna diela
Čineći se Bog poznati,
Put Solime grada biela
S družbom počet put obratì.

Glas je, da ovi grad Sem gradì,
Sin dobroga Noa, koji
Kitnu lozu prvi usadì,
I prvi se njom opojì.

On sazidà liepe sgrade,
Kieh Solimom zvat obljubì,
Kad zli potop pristà i padè,
[illegible]le ki pogubi.

Nastà paka narod ini,
Slično imenim ki svojime
Svietlom gradu imat čini
Jerusalem novo ime.

Za teziem ga osvojiše
Vedri kralji, krv poglavna,
Ki se od Jude narodiše,
Izraelova sina slavna.

Oni s družbom božje ruke,
Koja vojevà s njima u boju,
Sve okolo bližnje puke
Podložiše pod moć svoju.

Tu Salamun kralj čestiti
Na čas kralja od nebesah
Čini crkvu sagraditi,
Krunu ljudskieh svieh čudesah.

Crkvu, kojoj nebì slike,
Čim ohola zaedno i sveta
Bì dostojna svekolike,
Nadvisiti crkve od svieta.

On, nebivši templa inoga,
Sred evrienske sve države,
Ktiè da Boga jedinoga
U njoj jednoj puci slave.

Svete trpeze i otare
Tu prvoga templa donì,
I sve obilne sude i dare,
Koje stari puk poklonì.

Tu svietnjake stavì zlate,
Liepe čaše i kadila,
Slavne odieće i bogate,
Svietle pehare i mierila.

Tu sud oni, sazvan more,
S čudesima druziem stojà,
Kiem se miera nać nemore,
Kiem izrieti nije broja.

Tu zakonah izabranieh,
Arka sveta bì hranjena,
Božje od ruke udieljanieh
Vrhu ravna dva kamena.

x je vin din Malganzan

135 Tu s čistiema redovnicim
Svietli kralji uzvišeni
I s narodom sviemkolicim
Klanjahu se podniženi.

Krv živinah krocieh čestu
S verniem srcem proljevahu,
Od krvi se u inom miestu
Svetilišta nečinjahu.

Svako ljeto tu trikrati
Vas Izrael po načinu
Dohodjaše ponavljati
Običajnu svetkovinu.

Isti božji sin ljubjeni
Često u templo své gredjaše,
Gdi svoj zakon božanstveni
Ljubežljivo svieh učaše.

On stupio bieše veće
S mnoziem ljudstvom, koe ga dvori
Odkle od grada više i veće
Vidjahu se tvrdje i dvori.

140 Tad s radostim neizmiernome
Brat uzeše svikolici
Od maslinah grane i pome,
Ké će držat u desnici.

Pred njim grede skup piešnikah,
A za njime i oko njega
Jezdi mirnieh sbor konjikah,
Ki svi časte i dvore ga.

On po sriedi svega skupa
Pogrdjujuć tašte slave
Na osliću tihom stupa
Bez uresa i naprave.

Zlatniem ruhom narešena
Neće konja plemenita,
Starieh prorok da izpunjena
Pisma budu zlamenita.

I nasliednom neka množtvu
Srećne i liepe poda izglede,
Po sniženom kako ubožtvu
Put rajskieh se dvorah grede.

Nagu nosi glavu svetu 145
Priprosta ga suknja odieva,
Ku mu izatkà, još dietetu,
Draga majka, slavna dieva.

Ona uzrastè zaedno š njime,
Ter se vieku neustarà,
Ni ju prosù dugo vrîme
Ni nošenje mnogo sharà.

Čiste noge i sniežane
Obuća mu snižna obuva,
Ku sapetu po sve strane
Trak tanahan veže i čuva.

Na ovi način vas pun mira
I dobrostiv vas u sebi
Put sionskieh liepieh mira'
Približaše kralj od nebi.

Pred gradom ga slavniem sreta
Liepa nad sve družbe ine:
Dievojčicah mladieh četa
I dietićah bez krivine.

Pome u rukah, a na glavi 150
Sviem od cvieća vienci stoje,
Svak božjega sina slavi,
Piesni u hvalu svak mu poje.

Željno vidjet svak uživa
Božanstveno svietlo lice,
Rajska liepos u kom sîva,
Pred kiem sunce grede nice.

Tako u slavi i u veselju
U kraljevski grad stupaju,
Gdi se svomu spasitelju
I svom kralju svi klanjaju.

Pred noge mu svi prostiru
Pome i grane od maslina',
Veleć: „Blažen, koj u miru
Dodje u ime Gospodina.

Zdrav, o kralju nam čekani,
Davidova krvi prava;
Mir u rajskoj budi strani,
A Višnjemu dika i slava"

Gre put neba slavna vika,
Ke glas po svem gradu leti;
Nu poglavnieh redovnika'
Gorko smeta sbor prokleti.

Uzlaziti gusta praha
U visine oblak vide,
Ter od sumnje i od straha
Svi žestoko kopne i blide.

Uzrok ištu, odkle izhodi
Od radosti glas tolike;
Tko 'e ko sliedi, tko 'e ko vodi
Toli uzmnožne nasliednike?

Nu ki biće i kreposti
Znaju slavna voevode,
Mirni s mnogom čestitosti
Veselo ga sresti hode.

Posiplju mu cviećem pute,
Svione sage podanj meću,
I svi rados kažu i ćute
Sve što mogu dražju i veću.

PIEVANJE TREĆE.

Kako u ovoj dici i scieni
Kraljevskoga posred grada
Bieše uliezao sin ljubjeni
Kralja, koji nebom vlada;

Na razkršću puta upazi
Množ čeljadi prem veliku,
I ka iz gusta skupa izlazi
Rogobornu začù viku.

On se u srcu čudi svomu,
Ter stupaje svoje ustavlja,
Paka k množtvu žamornomu
S mnogom družbom put upravlja.

Bieše prodol u tom miesti,
Kojoj zelen vienac mili
Puni kića briezi česti
Biehu okolo učinili.

Sred nje i lieti staše i zimi
Srećna voda i čestita
Virim od svud tekućimi
I daždi[illegible]tekovita.

Nevierene dievojčice
Na tuj vodu dohodjahu,
I nemoćne njom ovčice
Stari pastieri ozdravjahu.

S pet širocieh liepieh luka'
Od mramora stavna i bila
Bieše nad njom viešta ruka
Tvrdu strehu sagradila.

Vidjaše se tu skupjeno
Rad žudjena lieka ugodna
Množtvo ležat neizbrojeno
Tužna ljudstva nelagodna.

A to 'er u dni odredjene
Bistra bi se lokva smela
I na vale i na piene
Iznenadi uzavrela.

Puk neznaše, tko ju smeta,
Nu diečica mirna i tiha,
Ki pravedna traju lieta,
U kieh nije zloće i griha

Spoviedahu, kao gledajú,
Gdi liep mladac s neba leti,
Komu krila zlatom sjaju,
A prilika suncem svieti,

Koga rukom tad tegnuta
Sva bi mutna voda ostala
I njegova srećna puta
Očit biljeg ukazala.

Tako kobna zviezda, koju
Za zlamenje Višnji objavì,
Ili spravnoj vojsci u boju,
Ili u moru punoj plavi,

S jasniem plamim i tracima
Strelovita s neba srne,
A nevoljniem umrlima
Srce od straha čezne i trne.

Tim u mnogoj tad požudi
Kraj jezera mirna staše
Množ velika bolnieh ljudi'
Koa zlamenje toj čekaše.

Svaki od njih svoju sgodu
Izgledaše s naglom sviesti
U smućenu jeda vodu
Prvi bi od svieh mogô uliesti.

Jer, koji bi tad najbrži
U nju skočit srećan bijo,
Od zla, u tuzi ke ga drži,
Oni čas bi ozdravijo.

Tač na liepoj kad ravnini
Stoji spravne skup mladosti,
Da ukaže u brzini
Moć své snage i jakosti.

Željniem srcem svaki čeka,
Kad će trublja zapievati,
Od hrloga ter se tieka
Ufa prvi čás imati.

Sred čeljadi sej nezdravé
U najvećem staše cvielu,
Od stupaja dovrh glave
Jedan sgrčen po svem tielu.

Ovi nakon smrti očine
Mlad uživà s česti blagom
Mnoga blaga i baštine
I obilno zdravlje s blagom.

Nu za izvidat zlo skončanje
Od neznane zledi prieke
Svekoliko svoje imanje
U zaludnje stratì lieke.

Na ubožtvo jadan dodjè,
Čim ozdravit naglo radi,
A nemoć mu zla neprodjè,
Neg se u kosti sasma usadì.

I jur četres lietah blizu
Prošlo bieše, tako da ga
Težke boli more i grizu
Plačna, uboga, gladna i naga.

Kad ga u biću vidjè ovemu,
Bog, utieha sladka naša,
Lice obratì vedro k njemu
S blagom riečim ter ga upraša:

„Ka nesreća, koja sgoda,
Koja lienos tva zamani
Polak ovieh tebe voda',
U žestokom jadu hrani.

Ti boluješ sam pun truda,
Svak se ostali zdrav dieleći,
Reci, je li tva požuda
Izgubjeno zdravje steći?"

Na ovi govor ljubežljivi
On besiedit tužan uzè,
I niz obraz žalostivi
Zaedno ronit grozne suze.

„Neimam bolan ja čovieka
Da me od svieh prije i brže
Ucviljena nemoćnika
U smetenu vodu vrže.

Jer kada se ona krene,
Za moj viečni jad i smeću,
Druzi budu brži od mene
A ja plačem mú nesreću."

Čim svoe tuge on spovieda
S vedriem licem i pozorom,
Milosni ga Jezus gleda
S oviem blaziem razgovorom:

„Ni'e potreba, da u vodi
Trudiš iskat zdravlja tvoga;
Uzmi odar tvoj i hodi,
Ter veseo hvali Boga.!“

Krepos mile ove rieči
U čas jedan s čudnom moći
Nevoljnika plačna izlieči
I čini mu sva zla proći.

U nenadnom tim veselju,
Svikolici da ga vide,
Ustà i dižè svú postelju
I zdrav na dom svoj otidè.

35 Tako uz plamen kad gorući
Svu ledenu i smrznutu
Budu priniet neznajući
Medju granjem zmiju ljutu.

Jedva krepos ognjenitu
Ona oćuti, a sva prîka
Diže glavu jedovitu,
Plazi otrovna tri jezika.

S druge strane odasvudi
Bez božjega straha i sciene
Velik žamor staše ljudi'
Posred crkve posvećene.

Prodavahu oni cića
Svetilišta mirne ovčice
I mladjahnieh množ junčića'
I sniežane golubice.

Za uzrok ovi tiskaše se
Za kupovat čeljad mnoga,
Što tko držan čujaše se,
I na odgovor bića svoga.

40 Sred božjega slavna doma
Radi množtva tač velika
Činjaše se gruba veoma
Po sve kraje treska i vika.

Kako porod božanstveni
Taj nesličua diela vidiè,
U obraz se vas promienì
I od mnoge srčbe ublîdiè.

Tim konopac uzoviti
U priliku biča savì,
Tere njime izgoniti
Počè iz templa skup nepravi.

Vržè na tle sve trpeze
Od pohlepne trgovine
I prokrenù sve pieneze
I raztierà sve živine.

Na isti način siever vrli
Pun razsrčbe kad porazne
Ljuto zadme i zaprli
Iz željezne strane mrazne:

45 Vojske crnieh od oblaka'
Bieže pred njim zaćerane,
A bez tmine i bez mraka
Zrak sunčani čis ostane.

„Crkva 'e, „rečè,“ ma sgradjena
Da se u njoj molbe čine,
A od vas je učinjena
Spila od tamne lupežtine.

Zadosti se od starinah
Za izpuniti zakon prvi
Prolì mirnieh od živinah
Pred otarim krotke krvi.

Kralj nebeski zapovieda,
I ovaku ima volju,
Da se njemu u naprieda
Ovce i ptice već nekolju.

Običaji zato stare
Svak povrzi, svak ostavi,
Ter se od sada ine dare
Prikazivat Višnjem spravi.

50 Bog pravedne od pameti
Posvećenje samo ište.
To je nebu na sem svieti
Od svieh draže svetilište.“

Blag i snižen na koljena,
Kô se ovako njimi osieknù,
Ćaćka molit obljubjena
Pred otare svete kleknù.

Toj videći glave biesni
Crkovnoga vieća huda
Gnjîvni stahu i bolesni
I čemerna puni truda.

Ova zloba njih nemila
I razsrčba nova nije,
Cić njegovieh slavnieh dîla'
Nanj zlobjahu vele od prije.

Stare omraze i bolesti,
Ke ih ljuto kolju i more,
U dubinah zlobne sviesti
Rastiahu svak čas gore.

Mišljahu ga svi porazit;
Nu rad družbe česta puka
Nemogaše svrhe upazit
Jedovita njih odluka.

Tim pokoli huda zloba
I prietnje su sve zamani,
Dieliše se u toj doba
Svi smeteni i skončani.

Tač grabeći silni vuci,
Kad krvavi glad oćute,
Noćno prîkoj u odluci
U mirno se stado upute;

Ali kada njih zateče
Straža pomnieh od pastiera',
Ka s dozvaniem psim daleče
Odagne ih i otiera;

Zasve da ih zli glad mori
Bieže gorom pred protivom,
I po pustoj strmoj gori
Zavievaju s taštiem gnjîvom.

O to, čim sin kralja od nebi
Posvećena kod otara
Podnižen se vas u sebi
S dragiem ćaćkom razgovara,

Na ponosne biele mire
Visokoga templa svudi
Njegova se družba obzire
I oholom se gradjom čudi.

Svietla od bronca i mramora
Uzmnožite stupe pazi,
Od kieh svaki kako gora
Put zlatnoga poda uzlazi.

Zlatna poda ponosita,
Koji uzdrže po sve strane
Grede od čedra viekovita
U liep način udieljane.

Paze otare suha od zlata,
I trpeze jasne i liepe,
I okovana srebrom vrata
Gdi na zlatnieh vezih škripe.

Drobniem pločam mramornima
Tle gledaju pokriveno,
Pače u sliku zviezdah njima
S čudniem redom narešeno.

Čim liepote drage toli
Nagliem okom svaki kupi
Ćaćka božji sin domolì
I nenadan k njima stupì

Rečè: „Vidim, gdi crkva ova,
Ke slavite gradju oholu,
Od osvetnieh vitezova'
Strena pada na tle dolu;

Jak visoka jela vita,
Ku skoriepi i pohara
Poplavica strahovita,
Ali plasieh množ vihara'.

Nje će liepos uzvišena
U ništa se sva skončati
I vrh stiene ciela stiena
Za spomenu neće ostati.

O solimski grade hudi,
Ki proroke svete ubijaš,
I poslane s neba ljudi
Stienam goniš i pobijaš!

I tebi se sgara priete
Zle pogube i porazi
Od pravedne božje osvete,
Koa vrh zlobnieh glavah slazi.

Kolikrat sam ja požudu
Veliku imao i hotjenje
Sjediniti, a zaludu,
Razpršano tve rodjenje!

Ja ktieh skupit tvoe sinove,
Kako ptica, ka ljubjene
Pod svá krila ptiće zove,
A ti nektiè slušat mene,

Cieća tvoje oholasti,
Jer si Bogu tvom neharan,
Ne do dugo imaš pasti
Krvav, spržen, satren, sharan.

Nevidiš li, gdi od sada
Slava prve tvoje sreće
Prem očito gre nazada,
Nisi uslišen s neba veće.

Bog u druge svieta strane
Svetilišta svá prenosi,
Druge obira on gradjane,
Čas zavietnu od kieh prosi.

On će uviete sklopit š njimi,
Ki se razvrć vieku neće,
A vlas tvoja, ku sgar primì,
Na zahodu svom je veće."

Kako svršì sej besiede
Izdieljane u kamenu
Čudne slike kazat siedè,
Liepu ruke své spomenu:

Biehu od prvieh to šes dana'
Slavna diela i čestita,
Kad uzrastè sazidana
Neizmierna gradja od svîta.

Gledaše se jošter odį
Ne bez miere i bez reda,
Što se u staro vrieme sgodì,
I sve biće prvieh dieda'.

Nu se obličje i prilika,
Kao zabranì zakon stari,
Nevidjaše ni od čovîka
Ni od živuće druge stvari.

Pisma otajna i visoka
Sve kazahu, ka nitkore
Ni od znanac, ni od proroka'
Do toj doba znat nemore.

Ali porod božanstveni,
Viečno znanje s kiem pribiva,
Kao u zrcalu bez zasieni
Dragoj družbi sve odkriva.

Gledaše se gdi kralj viečni
Pun neizmerna svietla uresa
Stvara u način neizrečni
Zemlju, vode i nebesa.

Voda od neba nerazdiona,
Zemlja od vode prazna staše,
A vrh ponora usiona
Kruta tamnos kraljevaše.

Kad vlas božje veličine
Stvorì svietlos i dan bieli,
S kiem ončas crne tmine
I mučeću noć razdielì.

Gledaše se sa svieh stranah
Stvoritelja svoga okolo
Od letuštieh od dvoranah
Neizbrojeno lećet kolo.

Kolo prve stvor svietlosti
S neizrečenom gdi ljubavi
U veselju i u radosti
Svoga stvorca hvali i slavi.

Čim andjeli s dvorbom slîde,
On stavljaše po načinu
U svoj ures rajske zide
I nebesku svu krepčinu.

Vidjaše se po tom toga
Gdi od vodah bieše dijo
Sred prostora nebeskoga
Nad krepčinu postavijo.

A gdi druziem zapovieda,
Kieh zaziva sinje more,
Bez krzmanja da ureda
Obkruženu zemlju otvore.

Bieše vidjet vlažne vale,
Suhu gradju gdi su obstrli,
Ter na krajne teku žale
Ovdi mirni, ovdi hrli.

Još nebiehu valovite
Tad poznali plahe piene
Kitni bori, jele vite
U pučinu prenesene.

Morska polja i širine
Blazi vietri gospodjahu
Bez poraza, bez vrline
Milostivo ki pržahu.

95 Jedva more zemlju povì,
A kamenjem opasane
Silne gore i briegovi
Izrašćeše po sve strane.

Ostajahu pod njim tiesne
I nizoke svud produli,
I ravnine još neuresne,
I široci luzi goli.

Kad se zemlja s mnogom slavom
Plodna ukazà i zelena
Zračna cviećem, kitna travom,
Gustiem dubjem narešena.

Svaka voćka svomu biću
Sličan i liep plod otvora,
U gizdavom primalîću
Veseli se polje i gora.

Puno dike i lieposti
Videć Višnji svako veće
Božanstvenom svóm kreposti
Stvorì žarke dvije svieće;

100 Dvije žarke svieće, koje
Redom skladniem i jednacim
Nebo rese, zemlju goje
Goruštiema svojiem zracim.

Sunce svioća poglavita
Biela dana kralj izbrani
Vrteći se oko svieta
U zlatnieh se kolieh bani.

Sad vitorog, obô sada
Jasni miesec sunce mieni,
Noćno vrieme koji vlada
I veseli mukle sieni.

Njega okolo pune gizde
Liepiem redom, a bez broja
Sjaju od svud sitne zvîzde
Ruže od višnjieh perivoja'!

Vidjahu se ribe nieme
Gdi po polju morskom pliju,
I gdi kudam izvitieme
Valovite piene biju.

Nebeskome gdi širinom 105
Ptice krila svoa prostiru
I nad zemljom i pučinom
Strelovite svud udiru.

Ne daleče mirna stada
Gledaju se s čudnom slasti
Sred ravnine i livada'
Meku travu skupa pasti.

Vidijo bi zvieri vrle,
I one, koe se po tle viju,
Kao da brziem tiekom hrle,
U planinu da se skriju.

Iz oblaka svietla i biela
Rajski gospod kad ih stvorì
Činjaše se vedra čela
Da ove rieči njim govori:

„O stvorenje drago moje,
U veselju svi rastite;
Vrstu i plemen svaki svoje
Vrhu zemlje uzmnožite!"

Najposlije crna od kala 110
Čoviek stvoren stà na svieti,
Nad stvorenja sva ostala
Čestit blagom od pameti.

Rajskiem suncem vas obkružen
Vidjaše se kralj od nebi,
Krepostima sviem sadružen
Duh mu davat sličan sebi;

I s neumrliem gdi živjenjem
Puštava mu da gospodi
Zemlju s iniem sviem stvorenjem
Pod nebom se ki nahodi.

Zabranjeno samo u voće
Priećaše mu da netiče,
Ako gorku smrt nehoće
I žestoke ljute biče.

Raj zemaljski blizu stoji,
Gdi neumrlo primaljeće
S viekovitiem dubjem goji
Viekovitu travu i cvieće.

115 Širocieh se vrhu grana'
Zlatne dunje tuj gledaju,
Voćka pomno izprešana
Pakljenomu hudom zmaju.

Po sriedi mu bistre vode
Nedospietni vir izvire,
Četr rieke odkle izhode,
Po svoj zemlji koe se šire.

Tu se vidi s luda svieta
Tužan mladac u nesviesti
Na prevaru zmaja kleta
Zapriećenu voćku jesti.

Jedva stavlja nju na usti,
A kajanje gorko ćuti,
Ter od lišća vienac gusti
Oko nage stere puti.

Vidjaše se Višnji od sgara
U goruštu sjat oblaku,
Gdi ga s gnjevom gleda i kara,
Neharnika zloću opaku.

120 Pak gdi s licem srditieme
Na trude ga smrtne sudi,
Ke će on podniet i za njime
Svi nesrećni redom ljudi.

U to Eva, koja prva
Suproć vieri i razlogu
Branjena se hitì drva,
I sakrivì svomu Bogu,

Poznajući jur svoe vaje,
U žestokom jadu i trudu
U puste se tužna gaje
Sakrivaše a zaludu.

A nemili zmaj prehudi
Bivši svrhu odlučenu
Podô kletoj svój požudi
Čim prevarì slabu ženu,

Ponosi se i oholi
Rad neprave zle dobiti,
I vaskolik u okoli
U ljušturah zračnieh svîti.

125 A hrek voćke ockvrnjene,
Ku diljinom triš dobiva,
Pun zahvale tašte i sciene
Vitiem kruzim obkruživa.

Dievičkieme tu s obrazom
Umrliem se tužniem ruga
I raduje njih porazom
I veseli rad njih tuga';

S toga od Limba zle dubine
Gledahu se ne daleče;
Gdi kraljuju krute tmine,
Gdi vîk sunce neiztieče.

Čistieh dušah tu sbor sveti
Kroz jednoga zloću prîku
Staše željan za vidjeti
Zabranjenu božju sliku.

Posred noći tej duboke
Bieše vidjet duziem redom
Siede starce i proroke
S plačniem licem i s pogledom.

130 Čudna uzrasta, lica uresna
Nad sviem ćaćko Abram staše
Ter prostrtom s lieva i desna
Svieh haljinom pokrivaše.

Rek bi, da svi u glas mili
Mole kralja nebeskoga
Da se smiri veće i smili
Vrhu bića njih plačnoga.

Kroz jednoga da krivinu,
Kà jadovno sviet oprlì,
Nedopusti da poginu
Tač svršeno svi umrli.

Težko uzdahnù Jezus tada,
Veleć družbi: „S višnje odluke
Sve na mene ovo pada
I na moje smrtne muke.

Da se neckni s moje strane,
Da se od grieha ljudi odkupe,
Da na svietlos duše izbrane
Iz tamnoga jaza stupe;

135 Tiem u kratko sad pazite,
Neka se ovdi već nekrti,
One slike zlamenite,
Koe su biljeg moje od smrti.

Od potopa nesmiljena
Vidjaše se težkom sgodom
Tužna zemlja podušena
S umrlieme sviem narodom.

Sred zaklopne tvrde plavi
Nebivši se našli u griehu
Mali ljudske od naravi
Sahranjeni samo biehu.

Gledaše se plivat ona
Po valovieh svud bez straha
Zlu vremenu nepriklona
I vrlini dažda plaha.

A jur bieše voda utopna
Vrhe od gorah sve pristigla
I vrh svega zemlje kopna
Uzmnožnom se mierom digla,

140 Više oholieh svieh briegovah
Prije neg biehu potopjeni
Silu ognjenieh od treskovah
Bog metaše razsrdjeni.

S druge strane sgar s visina'
Isti od neba gospod ište,
Da mu Abram svoga od sina
Bude učinit svetilište.

On da izpuni božje ktienje
Na tugu se svú neobzire,
Na ljubjeno neg rodjenje
Ruku s mačem hró prostire.

Kad nebeski kralj videći
Starca u vieri temeljita,
I da posluh bio veći
Od početka nije od svíta:

Šlje andjela s neba, koji
Za mač njemu hita i neda,
Da ga u krvi sina opoji
Ni s ubojstvom gre naprieda.

Krotak ovnić bielji sniega 145
Ne daleče njih planduje,
Koga na čas od Višnjega
Miešte Izaka posvećuje.

Kaže, gdi rad sna srećnoga
U nemilom hudom vaju
Svoga brata rodjenoga
Zlobna braća prodavaju.

Roditelju svomu paka
Da 'e proždrla njega, lažu,
Nemilosna zvier opaka
I krvi mu biljeg kažu.

On krvavu drži u ruci
Draga sinka suknju, tere
U pretežkoj ljutoj muci
Suzami ju grozniem pere.

Kaže, gdi puk izabrani
Iz Egipta silna izhodi
K obećanoj ter ga strani
Drag Višnjemu prorok vodi.

I u koliko duziem putim 150
Gore izvija i planine
S neba soštren trudim ljutim,
Da ni malo nepočine.

Od ognjenieh zmijah streno
Radi grieha male od vire
Po sve strane neizbrojeno
Množtvo pada i umire.

Znan vojvoda s toga uzroka
Svietla od bronca zmiju gradi
Posred polja ku široka
Na visoko drvo sadi.

Zapovieda pak svakomu,
Koga otrovni zmaj ujeda,
Da pomnjivo u zlu tomu
Na sgradjenu zmiju gleda.

Tim ki težkom zledim bole
Zdravi, snažni i veseli
Bez bolesti gredu od tole
Kao da niesu viek boljeli.

Kaže pticu, ka razpira
Oštriem kljunom svoje prsi
I svóm krvim bez ozira
Drage ptiće pìta i mrsi.

U veselju i u radosti
Š nje boljezni ovi stoje,
I razdiru bez milosti
Unutarnja majke svoje.“

PIEVANJE ČETVRTO.

Bivši odkrio Bog prilike,
Koe ponosno templo rese,
Misleć misli prem velike
Van izaći spraljaše se.

Vrhu praga bieše veće,
Kud se iz crkve na dvor slazi,
Kada puno vike i smeće
Farizeah množtvo upazi.

Vodjaše ovi skup Suzanu
Težkiem griehom obadjenu
Bliedu, plačnu, razkosanu
I od straha svu ledenu.

Koju u cviet své mladosti
Svietla lica, liepa stasa
Ćaćko s mnogom nje žalosti
Udà sieda za Manasa.

Ona u biću živeć tomu
S nepoštena bieše díla
Obećanu drugu svomu
Čás i vieru ockvrnila.

Zato vas puk njoj protivan
Na tač hudo sagriešenje
Popô u ruke bieše gnjîvan
Za pobit ju tvrdo stienje :

Nu redovnik poglaviti,
Koga ostali časte i sliede,
Brani tužnu pogubiti
I naprieda od svieh grede.

On kao svetom pred crkvome
Isukrsta vidjè stati,
S grešnicom se svezanome
I sviem pukom k njemu obratì.

S vuhovitiem tu govorom
Sve što u licu može sladje
Zli razumnik pred sviem sborom
Kako iznenad njega snadjè:

„Nesrećna je ova žena
S ljute sgode i namiere
U krivini zloj naštena
Ockvrnjene vojnu viere.

A naš zakon naredjiva
Što naredba sasma oštra je,
Teziem griehom kad je kriva
Da kamenjem pobjena je:

Tim svi skupno znat želimo,
Što tva mudros od nje sudi,
Jer te u pismieh nahodimo
Viešta i znana vrh svieh ljudi'."

Rieči je ove on dospijo,
I taštiem se pase ufanjem,
Da 'e Jezusa predobijo
I zavezô svojiem znanjem.

Nepravedni zlobnik scieni,
Čim se u sebi gizda i diči,
Da će porod božanstveni
Izgubit se svojom rîči.

Jer, ako jim zapovije,
Da grešnica toli smiona
Podložena umriet nije
S bludna grieha bezzakona;

Sve će množtvo radi toga
Od zakona za obranu
Svoj izrigat gnjev na njega,
Što bi krivu na Suzanu.

Toli svieta dat im bude,
Da ju smrti zlom poraze,
Upasti će s oštre osude
U žestoke svieh omraze,

S ovom misli zlotvor kleti
Bieše sebe jur velika
U himbenoj svój pameti
Učinio dobitnika.

Ubog težak tač kadgodi
Ki o svagdanjem živе trudu,
Speći snieva, da nahodi
Na dno rala zlatnu rudu.

U velikoj tim radosti
Cić naštena blaga stoje',
Misli s mnogom obilnosti
Provoditi danke svoje.

Nu kada ga spanje ostavi,
Videć da je sve taština,
Sred ubožtva san nepravi
I laživu čes prokline.

Kroz sve tvoe vuhovanje,
O izprazna ljudska sviesti,
Temeljito božje znanje
Niesi jaka vieku smesti!

Jak sunčanoj pri svietlosti
Slabe se oči gube i bliešte:
Umrle su tač mudrosti
Viečni uz razum sve nevješte.

Dobrostivi Jezus mili
Nadjè način liep najbrže,
Tužnoj dikli da se smili,
A zakona nerazvrže.

Kako glava zlieh Židova'
Zaedno š njime govoraše,
Zlamenita s prstom slova
On po zemlji zametaše.

Tim za tada pisat pustì;
I dignuvši své pozore
Farizejskom skupu izustì
Mudre i znane sej govore:

„Nije sumnje toj grešnici
Smrt dostojna da se neda;
Toj svi stari razumnici
I naš zakon zapovieda.

Tim ko je od vas bez krivine,
I pravedne dni boravi,
Uzmi u ruku tvrde stine
I put nje ih prvi upravi!

Iz obilna tako broja
Tko da se ovdi sad odkrije,
U kom nije zloća koja
I da prvi nju pobije?"

Za pravednom tom besiedom
Opeta se k zemlji obratì,
Strahovitiem ter pogledom
Uzè u krivo njih gledati.

Svieh onezieh taj čas ime
Na tle upisat spravan bieše,
Ki bi s dielom ubojnime
Ukazali da negrieše.

Staše u sriedi dikla mlada
U žestokoj ljutoj smeći
Od smrtnoga straha i jada
Kao pred vihrom prut trepteći.

I sva tužna, izmučena
I u tielu i u pameti
Sgibaše se na koljena
Za nemilu smrt podnieti.

Izprešana tač košuta
U zelenu gustu gaju
Čim ju sa svieh stranah i puta'
Lovni u mrežu psi tieraju,

Nemogući jur nikada
Biegućega svrnut tieka,
Trepti od straha, čezne od truda,
Ter udorac smrtni čeka;

Nu na rieči gospodina
U jedan se čas utažì
Svieh nemilos i vrlina,
Ka ih smetè i razdraži.

Svi se paze medju sobom,
Miere skrovna svi činjenja,
Krivujuli kojom zlobom,
Kakvo 'e biće njih življenja?

U veliku skupu toli
Neumie se nać nitkore,
Da krivinom kóm neboli,
Da pravedan riet se more.

Svak se grešnik poznajući,
Iz rukah mu stienje izpadè
I potajno i krijući
Iz templa se svak ukradè.

Kao Bog vidjè crkvu praznu,
Plačnoj dikli ruke odrieši,
I od bojazni težke mraznu,
Sladkom riečim blag utieši.

„Svak ostali kad se odieli
I nitko te sudit neće,
Nesudim te ni ja, „veli,"
Podj i nemoj griešit veće!"

Kao grešnicu oslobodi
I otè smrtniem nju stienami,
Dragu družbu svou nahodi
S oveziema besiedami:

„Nerazložne vrste od ljudi',
Hude, opake, tvrde glave,
I dobjeni zlobne ćudi
Neće u zabit da postave,

Od dobrote taštom maglom
I blagoćom ogrnuti,
Štetu i poraz sviestim naglom,
I nemilu smrt snuju ti.

Ime i svita razumnička
Od hvale im druge nije,
Neg usiona i velička
Što se pod njom zloba krije.

Sdrži u sebi smrtne otrovi
Njih medeni glas i lice,
U srcu su zli vukovi,
A na obrazu mirne ovčice.

S nakićenom oholasti
Cviećem rieči mile i liepe
U svieh sborieh prve časti
I pozdrave prve klepe.

Slični ugljenu pokrivenom,
Ki pogubne taji plame,
Od molitve pod kopronom
Tužne udove jedu i mame.

Bremena vam postavljaju,
Ka ni'e narav podniet jaka,
U koja se ustručaju
Oni prstom tegnut paka.

Biće i život njih laživi
Prilika je liepa groba,
Ki je unutra smrad strašivi
I nečista sve gnusoba.

Cuvajte se sej čeljadi
Treskovite jak od munje,
Oni prle iznenadi
Ni'e se zdravo uzdat u nje.

Nečujete, nepazite
S kiem himbenstvom na me gredu,
U besiedi da me uhite,
U krivinu da me uvedu?

Od prevarah sve prigode
Drže smiono vuhoviti,
Sve hitrine iznahode
Da mi budu nauditi.

Sad se tuže zlobnom riečim
Da razmećem dni svečane,
Čim nemoćne tada liečim
I ozdravljam smrtne rane.

Sad neprave da grešnike
K meni vodim i dozivam,
I od zlobe hude i prîke,
Pokajane odriešivam.

Sad da rukam neumiveniem
Vi moa družba blagujete,
I jestojskam zabranjeniem
Razbijate poste svete.

S nepravednom sada odlukom
Žarovito motre i rade,
Jeda mene s rimskiem pukom
Kakogodi smetu i svade,

Čim me izvode na prevaru
Da me putom tiem potlače:
Je li prava stvar česaru
Običajne dat harače?

Sad i na vas i na mene
Sve što mogu i nemogu
Iz pameti své himbene
Izmišljuju proć razlogu.

Niesu jaka moja dîla
Njih izpravit pamet prieku,
Koa se niesu učinila
Od naravi ljudske vieku.

Odtvrdnuti, zasliepjeni
Neće nebu da vieruju,
Ni ke ćaćko moj po meni
Njim podava sviète čuju.

Stari zakon ja nehodim
Kroz došašće razbit moje,
Nu ga izpunjam i dovodim
Na izvršenje pravo svoje.

Pismo i nauk prvieh diedah
Drugo, neg je vidjet s dvori,
Pod oblakom od besiedah
Zlamenitieh vam govori.

Nu da otajstva pustim ina,
Nebojte se drazi moji
Blagovati već živina',
Koieh želudom zemlja goji.

Ova i ona neće pića
Smesti svietle zrak pameti,
Ni se može toga cića
Čisto srce gnusno rieti.

Nerazložne misli grube,
Koje leže u čovîku,
Viečnu dušu more i gube
I nje ckvrne čas i diku.

Nu jer žirna zvier boravi
Posred kala i gnusosti
I prignute jes naravi
Na nesviesni grieh bludnosti,

Pod slikom se sej živine
Blud nečisti zlamenuje,
Nad sve ostale ki krivine
Ljudsko srce smeta i truje.

Jošter višnji kralj jedini
U početak prvi od svîta
Ljudska narav kad se učini
Vrhu zemlje uzmnožita,

Da po malo slabe umrle
Pod zapovied svú podloži,
Kigod zakon da zagrle
I da znadu što 'e strah boži,

Zapovidjè sgara njima
Prave ubijat jaganjčiće
I pred svetiem otarima
Odredjene klat junčiće.

Svekoliko toj činjenje
Upućenja na sviet moga
Bieše biljeg i zlamenje
Od zakona dohodnoga."

Rečè, i bivši u zapadu
Jur dospielo sunce sjati
U neviernom hudom gradu
Nektiè noćno pribivati.

Tim se s družbom na dvor dîli
Ter znajući dobro, da je
Ne daleko dan nemili,
Da ima podniet smrtne vaje:

Počè željet s mnogom željom,
Prije nego bude umrîti,
S dragiem svojiem roditeljom
Rieči otajne besiediti.

Zato s bratom starijime
Ljubjenoga uzè Ivana,
I ktiè, da je Petar š njime,
Nad sve ostale četa izbrana.

S kiem krijući družbe ine
U dolini kieh ostavì,
Svoe stupaje put visine
Od Tabora gore upravì.

Kad se š njima na vrh stanì,
Gdi razkošna puni uresa
Kitni čedri i prostrani
Tiču čelom u nebesa;

Zaedno s rukam svi sklopjeniem
Oči u višnje dvore upriešе,
I molbami podniženiem
Boga molit skrovno uzeše.

U moljenju snižnom tomu
On s ljubavim mnogom siedè
Svemogućem ćaćku svomu
Govoriti sej besiede:

„Evo, ćaćko, tvoj sin sada
Idem silnoj smrti u ruke,
Ni se srce moe prepada
Toli uzmnožne podniet muke.

Kad je tako tve hotienje,
I s dragosti tolikome
Shranit ljudsko hoć stvorenje:
Dobrovoljno grem, evo me!

Nu ove druge moe ljubjene,
Kiem moa družba toli omilì
Da su rodni stan za mene
Sa sviem rodom ostavili.

Kao tvoj porod oni ljube,
I ti ljubi njih, molju te;
I smrtne ih od pogube
I od namiere brani ljute.

Nestraši me ljudska sila,
Ni ljudskoga nesvies gnjîva,
Koja se je pripravila
Njim naripit suprotiva.

Da svi pomru žô mi nije,
Ili, ako ćeš, ti njihove
Skrati umrle dni najprije
Kroz ognjene tve treskove.

Ti minuće njih živote
Satariši s tvojom vlasti,
Ako 'e take od tegote
Ljudski narod ćaćko spasti.

Samo ih čuvaj i ukloni
Od zasiedah i prevara',
Kiem se spravlja pakô smioni,
Da njihove duše shara.

Nedaj, da ih smesti budu
Iznenadi srde klete,
Moe ljubavi da zabudu,
A da otrovne sliede sviète.

Jur zlieh duhah vojska ognjena
Iz pakljenieh srne jama',
Skrovniem jedom napunjena,
Oružana zliem varkama.

Svetit bolés još nastoje,
S kojom rad svoe oholasti
U gorušte nepokoje
Činismo im s neba pasti.

Koe promienit neće obraze,
Koje držat zle načine,
Da raztruju, da poraze
Srca prave moe družine?

Ti, moj ćaćko drag, ljubjeni,
Njih himbene smeti sprave,
Neka sasma predobjeni
S mirom drage moje ostave.

Da se u svietu bude nakon
Moje smrti nać kogodi,
Od koga će rajski zakon
Učit ljudski svi narodi.

Ovo, ćaćko, pogodi mi
Rad ljubavi tvoga roda!"
Bog moljenje sinka primì
I odgovor mu ovi podà:

„Sinko, prava moa priliko,
Slična ćaćku tvóm svietlosti,
Moja rieči viečna i diko,
I jednaka sviem kreposti!

Ljubjeniema družim tvojiem,
Neimaj kroz toj straha i smeće,
Sa sviem zlobniem varkam svojiem
Kralj pakljeni naudit neće.

Neka reži i muči se
Iskat uzrok njih poraza,
Da u sto slikah pretvori se,
Da promieni sto obraza':

Nenavidne zmije stare
Ja ću snižit silne moći,
Smesti skrovne nje prevare,
A srčano njih pomoći.

Jedan će se samo naći,
Ki s opakom prem nevierom
Iz družbe će tvoje izaći
Tegnut smrtniem zliem čemerom.

On u srcu svom nemilu
I sad misli smionom zlobom
O izdavnom kletom dilu,
I kaje se, da je s Tobom.

Žali izdavnik, da 'e pustijo
Svieta ljubav i pokoje,
I da se je podložijo
Pod zakone trudne tvoje.

Sve ovo, dragi moj porode,
Ti znaš sa mnom od vîk vîka
Prie neg nebo, zemlju i vode
Stvorì naša vlás velika.

Medju družbom dobrieh njega
Nedostojna sadružismo,
Da se izpuni s diela ovega
Starieh prorok sveto pismo:

Nu zlom smrti, kou sam ima
Sebi zadat krvnik vrli,
Izdavnikom sviem našima
Izgled će ostat neumrli.

Družba ostala njega vani
Svak će ukazat srce jako
Proć zasiedam, koe zamani
Na njih spravlja hudi pakô.

Težke će oni trude grlit
Rad velike tve ljubavi,
I na smrtne muke hrlit
U veselju i u slavi:

Svi okolo ponositi
U pogrdi smrti silne
Zakonu će tvom roditi
Nasliednikah družbe obilne;

Po tom toga naplaćene
Viekovitom rajskom časti
U moe dvore izpražnjene
Veseo ću njih privesti.

Koe sinove, srca koja
Koe nebeske krune i časti
Ima uživat crkva tvoja
Pod neumrlom svojom vlasti!

Ti počete samo trude
Dobrovoljno, sinko, izvrši,
I pakljene smrti hude
S tvojom smrti silu skrši,

Gledaj ovu tvu družinu,
Ka te sada jedva sliedi,
Ni zna kako po načinu
Razloži se i besiedi!

Našiem duhom nadahnuti
Svi će poznat bez krzmanja,
Kô su izvrsni božji puti,
Zrak rajskoga što je znanja.

Ter s koristim neizrečenom
Spoviedat će po svem svieti,
Riečim stavnom i medenom
Prave viere zakon sveti.

Za njima se mieniti će
Viečni unuci liepiem redom,
Ki čás tvoju glasiti će
I činjenjem i besiedom.

I gdi očean prostranima
Svoiem vodam zemlju obstira,
Bit će slavno tvoje ime
I primjena tvoja vîra!

Vedri kralji i česari
S drage volje častit će te,
I zidati s mnogom hari
Na čas tvoju crkve svete.

Tu sniženi i prikloni
Od oblasti své biljege
Po tle će ti sterat oni
Bojna oružja, krune i stiege.

Isti silni Rim oholi,
Ki od istoka do zapada
Svega svieta u okoli
Neizbrojene zemlje vlada,

Dobrovoljno i veselo
Pod zakone tvoje uzmnožne
Visoko će snižit čelo
I države sve podložne.

Tu će imati viera prava
Svedj čašćena, svedj gledana
Ponositieh sto crkava',
Sto otarah, sto dvorana'.

Tu će tvoji namiesnici,
Sred gospodstva viekovita,
U neizmiernoj vladat dici
Sviet i krune svega svîta.

I ako se kadgod sgodi,
Čim sviet s lietim gre naprieda,
Kigod narod da se izrodi
Od dobrote prvieh dieda':

Kroz uzmnožne smeće ljute,
Ja ću izoštrit puk ljubjeni,
Da neostavi naše pute,
I da život svoj promieni.

Iza tugah i nevolja'
Pokarana, ne satrena
Izhodit će čeljad bolja,
Kako zlato iz plamena.

Kroz ove će, sinko, uzroke
Grad rečeni Rima vierna
Štete podniet prem žestoke,
I zla trpiet neizmierna.

Nanj će mnozi bojni puci
Silom srnut, da naripe
Nemilosnoj u odluci,
Da ga zatru i skoripe.

Nu što crnjieh sred oblaka'
I u goroj se vidi smeći,
Toliko će sinut paka
Iza težkieh trudah veći.

Ter će svakčas bolji u sebi
Strene mire ponavljati
'Nit će dospiet, dokli tebi
Sviet vaskolik neobrati.

Ovako je meni od volje
Rad koristi od svieh ljudi';
Našoj vieri već prestolje
U rimskomu gradu budi!"

Za ovezieme govorome
Višnji góspod neumrli
Svú desnicu stere, i njome
Ljubjenoga sinka grli.

A u taj čas iz visine
Žarke munje plam zasvietì,
Ter dvor rajski bez vrline
Veselo se čù grmieti.

A to 'er otac svemogući
Sít učinì s višnjieh strana'
Zračan oblak i gorući
Liepa stvora i sunčana.

U zlaćenom tomu oblaku
Božji porod vàs ostaje,
Ter mirise rajske i zraku
Strielja iz lica po sve kraje.

Haljina mu snieg se učinì,
Iz obraza sunce sinù,
I u čas jedan Bog istini
Objavì se po svem činu.

Sviem čestita, sviem blažena
Prava slika ćaćka svoga
Nerazdiona, neizrečena
Svietlos sunca neumrloga.

Tač minuće kad svietlosti
Zlatni jezer sunce izhodi,
Svega stvora ter s radosti
S neba žudjen dan dovodi.

Upre obličje tako svoje
Bistra mora u zrcalo,
Kako sunce da drugo je
Iz morskoga krila ustalo.

Na izhod njegov sviet raztvora
Sve liepote, ke u njem sjaju,
A svi vrsi dubja i gora'
Svietliem zrakom zlatni ostaju.

Lice ovako i još draže
Puno dike božanstvene
Preobražen Jezus kaže
Na oči družbe začudjene.

Stojahu mu s desna i s lieva
Mudri Mojses, Ilia ognjeni,
Strasi vrlieh jur kraljeva'
Po svoj zemlji proslavjeni.

Oni o mukah smrtnieh tada
Medju sobom govorahu,
Solimskoga po sred grada
Isukrsta ke čekahu.

Mukah, ke su rajske lieke
I mir viečni nam donile,
I od pakljene smrti prieke
Sviet vaskolik odkupile.

Vriedni Petar i družina,
Taj čudesa koji paze,
Rad vidjenieh veličina'
Kako vani sebe izlaze.

Petar uzè besiediti:
„Liepa ti je ova strana
Dobro je u njoj nami biti,
Učinmo ovdi do tri stana:

Jedan tebi, kralju mili,
A za izbranieh dva proroka,
U koieh bi svedj slavili
Veličanstva tva visoka.“

Ove rieči Petar rečè,
A s uresom rajskiem eto
Njega i družbu svud obtiečè
Suncu sličan oblak svietò.

Od radosti jer velike
Sve se nebo tad raztvorì,
I razkošne svoje dike
Prikazaše rajski dvori;

A u oblaku goruštomu
Slavni od neba kralj siedeći
Podà celov sinku svomu
I ove rieči čù se reći:

„Ovo 'e porod moj ljubjeni,
Ki mi ugodì vrhu svega.
O umrli podniženi,
Svi slušajte skladno njega!“

Od andjelah kori uresni
Sa ovom riečim svi jedini
Zapievaše sladke piesni
I slava se mnoga učinì.

Toj vidjenje čudno prodjè,
A božji se porod vratì
U své prednje lice, i dodjè
Zapanjenu družbu zvati.

Upaženieh radi čuda'
U žestokoj smeći i strahu
Od velika kako truda
Oboreni oni spahu.

Od bića ih dignù toga
I u ljudskoga slici obraza
Sam na gori bez nikoga
Na običajnu njim se ukazà.

Ter im rečè, da nebudu
Čuda ovoga glas prosuti,
Dokli on nestre smrt prehudu
I nebude uskrsnuti.

PIEVANJE PETO.

A vladaoci od Siona,
I svetoga templa glave,
Kieh zavidos usiona
I strah leden smrtno dave,

One noći prem strašive
Provedoše vrieme bdeći
S misli opake i sumnjive
Nepokojni svi stojeći.

U tom biću njim se čini,
Da Isukrsta jošter vide,
Kako u mnogoj veličini
U solimski grad uzidè.

Koje množtvo diece prave
Za njim stupì, čeljad koja,
I njegove dike i slave
S veseliema piesnim pojà!

Jednim glasom čuju od svuda,
Paček istom tiču rukom,
Neizbrojena hvalit čuda
Koja učinì pred sviem pukom.

Gdi jur svietlo njega ime
I dobrota rajska leti,
Pored s glasom neumrlime
Prepievana po svem svieti.

Što će učinit? prem očita
Za svoj poraz diela paze,
Proročanstva zlamenita
Gdi na svrhu svoju izlaze.

Od božjega roda njima
Kralj da će se poroditi,
Po došašću koga ima
Vlas gosposka njih svršiti.

Da sionski grad scienjeni
I ponosna crkva slavna
Bit će tada u nescieni
S tlem poreda strena i ravna.

Običaji da će stare
Obraćene bit u ništa,
Nit će častit sbjene otare
Veće od krvi svetilišta.

Izgubjeni zato veoma
U zloj sumnji i u strahu
Posred svoga svaki doma
Bolni, bliedi, skrovni stahu.

Na isti način drobne pčele,
Sred ranoga ke proljeća
Teku mirne i vesele
Za kupiti med iz cvieća:

Kad naripi zima mrazna
Ter se oblacim nebo skrije
Silna dažda i porazna
Plahe rieke da prolije,

Smetene se i zabjene
Po ulištieh kriju i taje,
I zasve su zaklopjene,
Gnjevno nebo strah im daje.

Bieše vrieme u snu milom
Trudni umrli kad borave,
I dohodnom danu bîlom
Posle i diela sva ostave.

A nečistieh jur nemani'
Ognjenita vojska noćna
Bieše izašla pakla vani,
Zliem varkami jaka i moćna;

Kudgodier se ona obratì
Po svieh putieh ktiè da saspe
Zlobu, nehar, smeće, rati
Bune, omraze, štete, raspe.

Kužne obraze, grde slike
Vazeli su dusi vrli,
I na čete strašne i prîke
Jerusalem vàs obstrli.

Na tvrde se dio gradje
U strahoći mnogoj pružì,
Vrhu templa dio uzadjè,
Silniem kolom koje obkružì.

Na visine kućah siedè
Množ velika braće ljute,
Dio postupì i obsiedè
Svekolike grada pute.

Sred proljetnieh tako danah
Hrlieh pticah jata česta
Iz poludnieh kadno stranah
U hladnija bieže miesta,

Vrhu morske čim širine
One teku strelovite
Odlučene da krajine
Brziem tekom prije uhite;

Na kraj, ki se njim pomoli,
Prvi padu i navale
Crniem krilim, ter okoli
Sve prikriju puste žale.

Skrovniem jedom sprva truju
Huda pakla srde zlobne
I po malo gospoduju
Sviesti himbam njih podobne.

Ter požudne svieh porazu
Bez prestanka okom rade,
Tvrdoglavstvo, sumnju, omrazu,
Slaba u srca siju i sade.

Snom svezaniem mnozi ljudim
U strašiv se način kažu,
I vidjenjem tašto hudim
Nepriličnе sgode lažu.

Mnozi uzimlju čina hitra
Čoviečanska lica na se,
I prosiplju brži od vîtra
Po svem gradu gorke glase.

Sad ovega, sad onega
Od mogućieh lete u dvore
I na pravi rod Višnjega
Neizrečena zla govore.

Kažu crno miešte biela,
I koliko hudje znaju
Sva njegova dobra diela
U grieh težak obraćaju.

Gnjevne, tihe, pomne, lotre
Bez razluke bunit trče.
Tlape, hine, snuju, motre,
Zlobe, jede, mraze, srče.

Da gre Isukrs prîk i srdit
Glase bliedeć i trepteći,
Novu vieru za potvrdit
Stare otare s templom ždeći.

Da ima u ruci gvoždje oholo
Sve zaklope da razori,
Da sva crkva jur okolo
Strahovitiem plamom gori.

Od crkovnieh još dvornikah
Hine obraze i odieću,
I na vrata svieh viećnikah
Srnu noseć jad i smeću.

Jakiem glasom njih u vieće
U visoko templo zovu,
Ako rodnieh mirah neće
Štetu vidjet svi gotovu.

Isti glava vojske crne
Nepravedna radi sbora
Crkve u vrata silom srne,
Snažniem mahom kieh raztvora.

Od udorca težka i prieka
Zlatni vezi škripe i zveče,
I glas jaki silna zveka
Razlega se tja daleče.

Tim se oda svud nepravedni
Skup starostah sborit spravlja;
Ni noć tmasta, ni mrak ledni
Njih stupaje neustavlja.

Kako da su s varkom prîkom
Nepriatelji ki nemili
Noćno s hudiem izdavnikom
Iznenadke grad primili;

Ter da sve su tvrde obrane
Sa sviem vratim osvojene,
I da vojske oružane
Sieku, žegu, robe, pliene.

Puti od grada svi su puni
Njegdje ulaze, njegdje izhode,
Jedva u strašnoj zna se buni,
Odkle, kamo, zašto hode.

Dusi željni svačje štete
Preobrazeni putom grede,
Sviem davaju zlobne sviète,
Siplju otrovne svud besiede.

Oni s glavnjam ognjeniema
Srčba i smeća gdi se plodi
Sviéte i kažu pute sviema,
Da slobodno svaki hodi.

Jošte iz glave jeda pune
U neizmišljen način meću
Plam čemerni od nabune,
Za uzmnožit smrtnu svieću.

Nestavljaju pamet na ta
Njih činjenja ljudi tužni,
Svaki u gnjevu sliepom vrata,
Sviem nerazbor vlada kužni.

U toj hitrieh dvanaes slugah
Jama, ognjenieh kralj nepravi,
Na dvanaes božjih drugah
Hrlo uputì i odpravì,

Da kušaju sa svom snagom
Kroz razlike sviète štetne:
Jeda se od njih kigod dragom
Vojevodi svomu odmetne?

Oni, jer im ove boje
Bog sve skazô bieše od prije,
Proć čemeru spravni stoje
Od pakljene ljute zmije.

Neotvorene varkâm sviesti
Kažu, i srce toli snažno,
Da ni'e jako njih zamesti
Sve hudobnje množtvo lažno.

Zaman strielja njim protiva,
Sva himbenstva zlobnik stari,
I sve slike promienjiva,
Da ih odvrže i prevari.

Jer sve odmeću zle zasiede
Vitezovi bogoljubni,
S kiem ih hrve, s kojiem grede
Na njih razsap zmaj pogubni.

Sam iz vriedne družbe tužan
Iskariot Juda izpada,
I paklu se čini sužan
Na svou volju, ki njim vlada.

Juda, sbora slavna i sveta
Kuga i prikor viekoviti,
Juda, izdajstva tamna i kleta
Strašan izgled svemu svîti!

Ovi njegda krepke vîre
Jezusove rad ljubavi
Blago i rodne svoje mire
I rodjake drage ostavì

Nebeskoga vojevode
Učinì se drug ljubjeni,
Spravan sliedit u sve sgode
Njegov stupaj božanstveni.

Pačeh željan pri potrebi
Na njegovu čás i slavu
Ustručô se tada nebi
Istu izgubit svoju glavu.

Nu početka liepa ovako
Po malo se kajat uzè,
I za svršit na opako
Na misli se zle popuzè:

Pun željenja prem nesviesna
Misli u dne, misli u noći
Svrć zakona trudna i tiesna
Težki jaram kao će moći?

S toga uzroka krasti uliezè
U lakomom tamnom griehu
Blago ubožko i pieneze,
Koji pridani njemu biehu.

Nu videći da množ taka
U ruke mu neulazi,
Pohitnoga srca opaka
Zlu pohlepu da zalazi,

Prednji život živiet žudi
Srčeći se, da zaludu
Toli dugo vrieme trudi,
Ni bì plate svomu trudu.

Drago ubožtvo njemu nije,
Trudna lieta vodit neće,
Tim pobiegnut nemni prije,
Ne bez težka zla, ni smeće.

Na ove misli popuznuta
I odprije slaba u sviesti
Crni glava skupa ljuta
U svoe varke grede uvesti.

Ne s veseljem manjiem nego
Kad lav vrli i strašivi,
Glad srditi koga 'e stegô,
Da čeljusti prazne krivi,

Plaha u pašu teć jeljena
Pod visokom gorom vidi,
I s naštena veseo pljena
S hrlinom ga mnogom slîdi.

Galilea Sotre sliku
Hitra neman sprva hini,
Ki neharnom izdavniku
Bieše u krvi i rodbini.

I nemoguć zlotvor vrli
Oka sažet s misli klete,
S ovom riečim k njemu hrli,
Da ga sasma skonča i smete:

„Ti se u gluhe noći doba
Po pustošnoj skitaš gori,
Od studeni noćne zloba
Prie vremena da te umori,

I mož trpiet zla tolika
I tako se dopustuješ,
Da tva lieta svakolika
Služiš, tužiš i boluješ?

Ka nepamet? nesvies koja
Siluje te i navodi,
Da robuješ bez pokoja
Gdi si rodjen u slododi?

Kô podložan, kako taman
Da se tučeš svedj dvoreći,
Od koga je ufat zaman
Sličnu trudim platu steći.

Ti jednoga sliedom slidiš,
Ki na templo ruku stere,
I stavlja se, kao sam vidiš,
Na smaknuće stare viere.

Koga izmet sve čeljadi,
Od nikakve ruke i sciene
Množtvo ljudih dvorit radi,
I nekrepke sliede žene.

A najprvi glave od grada,
Svi zakoni kako prose,
Nerazdružna puni sklada
Nanj omrazu smrtnu nose.

Jur se kupi sbor pravedni,
Za neprava da se dîla
I za život taj neredni
Njemu poda smrt nemila.

Jur će obilnu platu dati
Za motrenja sva himbena,
Videć kao se slabo uzdati
U vlas množtva potištena.

Malo mu će dat pomoći
Nepriličua hvasta i slava
Od velike sile i moći,
Ku razumiet ljudem dava.

Skrit ga neće gusti oblaci,
Da neprimi smrtnu muku,
Ni načini druzi opaci,
Kiem dobiva glas u puku.

Neokni, nestoj, neizgubi se
Silne od smrti bież na vrîme
Ako ureda neukloni' se
Izginut ćeš zaedno š njime!“

S oviem zlobniem besiedami
Svieh prevarah tvorac čini,
Da se krvnik zli pomami
U omrazi, u vrlini.

I videć ga predobita
S glavajom lupa njega ognjenom
Ter mu taj čas s očih odlita
I s noćnom se mieša sienom.

S očih odlita, nu dalače
Negre napas nesmiljena
Vele veću nego stieče
Snagu i krepos nevidjena.

I tako se stere i vije
Oko njega i nastoji,
Da unj ulazi najposlije
Dušu i život ter mu svoji.

Tim, razdešen kužniem plamim
I nakazni rob čemerne,
Počè mislit sobom samim
Misli opake i nevierne.

Na pamet mu duh nečisti
Stavlja život neugodni,
I pogube bez koristi
Koe pod trudniem stiegom podnì.

Zapoviedi, koje obilne
Od božjega primì sina,
Čine mu se oštre i silne
Preko miere i načina.

Toga od bića on se odriče,
I čim misli zle probira
Kletva hoće, sud protiče,
Da izdavnik neima mira.

Tač dobroga naučitelja
Svu pod noge ljubav stavlja,
Ter ga oholieh nepriatelja'
Krvne u ruke izdat spravlja.

Ah nesrećni, ah smamjeni
Nad smamjene sve na svietu,
U zloj misli zasliepjeni
Da nepoznaš tvoju štetu!

A' razgledaj dobro, koga
Toli opako hoć izdati;
Neodricaj se stvorca tvoga,
Vrat se k tvomu Bogu, vrati!

Razaberi, promisli se!
Ku čás dosle stekô jesi,
Drug ljubjeni brojeći se
Slavna kralja od nebosi',

Kolikrat si tvoiem ušima
Božanstvene slušao rîči
I razgledô lice očima,
Ljudska narav kiem se diči.

Ku množ, čiem se Bog odkrijo,
Slavnieh čudah vidio si?
Od kieh i ti kigod dijo
Njega voljom dielovô si!

Nevidjeniem griehom vieku
Sada crniš sve tve dike,
Najhudjega da te reku
Nad sve ostale izdavnike.

Koja nesvies vlada tobom?
Ka pohlepa prem nemila
S jedovitom toli zlobom
Svies je tvoju obujmila?

Na što te su biesne želje
I lakome tve potakle,
Nad sve božje nepriatelj'e
Zli krvniče, kleti pakle?!

Što je život tvoj omrzô?
U ke težko zlo se uprtì?
Što tva duša plaho i brzo
Na poraze viečne srti?

Što se u biesu krvnom opì?
Kao netreptiš s tve neviere?
Da te nebo nepriklopi,
Da te zemlja neproždere!

Da potopna voda prîka,
Da plam ognjen neshara te,
Da zvierenja svakolika
Nenapire gnjevna na te.

Pazi, u koje srneš smeće,
Koje stiečeš sad nečasti,
Kako gubiš hvale i sreće,
S koga vrha radiš pasti?

Čes, u ludoj koja odluci
Iz rukah ti sad izlieta,
Žudieti će mnozi unuci
Dokli bude svrha od svieta.

I rad toga svu tvou želju
I tva ufanja tašta, koja
U izpraznom sad veselju
Začê ohola pamet tvoja

Razpršat će vihar plahi;
I kad uzmniš bit najveći,
Najgoroj ćeš na zamahi
I u najhudjoj bit nesreći.

Ah dokoli mož otira'
Nepravednu misao iz prsi'
I zlu napas, ka te obstira,
Da te viečniem zlom zamrsi.

U to zlobni redovnici
S hudiem glavam od gradjana'
Biehu došli svikolici
Sred skrovita crkve stana.

Vrhu sbora nabunjena
Kajfa prvu vlas držaše,
Komu mitra posvećena
Siede prame pokrivaše.

On vrh zlatna stola siedi
Od svieh inieh najvišega,
A ostalo se vieće izredì
S obie strane oko njega.

Medju njim se nevidjene
Vrte od pakla biesne srde,
I drže ih razgojene
I u omrazi plahoj tvrde.

Svaka svoga obrala je
I u njegovo srce ulazi,
Ter ga nukat neprestaje,
Pravdu i razlog da nepazi.

Vrhu stvarih mnozieh oni
Medju sobom razložahu,
Na rogobor usioni
Miri od crkve svi bučahu.

Jedni sude i govore,
S gnjevnom riečim i nemilom
Isukrsta da umore
Ili s varkom ili silom.

Jedni opaka daju svieta
Proć načinu i proć putu,
Da se život skrati opeta
I Lazaru uskrsnutu.

A to jere njega radi
Toj zamierno pazeć dîlo,
Dohodjaše množ čeljadi
Pod božjega sina krilo.

S druge strane veći dijo
Strah i težku sumnju kaže,
Da nabunjen puk nemijo
Suproć sebi nerazdraže.

Zašto bieše vitez slavni
Zanio ljudstvo, kom ni'e broja,
Kroz božanstven govor stavni
I kroz diela rajska svoja.

Nu Nikodem bieše umietni
Od najprvieh grada glava',
Komu samom pakô štetni
Krepko srce neskončava.

Prebivaše s vierom mnogom
Blaga u sviesti misao njemu,
Nu se opriet sam s razlogom
Nesudjaše vieću svemu.

On se ukazà u neznani
Nepriatelj Bogu sprva,
Koga mnokrat, a zamani,
Zasiedami taštiem hrvà.

Nu kad dobro pozna, da je
Kralja od nebi porod pravi,
Poslan smirit naše vaje
Čoviečanskoj u naravi.

Kako jedan sliepac, komu
Iza tminah bîo dan sine,
Poklonì se stvorcu svomu,
Hodeć putom od istine;

Potajno ga uzè sliedit
Za nesteći s njega omraze,
I zle ljudi nerazjedit
Na gotove svoe poraze.

Nu kad vidjè zlo pristupno,
Ke se očito njemu prieti,
Bez ozira da svi skupno
Pravu život hoće oteti,

Već nehotiè tajati se,
Nego smiono pred sviem sborom.
Stà na noge i odkrì se
S oviem mudriem prem govorom:

„Stvar je, o kojoj besiedimo,
O sionski glave izbrani,
Kako dobro svi vidimo,
Svietlja nego zrak sunčani.

Ni ću istine veće kriti,
Gdi je koris rodna grada,
Da znam glavu izgubiti
Vaše od ruke ovdi sada.

U ovomu svi čovîku,
Ako pamet pravu imate,
Božju narav, rajsku diku
I pazite i pozna'te.

On Bog, on je sin višnjega
Kralja, komu sviet se klanja,
Starieh proroh kažu njega
Zlamenita pripievanja.

Starieh prorok, kiem učinì
Skladno pievat sgar duh sveti,
Da će božji sin jedini
Na se ljudsku put uzeti.

Neka ćaćku svom viečnomu
Priporuči ljudi tužne,
Kieh u griehu obćenomu
Zmaj pakljeni drži sužne.

Izpunja se sve na njemu
Sveto pismo što proroči,
Ni'e razložit od onemu
Što svačije paze oči.

Nemoćni su ozdravjeni,
Glusi čuju, sliepi vide,
Gubavci su očišćeni,
Niem govori, sgrčen ide,

Iz telesah ljudskieh bieže
Izagnane zle napasti,
Svud su obilne obilježe
Od njegove rajske vlasti.

Ni'e nemoći na sviet, koju,
Gdi je krepko srce i viera,
Kroz desnicu i rieč svoju
Svemoguću neiztiera.

Nije zledi, ku neutaži;
Ni'e bolesti, ku neustavlja;
I da 'e liepši dar i draži
Dušu od grieha jošte ozdravlja.

Trema, kô 'e stvar sviem poznana,
Mili život mrtviem vratì,
Od kieh Lazar četir dana
Ukopan se vidjè stati.

S diela ovega tač zamierna
Puk začudjen njega slîdi,
Sama 'e vaša svies nevierna
Samiema se vam nevidi.

Pred sviem, ki su prava suda,
Stvari su ovo izvan mîre,
Do visocieh ovieh čuda'
Ljudska krepos nedopire.

Moć velika božanstvena,
Smrt i narav ka siluje,
Zaedno š njime sjedinjena
Sve ovo čini, sve dieluje.

Kolikrat se njemu opriesmo
Sad s besiedom, sad s varkami?
Kolikrat ga sharat ktiesmo
Sad s oružjem, sad stienami?

Nu se brzo na tle upazì
Svaka izprazna naša odluka,
Jer ni'e miesta ljudskoj snazi
Gdi vojuje božja ruka!

Od srdite naše obiesti
On se gustiem pokrì oblakom,
I svoj život čini oplesti
Rajskieh dvoran vojskom jakom,

I još krepos toli mnogu
Zasliepjeni nepoznamo?
Joštera se našem Bogu
S verniem srcem neklanjamo?

Što činimo u ovemu vieću?
Što nam napried veće ostaje?
Zagrlimo rajsku sreću,
Ka nam s neba slećela je!

Spasitelj nam sgar sišô je,
Da njegova milos tiha
Smiri ljudske nepokoje,
Da slobodi sviet od grîha.

Tim sniženi i veseli
Hodmo u njega veličine,
Da nam rajski mir udieli,
Da nam prosti sve krivine!"

Čim ovako on govori
Podbunjenieh poglavica'
Srce u jedu gnjevnom gori
Kažuć biljeg posred lica.

Pogledom ga kriviem paze,
A od velike srčbe i gnjîva
Iskre iz očih sviem izlaze,
Obraz slike promienjiva.

Svakčas gori, svakčas veći
Zli bies njihov razgara se,
U nepravoj ter ih smeći
Nesviesniema mislim pase.

Sila jaza pakljenoga
Nabunljiva i otrovna,
Koja u prsieh njih svakoga
'S biesniem jedom stoji skrovna,

Sviem zastupa pravu istinu
I pamet je sviem otela
S tvrdoglavstva da poginu,
Da na opaka srnu diela.

Nehtiè u dugo stat skrovena
Srčba, ku im srce vari,
Neg ohola, neg ognjena
Van izidè i udarì.

Opak, srdit, nerazborit
Sbor vaskolik skače i vikȁ,
Kako taj čas da se oborit
Crkva imaše svakolika.

Jak sred gvoždja treskovita,
Čim se paze prahom ljutim,
Skrovna sila ognjenita
Za izit jaka tiesniem putim,

Sve što većoj u tieskoći
Namiera se i nahodi,
Toliko se s većom moći
Na prostrano tiska i hodi.

Nu nečini silna maha,
S kiem ohola na dvor srne,
Podložnoga dokle praha
Svu množ u plam neobrne.

S usionime dimom tade
Obô i strašan tries udara,
Da razori tvrde sgrade,
Ciele vojske razdre i shara.

Zapanjena na daleko
Sva se okolo zemlja stresa
S buke strašne, s ke bi rekô
Da se ore sva nebesa.

Razpršane i smetene
Tad sve vidiš protivnike,
Njih obrane razvaljene,
Strena oružja i bojnike.

Ne inako silno vieće,
Prem pospiešno na sve štete,
Sve pod noge stavlja i meće
Mudra znanca dobre sviète.

Złoj čeljadi toj ni'e dosti,
Puni srčbe nepriklone,
Jedovitoj u plahosti,
Iz crkve ga jošte izgone.

Kad nesviesna rogobora
Nerazložne prestȁ buke,
Uzè Kajfa, glava od sbora,
Izgovarat svoje odluke :

„O gospodo plemenita,
Niedan se od vas neprepada,
Što se odvržè i odskitȁ
Od nas ovi ludjak sada.

Kao se izgubì, kao se smamì,
Kako zlotvor naš himbeni
S običajniem prevarami
Srce i pamet njemu obsienì!

Naše viere scienu i slavu
On toliko dosle ljubì,
Da ktiè mnokrat svoju glavu
Za nje ljubav da izgubi.

Protivnika pače istoga,
Pod stieg koga sad pobiegnù,
S temeljitieh sto razloga'
Većekrati snadjè, stegnù.

Sad ga slieđi nam protiva,
I to mu je čas i dika;
Taka u rieči moć prebiva
Vuhvenoga vilenika.

Pun pakljene hitre zloće,
U njemu se ka nahodi,
On zatravlja koga hoće
I u družbu svú privodi.

Vierovati nesličnо je,
Da je sišao s neba sgara
Smirit ljudske nepokoje,
Koji ovako ljudi vara.

Ki svieh satrt nas negłeda,
Da mogućstvo svoje uzmnoži,
I pripieva i spovieda,
Da je izbrani porod boži.

Svrć zakone Mojsesove
Na oči naše ki se sudi,
I običaji stavlja nove,
Da ih preprosti sliede ljudi.

Pred sviem pukom ki govori,
I hvali se prem očito,
Da je došao da razori
Ovo templo glasovito.

Templo, koje jur sgradjeno
Bì po božjoj zapoviedi,
U koe blago neizbrojeno
Potratiše naši diedi.

Još da toga grieha nije,
Na koji se nepostavì:
Zlobe opake praštat smije
I s grešnici dni boravi.

U najhudjieh ljudih stane
Nasrtati neima srama,
I razmetat dni svečane,
I grad bunit suproć nama.

Koja ovdi jes dobrota?
Koja je ovo nova vîra?
Koji način od života?
Na što se ova stvar prostira?

Još će s varkam, s kiem se uputì,
Za uzmnožiti svoje moći,
Grad vaskolik podignuti,
Da nam bude vrha doći.

Česa vas grad? S vlasti prîkom
I s pomoći pakla huda
Od svetinje pod prilikom
On tolika tvori čuda!

Da, držeći način ovi,
Ima učinit da se sklone
Izraelski svi gradovi
Pod neprave svoe zakone.

Tako da će viera izbrana,
Koja od nas nad sve ostale
Mnogo viekah bì držana,
Ne bez viečne naše hvale,

Bit u napried nescienjena
I pogrdjen zakon stari,
Sveta crkva porušena,
Poharani slavni otari.

Tim svi danas jedne odluke
Bez straha mu odredimo,
Koe dostoji težke muke,
Svi ga na smrt osudimo.

Dokle imamo moć i vrieme
Pogasimo plamen, koji
S veliciem se zlom našieme
Svakčas veći stvara i goji.

Jer kad bude snagu steći
Za dat nami viečne smeće,
Dvorove će sve požeći
I polače sve najveće.

Dobri ako smo mi trpieti
Ova diela nedostojna,
Neće toga vìk podnieti
Car veliki Rima bojna,

On će poslat svoe bojnike
Da nam s mnogom našom mukom
Vlas i zemlje svekolike
Oružanom otmu rukom.

Po sviem svietu da prognani
Viekoviti vaj kušamo,
I u niednom miestu i strani
Mirna stana neimamo.

Sud je sviestan i pravedan
I koristan nad sve ine,
Da za ostalieh umre jedan,
Da vas narod nepogine.

Ovi govor moj dobar je,
Tko zabavit da može mu?
Ove hvale, ovo uzdarje
Za božanstvo vratmo njemu.“

Ove rieči Kaifa dava,
Čim nepravi sbor svietuje,
I na svrsi kao svíeh glava
U neznani prorokuje.

Jer za ino s neba s gori
Nije došao sin Višnjega,
Neg da smrtim svóm umori
Smrtne zlobe svieta svega.

Tim svi puni biesti hude
I čemera pakljenoga
Nemilosnu na smrt sude
U ljudskomu tielu Boga.

Svi jednaku misao imaju
I u zlu su svi jedini
Nu načina nać neznaju
Da se taj stvar skrovna učini.

Kako jedan zlotvor, koji
Za svá diela preka i huda
Životu se svomu boji
Od oštroga prava suda;

Čim napunjen straha i tuge
Bieži od pravde, ka ga tîra,
I probija polja i luge,
Svakčas za se ter se obzira,

Nagliem okom iz daleče
Gustu dubjem goru vidi,
I da u nju prie uteče
Hrliem tiekom svoj put slîdi.

Ali kad k njoj stupi bliže
Nenadna ga sretne rieka,
Ka mu žudjen put prestiže
S plasiem valim silna i prieka.

Tim zapanjen mislit stane
Od svud težko zlo pazeći,
Uprav druge kao će strane
Bez korablje moć uteći:

Tako scieneć bit slobodni
Sionski glave prem nemili,
Bivši na zlu smrt ugodni
Božji porod osudili.

Da ta osuda huda i zlobna
Izvrši se, nemne prije;
Svrhe i puta nu podobna
Njih srditom sudu nije.

Od razlicieh mislih vali,
Sumnju čine sviem veliku,
Da u zlo koje nebi upali,
Iz koga izit neće vîku.

Kad izdavni kleti Juda,
Ki se od družbe noćno ukradè
Ne bez svega vieća čuda
K njim pristupa iznenade.

Trepteći ga svi primaju
Blieda i tamna s misli prîke,
I miesto mu za čás daju
Medju prve redovnike.

Puni sumnje ter žestoke,
Od dušašća od njegova
Klepe znati prave uzroke,
Ka sgodila stvar se nova?

Tim za čut ga muče stoje,
A on oholo svrće i prieči
Svud ognjene oči svoje,
Pak govori ove rieči:

„Znam, čestita o gospodo!
Da opaki Galileo
Vele vam je straha podô,
I žestoko svieh je smeo.

On zakone stare ugodne
Smeta, i diže svóm oblasti
S mnogom štetom zemlje rodne,
A s vašome malom časti.

Tim vas vidim sjedinjene
Tvrdo mislit i sboriti
Za grieh vlasti uvriedjene
Kao ćete se osvetiti.

Bez nikakve vaše muke,
Dar ako mi sličan date,
Ja vam ga ću dat u ruke
Da več straha neimate."

Rečè, a vieće sve veselo
Obećà se i zavezà
Za izdavno njemu dielo
Dar srebrnieh tries pieneza'!

Tries pienezah nepravednu
Platu krvi, koje nebi
Zaplatilo kaplju jednu
Sve što vas sviet sdrži u sebi.

Kao se š njime sgovoriše,
Jak slobodni od svieh zalah
Do vratah ga dopratiše
Dajući mu množtvo hvalah.

On se opeta k svój družini
U visoke vratì gore,
Na uzdanu da učini
Od svieh zalah zle najgore.

PIEVANJE ŠESTO.

Vazam, slavna svetkovina,
Po sreći se približaše,
Ku sva evrienska kraljevina
S mnogom častim svetkovaše.

Sedam danah kada cielieh,
Kao zakoni stari prave,
O svakdanjih kućnieh dielieh
Nemisleći Boga slave.

Tad mladjahniem jaganjcima
Pospiešno se goste i štuju
I s loćikam divjačnima
Nekisio kruh blaguju.

Veselje ovo uzmnožito
Sionski puci svikolici
Ponavljati svako lìto
U velikoj obće dici.

Jer dan ovi s liepiem pljenom,
A po višnjoj zapoviedi,
Kralju egipskom nesmiljenom
Jur se oteše njih pradiedi.

U obećana miesta obilna
Slobodjeni hodeć onì,
A za njima vojška silna,
Ka ih tiera i progoni.

Nepriateljske izpred sablje
S božjom rukom, s dobrom česti
Smioni bieše bez korablje
U crljeno more uliesti.

More, koje dotad plaho
Razdvojeno s čudnom moći
Kroz skut miran i prisahô
Slobodno im čini proći.

Put sionskoga zato grada,
Izraelskieh ki država'
I u staro doba i tada
Glasovita bieše glava,

Neizbrojena ljudstva i puci
Sa svieh stranah vrviahu,
I veseloj u odluci
Mirni na blag dan hodjahu.

I zasve ova ljudih sila
Sveto u templo stupaj stere,
Nebieše se uputila
Bez načina, ni bez miere.

Svaka kuća i koljeno
Vidjaše se it ponase,
Liepiem redom izredjeno
S vojevodom svoiem uza se.

Jer zasve su jedne krvi,
Ka se uzmnožna svud razplodì,
I početak njihov prvi
Od Abrama ćaćka izhodi,

Od zakona zasve obćena
Jednu običaj obslužuju:
U dvanaes u plemena'
Naredno se razdieljuju.

Tako po svój Palestini
Svaki u svomu miestu i stanu
Uživaše jur jedini
Zemlju od izgar ukazanu.

Puk slobodan stara u lîta,
I ponosni tvrdjem gradi,
Puni blaga uzmnožita
I kreposne stan čeljadi.

Ali u drugoj onda strani
Van rodjene zemlje mile
Robovahu, iztiskani
Od oružne prieke sile.

Kon Kaukaza staha gore
Sve malo manji deset dîla',
Gdi hvalinsko leži more
Sred zaklopna svoga krila.

Samo ciela i moguća
Držaše se sred starine
Slavni Juda tvoja kuća
I tva snažni Benjamine!

Obie tada kuće ove
U nemalu dobru i sreći
Mnoga sela i grodove
Uživajuć i držeći!

Samo kako postavijo
Po junaškom bieše boju
Segaj svieta veći dijo
Rim čestiti pod moć svoju:

Jur podložì i ove puke,
I da smienje njih oslabi
Oružje im dižè iz ruke
I gosposku vlas ugrabì.

Nu jer blage bì naravi,
Pod své krilo kad ih primì,
Svetilišta prva ostavì
I zakone stare njimi. —

Sad pod težkiem jarmom trudi
Sva satrena zemlja ova,
Gdi prie vriednieh izbor ljudi'
Bieše i slavnieh cviet gradova'.

Od kieh njekì razvaljeni
Od vremena duga leže;
Njekieh sharà boj ognjeni
I žestoki plam požežè.

Taka srčba i vrlina
Kralja od nebi na njih sletì,
Ki nehotiè svoga sina
Neosvećenu smrt podnieti.

Ali neće bez spomene,
Ku s razlogom svakiem pita,
Propuštena bit od mene
Stara zemlja, čás od svîta.

U diljini da vremena
Hvala i dika liepe strane
Kao bez puka, bez imena
U zabiću neostane.

Dokle Višnji milostivi
Živa uzdrži ma pievanja
I nje ime svietlo živi
Za razgovor svieh skončanja'!

Pomozi joj, što rodijo
Sin božji se u nje krilu,
I nam viečni mir donijo
U ljudskomu slabom tîlu.

Najprie ondi što zaplakà
I mladjahno lazì diete,
I svóm smrti splesà paka
Silu viečne smrti klete. —

O dvorani od nebesa',
Ki svietlostim rajskom sjate,
I nebeska sva čudesa
I zemaljska diela znate,

Vi poslani, sgara često
Strelovitiem rajskiem krili
Jur slećeste u ono miesto
Priateljski gosti mili.

Tim vas molim sad put pravi
Ukažite mój pameti,
Po solimskoj čim državi
Smionom mislim hrla leti!

Kon đohodnieh vele vîka'
Ugodno vam sa mnom budi,
Slovinskoga sred jezika
Da nje slava slovi svudi.

Razorenieh starieh grada'
Zemlje njegda glasovite
U pievanju momu sada
Stara imena ponovite!

S vašome će pak pomoći,
Kao je i do sad sa mnom bila,
Snižne zemlje s pienjem doći
I visoka pievat dîla.

Tad mi ćete rajske pute
Na otajstva na velika
Kazat dosle netegnute
Umrloga od piesnika.

Da slobodno i veselo
Gori, gdi su viečne dike,
Budem obrat na moe čelo
Vîk neubrane lovorike.

Sva bo 'e moja misao i želja
(Nebud sveti duh me ostavit!)
Život moga spasitelja
Slovinskiema piesnim slavit!

Ovu moju sad besiedu
U toliko upravite,
I ki u sveto templo gredu
Puke sa mnom prebrojite. —

Ne vidjè se nigda prije
Ni u broju ni u požudi
Veće uliesti ni punije
U grad slavni množtvo ljudi'!

Ne toliko na dan sveti
U veselju oni hode,
Koli teku za vidjeti
Tebe u obraz božji rode!

Tim vriednoga Jude pleme
Nad sve ine prvo ulazi
Svietlo krunam kraljevskieme,
U svom rodu koje pazi.

Kao lav bojni svóm jakosti
Sve nadhodi zvieri ostale,
Kiem kraljuje smiono dosti
Ponosite pun zahvale.

Tako segaj od koljena
U kreposti, boju i sreći
Vrh ostalieh svieh plemena'
Vidjahu se puci veći.

Iz sred Gaze krajna grada
Neizbrojeni puk izhodi,
I kieh Sale i Engada
I kraljevski Ebron rodì.

Svekolike svoe mieštane
Podnižena šlje Kafea,
S kojom sdružì své gradjane
Plodna lozjem Adulea.

S mnoziem selim pitna Seli
Dan čestiti častit ide,
I š njome se zaedno dieli
Espa, Sokon, Jamne i Lide.

Gredu ljudstva, koja stoje
U Azotu, u Akaronu,
Koja za grad rodni broje
Jaku mirim Askalonu.

Ove s mnogiem gradovima
Liepa Jope tvoj puk slîdi,
Gdi su morskiem valovima
Često rvane strme hridi.

U ovieh miestieh jur prehudi
Stà Goliat strašna stasa,
Viši pasom od svieh ljudi'
I nemile slike i glasa.

Oblačaše ovi oklopje
Od neizmierne veličine,
A nošaše slično kopje
Vitoj jeli od planine.

Filistea vojska biesna
Uzdajuć se unj saviše
Bieše došla da utesna
Miesta evrienska satariše.

Bojne čete Bogu vierne
Izraelskieh vitezova'
Kroz besiede on čemerne
Četres danah cielieh psovà.

Obie vojske da ga vide
U glas vrli svieh poziva,
Da na bojno polje izide
Kogod njemu suprotiva!

Tako da se vas pun smeće
Puk izbrani, nebu mijo,
S neizrečeniem strahom veće
Bieše pred njim zapanjijo.

Kad stà David mlado diete
Jak primjeno gori bieše,
Za nesviesne psovke klete
Glavu oholu da popleše.

On čás svietla svieh kraljeva',
U desnici svój nošaše
Glasovitu praću, a lieva
Pastirski mu štap držaše.

Od Jordana bistre rieke
Pet kamenah izabrô je,
Za prosvietlit po sve vieke
Mlada u lieta ime svoje.

Ištom prvi kami vržè
S krepkiem srcem, s vierom pravom,
A strašivi trup najbrže
Na tle oborì s mnogom slavom.

Pak se k njemu hró zatečè
I na očijuh protivnika'
Strahovitu glavu osiečè
Istiem mačem zla krvnika.

Ter ukazà dielom teziem
Da velika moć i snaga
Nejaka je pred oneziem,
Koga jači Bog pomaga.

S druge strane neizbrojnoga
Množtvo puka grede u slavi,
Od Damaška ki staroga
Plemenite mire ostavì.

Tu, kako se pripovieda,
Neka 'e veća miestu hvala,
Na svietu se prvi ugledà
Stvoren čoviek srećna od kala.

Betlem miesto mnoge od slave,
Nad sve grade grad čestiti,
Jer se od rajske kralj države
Hoćiè u njemu poroditi,

Na blag dan se uputijo,
I š njim Nepse ponosita,
S kom se Antedon sadružijo,
Bližnji susied plodna Egita.

Emaus, Besur i Galgala,
Miesta obilna nad sve ine,
Bez puka su svoga ostala
Rad vesele svetkovine.

Ravna polja i široka
Izgledaju svoe zemljake,
Gdi Mareton, gdi visoka
Erme tiče u oblake.

Gdi grad Segor jur upazì
Ljubi tvoju, Lote izbrani,
Kad se tužna preobrazì
Težkom sgodom u stup slani;

A ona pogled svoj nebieše
Na branjene plame strieti,
Ki s nebesah dolećeše
Za pedepsat grieh prokleti.

Gdi Aspalata blato leži
U Sodome strene krilu,
S ljutiem valim, ke bilježi
Preljutoga ognja silu.

Aspalata blato, koje
Put nebeskieh meće dvora'
Smrad prikorne vode svoje
I usiona vonj sumpora.

Zemlja u njeko vrieme ugodna
I s gradovim i s rusagom,
Vodam, cviećem, žitom plodna
I obilna svakiem blagom.

Sad neplodna i nezdrava
Vriedja i pogled i stupaje,
Čim nemila drača i trava
Svuda po njoj porasla je.

Sve je uzrok tva krivina,
Nepriličnа o ljubavi,
I grieh težki bez načina
Nepodnesen u naravi.

Jer tu opaki narod stojà,
Ki pun zloće gnusne i hude
S rajskiem gostim zle nastojà
Izrigati svoje blude.

Na zrak slike njih blažene
Bieše pogan bies potakô
Ljudi u griesieh usmrdjene
Ki mišljahu sve naopako.

Jur se vršit počela bi
Od zlieh ljudih biesna diela,
Da im se od očih vid neugrabì
Razsrdjenieh od andjela'.

Nektiè podniet zloće take,
Ki treskovim vas sviet stresa,
Neg ognjene spustì oblake
I gorući dažd s nebesa'.

Zlobne puke i neprave
On pravedniem plamom stratì,
A njih grade i države
U sumporan jaz obratì.

Još pepelom porušena
Sva se okolo polja blîde,
I sviedoci plama ognjena
Stiene ugasle svud se vide.

S toga zemlja taj bez ploda
Plače i cvieli svoj vaj ljuti,
I smetena od zahoda
Sliku imaju svi nje puti.

Putnici, uzu koji grede,
Iz daleka tud prohode,
Prstom kažu i poglede
Zapanjeni na nju svode,

Tu dub raste, na kom vele
Da cti cvieće toli milo,
Da svi uresit mlaci žele
I mladice njim svoe krilo.

Za kiem vihar, kad ga otrese,
Nesmotrne dunje izrastu,
Ke nemile toli rese
Kažu i okom oštru i utmastu,

Da neslična radi lica
I grdoće njih mrzeće
Svaki mladac i mladica
Od njih pogled svoj odmeće.

Voćku bi ovu svak scienijo
S dvora pazeć da je ciela,
Nu je unutra sve prah gnjijo
I smrdeća množ pepela.

Netom rukom jes tegnuta,
U čas jedan iz nenade
Sva smrvljena i prosuta
Razčini se i razpade.

Tu joštera klasje žitno
Ne dobro se počne bielit
Kažuć lice zračno i kitno
Za poglede svieh veselit.

Kad pravednom božjom kletvom
Nezdravi ga vihri sprže
Pred samome tere žetvom
Sve se crna sniet provrže.

Skup mladićah neizbrojni
Za judiniem rodom vrvi
I Simijun njima bojni
Roditelj se broji prvi.

Simijun, koga srčbu osvetnu,
Kóm sitkemski puk opalì,
Kako sasma hudu i štetnu
Ni ćaćko mu nepohvalì.

To bì, kad mu sestru Dinu
Mlad kraljević Sikem otè
Prie vremena ter poginù
S uzdisane nje ljepote.

A to, 'er plahe své požude
Izpunijo bivši silom,
Da i naprieda trajat bude
Dni vesele s ljubi milom,

Tažeći joj ćaćka i bratju,
Kiem dao bieše gorku tugu,
Za svedj uzet i vienčat ju
Htiè za pravu svoju drugu.

Za drugu je uzè pravu,
I čim poraz svoj uzmnožì
Sebe i svoju svu državu
Pod nje zakon još podložì.

Zaedno s ćaćkom sliepo diete
I s gradjanim sviem svojimi
Uvriednieh sliedeć sviète
Obrezanje oštro primì.

Trećega se ištom dana
Iz istoka sunce uputì,
Cieća ljutieh kadno rana'
Najveća se muka ćuti;

A Simijun s bojniem Levi,
Kieh moráše srčba kleta
Od onoga časa i dnevi
Kad im sestra bì oteta,

Videć, težkom da bolesti
Ljuto bole svi gradjani,
U grad njihov smieše uljesti
S bridkiem mačim oružani.

Najmanjega ter od roba
Do vladaoca od državе
Posiekoše kratko u doba
Svekolike mužke glave.

Na obilnu paka plienu
Naripiše s braćom inom
I svou sestru ockvrnjenu
Osvetiše zliem načinom.

Tač plah mladac, čim u goju
Scieni živjet s dragom ljubi,
Sa sviem pukom glavu svoju
Cieć bludnoga diela izgubì.

Dajuć izgled svemu svietu,
Da tko druzieh čas uvriedi,
I sam sebi gradi štetu,
I onemu, ki ga sliedi.

Tim svi puci segaj roda
Gredu na svet dan ugodni,
Kiem su Sare i Maloda
I Siveleg gradi rodni.

Miesta, koja zemlje žitne
I obilna polja rese,
Gdi veseliem plodom kitne
Svedj masline zelene se.

S njim grad Asem své gradjane,
I Sipabot šlje hrabreni,
I grad tvrdi od Asane
Vrh dva briega sagradjeni.

Njih jur svietli dikam množjem
Remnon, Ait i Atar druže,
Kieh bregovi čestiem lozjem
Urešeni milo kruže.

Idumea, plodna mati,
Mirisnoga od tamjana,
Sto gradovah svoieh nekrati
Izprazniti s blaga dana.

Sastaju se s njom rusazi,
Kieh ljeposti slike nije,
Ravne zemlje koja pazi
Put čestite Arabije.

Simiunovo pleme vrlo
U grad sveti upućeno
U veselju sliedi hrlo,
I Isakare tve koljeno.

Vrsta ljudih porodjena
U kamenoj tiesnoj strani
Trudit vas viek naučena
I o maloj živiet hrani.

Ovieh dijo velik stoji
Kon Ermona gore plodne,
Rojne pčele koja goji
I vitezom konje ugodne.

I gdi Tabor i Karmelo,
Liepi vrsi na svu mieru,
Nakićeno dubjem čelo
Put nebesah vise i steru.

Ove zemlje još čude se,
Jer u kolieh svietla plama
Iz njih u raj zalećè se
Ilia slavni, drag zviezdama.

Slećè na oči puka mnoga
Vedra iz neba oganj sioni,
I proroka presvetoga
U prostore višnje ponì.

Ernad, Afra i Sensene
Šlju mladosti snažne silu
S mnoziem trudom odhranjene
U svojemu žednom krilu.

Ove grade glasovite
Ne toliko tvrd mir brani,
Koli hridi kamenite
Vrhu kieh su sazidani.

Liepa Sene sve tvoe zemlje
Teku da blag dan počaste
Rujno vino gdi se jemlje,
Gdi od sto vrstah voće raste.

Dični slavom ne manjome
Korisnoga plodna lieta
Liepi Rebot gre s tobome
I srećnoga grad Rameta.

Ovi s vikom svi veselom
Pred otare svete gredu,
Svi se paze s vedriem čelom,
Sviem je rados u poględu.

A unuci Dane tvoji
S niemiem múkom svi stupaju,
Sviem u licu žalos stoji,
U tle od srama svi gledaju.

Jak na izhodu od jeseni,
Kad naripi zima prva,
I proljetne čas zeleni
Dubju počne mriet toprva;

U mrtvilo ljuta zmija
Izpred mraza čim se vuče
Zvižd ustavlja, krug nesvija,
Neg žalosna lazi muče:

Dreseli su s težka uzroka,
Zašto s mnozieh stranah čuju,
Da im pisma od proroka'
Vièčni prikor prorokuju.

Od njihove trage prave
Krvni Antikrs da će iziti,
Ki će od svieta sve države
Silnom rukom osvojiti.

Isukrsta pod prilikom
Hudi silnik hoće hinit,
Da je došô s mnogom dikom
Napokonji sud učinit.

To će biti u ono doba,
Netrpjeni kada griesi
I najveći bies i zloba
Uzkraljuju pod nebesi'!

Kad se s neba oganj vrli
Po naredbi božjoj spravi,
Da pohara, da poprli,
Da razčini sviet nepraví.

Ali osvetnik božanstveni,
Previšnjega sin jedini,
Od viek vieka odredjeni,
Da je sudac svietu istini,

S neizbrojnom vojskom doć će
Od nebeskieh svoieh bojnika',
Da neprava puna zloće
Satariše zla krvnika.

Ognjeniem će njega trieskom
Dno pakljene vrć propasti,
Da zna, moći pred nebeskom
Kao padaju ljudske vlasti.

Za njim grede u radosti,
I pospiešno svoj drum tiera,
Izabrane skup mladosti,
Ka se rodì od Asera.

Njih nad iniem sviem zemljama
Odhraniše miesta lîpa
Betug, Orman, Afeg i Ama
I grad tvrdi od Artipa.

Š njim Aziba i ponosna
Robea se na put stavì,
I Lebane, ku kreposna
Nad sve grade mlados slavi.

Žitna od klasja i vesela,
Kim su zemlje njih čestite,
Svikolici povrh čela
Vience nose čudno svite.

Sgrade ostavlja svoje stare
Rod vriednoga Zabulona,
I pred svete grede otare
Ne bez dara i poklona.

Podloženo grabsam more
Rodne kraje njih umiva,
Gdi primorsku trišlju gore
Dokle prodje noć sumnjiva.

Iz Jedabe grada obilna
Od ovieh se mnozi dîle,
Jednieh šalje Sembro silna,
Jednieh tvrda Jeftafile.

Srećna Kana jednieh rodì
Galilee grad scienjene,
Prvo čudo gdi se sgodì
Vode u vino obraćene.

I Nazaret svemu svietu
Viečne od slave i od uresa,
Gdi pozdravì dievu svetu
Slavni glasnik od nebesa'.

Jedni gredu iz Najina,
U kom majka ljubežljiva
Jedinoga vidjè sina
U čas isti mrtva i živa.

Dote pićom miesta ohola
Broja uzmnožnom puku nije,
I ki ravna šlje Nalola,
I grad liepe Katetije.

Tko bi mogô tve Neftali
Prebrojiti pleme, i kade,
I kieme se tvoj rod hvali,
Plemenite tvrde sgrade?

Koje Cedar, koe viečnima
Čedrim Liban gora slavna
Dižu k višnjiem dvorovima
Vrh ramena svoga stavna.

Koje Neftal grad uresni
Ljudstvo na blag dan odpravlja,
Koju mlados, ki puk sviesni
Svietli Nazon š njim sastavlja!

Čeljad, prava kieh besieda
Ima svudi miesto i vîru,
A iz ustih rieke od meda
Kad govore njima izviru.

Oni vodam od Jordana,
Iz dva vira koje ustaju,
U osvanuće bielodana
Svedj veseli pozdrav daju.

Galilea svakolika,
Samaria sva se uputì;
Požuda je njih velika
Vidjet božji rod i čuti.

Mnokrat Jezus u miesta ova
Dodjè, s mnogom ter ljubavi
U njih obćì i stanovà
I božanstvo svoje objavì.

Mnoga diela neizmierna
I čudesa koja ugledà
Spomenjiva još Kaperna
I Sebaste i Aseda.

Betsaida podignuta
Jakom tvrdjom do uprav zvîzda'
Neustruča se sveta od puta,
Pače oholi tiem se i gizda.

Gre s mladostim svojom vriednom
Betulija glasovita,
Ka se dobit gradu niednom
Neda u diela plemenita.

Tú se rodì slavna dikla,
Kroz hrabrenos ka zamiernú
Strahovito grlo priklà
Oholomu Olofernu.

Za úzrok isti miestó rodno
Ostavljajú svi miestani,
Kieh Genezar blato plodno
Ribnom vodom pere i brani.

A ive Levi plemé izbrano,
Ke Bóg na svú službu odredì,
Po svieh inieh izmiešano
Svieh jednakiem dielom sliedì.

Plemeniti vojevoda,
Svetu zemlju ki naselì,
Stan osobit njim nepodà,
Ni vlaštita miesta odielì.

Razdieljeni biše od njega
Po svieh miestieh mnoge u grade,
Da na službi od Višnjega
U crkovnoj časti rade,

Miešte obilne da ljetine
I zabave svoje i dìla
Od živinah krocieh čine
Svetilišta Bogu mila.

Kud ohodim slavne unuke
Efrajima i Manaša,
Puk ponosit nad sve puke
Veličinom liepa stasa:

Ovieh rodì Josef čisti
Čás svoe braće viekovita,
Kad s velikom svóm koristi
Srećni Egipat jur napità.

Krv njihova svud pievana
Palestinskoj po državi
S obie strane od Jordana
U mnogoj se prostriè slavi.

Gdi grad Bersa i Kefeka
Paze od svuda pod svóm vlasti
Gustom travom polja meka
Neizbrojena stada pasti.

Gdi visoka liepa Dona,
Tom slavici dan zapoju,
Lovit plahe zvieri od gora
Šlje hrabrenu mlados svoju.

Ibla i Tenak gdi se slavè
Čim gledaju s desna i s lieva
Guste gaje i dubrave,
Kiem se rusag njih odieva.

Gdi Mačeda grad pun dike
I svakoje obilnosti
Bližnje grade svekolike
Predobiva svóm sviettosti.

Gdi Tafua vir studeni
Gojeć dubje, travu i cvieće
Čini obilne svud zeleni,
Stvara viečno primaljeće.

Ove grade svud poznane
Pred sobome Jordan gleda,
A koe s druge pazi strane
Jedva im se broj spovieda.

S dielom krvi Manasove
Tu kraljuju dva plemena,
Trage izlazi vir njihove
Bojna od Gada i Rubena.

Od Rubena hrabrenoga,
Koga Jakob drag Višnjemu
Od sve braće najprvoga
Rodì umrlom svietu ovemu.

Ovi gredu svi smiešani
Kao se i njegda izmiešaše,
Kad stan obćen u istoj strani
Za Jordanom izabraše.

Galad, Argob i Basana
Države su rodne njima
Zemlja odprije kraljevana
Gorostasniem gigantima.

I šesdeset tvrdieh grada',
Ke kralj Ogij vrla uzrasta
S mnogom silom sprva vladà,
Puk izbrani pak mu nastà.

Galaski ovieh gradi prate
Jabi, Balme i Sebama,
Polustrena Koriate,
Edre, Nabe i Selkama.

Bola i Ramas njim su druzi
Miesta onada zvana ovako,
Narodi su dali druzi
Ime sada sviem inako.

Iznosite mnozi Arimne
Oštru strana ostavljaju,
I u dnevi lietne i zimne
Plodni čedri gdi radjaju.

Tim svi od čedra vienčim lîpim
Nose glavu narešenu,
A s gvozdeniem oštriem šipim
Lavne hrbe na ramenu.

Mnozieh Rabat i Gavlide
I Bosiri stolna dava,
Mnozieh žitna Batalide
Svoga iz krila izpuštava.

Mnozieh zemlja, ku topeći
Arno potok brži od strîle
Kudgodier se prostre teći
Njive ostavlja sve pretile.

Ni vas neću proći múkom,
Srećnu Ahilu ki sijete,
I od nje paka s malom mukom
Samostati plod požnjete.

Kiem Elea žitorodna,
Kiem zelena Asirote
Radja iz krila svoga plodna
Sve koristi, sve ljepote.

Kojieh pomam plemenitiem
Odievena služi Kade,
I ti stienam klisuritiem
Od Eseba tvrdi, grade.

Ermo i Fasga gdi se oholo
Paze visit nad oblacim,
S desna i s lieva svud okolo
Obastrti tvrdjam jacim.

Gdi visoka siedi Abari,
S koje vrha ponosnoga
Upaziše njegda stari
Nje pastieri čuda mnoga.

Kad Jordane tvoja rieka
Nazad s vodam sviem uzpregnù,
I brzinu plaha tieka
Snižno uzdržà i uztegnù:

A to neka bez zabave
S božjom samom sgar pomoći
Obećane u države
Puk izbrani bude proći.

Najposlije iz bližnjega
Miesta česte družbe ulaze,
Koje od svieh najmladjega
Benjamina rodom slaze.

Najmilija nad sve ine
Zemlja u sreću njih dopadè,
Koja pitne sviem ravnine
I od svieh liepše ima grade.

Tu kraljevske svoje mire
Grad presveti, nebu slični,
Viši, šira i prostire,
Jeruzalem gospodični.

Tvrdiem gradjam urešena
Jetafile tu se hani,
I grad Betel, ki dva imena
Za svoj ures veći hrani.

I ki s čudom malo prije
Vidjè nakon dan četvrti
Grad čestiti Betanije
Mlaca oteta bliedoj smrti.

Tu Tarela i Tamare
S puniem dubja Gabaotom
Kažu mire svoje stare
I diče se svóm ljepotom.

Čeljad zaman ka nestoje,
I junačke slike i čina,
Obiknuta sve dni svoje
Zvieri ćerat od planina'!

Odieća su tim njihova
Za napravu, koju oblače,
Oštre kože od vukova',
Kieh u lovu često tlače.

Netom bieli dan osvane
S lovniem mrežam i s hrtima
Probijaju luge i strane
I zvierenje straše š njima.

S toga u jutro svi jedini
Po dubravah svud goste se,
A pak večer kad se učini
Liepiem plienom razdielo se.

Ovdi gredu svi mieštani,
Masfa i Emen kiem se resi,
Briezi stienam oružani
Uzrastieli do nebesi'.

Tvrde Amoze i Bevita,
Ki čuvaju mire biele,
Kieh Elefon plodni pìta,
Kieh obična hrani Sele.

Kojieh Rečem blagom svietô,
Avin liepi kieh uživa,
I od Sila miesto sveto
Gdi arka božja jur pribiva.

Neizbrojenu množ posila
Rame obilne žitna strana,
Cieć Rakele liepe cvila
Glasovita i spievana.

Iz Gabee, iz Jerika
Neizrečeno množtvo izlazi,
Gdi se čuda jur velika
Izraelski puk napazì.

Od Jerika mir oholi
Izkoriepjen gdi se valja,
Na pievanje silno toli
Zlamenitieh od trubalja'.

Gdi proć putu od naravi
Samo s jedne rieči umrle
Strelovito sunce ustavì
Nasred neba konje hrle.

A to da dan dilji bude,
Dokle vierni vojevoda
Spleše i satre kralje hude
Predobjenieh zlieh naroda'.

S oviem četam junačkieme
Gizdav mladić prihodjaše,
Ki hrabreno ime i pleme
Od Saula kralja imaše.

Svi proroci glasom jedniem
Čujahu se skladno pieti,
Riečma i dielim da će on vriedniem
Svietô i visok bit na svieti.

Ah kakvoj će u omrazi
Ovi srnut sliep sprvice,
Našu vieru da porazi
I pogubi božje ovčice.

Nu razgorjen duhom svetim,
Ki će smesti tuj vrlinu,
Sa svom dušom i s pametim
Zagrlit će pravu istinu.

Ter kada se Bogu obrati
Izvrsniem će tad načinim
Rajski zakon spoviedati
I poznancim i tudjinim.

Da će kušat slados milu
Od njegovieh pismah i svièta',
I u rieči i u dîlu
Svi narodi segaj svieta.

I od izbranja sud čestiti
Bez straha će najposlije
Svojom krvi potvrditi
Vieru, koju pripovije.

PIEVANJE SEDMO.

Izraelski puci slavni
Liepiem redom i bez smeće
Svi uljezli u poglavni
Jeruzalem biehu veće.

Isti Isukrs danu blagom,
Ki sva zemlja toli časti,
Spravljaše se s družbom dragom
Običajne podat části.

Tim za vazam blagovati
Prem kao zakon stari odredì,
Vedro lice k njima obratì
Ove rieči ter besiedi:

„Evo, družbo, slavan dosti
Svečani se dan objavlja;
Vàs puk mnogoj u radosti
Zlamenite gosbe spravlja.

Tim dvojica od vas sada
Pospiešno se uputite
Sionskoga uprav grada,
I nam gosbu da spravite.

Prije smrti neka moje,
Kô je običaj, blagujemo,
I u radosti gdi svi stoje
Da se i mi radujemo.

Sresti ćete putom hode',
Netom u grad uljezete,
Gdi studene pun sud vode
S vira nosi mlado diete.

Hodte za njim, ter u koji
Stan vidite njega uljesti,
I vi, mili druzi moji,
Uljezite s dobrom česti.

Gospodara dvora toga
Molte slaciem besiedami,
Sa čitanja da blagoga
Stan podoban poda nami.

Odkrite mu moje ime,
Miesto vam će dat žudjeno
Svietlo i svilam uresnime
Svud okoli odieveno.

Sve što 'e trieba po načinu
Tuj pripravit pomnju imajte,
Tere mene i družbu inu
U veselju pričekajte!“

Rečè, a Ivan se s Petrom dieli,
Obslužiti tuj besiedu
I žalosni u veseli
Jeruzalem oba gredu.

Tu sterahu nagle vide
S goruštome svud požudom,
Proć njim mladac kad izidè
Hladne vode s puniem sudom.

Tim svrnuše za njim svoje
I stupaje i pozore,
Za vidjeti pomno, u koje
Hoće uljesti srećne dvore?

Ter u vrata stana istoga,
U ki ulazit njega paze,
Bez krzmanja bez niednoga
I oni za njim oba ulaze.

Čestitoga toj Šimuna,
Nebeskomu kralju draga,
Bieše kuća hvale puna
I svakoje sreće i blaga.

On pravedan, blag i stavan
I gospodskiem svietô rodom
Imenovan bieše i slavan
I pred pukom i gospodom.

Nu najveća čás njegova
Brojaše se vrh svieh ljudi',
Sedam vriednieh rad sinova'
Mile krvi, blage ćudi.

Š njima u dvore ove ugodne
Dohodjaše on mnokrati
I sred sela, gdi slobodne
Dni ljubjaše své trajati.

Na daleče zlobna grada
I sumnjivieh gradskieh časti'
Obrô živiet bieše iz mlada
Bez nikakve oholasti.

Kitnieh dubrav sieni mile
I studene vode žive
Biehu njemu omilile
Ravna poljà, plodne njive.

Plodne njive i prostrane,
Sto plugovah kieh orahu,
Koje vriedno posijane
Samostati plod vraćahu.

S godištima već napried
Uz jezere tihe i hladne
Često obćaše sladje od meda
S lirom pievat piesni skladne.

Vrhu toga pun bistrine
Svekolike znaše rede,
I sve pute i načine
Kiem okoli nebo grede.

Božiem duhom razgorjena
Većkrat bi ga čuo pieti,
Što sunčana svieća ognjena,
Što razliki miesec prieti?

Što pogledi zlameniti
Drobnieh zviezdah pripravljaju,
Kad vremena gladna biti,
Kad obilna doć imaju?

Kakve od plahe, kakve od tihe
Godine su obilježe,
Kad se suše prem zalihe,
Štetni daždi kad poteže?

Nu tad bieše s perivoja
U grad došô knjižnik znani,
S draziem rodom sred pokoja
Da svetkuje dan svečani.

I dvornici čim njegovi
S druge strane s pomnjôm rade,
Da se srećni pir sgotovi
Dokli žarko sunce pade.

Uz drag romon lire vriedne,
Koju sladko udiraše,
On vesele piesni miedne
Skladniem glasom pripievaše.

Klikovaše diede stare,
Kiem se Izrael njegda klanjà,
I čestite pametare
Njih vriednoga dielovanja.

I zašto su postavjene
Bogoljubne od starine
Ove nebu tač primjene
Izabrane svetkovine.

Čim medeno toli pieva,
Petar s družbom mlaca sveta
Iz nenadi tu prispieva
I sladke mu piesni smeta.

Veljahu mu rieči ove:
„Kralja imamo dobra i prava,
Isukrstom koga zove
Izraelska sva država.

Svietlji dielim, ćudi blaže
Drugi od njega znaš da nije,
I gdi miesec svoj zrak kaže,
I gdi sunce zemlju grije.

On pošilje molit tebe,
Da tva milôs poda nama
Stan, ki nam je od potrebe
Za blagoga za važama.“

Na čéstito spomenuće
Slavna imena Jezusova
Šimun radoš rajsku oćućè
I veomi se obradovà.

Tim da služen Bog ostane
Dvorne sluge zove uređa,
Kiem raztvorit po sve strane
Dvor vaskolik zapovieđa.

I svud čini za čás višu
Da se ognja množ razgori,
Sviem mirisim da mirišu
Koje arabska zemlja zori.

Pak velike goste uvodi
Ponosita posred stana,
Ki od svud čista svila obhodi
U liep način izatkana.

Pod visoki zlatom drazim
Vas nakićen čudno siva,
A oholiema liepiem sazim
Sve prostrto tle počiva.

Srebrn svietnjak bez prociene
Visi s poda zlatna i liepa,
Ki razgoni guste siene,
Ke noć siplje tmasta i sliepa.

A od laštiva crna ebana
S tle trpeze gladke ustaju,
Tanka platna i sniežana
Kieh razkošno pokrivaju.

Čaše od zlata i oholi
Sudi od srebra tuj vide se,
I pobjeni zlatom stoli
Ki sve od stana kraje rese.

I u što dvore svoje uresne
Kaže njima s vedriem čelom,
Ove rieči medne i sviešne
S ljubežljiviem druži dielom:

„Nije novo ime slavno
Od vašega kralja meni,
Njegovieh sam dielah davno
Ja začuo glas hvaljeni.

Niesam bio srećan jošte
Njegov rajski hip vidjeti,
Ni čut, ki svi dobri pošte,
Sladji od meda govor sveti.

Nu kada se on dostoji
Doći u mene nevidjena,
Spravni mu su dvori moji
I sva vrata raztvorena.

Sa mnom ovdi vi čéka'te,
Ja ću poslat mé dvorane,
Da sadruže i doprate
U srećne ga ove stane.

Koji uresi, ka čes mnoga,
Ke blaženstvo mé bilo bi,
Posred doma kád on moga
Vas svoj život stanovô bi!

Naši unuci sviem putnicim
Da u dohodna kažu lita,
Kô se s draziem učenicim
Gos nebeski ovdi čita.

U toliko dokle u more
Sunčana se skrije svieća,
I priklopi polja i gore
Crniem platnom noć mučeća.

Slavnieh piesnih, ke s vašega
Došašća sam propustijo,
Za čás veću dana ovega
Ponovimo kigod dijo!“

Rečè, ter pun duha i vire,
I veselo kažuć lice,
Glasovite svoje lire
Počè udarat zlatne žice.

Iz medenieh paka usti
A po putu i načinu
Tako izvrstan romon pusti,
Da bi omekšao tvrdu stinu.

Njegovo bi pienje znano
U prilike ponosite
Rekao gledat izatkano
Vrh razkošne liepe svite,

Ali da sve hitriem perom
Vrhu platna čista i bîla
S priličnome čudnom mierom
Viešta ruka pomastila.

On u piesnieh kaže, kako
Na nebesku rieč udilje,
Puk evrienski bieži opako
Kleta Egipta samosilje.

Kô svud pred njim Višnji stupa,
I brani ga svojom moći
U prilici svietla stupa
Oblak u dne, plam u noći.

Kao su od slavna vojevode
Jedniem mahom silna pruta
Prosiečene plahe vode
Crljenoga mora ljuta.

Vode, u dva diela koje
Jak dva mira podignute,
Kroz ponore strašne svoje
Otvoriše mirne pute.

Ter pučina valovita
S oćućenjem od posluha
Ukazà se stanovita
I učinì tiha i suha.

Vas Izrael kô bez plavi
Medju prieke sidè vale,
I slobodan put upravì,
Na žudjene kraje i žale.

Kako s vojskom bojnieh kola'
Zli Faraun silnik vrli,
I sva Egipska vojska ohola
Po istom drumu za njim hrli.

Zaboravlja zlotvor kleti
Prednje biče neizmierne,
I kako mu Bog oteti
Može iz rukah svoje vierne.

Pieva, kô jur hitaju se
Izabrani kraja tvrda,
Krajne u gaje da skriju se
Biesna od kralja i zlosrda.

Kad hrabreni vojevoda
Svú desnicu k moru obratì,
Razdvojena da se voda
U naravno biće vrati.

Koja dočim silna i plaha
S obie strane napried srne,
Protivnikom sviem od straha
Izčeznuto srce trne.

Obziru se, da bi utekli
Od osvetne božje ruke,
Smrtni vali nu presiekli
Jur su njih put i sve odluke.

Vali mora nemilosna,
Ke srdito izvan miere
Bojna kola i ponosna
Smeta, izvraća, duši, ždere.

Čuješ, kako stižu i tope
Bez ozira vode prîke,
Mače, kopja, stiege, oklope,
Piešce, konje i konjike.

Ter gdi pliju bez uresa
Po prostoru morskom svudi
Tužni ostaci i telesa
Neizbrojenieh mrtvieh ljudi'."

Još klikuje, kako vojska
Vierna u gole gre pustinje,
Gdi glad ćuti, gdi jestojska
Nedostavat joj počinje.

Ali mili kralj od nebi
Blag na drage sve pogledà,
I pretežkoj toj potrebi
Šlje im pomoć sladju od meda.

Svako jutro njim za hranu
Zadovoljnu svoj obćini
Kruh nebeski, sladku manu,
Blagodarno daždiet čini.

Slušaš pojat medna usta,
Pače gledat mniš gdi vrve
U prilici sniega gusta
Sgar leteći drobne mrve,

Ter gdi su se u veselju
Svi dar božji kupit tisli,
Hvalu dajuć stvoritelju
Njih potrebam ki se mislì.

Za tiem pieva, kako medju
Susiem brdim tej pustoši
Vas puk ćutì smrtnu žedju
I razsrdjen zlo mrmoši.

Kad na očijuh svieh se shadja,
Od šibike gdi moguće
Tvrdi kami udren radja
Bistre vode i tekuće.

Tim se kupi svak u goju
Oko vira hladna i živa,
Ter na volju pije svoju
I hladi se i umiva.

Nada sve se on prostire
Vieru hvalit kralja stavna,
Ki sazidà biele mire
Solimskoga grada slavna.

Prvi on sgradì i uresì
Liepa od kića nove otare
I vladaocu od nebesi'
Tuj prikazà čiste dare.

Tad naštena čašu vina
Poklonì mu i kruh bîli,
Koje dielo nad sva ina
Svetilišta nebu omilì.

Čim slušaju s pomniem uhom
Mnoga čeljad s desna i s lieva,
Što napunjen svetim duhom
Plemeniti znanac pieva;

Viečnoga oca rod veliki,
Ki tej znaše razgovore
Opeta se u grad prîki
Iz visoke vratì gore,

I jur hrleć u dno mora
Da zapade zrak sunčani
Priateljskoga posred dvora
S izbranom se družbom stanì.

Gdi s gospodskom veličinom
Svieh domaćin veseo primì
I s ljubavim i s načinom
Sve dohranì spravno njimi;

Svi blagovat mirni uzeše,
Sam se Juda smeten ćuti
Odkli Boga prodao bieše
Zliem Židovom krvnik ljuti.

Kaže izdavnik lice dvorno
A u sebi se jadno krši,
Da pakljeno i prikorno
Svoje izdajstvo prije izvrši.

U to bîo kruh nekiseli
Jezus u svoe ruke uzima,
Ki posvećen sláma i dieli
Svojiem druziem predrazima.

„Ovo je tielo moje,“ pravi
„Blagujte ga s pravom sviesti
Za drag biljeg mé ljubavi
I velike naše česti.“

Zlatnu čašu pak za time,
Ka ljepotom suncu odsiva,
S malo vode smiešanime
Sladkiem vinom napunjiva.

Ke takodjer posvećeno
Dava popit sviem jednako,
Ter podnižno i medeno,
Blag besiedi njimi ovako:

„Ovo ’e, družbo moja mila,
Ma krv, ku sam prolit obrô
Iz mojega skoro tîla
A za obćeno vaše dobro.

Prikazana ćaćku ostija
Njom ću oplakat griehe klete,
Ke pakljeni zmaj usijà
Kroz otrovne svoje sviète.

Svetilište, ke vidite
Posvećeno sad po meni,
U naprieda vi činite
Na isti način, moi ljubjeni!

Vrh umrlieh, dokle uzvrti
Sunčana se svietlos hvla,
To vam budi moje od smrti
Uspomena neumrla!“

Tako reče s riečim blaziem
Roditelja sin rajskoga,
Tako podà svojiem draziem
Za jestojsku sebe istoga.

Svetilišta ova od tada
Slavnom stvorcu svega svieta,
Miešte krvi krociech stada',
Prikažuje crkva sveta,

Koje izbrani redovnici
Na otaru posvećenu
U svakdanjoj obće dici
Slavit gostu božanstvenu.

Na moguće njih besiede
Nevidjena pun čudesa
U malahnu piću grede
Kralj veliki od nebesa'!

I tu tako božje u tielo,
Nebo i zemlja čim čudi se,
Obraća se brašno bielo,
Vino u čistu krv stvori se.

Posvećenju velikomu
Svi se vierni poklanjaju,
I zakonu čast novomu
Svi zakoni stari daju.

Kao večerô Bog s veseliem
Učenicim bieše veće,
Ubrusom se zastriè bieliem,
Nu prie svučè gornje odieće;

I da staro pismo izpuni,
Bistrom vodom i mlakome
Jedan zlatani sud napunì,
Za umit družbi noge njome;

Najprie k Petru najstarjemu
Dodjè, i ljubko i veselo
Na tle kleknù, da na njemu
Podniženo počne dielo;

Od ljubavi božje mnoge,
On začudjen pravi: „Ti 'li
Sluzi tvomu pereš noge,
Gospodine moj premili!?

Da se sniži, ki svój slavi
Neima vrha, slično nije,
I ki od ništa sve sastavì,
Da stvorenju stupaj mije?“

Rečè Isukrs Petru tada:
„Noge mi umit tvoe nekrati,
Što ja činim neznaš sada,
Do malo ćeš paka znati!“

Petar se opet suprotivi,
Veleć: „Nećeš do vik vika'
Oprat, Bože milostivi,
Noge tvoga podložnika!“

Bog se Petru čini čuti:
„Nerazloži bez potrebe,
Jer ako se neć prignuti,
Da ja umiti budem tebe:

Sred kraljevstva nebeskoga,
U kom častim moe ljubjene,
Neć imati diela tvoga,
Ni steć slave vìk blažene!“

On čujući tuj besiedu
Ne samo umit noge pustì,
Nego i s rukam glavu siedu,
Da mu opere, još izustì.

Tak dobitnik u snižnomu
Zatiecanju Bog ostaje,
I čestitom drugu svomu
Počè nage prat stupaje;

Koje s pomnjom umivene,
Mekiem platnom otiraše,
S ljutom mukom ter sdružene
Ove rieči govoraše:

„Tko je od vas moji izbrani,
Čista srca, krepke viere,
Ni'e potreba nogah vani
Ino tielo da opere;

I vi u srcu svi ste čisti,
Razmi samo jedan, koji
Rad preproste prem koristi,
Na neizmierno zlo nastoji.“

On završi govor ovi,
Znajuć diela kleta i huda,
I zlo izdanje, ka gotovi,
Suproć njemu krvni Juda.

Sa žalosnom tom besiedom,
Ne bez mnoga podniženja
Na svoj družbi svrši redom
Dielo sveta umivenja;

Koje bivši veće puštô,
Stavi odieću svoju na se,
Uzdišući ter gorušto,
Veljaše opet ove u glase.

„Evo, kô sam vam zarekô
Veće krati, moji drazi,
Moje od muke vrieme prieko,
Odredjeno s neba ulazi!

Evo gredem, da dospijem
Ćaćka izpunit moga kćenje,
Smrtnu čašu da popijem
Svega sveta za griešenje!

Tko bi mogô vierovati?
Da iz medju vas jedan radi,
Ove noći mene dati
Krvne u ruke zle čeljadi.

Da tko sa mnom kruh blaguje,
Mom životu suprotiva,
Nemilosne sprave snuje?
Pod priateljstvom da jed skriva?

Kako misli biesno i rotno
Sred lakome svoe pameti,
Da me opako i sramotno
Izda veće drug prokleti.

Moje trudjenje, ljubav moja
Milostiva, blagodarna,
Ovu platu steć dostojà
Huda od srca i neharna?

Nu kogodi misli zlobne,
U sebi je tej začeo,
S prieke izdaje i hudobne
Neće u dugo bit veseo.

Teško i lele zlom krvniku
I za duše, i za tila,
Bolje bi mu, da ga viku
Ljudska Majka ni’e rodila;

Vi se ostali, družbo draga,
Neoskvrnjeni uzdržite,
I poslušna srca i blaga,
Medju vami svedj budite!

Umiljenstva sveta štitom
Rvite se sa svom vlasti
Suproć svietu ponositom,
Suproć ljudskoj oholasti!

Liepi od mene vam izgledi
Od sniženja ohode se,
Svaki vierni da ih sliedi,
Ki steć želi rajske urese.

Grede vojska silna pakla,
U ovoj smeći s bunom plahom,
Da bi na grieh vas potakla,
I ledeniem smela strahom.

Vi vrh sebe pomnju imajte,
Ako ištete čás i slavu,
Predobit se nepuštajte
Pakljenomu strašnom lavu!

Kažte, ako igda, srca jaka,
Kako u mnogoj često hvali
U potrebna diela ovaka
Meni ste se obećali!

I ove samo jedne noći
Vas niednoga svies nezaspi!
Pače se opri djavljoj moći,
Od ke se ištu vaši raspi.“

Na žalosne sej besiede,
U boljezni, u nemiru,
Svi smućeni tamne i bliede,
Plačne uzdahe svi podiru.

Ter žestoko svi sumnjivi
Žude opaka znat čovîka,
Koga božji porod krivi
Za krvnoga izdajnika.

Vrh ine je sve družine
Petar njemu s molbom klikô:
„O moj dragi gospodine!
O nebeska svietla diko!

Tko je sviesti tako tvrde
Vrh zlieh ljudih svieh najgori,
Od otrovne vrle srde
U pustošnoj dojen gori,

Da promislit može u glavi
Bez preljute svoe pogube,
A neg dielom da se stavi
Na izdaje toli grube?

Odkri nami sad očito
Neviernika tač nemila,
Da mu srce vuhovito
Raskinemo u sto dîla'!

S godištima mnoziem nije
Jošte u meni krv umrla,
Ni koju sam imao prije
Sva se snaga ma satrla;

Još štogodi smije i može
Desnica ova moja, spravna
U oganj skočit za te, o Bože!
A da satre druga izdavna!"

Rečè, i s bedre gô mač tržè,
Ter se bieše pripravijo,
Zla krvnika da prevrže,
Kad bi odkriven njemu bijo.

Za besiedam smioniem tezim
Učenika bolješiva,
Bog očitiem prem biljezim
Izdavnika huda odkriva:

„Okvašeno komu brašno"
Rečè, „podam, taj se usudì,
Dielo smotrit zlobno i strašno",
I kruh podà kletom Judi.

„Što imaš činit brzo čini!"
Neharniku još prikričì,
Nu se niedan u družini
Nedomišlja tej od rîči.

Da mu pravi, sciene u sebi:
Podji uboziem blago dieli,
Ili spravi, što je triebi
Za svečani dan veseli!

Tač da bì sviem zabranjeno,
Od istine doć na znanje,
Dokli dielom izvršeno
Nevidjè se krvno izdanje.

Za tiem kliče: „Vas će svaki
Nevieran se mèni objavit,
Sa mnome će strah opaki
Noćas s biegom svieh rastavit!

Kako pomna kad pastira
Nenadana zla zategnu,
Pune smeće i nemira,
Puste ovčice sve pobiegnu;

I ti, Petre, koji se odi
Jaki činiš nad sve ostale,
Gdi se uzroka nenahodi,
Da izvršiš tvoe zahvale,

Zlieh silnika' pred prestolje
Dovedena kad me ugledaš,
Vidim doba u najbolje,
Gdi ledeniem strahom predaš;

Laživieme ter jezikom,
Kiem u nebo sad dotičeš,
S neharnostim prem velikom
Imena se moga odričeš;

Jer prie neg se noći ove
Pomni kokot pievat čuje,
Bielu zoru ter zazove,
Da š nje istokom sviet posluje;

Triš zatajat imaš mene,
I sve izgubit prednje smienstvo,
Najprie na rieč slabe žene,
Ka će smesti tve hrabrenstvo."

Rečè, a Petar vele veći
Tad se junak obećava,
Da se vieku neće odreći
Još da mu ima pasti glava.

Neka druzi biegom shrane
Mili život, on govori,
Kad strah vidiš s moje strane
Za strašiva tad me tvori!

Ja ću sliedit tve stupaje,
Nerazdružen s tobom vieku,
Na sve trude, muke i vaje,
Na poraze, na smrt prieku!

Ove i druge razgovore,
Vršeć svete vrh trpeze,
Bog s družinom srećne dvore
Odjè, i grada van izljezè;

Uzmnožila ter bivši se
Po svoj zemlji noćna tmina
Podjè š njima i stanì se
Na brieg slavni od maslina'.

Na brieg slavni, s koga paka
Svi ljubjeni da ga vide,
On u kolieh śvietla oblaka
Na visine rajske uzidè.

U vrt poznan tu se uklonì,
I s blagome zapoviedi
Čim se ćaćku svom poklonì,
Učenikom bdiet naredì;

Ali odveće oni trudni,
Zasve da se spat čuvaju,
S oči' oćerat san uljudni
Snage i srca neimaju.

Duh se spravan bdiet oteže,
Nu mu to je sve zaludu,
Jer ih slaba put priteže
Snu pridati da se budu.

Na studenu zato zemlju,
Izmoreni i prostrti
Svi legoše, tere driemlju,
I spe u biću sličnu smrti.

Kralja od raja porod u to
Na molitvi snižnoj stoje'
Nahodi se smeten ljuto,
Smrtne ćuti nepokoje.

Kako da je postavijo
Božju narav u zabiće,
I s kojiem se porodijo,
Prie svieh viekah viečno biće.

U svom srcu žalostivu
Pun bolesti, pun nemira,
Spravnu sebi smrt strašivu
S mnoziem strahom razabira.

Kô čoviek se straši, 'er taku
Ljudske od majke narav primì,
Da 'e podložan na stvar svaku,
Ka strah dava umrlimi.

Ali krepos stavna i jaka,
S kojom s neba uputì se,
Medju valim straha opaka,
Nepomična uzdrži se.

Trikrat svomu roditelju
Umiljen se stà moliti,
Trikrat, gorkom u dreselju,
Ove rieči besiediti:

„S ovakom li, ćaćko, boli
Hoć bez niedne svoe krivine
Za grieh ljudski žestok toli
Da tvoj mili sin pogine.

Ako 'e drago tvojoj moći
Tvoe promieni oštre odluke!
Da ova čaša bude proći,
Da sve minu oštre muke!

Ako li se proć nemore
Da bez moieh smrtnieh truda',
Nebesa se svietu otvore,
Zatvorena s grieha huda:

Što 'e tva volja sve se izvrši,
Ne kô ja, tvoj porod, hoću,
Ma smrt griehu glavu skrši!
Ma krv umi staru zloću!“

Sej besiede on govori,
I rad težke misli, koja
Svaki čas ga hudja mori,
Tuge trpi, kiem ni'e broja.

Od mnoge mu muke vrvi,
Niz prečisto sveto tilo
Znoj, ki sličan rusoj krvi
Travnoj zemlji pada u krilo.

Ah jaoh, ku će krv ranama
Prolit naše rad ljubavi,
Ako iztežę misao sama
Bez rane mu pot krvavi?

Ali ako još uvriedjeno
Ljutiem ranam tielo nije,
Srce mu je sve ranjeno,
Množ ga našieh griehah bije.

A ti srce moje opako
Suzit, plakat, još ljeno si,
Bolovanje toli jako,
Gdi spasitelj tvoj podnosi,

Gdi sniživa svoe božanstvo
Sin višnjega kralja za te,
Da se staro tvoe sužanstvo,
Da se tuge tvoje skrate.

Ljevaj, ljevaj suzah rieke,
Pače se u plač sve raztopi!
Gdi za tvoje zlobe prieke
Boga ovaki jad priklopi.

U to ćaćko vječni u scieni,
Šlje mu andjela svietla sgara,
Ki kroz govor svoj medeni
Srčano ga razgovara.

Vaj čemerni, ki ga jadi,
On iz srca njemu tira,
I dreselje gorko sladi
I s lica mu znoj utira.

PIEVANJE OSMO.

Razgovoren vas u sebi
Presta Jezus s molbom blagom,
A pogodit ćaćku od nebi
Spravljaše se sa svom snagom;

S odlučenjem tiem vitežkiem
K izabranoj družbi hodi,
Ter ih na tle snom pretežkiem
Oborene svieh nahodi:

„Vi bez niedne tuge spite,“
Tihom riečim njim govori,
„A o meni nemislite
Koga rad vas misao umori!

Dignite se čas pristupa,
Da Bog Čoviek s višnje odluke,
Nepravedna griešna skupa,
U srdite pade ruke.

Neprіatelj je blizu veće;
Protiva mu svi hodimo!
I bez straha, i bez smeće,
Junački ga susretimo!“

Ove rieči jedva izusti,
A u način silna kola
Nanj se odasvud tištè i pustì
Vrlieh ljudih vojska ohola.

Zlieh krvnikah provodič je
Iškariot krvni Juda,
Koji ljudsko nosi obličje,
A u srcu je napas huda.

Poznan biljeg onim bieše
Podô s briega iznosita,
Da se ureda doć pospieše
Na činjenja jedovita.

Na po puta još ih sretè
Zli prokletac tamnih gusa',
I nauke im podà i sviète,
Kó će uhitit moć Jezusa.

Puni gnjeva tim nesviesna
Bez krzmanja oni sliede
Izdavnika zlobna i biesna,
Ki neoružan pred njim grede.

Od oružja vele gori
Nosi celov ter se gizda
Svoga kralja, ki ga stvorì,
Na uzdanu da njim izda.

Nu nemilieh množ bojnika',
Kojieh vodi zlotvor vrli,
Oružana svakolika
Kako na boj teče i hrli.

Slobodjene iz nožnice
Jedni nose bridke mače,
Jedni težke drenovice,
Jedni teže njih kopjače.

Medju oružjem obnesene
Tankiem platnom svieće sjaju,
Ke strašive nocne siene
U dan bieli obraćaju.

Od gvozdene škripnje i vike,
Ka se čuje na daleče,
Bližnje gore svekolike
Odgovorom silnim zveče.

Rajski vitez na tuj silu
Nestraši se i nesmeta,
Neg zlu čeljad i nemilu
S besiedome krepkom sreta:

„Ustavte se, kud srnete?
Napunjeni gnjevna jeda;
Ja sam oni koga ištete,
Nestupajte već napreda.

Jak lupeža tamne od krvi
U najgluše noći vrieme,
S kopjačami, s mačim, s drvi
Uhititi došli ste me.

A u templu, gdi sto krati'
Hodili me slušat jeste
Rieč nebesku spoviedati,
Na me rukah neprostrieste!

No pokli me sade prava
Jeste silom spravni odvesti,
I velika moja slava
Vas toliko može smesti;

Pustite ove druge moje,
Ki vas ničiem niesu smeli,
Van što moju rieč nastoje
Obsluživat s dobriem dieli.

Ja sam spravan za svieh jedan
Zlobni smirit vaš gnjev, koji
Sasma naglo vidim žedan,
Mojom krvim da se opoji.“

Opaciema tač zlotvorom,
Svu vrlinu kieh providjè,
Dvaš ovakiem on govorom
Ime svoje opovîdjè.

Nu stvar čudna, oni tada,
Sviesti ubjene, blieda lica,
Ustupiše svi nazada,
Svi padoše zemlji nica.

Zablještì se vid svakomu,
Gvoždje izljećè sviem iz ruka',
Ter u strahu obćenomu
Vrli urnebes postà i buka.

Tako kada tries žestoki,
Kiem Bog ljudske griehe kara,
Strme gore vrh visoki,
Ali uzvišen dub udara;

Svi pastiri, ki su okoli
U čemernom strahu i jadu
Od udorca silna toli
Zapanjeni na tle padu.

Najposlie se skup semili,
Krvno dielo za početi
Podignuti sa tle usilì,
S neosviešćenom još pameti.

Stahu ljuto svi zabjeni,
Kako trudniem snom stegnuti,
Dokle ih Juda nesmiljeni
Nerazabrà i neuputì.

Kleti odmetnik, ki noći one
Ni čas jedan nepočinù,
S hude izdaje usijone,
Ku proć božjem smotrì sinu.

Zagrljajom i celovom
Smrti puniem i poraza,
Biesnim lavim i vukovom
Tad jaganjca prava ukazà.

Usti otrovne i nečiste
Od ke srde i nakazni
Smrtno izdavat naučiste,
Pod biljegom od prijazni.

Ah gdi naći smrt gotovu
Nemožemo trudni umrli,
Kad smrt siedi u celovu,
Za izdati kad se grli.

„Celovom li mene izdavaš?“
Neharniku Jezus pravi,
„Ah i ovu platu davaš,
Neizrečenoj mój ljubavi?

Ter tve srce s takom zlobom
Ijednomu se dobru nada?
Pogodjaji ove s tobom
Neučinih ja njekada.“

Ištom ovo rečè, kade
Mlados, koja Judu druži,
Jak plah vihar nanj napadè
Po sve strane ter ga obkruži. —

Kako brza kad jeljena
Sjedinjenieh množ pastiera',
Ali strašna vepra ognjena
U zapete mreže utjera;

Kogod plahu taj zvier iskà,
Svaki se rve, svaki jači,
Svaki s oštrom hrbom tiska,
Da je satre i potlači.

Silna odasvud rogobora
Tad uzmnožnieh glasa' ustaje,
Kojom bližaje polje i gora
Razliega se po sve kraje.

S takom vikom, tač pospiešno,
Tač srdito i nemilo
Na božjega sina grešno
Bieše množtvo naripilo;

Jedni u način vrle srde
Za čistu ga drpe odieću,
Konope mu jedni tvrde
Na snježani vrat nameću.

Svi s omrazom, svi s nescienom,
Sve što mogu hudje i gore,
Svi s vrloćom neizrečenom
Pravednoga muče i more.

Hud se kaže nad sve ine
I s tiem hvalu dobit scieni
Malko egipse *) sred krajine,
Na mao pinez rob kupjeni;

Ovi srca prem strašiva,
S vele riečih, s malo moći,
Ni djetetu sam protiva
Nebi oružan smio poći;

Nu da Kajfi svom se ukaže
Gospodaru vieran sluga,
Oko sebe smione straže
Oružanieh videć druga';

*) Sic! Blagoglasja radi veli *egipse sred*, miesto: *egiptske sred*, što bi težko bilo izgovorit.

I da smienja nerazložan
Suprotive niedne nije,
Proć Jezusu njim podložnu
Jed najveći kazat smije.

Odahnut mu krvnik neda,
Oko njega čim se obstire,
I mač bridki zlieh besieda',
A sve u vietar nanj podire;

I čim na zlo svieh potiče,
Oholasti pun i biesa,
Čini mu se jur da tiče
Taštiem čelom u nebesa.

Rieči otrovne čujuć Petar,
U srcu ognjen, blied u slici,
Zatečè se hró kao vietar
S goliem mačem u desnici.

I da uvuče ludjak u se
Jezik, kojim ljuto pali
S mnoziem gnjevom nanj sunù se,
I oni čas ga na tle obali.

Grubom ranom uho desno
Robu oholu on odsiečè,
Govorenje čim nesviesno
Prestà, i krv ga svega obtečè.

Toj videći Bog se prignù,
I krvavo i odrezano
Uho s crne zemlje dignù,
S vlažniem prahom izmrljano,

Bez zabave ter nikoje,
Nemareći na zle rieči,
Na miesto ga stavì svoje,
I ranjena mlaca izlieči;

Blago zdravlje blag podà mu,
I pokriepì tako njega,
Od bolesne rane da mu
Neostane ni biljega.

Paka drugu ljubjenomu,
Ki se s krepkom kćaše odlukom
Suproć skupu nemilomu
Oružanom branit rukom:

„U nožnicu mač posadi,"
Rečè, „i vrieme već negubi,
Gine od mača tko mač vadi,
I mre u boju tko boj ljubi."

I da tako srčbu vrlu
Plaha starca neustavljaše,
Nečasniku na zlo hrlu
Života se on hitaše,

Još mu rečè: „Ni'e potreba,
Da me ljudska moć pomože,
Gdi moj ćaćko, kralj od neba,
Drugako me pomoć može.

On da me otet mukam hoće
I bez smrti svoga sina
Da se operu stare zloće,
I pakljena stre vrlina:

Rajskieh dvoran sgar sada bi,
Neizbrojene poslô čete,
Kieh vlas časom poslala bi
Pod mač bridki ljudi klete;

Ali andjelske neznaš kore,
I boj njihov svud pievani,
S koga odmetni dusi goré
U jaz pakljen iztiskani.

Moje obrane tim sad neišti,
Ni se za me bij, ni kolji,
Neg mi podaj što me utišti
Ćaćkovoj se pridat volji.

Ja na muke veseo hodim,
Zlu smrt podniet ni se štedim,
Samo u svemu da se ugodim
S Previšnjega zapoviedim.

Čujuć Petar što 'e Bog rekô,
Uzdu stavi plahom smienju,
Jedva uzdržeć srce prieko
I protiva svom hotienju. —

Na pitomu tač košutu,
Cieneć divja toj zvier da ju,
Obćenomu kad na putu,
Jedan lovni pas zalaje:

Čim plah na nju otresa se
I na vrat joj skače i srne,
Kroz poznane jedva glase
Pomnjivi ga lovac svrne.

Bez obrane za to niedne,
Svojom hoćom predobita
Skup čeljadi nepravedne
Stvoritelja svoga hita.

S nedostojniem ter naćinom
Konopim ga jaciem veže,
I s plahostim i s vrlinom
Trudna vuče i poteže.

I čim prem slab i nejaki
On se putom ukiduje
Bez ozira njih ga svaki
Lupa, udara, tiska, psuje,

Ter je taka hitnja i sila,
S kojome ga źli puk smuca,
Da 'e vas modar, da pùt bîla
Na sto stranah njemu puca.

I mož podniet zloće ovake,
Slavni kralju višnje strane,
Ter nesatreš ljudi opake,
Da od njih traga neostane.

Što vlas tvoja neizprazni
Zemlju, pakô, morske jaze
Od svieh srdah i nakazni',
Da ih razkinu, da ih poraze?

Kad u napried sgara s nebi
Da desnica tvoja trieska,
Pri ovakoj kad potrebi
S mirom stoji moć nebeska?

Sunce i miesec što nemrče,
Što se bieli dan nesmrkne,
Što se zviezde nerazsrče,
Što sve živo nepocrkne?

Ljudi obujmi viečna tuga,
Pokli uhićen njih pastir je!
Sharaj vas sviet glad i kuga,
Bojna smeća i razmirje!

Pače nebo sad se obori,
Sgar daž ognjen sada sleti,
Sad neprava zemlja izgori,
Red naravi sad se smeti!

Ljudi umrli nedostoje
Od tolike biti sciene,
Ne širine rajske, koje
Njim će ostati napunjene.

Ne kršćanski narod, ki će
Tvoj glasiti zakon viečni,
Sviet obhodit gdigodi će
Sunča svietlos, zrak miesečni.

Ljubav i tve blagodarstvo
Veliko je vrh nas Bože,
Niedno u vieke naše harstvo
Bit jednako njim nemože.

Da jedina sinka tvoga
Ti za naše šlješ uzroke,
Ostavljena od svakoga,
Na bolesti tač žestoke;

Ostavljena, jer ljubjeni
Utekli su druzi od straha,
Zatierani, poplašeni,
Od silnoga skupa plaha.

Izpred vrle kako zvieri
S gorkom mukom svi bieżahu,
A za njima u poćeri,
Nepriatelji zli teciahu;

Ovi uhićen za haljinu
Ostavlja ju njima u ruci,
I u pustošnu nag planinu
U žestokoj bieži muci.

U dubravu oni gustu
Trči, tiekom da se skrije,
Ovi u špilu tamnu i pustu
Sve što može hrli prije.

Sred poćere plahe i biega
Vikanje se čuje oholo,
Kiem se rusag vas razliega,
I sve gore buče okolo.

Kud biežite, mili druzi,
Plaho toli kud stupate,
I u najvećem trudu i tuzi,
Draga meštra ostavljate?

Sred bolesti i sred smeće
Prijatelj se pozna pravi,
A u družbi dobre sreće
Lažive su sve ljubavi.

Dokli očito vidjahote
Da sve množtvo za njim hodi,
I vi njega dvorahote
U veselju i u slobodi;

Sad kada se puk nemijo
Njega slavi zavideći,
Protiva mu obratijo,
Obratiste i vi pleći!

Tako tašta sien po zraku
Ljudsko tielo sliedom slîdi,
A u tamnosti i u mraku
Ni biljeg se nje nevidi.

Bieše Boga skup zlieh ljudi'
Jur gdi ktiaše dopotezô,
S mnogom vikom ter u hudi
Jeruzalem noćno uljezô.

Zlobne u dvore i neprave
Š njim najprvo doći ktieše
Ane, koji Kajfi glave
Crkovnoga svekar bieše.

On pred sobom videći ga,
Gdi svak ondi pomno sluša,
Hitrim riečim izvodi ga,
I vuhveno pita i kuša:

Od njegove što 'e družine,
I količak broj njih ima,
Koju mieru, ke načine
Od života drži š njima?

Vrhu svega željan mnogo
Starosta se zlobni muči,
Da bi od njega znati mogô
Sve nauke, kiem puk uči,

Ištuć sasma tašto i hudo
Jeda od znanja vir istini
Reče štogod biesno i ludo,
Da ga uhiti u krivini.

Jezus pravi: „Ni'e potrebe,
Da na miesti sad ovemu,
Od onega glavim tebe,
Što sam kazô svietu svemu;

U crkvi sam božjoj kući,
Gdi me vas puk slušô i gledô,
Bielodano, nekrijući,
Ja moj zakon pripoviedô;

Tim što mene pitat siedè?
Pitaj ove, ki su čuti
Stokrat išli mé besiede,
Oni skazat sve mogu ti."

Tada jedan od dvornika',
Koji okolo stahu ondiera,
Vrle sviesti, srca prîka,
Pakljenoga pun čemera,

Oružanu svú desnicu
Put božjega prostriè roda,
Ter mu težku zamlatnicu
Sve što može vrlje podà;

I nesviesnik čim nezdravi
S tom vrlinom njega udara,
„Na ovili se način, pravi,
Poglavicam odgovara?"

Na obrazu ljuto udrenu
Na sto miestah krv protečè,
A krvniku nesmiljenu
Tihom rieči Jezus rečè:

„Ako 'e kriva ma besieda
Daj sviedočbu od krivine,
Ter gnjevnoga tvoga jeda
Plahe izpunjaj tad vrline!

Toli dobro ja govorim,
Ruku na me što prostireš,
I s udorcom mača gorim
Nepravo me prava udireš?"

Ah nesviesna, ah prikorna,
Nemilosna zla desnice,
Koja toli nerazborna
Božanstveno rani lice!

Što neodpadè, što neusahnù,
Ah ikoli ostà živa,
Kad se prostrié, kad zamahnù
Tvomu stvorcu suprotiva?

Skoro u viečnieh mukah doli
Nerazložni grieh plaćala,
I s neizmiernom tvojom boli
Bez prestanka svedj mahala!

Nekéè u dugo držat Ana
Isukrsta u svom dvoru,
Tim ga Kajfi šlje svezana,
Ki 'e crkovnom glava sboru.

Tu doteklí svikolici,
S ostalieme mnoziem pukom,
Biehu oholi redovnici
S jedovitom prem odlukom.

Na jaganjca svi pravedna
Oči svrću prieke i krive,
Želja i misao svieh je jedna,
Da se umori, da neživé.

Sad s nesviesnim besiedami
Okolo se njega obstiru,
Sad s vikanjem, sad s prietnjami,
Da se izreče, nanj napiru.

Još nepravieh sto sviedoka'
Protiva mu zlobno vode,
Nu ni grieha, ni uzroka
Od grieha u njem nenahode.

Hudi Kajfa najposlije,
Kako u vlasti od svieh veći,
Tako i sviesti nemilije,
Ove rieči hotiè izreći:

„Liepo i dobro stvar se uputi
Naše od moći segaj dana,
Neučuvà se zlotvor ljuti,
Ni mu ostaje druga obrana.

Sad nastojmo pod svu silu
Sve što nam se bolje vidi
Svrhu ovemu podat dilu,
Što ima slidit neka slidi!

Dan je ovo, u ki diku
Viekovitu mi stiečemo,
Nu je trieba, da veliku
Pomnju i hitros ukažemo.

Hitnja se ovdi mnoga prosi,
Ako ćemo činit sbilja,
Cknit s vremenom štetu nosi,
Ni'e koristan tko prodilja.

Sa sviem srcem i s razborom
Svi se sa mnom sadružite,
I s činjenjem i s govorom
Svi mú misao pomozite!

Niesmo moćni mí nikoga
Na smrt sudit, drazi moji,
Suca u ruci latinskoga
Smrt i život krivieh stoji:

Razložite zato smrti,
Kóm hoćemo i mislimo
Ovu oholu glavu strti,
Prvo uzroke iznadjimo;

Pak pripravni i jedini
U vladaoca hodmo, neka
Po zakonieh on učini
Pogubiti krivca prieka!"

Dospiè, i čini uhićena
Pred prestolje svoe dovesti,
Ter mu se ova rieč himbena
Još iz ustah sluša izljesti.

„Ti li porod božji jesi,
Pievan svetieh od proroka',
Po kom će umriet ljudski griesi
I pakljena moć žestoka?

Božanstvom te ja zaklinam
Ćaćka, od koga stvoren svit je,
Bez tamnosti niedne odkri nam,
Veće istino tvoje bitje;

Da velikoj twojoj vlasti,
Kad ju po prav raznamo,
Božanstvene dike i časti
Podniženo svi podamo.“

Bog podignù svoe poglede,
Zasve izmoren i pun truda,
I odgovorì na besiede
Poglavice zlobna i huda:

„Što me stokrat vuhovito
Za stvar istu vi pitate,
I što vam se kaže očito,
Pravu istinu nepoznate;

Sin boži sam, ki do skora
Ima vam se dat vidjeti
Nebeskoga posred dvora
Ćaćku ob desnu svom sîdjeti;

Ter gdi jasnom u oblaku
S neba opeta svietô shodi,
I neizbrojnu vojsku jaku,
Od andjelah sobom vodi.

Tač da slavniem pred pogledom
Njega vlasti svemogućе,
Protrnut će vas sviet ledom
I uztreptieti sve živuće.“

Od besiede sej na svrsi
Zloga vieća zli vladika
Svoju odieću razdriè s prsi',
Vrliem glasom ter zavikà:

„Grube psovke drugu istinu
Niedan iskat netrudi se,
On povieda svu krivinu
I po sebi sam sudi se.

Pravda i zakon zapovieda,
Tko se smije riet sin boži,
Za grieh težki da se ureda
Pod žestoku smrt podloži!

U rimskoga namiesnika
Najbrže ga povedite,
I da opaka stre grešnika,
U glas jedan svi vapite!“

Plačni Petar u toliko,
Pun skončanja neizrečena,
I žalostan veomi prìkò
Rad Jezusa ubićena.

Iz daleka za njim hode'
Bieše pred dvor došao uresni,
Gdi crkovne zle gospode
Pribivaše glava obiesni.

Pod strehome tu visokom
Pred vratima sam siedjaše,
S ljutom mukom i žestokom,
Ka mu srce izkidaše.

Čim boljezan taj mori ga,
I čemerna misao prži,
Službenica upazi ga,
Koja od vrata pomnju drži.

Tim pristupa bliže k njemu,
Riečim ga ovom ter bezoči:
„I ti li si drug ovemu,
Ki grad smeta, bune uzroči;

Ter po noćnoj gluhoj tmini,
Scieneć pokrit tve prikore,
Dodjè prežat što se čini,
I uhoditi naše dvore?“

Grubo Petar i ledeno,
Na rieč se ovu trese i ježi,
Pri životom ter zabjeno
Sve junaštvo prednje bieži.

U zlieh tugah tim zapleten
Obzira se na sve strane,
Kud će svrnut stupaj smeten?
Ke zlu težkom naći obrane?

Jak mladjahna djevojčica,
U neznani koju ostavi
S mrakom draga porodica,
Gdi u pustošnoj spi dubravi;

Oči oda sna slobodjene
Oko sebe kad obrati
I nebude své ljubjene
Družbe i majke ugledati;

Tmaste od noći zategnuta
Sva studeniem strahom trne,
Ni pravoga pozna puta,
Ni zna kudi da se obrne. —

Tako u gorkom on dreselju,
Skončan izvan običaji
Drug bit svomu spasitelju
Najposlije za strah taji.

Zaboravlja kô se obećà
Na smrt istu š njime poći,
I da niedna sila i smeća
Razdružit ih neće moći.

Da se bolje još pokrije,
U protivne dvore grede,
I da od njega sumnje nije,
Medju dvorne sluge siedè.

Ali ni tu neima mira,
Jer nanj s hudom njekom sgodom
Kriviem okom svak se obzira,
I hitriem ga drži uhodom.

Triš imenom meštra svoga,
Bì prikoren i trikrati,
Da čovieka nezna toga,
Tvrdo se uzè preklinati.

Kada kućna ptica, koja
Bielu zoru piesnim budi,
U vaskolik glas zapojà,
Da su blizu danji trudi;

Tad pogledom srca blaga
Kralja od nebi sin pogledà
Na priatelja mila i draga,
I u dugo mu ginut neda.

Tegnut okom milostiviem,
U čas jedan on promienì,
Kako užežen ognjem živiem,
U sram rumen strah ledeni.

Zasramì se, spomenù se,
Ke čù od svoga kralja rîči,
Na trpezi kada mu se
Svóm desnicom tač podičì.

Tim čemerno toga radi
U srcu se svomu smutì,
I žalosno prem razjadì,
I boljezan smrtnu oćutì.

Ter nesłični strah koreći,
Nerazložno ki ga obidè,
Vas u plaču, vas u smeći,
Iz mrzeća dvora izidè,

I vrteć se po svem gradu,
Uzdisati gorko uzè,
Izkidati siedu bradu,
Prolievati grozne suze,

Tač da bolan svu noć onu
Nepočinù i nezaspà
Zlobu plačuć usionu,
I prikora punu i raspa;

Pače na glas zorne ptice,
S životom se dokle dieli,
Vik nesušeć plačno lice,
Rieke od suzah lieva i cvieli.

U pustošnieh posred špila'
Često vapit tužne u glase
Od izhoda dana bîla
Do zahoda neustruča se.

Spomena ga prieka i sramna
Gorko mori, ljuto sieče,
Komu čini raba tamna,
Svoga stvorca da se odreče.

Kao za život bremeniti,
U čas jedan ki prohodi,
Slagà s Bogom neobćiti,
Smrt i život ki gospodi.

Još nebieše biela zora
U potieri noćnieh sieni'
Iztočnoga posred dvora
Oglasila dan žudjeni;

A židovska traga izdavna
Boga u silni dvor vodjaše,
Gdi namiesnik Rima slavna
S mnogom scienom stolovaše,

Da s česarskom svojom vlasti,
Po zakonu i po sudu,
On mu čini glavom pasti
Kroz nemilu smrt prehudu.

Pontio Pilat u ono vrîme,
Od latinske bojne krvi,
U državah od Solime
U gospostvu bieše prvi.

Tiberio, car izbrani
Tad rimskoga svieta svega,
Bieše suca onoj strani
Na svoe miesto poslô njega.

Pred njegove tim polače
Nabunjeno množtvo stupì,
Tere sve što može jače
Nesmotrniem glasom zaupì:

„Propni ovega i pogubi,
Uzmi život zlom grešniku,
Ki nepraviem dielim grubi
Ovu zemlju svukoliku;

Koji ljudi zasliepjene
Uči na zla svaka i vara,
Da nečaste, da nesciene
Nas, ni tebe, ni česara.“—

S oviem riečim bez načina
Nesviesnici prem nemili
Mogućega Rimjanina
Biehu na prag naripili.

On u mlaca mila i lîpa
S mnogom pomnjom zapazì se,
I od rajskoga stasa i hipa
S nagliem okom nedîli se.

Još nebieše potamniela,
S udaranja nemilosna,
Draga liepos i vesela
Svietla obraza i ponosna.

Od zamierne zato dike,
Kom je urešen vrh svieh ljudi',
I od gizdave liepe slike
Izvan miere on se čudi.

Ter začudjen veli u sebi,
Ili rodì mlaca ovoga
Kigod velik Bog od nebi,
Il je roda kraljevskoga.

Tim se ljuto žalostivi,
Da tak srdit i nemijo,
Od Siona puk sumnjivi
Na njega je naripijo.

I jur misli blag, jeda bi
Našô kegod pute i sviete,
Iz njih ruke da ga ugrabi,
A bez svoje smeće i štete.

Tim mu pravi: „Zašta ovako
Svezana te k meni vode,
Za ke dielo toli opako
Težka te ova zla nahode?

Al je uzrok tva krivina,
Sad slobodno spovedj meni,
Al je udesna njih vrlina,
Da su ovako nabunjeni?

Od koga si miesta i stana?
Od plemena koga izhodiš?
Ka ti 'e s neba vlas podana?
Na kraljevstva koja hodiš?“

Jezus veli Rimjaninu:
„Ja doveden niesam odi
Za zlo dielo, ni krivinu,
Ni se u meni grieh nahodi;

Nu višnjega ćaćka umiljen,
Da izpunim stavnu volju,
Od ljubavi mnoge usiljen,
Grem za umrieti k tvom prestolju.

Nisam došao, segaj svîta
Vlasti umrle da gospodim,
Zasve od roda plemenita
Glasovitieh kralja' izhodim;

Da 'e gospodstvo mé svietovno
Bîli bi se moji za me,
Puk židovski toli otrovno
Dá u tve ruka neprida me.“

Reče, a Pilat nemasića
Pazeći ga své pozore,
I zameće toga ciéa
Š njim razlike razgovore.

Sad ovaciem, sad onaciem
Riečima ga kušat sliedi,
Ištuć znati putom svaciem,
Sve što u srcu njemu siedi.

Ali dočim tač požudan
Misao izpunit svú nastoji,
Boži mu se porod trudan
Odgovarat nedostoji.

Toj videći šlje ga strane
U stan skroven, jeda u toli
Utaži se i prestane
Biesna puka gnjev oholi.

PIEVANJE DEVETO.

Preko bližnjieh jur gradovah,
Proljetaše glas nemili,
Kô su glave zlieh Židovah
Boga izdajom uhitili.

Nu to prva razglašena
S noćniem mrakom ova diela
Plačna majka božanstvena
Još nebieše oćućela.

Zasve se ona prîkoj sgodi
U svom srcu svedj bojaše,
I veliko zlo kegodi
Tad nje pamet gonetaše.

Proročanstva sva poglavna
Šteći bieše tegla rukom,
Da 'e nje dragom sinu spravna
Smrt žestoka s ljutom mukom.

I da krvim svóm izbavit
Ima iz tminah duše izbrane,
I sviem viernieam drum upravit
U čestite rajske strane.

Nu kad toj čù Josef siedi,
Koga straži dieva znana
Po nebeskoj zapoviedi
Bì njekada vierovana,

Krijući od nje starac bolni
Grad Nazaret taj čas odjè,
Hrliem hodom ter u stolni
Jeruzalem noćno podjè.

Tu kao uljezè, vidjè od prve,
Što ga gorko skončà i smetè,
Kô žamore, kô svud vrve
Česta puka noćne čete.

I po svemu gradu gdi se
Težka užegla buna i smeća,
Da nezačù, ni sgodì se
Davno viekah hudja i veća.

Na prvomu čelu grada
Sreta ga Ivan, mladac sveti,
Od velike muke i jada
Blied, žalostan, van pameti.

Silna od skupa i krvava
Sa zlom dušom on je utekô,
Ki mu bieše meštra prava
Uhitijo toli prieko.

I čim ljuto skončava ga
Huda boles, trešnja grozna,
On priatelja mila i draga
Tak bolestan jedva poznà.

Starac gorka pun nemira
Ka' ga vidjè, njemu pravi:
„Kud se stupaj tvoj prostira
Mlače? — Plahi tiek ustavi!

Gdi 'e sin božji naša kruna?
Što si od njega tač daleče?
Ka je u gradu ovo buna?
Ke mom dobru zlo se steče?

Vajmeh meni, ni'e zaludu
Dieva majka gonetala
Sgodu težku i prekudu
Na nje sinka, ka 'e napala."

Na zaglavu tieh besieda',
Vriedni mladac, Bogu mijo,
Žalosna je starca blieda
Gorko ucviljen zagrlijo.

I tač plahe suze roni
S toli čestiem uzdasima,
Da mu neda plač usioni
Zavrć cielu rieč ustima.

U kratko se najposlije
Ove rieči riet usili:
„Naše ufanje sve umrijè,
Sve smo dobro izgubili.

Tuge su nas težke stisle,
Gotovi smo sasma pasti,
Glave od grada zlu smrt misle
Isukrstu našoj časti.

Uhićena, vajmeh, silom
K Pilatu su poveli ga,
Ištuć bunom prem nemilom,
Da nepravo pogubi ga.

Vierna družba pobiegla je,
Poplašena neznam kudi.
Gdi mu majka ljubjena je?
Gorci ti će bit nje trudi!

Čula 'e scienim, čula veće
Zlo, ke joj se sinku sgodi;
Što ni'e ljute sve nesreće
Došla vidjet s tobom odi?

Kad bi Pilat nje nesgodu
I čemerni plač vidijo,
Pravu bi joj tad poredu
Može biti blag prostijo!

Hodmo, ter ga mi molimo,
Da na milos srce skloni,
Zlobne omraze sve mu odkrimo,
Kiem ga opaki puk progoni!"

Blieda lica, bolna sarca,
Kako dospiè rieči ove,
Ucviljena druži starca
Silne u stane Pilatove.

Nu hodeći svoju ljutu
Žalos kažu i sviedoče
Čestiem suzam, ke po putu
Oba iz očih virom toče.

Kako ubogu kad težaku
Skrovna gusa prem nemila
Po noćnomu bude mraku
Orne vole zaplienila.

S najstarijem zaedno sinom,
U potrebah ki ga druži,
Svud pustošnom gre planinom,
Ter ih ištuć gorko tuži.

I ako vide, da živine
Slične svoiem gdiegod pasu,
Vele hudju tužbu čine,
Grozno lica njih plačna su.

Ne inako se bole i plaču
Vriedni druzi i kreposni,
I kraljevsku pred polaču
Pristupaju prem žalosni.

Slavni kralji tuj njekada
Stanovahu s mnogom časti,
Kad solimska zemlja vladà
Po svojoj se sasma vlasti.

Nu namiesnik Rima silna
Bieše ih obrô za své stanje,
Evrienskoga miesta obilna
Ki držaše tad vladanje.

Tu nesviesna treska i vika,
Kroz razlike vrle glase,
Užeženieh redovnika',
Njim najprie prikaza se.

Iz dvora ovi gospodskoga
Po malo se uklanjahu,
I na suca latinskoga
Rieči otrovne žamorahu.

Kako da se gnjevni prîte
Sa sviem pukom nanj nabunit,
Jer njihove jedovite
Nehoćaše volje izpunit.

Vierna družba toj videći,
Své velike tuge skratì,
I čemernoj svojoj smeći
Dobru svrhu počѐ ufati.

Tim razvedren Ivan veli:
„Joštera smo, ćaćko, živi,
Utaži se, već necvieli,
Ter odreni strah sumnjivi!

Velikoga Rimjanina,
S grozniem suzam i molbami,
Kao za tvoga molit sina,
Neštedi se i nesrami!

Da je on božji sin za sade
Nekaži mu i neodkriva':
Nu ako na tve gorke jade
Bude srca milostiva."

Rečѐ i oba sadruženi
Uljezoše svietle u dvore,
Gdi vladalac i skupjeni
Glave od grada š njime sbore.

Pri nenadnom ovom sgodom
On u težkoj misli staše,
S dozvanom se ter gospodom
Ljubežljivo svietovaše.

Tu mu Jozef pred sviem sborom
Kleknù grlit svietle noge,
S oviem tužniem pak govorom
Odkriva mu své razloge.

„Gospodine znami i vriedni,
Nad ostale sve Rimjane
Koga izabrà Bog pravedni,
Da ove vladaš liepe strane!

Nesrećniem se smiluj ljudim
I na blagos ktiej prignuti,
Ki s načinom veoma hudim
Nepravo su potisnuti.

Redovnici zlobni, ki su
Segaj grada poglavice,
Moga sina doveli su
Ničiem kriva pred tve lice,

Ter prokleta huda traga,
Ka zlo činit vîk ni'e stidna,
Sve što 'e zalah nanj ti slaga,
Nabunjliva, nenavidna.

Jak da 'e rodjen krvne od guse,
Jak da u njemu svi su griesi,
Izmisliti ki mogu se,
I sakrivit pod nebesi',

Svaki u gnjevnom nepokoju,
Da pogubiš vika i pita
Mú čas, velju nadu moju,
Sve mé dobro segaj svîta.

Dobra diela i zamierne
Zrak kreposti, ku svud kaže,
Na omraze tač čemerne
Njih pakljena srca draže.

Sasma zlobno, prem bezočno,
Vrli, opaci, tvrde glave,
Nepodnose sunce iztočno
Božanstvene njega slave.

Nečuješli, nevidišli,
Gospodaru, kô nanj reže,
Iz pameti kô su izišli,
S prieke srčbe, ka ih žeže?

Nedopusti da se ugleda,
Strena pravda lažne od tlape,
Slobodi ga zlieh zasieda',
Puk neharni ke mu zapѐ!"

Ove molbe mogućemu
Knezu Jozef izgovara,
A niz obje oči njemu
Plačnieh suzah rieka udara.

Pontio s licem ljubežljiviem
Blag i njega prima i druga,
I s besiedam milostiviem
Boli se od njih težkieh tuga'.

Pače starca počašćena,
Čim jad njegov gorki ustavlja,
Vrhu meka i zlaćena
Stola uza se siesti stavlja;

Pak im veli: „Vas iznesè
Prem kô žudjah udes mili,
Pokajati nećete se
Što ste se ovdi zaputili!

Ti mi samo sve s načinom,
Što te pitam, ćaćko, kaži,
Neizvedam te ja s hitrinom,
Otri suze, strah utaži.

U ruke se spuštaj meni,
Kunem ti se Višnjiem s nebi,
Sin da mi je tvoj ljubjeni
Na pameti kô istom tebi!

Za zdrava ti njega vratit,
Ja nastojim sve što mogu
Zlobna puka gnjev prekratit,
Odoljeti nerazlogu.

Čin da očito meni sve je,
Nitko te ovdi neće smesti:
Koga stana i koje je,
Ovi mladac sreće i česti?

Još njegove majke pleme,
I pleme mi odkri tvoje,
Jer se on rodom visokieme
Slavi, moj sud prav ako je.

Pače pogled što kaže mi
Izvrsnije poznam vele,
Neg što s hvalam svakdanjemi
Druzi od njega glase i vele:

Hip gospodski, stas, hod, slika,
I maknuće vedrieh oči'
Umrloga za čovîka
Neodkriva ga, ni sviedoči.

A njegovoj u besiedi
Puna slasti, puna uresa,
Tač moguća krepos siedi,
Jak da 'e sišô sgar s nebesa'.

Ova izvrsnos u naravi
Nevidjè se vîku od prije,
Ili on višnji Bog je pravi,
Ili od ljudske krvi nije!

Uglavite vi me od svega,
Da sve poprav budem znati,
Jer ja odgovor jedva od njega,
Kad ga upitam, mogu imati.

Srca u svemu kraljevskoga
On nečini mnoge sciene
Ni od života svoga istoga,
Ni od poglavic, ni od mene."

Vriedni starac čujuć ovo
S razdieljenom mislim preda,
Hoćeli mu Jezusovo
Biće tajat u naprieda?

Ali, kô je prava istina,
Njegove izriet sve kreposti?
I božjega već za sina
Odkriti ga bez tamnosti.

Polak njega kad dohode'
Pošavtà mu Ivan znani:
„O kraljevski svietli rode,
Slavne dieve druže izbrani!

Dobro gredu posli naši,
Tim bez sumnje i hinenja,
Uprav se odkrit već nestraši
Biće tvoga odhranjenja."

Dospiè, a kralja od andjela',
Odhranitelj plemeniti
Mirna srca, vedra čela
Kliče ovako govoriti:

„Pokli uzaznat imaš htienje,
Svietli Bane, našu sreću,
Ja ću izpunit tve željenje,
I ništa ti tajat neću.

Bog te višnji nadahnuo,
Što nas primì srca uljudna,
Jer ka dosad niesi čuo
Otajstva ćeš znat prečudna.

I da služim tebe izpravno,
Prie neg budeš drugo čuti,
Gospodskiema dielim slavno
Pleme moje kazat ću ti;

Zasve da ja život vodim
Drva dieljuć radi ubožtva,
Od visocieh kralja' izhodim
Ne od krvi tamna množtva!

Moja kuća ponosita,
Ka s nebesim jednači se,
Svietla, uzmnožna, glasovita,
Svuda časti, svud slavi se.

Scienim, da znaš tko je bijo,
Abram, ćaćko naš najprvi,
I ki puk se narodijo
Od njegove slavne krvi?

Ovi sviesti svedj priklone
Bogu, ki ga napried stavì,
Svetilišta i zakone,
Ke častimo, prve ostavì.

Poslušnoga on Izaka
S ljubi starom star porodì,
Od koga se na sviet paka
Bogoljubni Jakob rodi.

Dvanaes sinah svietla imena
Od njega se porodiše,
Dvanaes našieh ki plemena'
Roditelji stari biše.

Medju vriednom braćom ovom
Juda viečnu slavu stečè,
Kreposnima ki sinovom,
I dobrotom svieh pretečè;

Imena se od njegova
Judea zove ova strana,
Majka izvrsnieh vitezova',
Po svem svietu pripievana.

Od judine rodjen kuće,
Nakon vele dodjè unuka'
David, kralje ki moguće
Od našega rodì puka.

Tim četrnaes vedrieh kraljah,
Mé se pleme brojem hvali,
Vrh evrienskieh ki zemaljah
Gospodsku su vlas držali.

Ali mlacu pravednomu,
Drugi 'e ćaćko, porod ini,
Za sve množtvu neznanomu
Od mene se rodjen čini.

Otac rajski kralj njemu je,
Ki sviet s mnoziem stvorì uresom,
I viekovit gospoduje
Zemlji, moru i nebesom.

Čudnom sgodom vrh svieh sgoda',
I začeta, i rodjena
Dievica ga na sviet podà,
Vîk s čoviekom nesdružena,

Plodna rodom nebeskime,
Ona uzdržà dievstvo svoje,
Kao pisano staro u vrîme
Proročanstvo sveto poje.

Višnji duhom božanstveniem
Nje napunì čisto krilo,
Da spasenje izgubjeniem
Dieva začne čedo milo:

A u neznanju što svojemu
Sliepi ljudi sude i prave,
Da roditelj ja sam njemu,
Njih osude niesu prave.

Jer njegova majka izbrana,
Od nebeske sgar desnice
Meni u stražu jes podana,
Pod imenom vierenice;

Da nje samo rajska dika
Na svietu me imat bude,
Od svieh mislih udionika
Vierna druga u sve trude.

Nu nemala radi uzroka
Liepe dieve zvan bih vojen,
Za sve dara tač visoka
I zamierna nedostojan.

S božiem svietom ona ista
Ovako me zvat obljubì,
Da poštenja svoga čista
Glas pred ljudem neizgubi.

Ova dikla slavna svudi,
Da sve redom kažem vami,
Svietla obraza, blage ćudi,
Nad sviem svieta dievicami

U srećnom se Nazaretu
Rodì, Marja zvana imenom,
Čestit porod na sem svietu,
Majci i ćaćku svom ljubjenom.

S dieve toli liepe i čudne,
Kój sva dobra Bog zapisà,
O njoj misleć u noći, u dne,
Sto mladacah jur uzdisà;

Svaki od njih hrveći se,
Po činjenju vriednu i dičnu,
Steć podoban da učini se
Vierenicu suncu sličnu;

Nu držeći ona u scieni
Nad sva blaga i kraljevstva
Dragi kami, cviet pošteni,
Andjeoskoga svoga dievstva,

Svoja diela svakolika
Na čás božju jur posvetì,
Umrloga vierenika
Nemisleći vîk uzeti;

Ali uzmnožna lietim Ana
Nje kreposna porodica,
Šteći od prorok pisma znana,
I ona božja proročica,

Providjela bieše odavna
Da će kćerca nje čestita
Poroditi kralja slavna,
Svietliem dielim uzmnožita.

Kralja, komu podniženo
Sve klanjati zemlje imaju
Kao 'e na nebu odredjeno,
Svi proroci kô pievaju.

Često noćnom u pokoju
Njoj se nebo znati učinì,
Obljubjenu kćercu svoju,
S vierenikom da sjedinì.

Na godišta jur od viere
Rajska dieva pristupaše,
A od nje ćaćka i matere
Pogodit se nebu kćaše.

U poludne kad najveće
Čù se tih glas gdi besiedi:
„„Sadružite kćercu veće,
Božje su ovo zapoviedi.

Od vašega roda istoga
Po zakonu zeta uzmite,
Volju kralja nebeskoga
Bez krzmanja izpunite!““

U jedan se čas prosipa
Po svem gradu glas čestiti,
Kô dievica vriedna i lîpa
Zaručena ima biti.

Tim svak, tko ju pozna rodom,
U nje dvore željan ide,
Dobrosrećnom jeda sgodom
Nje zaručni drug izide.

I ja zasve zrelieh lîta'
Dodjoh u broj tej družine,
Bivši dikla plemenita
Meni u rodu strane očine.

Ne toliko želeć steći
Glasovitu vierenicu,
Biljezi se svi videći
Od starosti na mom licu;

Koliko s moiem da vrsnikom
Nje se ćaćkom obradujem,
Kad s kreposniem vierenikom
Sdruženu mu kćercu čujem.

S naglom sviestim i požudom
Stahu mlaci neizbrojni,
Misleć, ki će božiem sudom
Zaručnik joj bit dostojni?

Svietli kućom svi poglavnom,
Svi gizdavi, svi mogući,
I svaki se vierom slavnom
Većma uzvisit ufajući.

Razdieljeno čim ufanje
Medju nami svi nosimo,
U potajno dvora stanje
I najviše uzhodimo.

U stanu se svakdan temu
Joakim, ćaćko dieve vriedne,
Poklanjaše Previšnjemu
Kroz molitve svoe pravedne;

U njem bieše otar sveti,
Trista lietah ki naprieda
Kralju od neba jur posvetì
Od prvieh se kuće dieda'.

Svedj s dostojnom scienom oni,
I svi unuci njih u strahu
Pred otarom tiem prikloni
Boga častit dohodjahu.

Predanj se i mi poklanjamo,
I svaki od nas tiho i pose,
Sve što s vrućiem molbam znamo,
Kralju od neba molimo se,

Da se smiri, da se umoli,
Da nam biljeg da s nebesi',
Ki će biti blažen toli,
Srećnom vierom da se uresi.

Liepa dieva nebu mila
Svega skupa stoji u sriedi,
A na sniegu vrata bîla,
Pram joj zlatni prosut siedi.

Niz sunčane oči svoje
Ona roni suzah vire,
A sram rumen obtekô je
Svietla obraza čiste lîre.

Na isti način izmiešane
U zlaćenu liepu sudu,
Drobne ruže i snježane
S rumeniema ružam budu.

Kô kad zviezda od svieh veća,
Ka veseli dan objavi,
Posred kola manjieh svieća'
Uresom se svojiem slavi;

Tako dieva sviem kreposna,
Nebo i zemlja koju slave,
Bieše dična i ponosna
Sred mladosti tej gizdave.

Bogom se ona i božima
Sviedočaše sviem dvornikom,
Da neželi, ni misao ima,
Bit sdružena s vierenikom.

Ćaćko tažeć nje nemire
Zapovied joj božju odkriva,
Iz lica joj suze otire,
I u čelo nju celiva.

Kad na očiju sve čeljadi,
Posvećena blizu otara
Iz skupa se svega izvadi,
Ka tuj bieše, Ana stara.

Ona svoje prame siede
Strašno niz vrat razkosana,
Kô izvan sebe gleda i grede
U okolo svega stana;

I stvar čudna preko miere,
Puna duha presvetoga,
Jaki vapaj diže i stere
Uprav dvora nebeskoga.

Ter, što u srcu nigda momu
Nenadah se, mene pita,
I proć meni gre samomu,
Za desnicu ter me hita,

Veleći mi: „„Zapovieda
Višnji ćaćko, kralj od nebi,
Da se kćerca moja neda
Nitkom inom razmi tebi.

Eto u ruci tvój biljega
S očitiemà sasma dielim,
Ki ti 'e poslan od Višnjega,
Da je istina što ja velim.""

Dospiè, a suha tad šibika,
Ku držaše moja desna,
Zenù cviećem svakolika,
I čudno se vidjè uresna.

Jedva izniknù liepo cvieće,
A tutako iz sred njega
Na vrh glave mé dolećè
Golubica bielja od sniega,

Koja tihe své pozore
Bivši okoli obratila
U čestite rajske dvore
Strelovita prostriè krila.

Drugi zlamen već nekuša
Ana, opeta rečè tada:
„„Božje ktienje neg posluša',
Duh, duh sveti tobom vlada!

U prilici on snježane
Golubice tebi glasi,
Moje kćerce vriedne i znane
Drug dostojan u svem da si!""

Vaskolik se sbor začudi,
Čim nenadnu sgodu vidjè,
Nebì zlobnoj u požudi,
Tko mi na čes tuj zavidjè.

Ja videći da su odveće
Prošla napried lieta moja,
Nečekane radi sreće
Pun se ćućah nepokoja.

Kajući se ter zaviše,
Što iskat dodjoh tuj namieru,
Vrsnici mi pristupiše
Čestitati čudnu vieru.

Kroz besiede medne i slavne
Oni nemir moj tažahu,
I nad sve ine srećne i slavne
Čestita me nazivahu.

Tač s razlozim temeljitim
Čim odgone moju muku,
Skloniše me da uhitim
S vierenicom liepom ruku,

Ku najposlie ucvieljenu,
I ja jošte mučan veoma,
S roditeljim razdieljenu,
Kô je običaj, vodim doma.

Po zemlji se biehu svuda
Noćni mraci jur prosuli,
Od svakdanjieh da bi truda'
Ljudi umorni odahnuli.

Tim pokojno bivši doba,
I ja i rajska dieva gremo,
Da u preprostom stanu oba
Kuće uboge počinemo.

S vedrieh očih, svóm kreposti
Sunca svietlos ke pretieču,
U nemiru, u žalosti
Sramne suze njoj utieču.

U prolietno tako vrîme,
Kad sok narav dubju dieli,
Vinorodna loza oštrime
Otrunjena gvoždjem cvieli.

Oštriem gvoždjem, kiem nekteći
Nepoman ju težak rani,
Kad ju reže, da plod veći
U protivah jača odhrani.

Govorenjem ja veselim
Tažim dieve vaj sumnjive,
Kažuć drugo da neželim,
Neg da u dievstvu svomu žive.

Ona uzdahe tvoreć vruće
Veli mi u ovi način blagi:
„„Svietla časti naše kuće,
Viereniče moj predragi!

Bez' velika ne zlamenja
Čuvati se ja nastojim,
Čoviečkoga od sdruženja,
I u dievičkom biću stojim;

Sila, i krepos skrovna njeka
Priteže me i premaga,
Zemaljskoga da čovieka
Ni 'e mi obćina mila i draga.

Zasve majka moja stara,
Nepokojna s toga uzroka,
Na ini način izgovara
Pisma svetieh od proroka';

S moje strane i ja imam
Proročanstvo, ke mi poje,
K sebi druga da neprimam,
Ki će otrunit dievstvo moje!

Prie će Jordan rieka ohola
Sa sviem vodam teć na zada,
A sunčana svietla kola
Iztok činit iz zapada!""

Ove rieči čista dieva
Ne bez jada rečè meni,
A poštene suze ljeva
Niz svoj obraz zasramjeni.

S nenadanom trešnjom tade
Strah ledeni na me skočì,
A tmasta me noć popadè,
I zablještì moje oči.

Trikrat male odgovore
Usilih se njoj podati,
Trikrat jezik moj nemore
Srca želju poslušati!

Kad glas začuh, ki mi veli:
„„Dievstvo druge tvoje bljudi,
Ali se od nje neodieli,
Nego vieran drug joj budi!""

Ja se osviestih, i pazeći
Dieve tad hip strahoviti,
U žestokoj počeh smeći
Ovako joj govoriti:

„„Ka me dievo vlas i sila,
Suprotiva momu ktienju,
Zaedno s tobom sadružila,
Ki nemišljah o sdruženju?

U ovake tko prikazni
Uvedè me bez potrebe,
Da svedj živem u bojazni
I u strahu radi tebe?

Drugako mi jur dietetu
Znani ćaćko prorokovà,
Kad vladati crkvu svetu
Red i pomnja bì njegova.

On pievaše: ili vîku
Da ja sdružen biti neću,
Ili da ću prem veliku
S toga uživat hvalu i sreću.

Nu pokli je Bog hotijo,
Da ova naša viera sliedi,
A pak me isti pristrašijo
Kroz ovake zapoviedi.

Moja imenom vierenica,
U pokoju i u slobodi
Živi čista svedj dievica
I vesele dni provodi!

Zlamenita ni ću veza
Naše viere ja rastavit,
Kiem se srce mé podvezà
Tebe vieku neostavit.

Sred istoga živiet stana
Srcem ćemo sjedinjeni,
Ti kô kćerca moja izbrana,
Ja kô ćaćko tvoj ljubjeni.

Toliko u sva dobra i sreće,
Kako u svaki trud i tugu,
S temeljitom sviestim veće
Za moju te primam drugu.

Za dobrote rajske tvoje,
Za godišta zrela moja
Ovo biće podobno je,
Ovako se prem pristoja.

Utaži se dieva čista
Uz razložne mé besiede,
I nje gorka žalos pristà,
I razvedrì své poglede.

Tim na drugu kuće stranu
Ja grem trajat noćne čase,
A ona ostà u ìstom stanu
Počivati na ponase.

Ah ka čuda, ke prilike,
Za nepokoj moje sviesti,
Noći me one svekolike
Naripiše u snu smesti!

PIEVANJE DESETO.

Jur na pogled biela jutra
Bieše zemlja sva sinula,
A studena noć u nutra
U jaz pakljen pobiegnula;

A ja ustajem i ložnicu
Zaedno s trudniem snom ohodim,
Ter mú drugu vierenicu
S mnogom željom vidjet hodim;

Jošter nebieh vrata od stana
Raztvorijo po načinu,
Kada svietlos nenadana
Suprotiva meni sinù.

Nenadana svietlos, s koje
Pod prosvietljen vas goraše,
Odkle zlatne zrake svoje
Po svem stanu prosipaše,

Pored koga dieva lîpa
Zapanjenu slična tîlu,
Uproštena staše hipa,
Neizrečenom u svietlilu;

Ona u biću stojeć tomu
Ni me vidi, ni poznava,
I pozdravu sladkom momu
Odgovora nepodava;

Samo ruke i pozore
Drži uprav put nebesa'
Od rumene liepša zore
I punija svietla uresa;

A' koliko promienjena
Od naravne své prilike,
Kóm ljepotom prosvietljena
Kakve obilna slave i dike!

Jak desnica vieštà i znana
Sliku dieljat kad se stavi
Koga rajskieh od dvorana',
Koji u viečnoj živu slavi;

Da joj bude najposlije
Svrhu podat, koju žudi,
Sve što može umietnije,
Pozlaća ju i uljudi.

Taku sveta vrh otara
Vierne duše čim gledaju,
Ne bez vruće molbe i dara,
Snižene se njoj klanjaju.

Zlatnom stupu tač prilična,
Sladko dobro svega svieta,
Prikazà se nepomična
Mom pogledu dieva sveta.

Zračan oblak svud okolo
Suncu sličan nju odîva,
Na glavi joj zviezdah kolo,
A pod nogam sunce siva.

Ja videći ova čuda,
Ka prehode ljudske rede,
S mnogo smeće, s mnogo truda,
Stah govorit sej besiede:

„„Što ovo vidim višnji Bože?
Koja otajstva, ka zlamenja?
Ovo dielo bit nemože
Bez tvojega dopuštenja!

Ti prosvietli, ja te molju,
Moju pamet duhom svetim,
Da zna pravu tvoju volju,
Da se ugodi s tvojiem sviètim!““

Ja rieh ovo, a rajska se
Dieva u svoje biće vratì,
Ter, jak da od sna razbira se,
Počè sladko uzdisati.

Iz očiju od radosti
Biserne joj suze izhode,
Biljeg rajske čestitosti
I zamierne kegod sgode.

Ja pristupam blizu, tere
Molim s blaziem nju molbami,
Za vez čisti nove viere,
Ka 'e sklopjena medju nami.

I za ljubav viekovitu
Svoga dievstva Bogu mila,
Komu se je sva na svîtu
Iz dietinstva posvetila,

Da od svieh mislih druga vierna
Slobodno me bude uzeti,
I na uzdanu tač zamierna
Otajstva mi spovîdjeti;

Božanstvena sad dievica
Jak rumena ruža, koju
Zorna rosa zemlji nica
Prigne u liepom perivoju;

Držeć u tle podnižene
Oči i lica sramežljiva
Ckni s govorom, pak medene
Sej besiede izustiva:

„„Ja se od tebe pokrit neću,
Straža uzdana ki meni si,
Pravo 'e, ćaćko, da znaš sreću,
Kojom Višnji blag me uzvisì.

Nu s koga ću počet čela,
Kao da jezik moj se uputi?
Jer odveće čudna diela
Od mene ćeš sada čuti!

Znam čudesa da ovaka,
I ova otajstva zlamenita
Sasma slaba i nejaka
Ljudska pamet nedohita;

Tim za ove suze, koje
Veselje mi mlogo tvori,
Za sad ove rieči moje
Ti nikomu negovori,

Da laživo nebi njima
Tomačenje dao puk sliepi,
Prie neg druziem biljezima
Bog s nebesah sve pokriepi.

Kao počela jasna zora
Bieše izgonit noćnu sienu,
Pomiljajuć iza gora'
Glavu ružam nakićenu:

Ja se s tihiem snom razlučih,
Ter sniženo i potajno
Višnjemu se priporučih,
Kroz moljenje običajno.

Pak za tašte misli otîrat
Svu postavih pamet moju,
Štit i pomno razabirat,
Što proroci sveti poju;

I da budem tiem mirnija,
Ne bez božje, mnim, odluke
Zlameniti Isaija,
Po sreći mi dodjè u ruke.

U njem nadjoh, gdi se pieva,
Što 'e sva dobrieh misao i želja,
Kô porodit čista dieva
Ljudskoga će spasitelja.

Koga mirno uz došašće
Umrieti će zloba kleta,
I sviet, u njoj koji uzrašćė,
Na zlatna se vratit lieta.

Nemogu ti, ćaćko, izreći,
Koe oćućeh uživanje,
Sviem umrliem srećno šteći
I čestito toj pievanje.

U radosti neizrečenoj
Poklanjah se snižna u sebi
Slavnoj majci odredjenoj
Velikoga kralja od nebi.

Veljah: „„„Dievo draga Bogu
Vrhu inieh svieh dievica',
A' da zvana biti mogu
Tvoja vierna službenica,

A' da se ova sreća sgodi
Dokle ja sam u životu,
Hodi veće, Bože, hodi,
Rajsku objavi tvu dobrotu!

Kad bih čudo toj vidjela,
Kao bih u svem srećna bila,
Kao bih snižna i vesela
Tebe i majku tvu dvorila.“““

Čim izricam rieči ove,
Misleć, slavnom ke dietetu
Spravila bih ja darove,
Da se rodi sad na svietu;

Nečekana svietlos eto
Pred oči se moje stere,
Kom se čini vas stan svietô
I razkošan preko miere!

Začudjena ja zagledam
Nebeske se u prozore,
I zamierno čudo gledam
Raztvorene rajske dvore,

Gdi od andjelah družbe uresne,
Pred Višnjega kram kupe se,
Ter i s lieve strane i s desne
Š njim priklono vesele se!

Vidim zviezde sjat goruće,
Toj vidjenje ni mi brani,
Zaklopiti krov od kuće
Tvrdiem mirim uzdržani.

Sve što 'e liepo i čestito
U državi višnjoj goru,
Sve u jedan čas očito
Prikazà se mom pozoru.

Izpred lica kad božjega,
Svietliem suncem urešeni,
Sred veselja slavna tega,
Liep andjeo slazi k meni.

Gizdav mladac on u slici,
Zlatnieh krilah, zlatnieh kosi',
Drži bîo lier u desnici,
I ove mi glase nosi:

„„„Zdrava puna svieh milostih,
Ku vas dvorit raj uživa,
S tobom gospod svieh krepostih
Nahodi se i pribiva!

Ti si srećna i blažena,
Sad i vazda i u vîk vîka,
Vrh svieh dievic, vrh svieh žena',
Ljudska i božja ti si dika!“““

Čujuć ovo govorenje,
Ja se smetoh u pameti,
Misleć što toj pozdravjenje
Nenadano hoće rieti:

„„„Nestraši se“““ tad mi rečè
Srećni glasnik od nebesi',
„„„Milos, ka se vîk nesteče,
Ti pred Bogom stekla jesi.

Tvoje utrobe stan blaženi
Od viek viekah on je obrô,
Da u njem porod božanstveni,
A sve ljudsko začneš dobro.

Ti ćeš, dievo sviem čestita,
Čudniem dielom poroditi
Spasitelja segaj svîta
Zvan koji će Jezus biti.

Pakljena će moć verižna,
Tom ga čuje spomenuti,
Na njegovo ime snižna,
Ljuto treptiet i trnuti.

Porod će ovi tvoj zamierni,
Svud bit slavan svóm visinom,
I s razlogom vas puk vierni,
Božiem ga će zvati sinom;

Prestolje i vlas Davidovu
Višnji mu će ćaćko dati,
I u plemenu Jakobovu
Sve će vieke kraljevati!

Njemu krune sve najveće
Klanjat će se s mnogom časti,
Miero i svrhe biti neće
Veličanstvu njega vlasti!"""

Na ove rieči moju prîku
Smeću i sumnju tad ja skratih,
Ter nebeskom naviesniku
Odgovore ove odvratih:

„„„S kiem načinom, s kojiem svièt om
Da se izvrše taka dîla?
Bivši tvrdiem ja zavietom
Dievstvo Bogu poklonila!

Njega dvorim ja samoga,
Njemu 'e pamet ma na službu,
Nij čovieka umrloga
Znam, ni želim mužku družbu!"""

Andjeo meni odgovorì
Ljubežljivo i medeno:
„„„Nemoj da te misao mori,
Kô će toj bit izpunjeno!

Jezer rajskieh svieh darovah,
Božja krepos, duh presveti
Iz nebeskieh sgar dvorovah
U krilo će tve slećeti.

Začeti ćeš ti po njemu,
Bez otrovne dievstva tvoga,
Porod žudjen svietu svemu,
U naravi ljudskoj Boga.

On kô božji sin veliki
S viekovitom svojom dikom
Zatvorit će pakô prîki,
Raj kajaniem dat grešnikom!

I da poznaš po zlamenju,
Koe ti se sada odkrije,
Da u momu govorenju,
Rajska dievo, varke nije:

Elizabet vriedna, koja
Rodica je draga tebi,
I u godišta prednja svoja
Vieku rodit srećna nebì,

Plod žudjeni s mlogom česti
Sad pod staros jes začela,
I ovo je miesec šesti,
Težka odkle se oćućela;

Jer ni'e stvari, gdi nemore
Vlas doprieti božje ruke,
Ka nebesa, zemlju i more,
Bez nikakve stvorì muke."""

Tad ja uzdignuh k nebu lice
I besiedam rieh snižnimi:
„„„Evo božje službenice,
Kako 'e tvoja rieč, budi mi!"""

Čujuć što mu govori se
Rajski glasnik, u veselju
Podjè od mene i vratì se
K nebeskomu roditelju.

Tad razlike pun lieposti,
Zlatan oblak s neba sídè,
I sunčanom svóm svietlosti
Svu me okružì, svu me obídè.

Zlatan oblak, koga ognjeni
Svud okolo rese zraci,
Čestiem iskram nakićeni,
Drobniem zviezdam svi jednaci.

Sred nebeske tač poljane
U daždive kad oblake
Ognjenito sunce stane
Svoje upirat jasne zrake :

Ponosita i velika
U čas jedan sine duga,
I razlicieh sto prilika'
Oko svega kaže kruga.

Rieh u sebi toj vidjenje
I toj čudno pazeć dielo:
„„„Raj na zemlju prenesen je,
S neba 'e sunce dolećelo!"""

U to ke se s neba objavì,
Neka sliedi mé začeće,
Svieh čudesah tvorac pravi,
Duh presveti, k meni slećè.

Iskre zračne, koje u često
Oko mene svuda sjahu,
S obje strane njemu miesto
Uklonjene podavahu.

On me obujmì svukoliku,
Ter oni čas, u toj doba,
Ćuteć rados prem veliku,
Sva uzigrà moja utroba!

Tač s načinom neizmišljeniem
U mom dievstvu sahranjena,
Rodom s neba naviešteniem
Ja se oćućeh nadarena.

Kô sve ovo bì dospjeno,
Preko rajskieh svieh država',
Stà veselje neizrečeno
I učinì se mnoga slava:

Čù se, gdino sa svieh stranah,
U razkošnom miru i goju,
Družbe božieh od dvoranah
Tance izvode, piesni poju.

Mirno medju tiem igrami
Višnji dvori zagrmieše,
I veseli česti plami
Po svem nebu prolećeše.""

Ove sgode prem zamierne
Slavna dieva spoviedaše,
A od radosti neizmierne
Lice suzam polievaše.

Ja se u težku smeću stavih
Rad skazana čuda tega,
I put neba ruke upravih,
Ter moliti stah Višnjega.

Jer bì tako svies ma sliepa,
Da vierovat bì mi trudno,
Da stvar može toli liepa
Stat i dielo toj prečudno,

Znajuć kô se mnokrat sgodì,
Da s prevarom i s ukradom
Sastane se i pogodi
Mlad zanesen s diklom mladom.

Još tako sam smamjen bijo
(Ah mé srce tvrdo i prieko!)
Da bieh poći namislijo,
Čiste od druge ća daleko!

No da opaka sumnja moja
I ledne se misli utaže,
Noćnoga se sred pokoja
Rajski glasnik meni kaže.

Isti slikom, isti činom
(Kô mi od dieve spovîdjè se,)
Ki s tolikom veličinom
Božji pozdrav njoj donesè;

Sunčan obraz, žući od zlata,
Rudi prami njegovi su,
Snježanoga vrhu vrata
Ponosito sišli ki su.

Odieva ga čudno tkana
Zlatna svila dična kroja,
Sva biserom obnizana,
Komu nije miere i broja;

Na lievomu nju ramenu
Puce istoga od biesera
Vieštiem gibom sjedinjenu
Pod ruku mu desnu tiera.

Tu, kieh rajska ruka uresi,
Gledaju se zlatne petlje,
Slične zviezdam od nebesi',
Pače od zviezdah liepše i svietlje.

Njimi odieća taj sdružena
Po načinu liepu i milu,
S obie strane od koljena
Pokriva mu put prebîlu,

Pás ga od suha zlata sglobjen
Paše oholoj po haljini,
Vas kamenjem draziem pobjen,
Ke neizrečenu svietlos čini.

Ponosite i zamierne
Na nogah mu okolice
Kažu cviete svud biserne,
A pod cvietim zlatno lice.

S ramena mu lieva i desna
Po malo se širu i dižu
Svietliem perjem krila uresna,
Ka brzinom vietre stižu.

Nagu glavu, ruke nage,
I od nogah liste nosi,
Ter vedrinom slike drage
I gizda se i ponosi.

Kažu čini svi njegovi
I gledanje sladko ugodno,
Rajski mu su da dvorovi,
Ne ova zemlja, miesto rodno.

Što ću od čudnieh riet prilika',
Kojiem u snu vidjeh temu
Liepa odieća svakolika
Navezena da sjaše mu.

U strašnu se peć metnuta
Tri dieteta na njoj paze,
Na rieč kralja vrla i ljuta,
Silni plami da ih poraze.

Skladnom piesnim ali oni
Neuvriedjeni Boga slave,
Ni jim smije plam usioni
Tegnut jedan vlas od glave.

Pače časti mlace čiste
I njima se strane uklanja,
Na daleče ter njih iste
Protivnike žeže i ranja.

Mene grozna trešnja obadjè
Čim čudesa taj razgledam,
A rajski me mladac snadjè
S oviem glasim i besiedam:

„„O gospodski vriedni rode!
Koje sumnje prieke i hude
Preko sviesti tve prohode,
Koje činiš krive osude?

Nevidišli sto biljega',
Ki ti poju i tomače,
Da po volji od Višnjega,
Čista i liepa dieva začè.

Srećno zovi š njom tve bitje,
A nesumnji proć razlogu,
Svako čudo učinit je
Svemogućem lasno Bogu!

Istina je sve gotova,
Rajska dikla što govori,
Ovako je viečna u slova
Udieljano davno gori.

Tegotna se ona čuje
S umrlieme ne čoviekom,
Kako tebe zlo svietuje
Ledna sumnja s misli priekom.

Nje začeće božanstveno,
Čista dievstva s niednom štetom,
Čudniem stvorom uzročeno
Po božiem je duhu svetom.

Plodna ovako zemlja, kada
Na zaglavu mrazne zime,
Pitna rosa vrh nje pada
U proljetno tiho vrîme,

Samiem dielom od naravi,
Ka se skrovno š njom pogadja,
Plod različan i gizdavi
Netegnuta začne i radja.

Tim se utaži strah i smeća,
Kojom srce tvoje ostinù,
Nam je andjelom laž mrzeća,
Govorim ti pravu istinu!

Čuda su ova po prorocieh
Objavjena davno prije,
Zasve riečih prem visocieh
Koprena ih tamna krije.

Ovo su ona zaklopita
Prikazana vrata u raju,
Kud umrli ljudi od svîta
Neprohode, ni stupaju.

Samo uljesti, samo iziti
Nepomične kroz zatvore,
Na svú volju viekoviti
Od nebesah gospod more.

On čestitom vierom stavnom,
Ka tva vriednos dostojna jo,
Sdružì tebe s dievom slavnom,
Vierenica tvoja da je.

Ali od mile tvoje druge,
Nje stražanin izabrani,
Ti neišti stvari druge,
Neg ju vierno čuva' i brani!

Zasve da je svijeh draža
Nje čistoći, nje slobodi
Kralj nebeski družba i straža,
Ki se š njome sad nahodi.““

Kako dospiè besiede ove
I objavì mi božje ktienje,
Tajčas rajske u dvorove
Hrlo upravi své letenje.

Nu kao podjè, stanovitu
Ljubav u mé srce udieljà,
Da svedj dvorim plemenitu,
Majku moga spasitelja.

I kao gvoždje tvrdo i jako
Posred plama meko izlazi,
Mé neprave sumnje tako
Omekšan se led upazì.

Tim se budim, ter ustajem,
I Višnjega veličinu
Snižno molit neprestajem,
Da mi prosti mú krivinu.

Zlo neviernos moju karam,
Ka mi pamet bieše otela,
I u prsi se težko udaram
Ne bez grozna plača i cviela.

Bog goruštom svóm milosti
Smirì tugu, ka me kolje,
Čineć svoje otajnosti
Razumiet mi svakčas bolje.

Pisma mi se sva duboka
Odkrivati viešto uzeše,
Ka po ustieh od proroka'
Jur duh božji pievô bieše.

Ovo 'e dieva čista i sveta
Šibika ona nebu ugodna,
Koja od suhe jur procvietà
I učinì se tajčas plodna.

Ovo je ona drača, koju
Vidjè Mojses, prorok znani,
Netegnutu zelen svoju
Posred ognja da sahranì.

Ovo 'e vune run snježane,
Koju rosni daž nepolì,
Ki sve oblio bieše strane,
I sva polja u okoli.

Ovo 'e zviezda izabrana
Valovite od pučine,
Ljudskom rodu sgar podana,
Da u tamnosti nepogine.

Razgovore ove u sebi
Vrh vidjenieh činjah sgoda'
Hvaleć slavna kralja od nebi,
Toj spoznanje ki mi podà.

Neizvrši se vrieme dugo,
Kad ja stojeć u ovom miru,
Razglašeno čudo drugo
Utemeljì moju vîru.

Galileja svakolika
Stà žamorit česte u glase,
Kao stvar u njoj prem velika
I zamierna sgodila se,

To da u gorskoj nje površi
Žena u staros davno zašla,
Kad malomanj život vrši,
Tegotna se jes iznašla.

Nebivši se u dni mlade
Proljetnoga svoga doba,
Draziem rodom prie nikade
Radovala nje utroba.

Liepa dieva tad rečè mi:
„„Ova diela i čudesa,
Kao ti kazah, spovîdjè mi
Svietli glasnik od nebesa'.

Starica je vriedna ova
Elizabet meni svoja
Kruna ljudskieh svieh sinova',
Ka pod staros steć dostojà.""

Dospiè, i tajčas odhodimo
I ja i ona ma družica,
Tuj gospodju da vidimo,
Ka je mila nam rodica.

Oba što se može prije,
Put visoke gremo gore,
Ka dobroga Zakarije
Sdrži u sebi srećne dvore.

Tuj kako se upazismo
Puni mira i tišine,
S blagom riečim pozdravismo
Bogoljubne domaćine.

Kao čù dievu i upazì
Elizabet ljubežljiva,
Tajčas hrla k njoj izlazi,
I grli ju i celiva.

Pače oni čas, netom sretè
Majku svoga stvoritelja,
Sred utrobe rajsko diete
Uzigrà joj od veselja.

Zato duhom božanstveniem
Na nje pozdrav sva goreći
Jakiem glasom, nu medeniem,
Dievi ovako čù se reći:

„„O blažena dievo, u broju
Dieva' i ženah svieh na svietu,
Blažen i plod, koji tvoju
Časti utrobu čistu i svetu!

Koja sreća? dari koji?
Koja je ovo 'veličina?
Da se u mene doć dostoji
Majka moga gospodina!

Da ti, od Boga ka si obrana
Bit kraljica od nebesi',
Tvóm vedrinom moga stana
Prosvietlila tmine jesi.

Tko bi rekó njegda meni,
Da pod večer mojieh lîta'
U ovakoj ću ja bit scieni
Počašćena i čestita.

Tom se sa mnom ti pozdravi,
Od iztočne opran zlobe,
U veselju i u slavi
Plod mi uzigrà sred utrobe.

Jak da glasit svietu svému
Hoće prije neg rodi se,
Rajsko sunce u tvojemu
Ke sad u krilu nahodi se.

Blagoslovjen po sve vîke,
Tve dobrote glas i hvala,
Bivši stvari tač velike
Ti bez sumnje vierovala.

Po srećnomu sve što andjelu
Nebeski ti kralj naviestì,
Sve ćeš vidjet skoro u dielu
Izpunjeno s mnogom česti!

Tim gospodje rajska veće
Pomagati tužne počni,
I na ljudske jade i smeće
Svrni pogled blag iztočni!""

Na medene sej besiede,
Ke starica veli dična,
Snižna dieva pievat siedè
Sramnoj ruži licem slična:
„„Duša moja u veselju
Veličanstva božja poje,
U mom dragom spasitelju
Raduje se srce moje!
On s nebesah blag pogledà
Na me slugu svú sniženu,
Čim narodi svi naprieda
Uviek mè će zvat blaženu!
Čestitu me tol učinì,
Da ni'e druge čestitije,
Koga moći i visini,
Koga imenu slike nije!
Od plemena do plemena
Božju milos uživaju
Čeljad srca umiljena,
I ki od Boga strah imaju.
Svemoguće njega desne
Vlas neizmierna, ka sviet stvorì,
Glave ohole i obiesne
Poplesane na tle oborì.
Moći težke i usione
Iz gospostva smačè i dignù,
A snižene i priklone
Na mogućstvo njih uzdignù.
Uboziema jošte udielì
Neizrečenieh dobar množtvo,
A bogatieh družbe ucvielì
I dovedè na ubožtvo.
Najposlije sina svoga,
Draže od koga stvari nima,
Za odkup sužna svieta ovoga
Hotiè poslat umrlima.
Milosrdje neizrečeno
Njega i ljubav vruća usilì,
Izraelovo da koljeno
Rajskiem darom blag pomili.
On Abramu sluzi svomu
Sreće obećà podat ove,
I svem rodu čestitomu,
Ki je od krvi Abramove.""
S ovom rieči slavna dieva,
Ku nebesko druži znanje,
Zaglavjuje i dospieva
Zlamenito své pievanje.
A gospodar srećna dvora,
Zakarija plemeniti,
S čudne sgode koji od skora
Rieč bì usiljen izgubiti,
Od radosti ponosite,
Gdigod ona grede i staje,
Svud se klanja, ter čestite
Sad celiva nje stupaje.
Sad se obraća u visine,
Sad veseliem činom kaže,
Da od kreposti nje jedine,
Sviet nevidjè stvari draže.
Božieh prorok pisma slavna
Pred oči nam sad postavlja,
Obećano gdi se odavna
Ljudem dobro doći spravlja.
A to da Bog svoga sina,
Na ljudske će poslat trude,
Od nepravieh da krivina'
Oslobodit vas sviet bude.
Još razgledat nami čini
Čudnovatieh sto zlamenja',
Ki biljezi svi su istini
Od božjega porodjenja.
Rajska dieva, koja časti
Sama u sebi tej poznava,
Svemogućoj božjoj vlasti
Muče uzmnožne hvale dava.
I tako se veseleći
Bì nam ljubko š njima stati,
Dokoli nas miesec treći
U rodjene dvore vratì!

PIEVANJE JEDANADESTO.

U sve ono vrieme i doba,
Kad dievice slavne i svete
Zaklapaše čista utroba
Svemoguće rajsko diete;

Ki bilježi, ka čudesa,
Sgodiše se po svem svîti,
Kiem ktiė gospod od nebesa'
Své došašće objaviti!

Nilo i Gange i od iztoka
Gradi obilni svi trepćahu,
Čim njihovieh od proroka'
Odgovore čudne imahu.

Tu latinskoj vašoj strani,
Ako istinu ja sam čuo,
Svud se bieše nenadani
S božjom voljom glas prosuo.

S neba poslan kako će se
Kralj porodit svietu ovemu,
Viečna dobra da donese
Vierniem, ki se poklone mu.

Izabrane sve zakone
Po svem svietu da razširi,
Da stre griehe usijone,
Da s nebesim zemlju smiri.

Ja potvrdjen krepko u sebi
Oviem čudim, u pokoju,
Kô božanstvô da je od nebi,
Vierenicu štovah moju.

I svedj vruću kazah želju
Bit u svakom služben dîlu
I njoj i mom spasitelju,
Ki stojaše u nje krilu.

Rajski mladac sgar za scienu
K njoj tegotnoj dohodjaše,
Ki joj s neba božanstvenu
Piću i piće donošaše.

Mladac, koga tolikrati,
Slična suncu od iztočî,
Š njom besiedit, š njome stati
Vidjeli su moje oči.

Zato neiskah drugo prije,
I nemišljah o inoj sgodi,
Neg da srećni dan prispije,
Da se Čoviek-Bog porodi.

I čim čekam toj veselo
Svemu svietu porodjenje,
Činjaše se lieto cielo
Svakoga mi dana sknjenje.

Tim za vrieme lašnje proći,
Koje dugo tač grede mi,
Zabavljah se u dne i noći
Često s piesnim ovaciemi:

„„Poživieti ti mi podà
Sluzi tvomu, višnji Bože,
Da došašće tvoga roda
Od mene se vidjet može.

Sad tvu poznam veličinu,
I kako mi rajska dieva
Nezabavnu pravu istinu
Od začeća tvoga pieva.

Berte umrli cvieće, berte
Sve, kojiem se zemlja resi,
Liepiem kitam ter prosterte
Pute kralju od nebesi'!

Pojuć novu još popievku
Kroz medene skladne glase
Nakitite njom koljevku
Boga, ki k vam približa se!

Porodi se već, porodi
Spasitelju svieta sužna,
Bez pomoći tve nahodi
Sva se zemlja gorko tužna.

A' da jošte staros moja
Prodilji se i uzmnoži,
Koliko ću dična tvoja
Diela uživat, sinu boži!

Kad mogućtvo hudo i kleto
Bivši splesao pakla izdavna,
Dobitnik se vratiš svietô
Na nebeska miesta slavna!

S neizrečenom časti neka,
Jednak viečnom ćaćku tvomu
Tu kraljuješ do viek vieka
U gospodstvu neumrlomu!

Porodi se već, porodi
Bože, izćeraj zloće hude,
Tebe ljudski svi narodi
Tebe izbrani dusi žude!

Tad u družbi sladka mira
Sviet će vladat u radosti:
Bogoljubnos, milos, vîra,
I nebeske sve kreposti.

S neumrlome svóm koristi
Umrli će teć prikloni,
Da tvoj prime zakon čisti,
Ki nečista diela odgoni.

Sít će s neba pravda sveta,
Ka s krivine stare utečè,
Da prav žive svak opeta
I od zločinstva da se odreče.

Ini način od života,
Inake će nastat ćudi,
Sve strah božji, sve dobrota
Bit će u srcu' viernieh ljudi'.

Poginut će zmija silna,
Ka raztrovà vas sviet ovi,
I zliem plodom trava obilna,
Koja smrtne radja otrovi.

Porodi se, već porodi,
Rajska časti, ljudska nado!
Zemlju od pakla oslobodi,
Kojoj muke dosta'e zadô!

Biežte, biežte zle napasti
U ponore vaše tmaste,
Sa svom zlobom i oholasti,
Ku po ljudieh razsijaste!

Biežte k viečniem plamim vrliem,
Ni davajte svietu vaja:
Vidim gdi su veće umrliem
Raztvorena vrata od raja.

Vidim gdi su mirne u srpi
Obraćeni mači bojni,
Gdi nas pakljen lav nedrpi,
Gdi živemo svi pokojni,

Gdi gospode vrhu zemlje,
Draži od starieh zlatni vieci,
Gdi se u zlobah već nedriemlje,
Gdi moć gube griesi prieci.

Porodi se, već porodi
Viečni viru dobrieh sreća',
Hodi s rajskiem mirom, hodi,
Koji davno nami obećà.

Nenavidno lieno vrieme
Ja s besiedam oviem varah,
I s ufanjem sve većieme
Sam se sobom razgovarah.

Naredjiva u toliko
Rimski česar, svieta glava,
Sbrojit ljudstvo svekoliko,
Podloženieh od država'.

Prima i sluša srca skladna
Zapoviedi ove ugodne
Zemlja iztočna i zapadna,
Zimni siever, lietno podne.

Ter za biti prebrojeni
Neizbrojni puci ustaju,
I s imenom odredjeni
Glavi od miesta harač daju.

I ja gredjah s toga uzroka
U Betlema grada mire,
Gdi se rodih, gdi visoka
Mojieh diedah krv izvire.

Da s pienezom prošenime
Medju ostale sve gradjane
Budem podat moje ime,
I od mé kuće Bogu izbrane.

U tom putu ktiè mi biti
Kako u trudieh svieh družica
Jur gotova poroditi
Moja liepa vierenica;

Malo sunčja kola zlata
Biehu dalek od zapada,
A stupismo mi na vrata
Betlemskoga srećna grada.

Tu neizbrojne množ čeljadi
Od svud vrviet upazismo,
Za isti uzrok, koga radi
Doći i mi zatrudismo.

Gusta puka rogoborna
Po svieh putieh staše sila,
Kako da se činit sborna
Trgovina pripravila.

Ali da sva čeljad s dvora
Poplašena jes pobiegla
Od zle guse, ka je s mora
Krajna sela sva zategla.

Bieše vidjet po sve strane
S malo reda i načina
Družbe i čete izmiešane
Ljudih, ženah i živina'.

Jedni svietniem pod čergami,
Jedni u kolieh gdi stanuju,
Otvoreniem pod strehami
Jedni skupni gdi blaguju;

Gdi na mnogo kraja' i miesta',
Užeženi ognji gore,
Gdi od velika množtva česta,
Svud su obilne rogobore.

To ja i sa mnom dieva znana
Pazeć vas grad obhodimo,
Ni možemo naći stana,
Da u njemu prenoćimo:

„„Hodmo, tad ja rieh bez smeće,
Kuću ćemo nać gotovu,
Gdi Bog, ki sve dieli sreće,
Sveta pisma gdi nas zovu.

U toj misli oba hode'
Izidosmo grada vani,
A u morske se sakrì vode
S bieliem danom zrak sunčani.

Pod obgradom gradskieh mira'
Pustošna se spila vidi,
Na sve strane koju obstira
Oštri okoliš strmieh hridi'.

Neznam ali ljudske od ruke
S težkiem trudom izdubena,
Bez težačke ali muke
Od naravi učinjena?

Neka u svoje krilo tiesno
Primi kralja, koga uresu
Sviem ljepotam nebo uresno,
More i zemlja kraci jesu.

Stan težakom trudniem mijo,
Ako bi se njih kigodi
Putujući zadosknijo,
Dočim s tega na dom hodi;

Za taj uzrok nad vratiema
Spleli s pomnjom oni biehu
Suhe od slame malo triema
Na stan prepros sličnu strehu.

Nje divjačna posred skuta
Trudni se i mi uklanjamo,
Da danjega duga puta
Trud s pokojom oblakšamo.

I neka se nebeskoga
Kralja izpunit volja bude,
Ki šaljući sina svoga
Na sve umrle muke i trude,

Ktiè, kon dodje na dan bîli,
Ljudsku oholas da pohara
U kamenoj rodjen spili,
Nag, potreban svieh dobara'.

Pune uz jasli oštre plieve,
Što živinam bieše pića,
Ki tegotne bì konj dieve
Tu ja svezah krotka oslića.

Blizu koga napravjena,
Za nje veomi uztrudjene,
Vrhu suhe slame i siena
Ložnica ončas bì od mene.

Jer drugoga miesta nebì
Sred kamene mrazne ljuti,
Gdi bi majka kralja od nebi
Mogla bolje počinuti.

Siromaške hrana kuće
S lieve strane volak staše,
Ki dihajuć tople i vruće
Vape iz ustah puštavaše.

Inokostan orač ošô
Tu ga 'e noćnom pri pokoju,
Bivši u trudu vazdan prošô,
Za prehranit diecu svoju.

Medju oveziem mi živinam,
Počinusmo oba umorni,
Dokle učinì mrkliem tminam
Dieliti se pogled zorni.

Jur od noći vrieme gluho
Na pó tieka svoga bieše,
Nigda od prije more i suho
Mirnije se nevidješe.

U pokoju najsladjemu
Ptice i zvieri tiho spahu,
A o trudu svakdanjemu
Ljudske sviesti nemišljahu.

Kad stvar nova iznenade
Probudit se čini meni,
A i nespah tvrdo tade
Na studenoj prostrt stieni.

Oči otvorih i svu spilu
Sjat na svaku vidim stranu
Vele većem u svietlilu
Nego da u njoj bîo dan svanù;

Slama i sieno neobično,
Bez niednoga dotle uresa,
Vidjaše se svietlo i slično,
Jasniem zviezdam od nebesa'.

Moj se pogled tad zablještì
Pri nenadnoj toj svietlosti,
Nu vid dievin zracim viešti
Bì mi pomoć proć slabosti.

Tim ustajem i sred jasli'
Božanstveno vidim diete,
Oko koga svud uzrasli
Draži od sunca zraci sviete!

Malo prije doba tega,
Nad oštrome suhom travom
Čista dieva bieše njega
Porodila s mnogom slavom.

Dievičkoga cviet poštenja
Tiem neoskvrnjen uzdržeći,
Ni cieć srećna porodjenja
Muku i boles ku ćuteći.

Tač kad zlatne zrake svoje
Ponosito sunce umiesi,
Kroz skla zatvor svietla, koje
Liepa dvora prozor resí.

Zasve da je zatvoreno
Jaka 'e svietlos tuda proći,
Ni sklo bude uvriedjeno,
Ni ona gubi svoje moći.

Nu ni mrazna zima opaka,
Ni daždivi vihar ljuti
Sunčanoga izvan zraka,
Može krozanj prominuti. —

Tihi volak, oslić lieni
Biehu piću svu zabili
I veomi se začudjeni
Rajsko u čedo zapazili.

Kako da svom stvoritelju
Oba sladki pozdrav daju,
I u radosti i u veselju
Snižni mu se poklanjaju;

Pače vrućom parom svojom,
Sve što bolje oni umiju,
Nepovito još povojom
Božanstveno diete griju;

O živine prečestite,
Ke ste bile srećne toli
Čudnu sgodu da vidite,
Ljudska narav kom se oholi.

Dokli božje porodjenje,
Hvale uzbude svoje imati,
Nad ostalo sve zvierenje
Vaša će se čas pievati.

Neka zvieri svekolike
Ponositi lav gospodi,
I vrlinom ćudi prike
Svieh dobiva svieh nadhodi.

Vaša blagos i tišina,
Ku Bog Čoviek od vas primì,
Dostojna je svieh visina'
Medju čudim najvećimi.

Podnižena na koljenieh
Srećna majka toj gledaše,
Sred svietlostih božanstvenieh,
Kiem uresna čudno sjaše.

Sklopila obie bieše ruke
Čista dieva, nebu draga,
Ne bez suzah i bez muke,
Pazeć svoga sinka naga.

Miešte krama gdi razkošna
Kralju, koji vas sviet stvorì,
Mrazna spila i pustošna
Plemeniti biehu dvori,

Gdi svakoga uzrok dobra,
Rad ljubavi naše mnoge,
Rodeći se čoviek obrà
Za koljevku jasli uboge:

Kakva 'e jasnieh zviezdah slika
Kad plah vietar od sievera
Iza dažda silna i prîka
Vlažne oblake s neba izćera:

Tako božje porodice
Sa sviem činôm i pogledom
Bieše vidjet vedro lice,
Pri mladjahniem svojiem čedom.

Kud ja tada da se obratim?
Ke da držim tu načine?
Pod oba se njih nekratim
Dîo prostrieti mé haljine.

Ovčjom kožom još dobroga
Toplim kralja viečne od slave,
Miešte ruha zlaćenoga
I dostojne zanj naprave.

Jer po druge stvari poći,
Podobnije za toj dielo,
Uboštvo mi s tamnom noći
Moć i način bieše otelo.

Ali ako ljudske službe
U toj doba s nam nebieše,
Koje k nami dvorne družbe
Rajskieh mladac dolećeše.

Ovi ljudskom spasitelju
I njegovoj porodici
Snižni rajskom u veselju
Klanjahu se svikolici,

Paka u slavi neizrečenoj
Stupì dijo da pomaga
Božjoj majci, dievi viečnoj
Povijati sinka draga.

Nad ostale sve razkoše,
Pod medene mnozi piesni,
Na čas božju izvedoše
Liep tanačac i uresni.

Svi se skupno veseleći,
Svi kažući rados mnogu,
Stotiem dielom koju izreći
Slabe usti mé nemogu.

Od živinah ne stan veće
Činjaše se tamna spila,
Neg zamierne puna sreće
Bieše se u raj sva stvorila.

Još prie neg se dan zabieljè,
S bubnjim, s diplim, s svirôkami
Sliedit rajsko toj veselje
Množ pastierah dodjè k nami.

Oni vrata snižne stajo
S mnogom slavom i velikom
Uresiše po sve kraje
Ponositom lovorikom.

Još donieše grane kitne,
Da njim spilu svu načine,
Slavne od pome nedobitne,
Trišlje, čedra i masline.

Medju koje razlikoga
Izmiešaše cvieća kiće,
Od vremena ke zimnoga
Može podniet mrazno biće.

Još da Višnji pozna i gleda
Njih svies pravu bez prevare,
Njeki od mlieka, njeki od meda,
Donieše nam harne dare.

Njeki mlada jaganjčića,
Njeki vune meke i bîle,
Mladjahnoga čeda cîća
I njegove majke mile;

Zimna i suha njeki voća,
Ke držeći za svú hranu
Namierì se na ponoća
U pastierskom njima stanu.

Jedva u spilu s tiem stupaju,
A u mnogoj tajčas scieni
Na koljena svi padaju,
Bogu svomu podniženi.

Tad ja u sebi čudeći se
Tko 'e tak brzo njima odkrijo,
Da stvoritelj nebeski se
Medju ljudem porodijo:

Stah ih molit, glasa tega
Da mi uzroke sve spoviedu,
I ovu od njih najstarjega
S majkom dievom čuh besiedu:

„„Pastieri smo i zabava
Naša 'e s mirom i s ljubavi
Ovce bližnieh sred dubrava'
Po mekahnoj pasti travi.

Tu, kakono svedj obćimo,
Čim bez spanja dijo veći
Ove noći provodimo,
Stada od zvierih zlieh braneći;

Iz nebeske sgar države
Sred ponoćja nami sinù
Rajska svietlos vrhu glave,
Ka razćerà noćnu tminu.

Svaki se od nas tomu smeo
I ustrašio veomi jako,
Kad priličan suncu andjeo
Govorit nam počè ovako:

„„„Bogoljubni o pastîri!
Nebojte se, ni strašite,
Svaki se od vas pače smiri,
Nosim glase vam čestite!

Bog je čoviek segaj dana
Posred zemlje rodjen vaše,
Koga davno sveta i znana
Proročanstva pripievaše.

Došô vam je obećani,
Sahranitelj sgar s nebesi',
Da po njemu poharani
Na tle padu ljudski griesi.

U preprostu ruhu sada
Njega u jaslieh nać imate,
Betlemskoga polak grada,
Kamenite sred pojate.“““

Kako srećne ljudem sviema
Ove glase mi primismo,
Čestitoga put Betlema
Pospiešni se doć spravismo.

I čim čudna božja diela
Putom grede razmišljamo,
Družbe lečet od andjela
Po nebesieh svieh gledamo.

Oni u liepieh devet kora',
A u tri reda izredjeni,
Nebeskoga slavna dvora
Ošli biehu stan blaženi.

Ter u tancieh, ke činjahu
Na naš pogled za čas veću,
Ime božje pripievahu
I veliku ljudsku sreću.

Biehu glasi njih čestiti:
„„„U previšnjieh Bogu slava,
A mir ljudem sviem na svîti
Dobre volje, srca prava!"""

Tač po polju nebeskomu
Izvedoše triš okolo
U veselju neizmernomu
S mednom piesni čudno kolo.

Razbludjeno povietarce
Njih pievanjem romonjaše,
A od radosti nami sarce *)
Razvedreno sviem igraše.

Rajska družba strelovita
Opet u dvor višnji uzleti,
A dodjosmo ovdi od svîta
Spasitelja mi vidjeti.

Čim pastieri, kažuć ovo
Srećno čudo, s nam govore,
Svietlo u lice dietetovo
Željne upiru své pozore.

Nasititi nemogu se
U pogledu vedre slike,
Gdi jedino sastaju se
Izvrsnosti svekolike.

Čudna svietlos i vedrina
Izhodjaše njemu iz oči',
Pred kom mraše noćna tmina,
Jak pred suncem od iztoči.

A kao liepa ruža rana
Vas hip njegov činjaše se,
Koja iz dračnieh tobrv grana'
Počne otvorat svoje urese,

Ali kako dan prebieli
U prvomu svom začeću,
Kad se zemlja sva veselí
Rumenomu primaljeću.

Ko krepošni tihi ovčarí
Čudah se ovieh napaziše,
I vidješe, da njih dari
Veoma ugodni nami biše,

Hvaleć božji porod slavni,
Dieliše se s mirnom sviestí,
Što vidješe vierno spravni
Sviedočiti svemu miesti.

U toliko mi pomnjivi,
Zasve znamo da je od neba
On vladalac i Bog živí,
Komu od hrane ni 'e potreba,

Umrlomu kao čovíku,
Ki se prosi, red davamo,
I za odhranit našu díku
Oba tvrdu pomnju imamo.

S ljubavim ga prem velikom
Slavna dieva, majka mila
Čuva i čistiem doji mlîkom,
I njeguje posred krila.

---

*) — — — — — Pictoribus atque poetis
Quidlibet audendi semper fuit aequa potestas.
Horat. Epist. ad Pisones.

Jer umrlo tielo, koje
Od nje umrle hotiè uzeti,
Ljudskom trudu podložno je,
I kao čoviek ima umrieti;

Činismo mu tim jedini,
Kô je običaj stara obćena,
Obrezanje dat, ke čini
Nož žestoki od kamena.

Nadiesmo mu još blaženo
Od Jezusa ime, pače
Njemu odizgar narečeno
Prie nego se čoviek začè.

I po ljudskoj jer naravi
On je od krvi Davidove,
Jošte Isukrs kao kralj pravi
U grčki se jezik zove.

A i ljubjena majka čista
Njega, kralja svieh kraljeva',
Zasve bieše ona ista
Prie poroda ka bì dieva,

Zasve ona nezna vîku,
Što 'e čoviečko sadruženje,
Neg po čudu po veliku
Sliedi srećno nje rodjenje,

Kô sve ostale čedorodne,
Obljubjena posred stana
Ne bez moje družbe ugodne,
Uzdržà se četres dana';

Ke dospjene kad vidjesmo
Bez niednoga sknjenja tade,
Slavno diete mi doniesmo
U sionske biele sgrade,

Pred ponosne svietle otare
Da ga snižni prikažemo,
I zakone naše stare
Izpuniti tiem budemo.

Jošter i osobom biele dvoje
Golubice majka donì,
Očišćenje da za svoje
Rajskom kralju njih pokloni.

Ne jer na to bì držana
Božanstvena porodica,
Bivši od dievstva kruna izbrana,
I od prečistieh svieh kraljica;

Neg da radi zlamenita
I snižnoga posvećenja,
Izgled ljudem bude od svîta
Od pravoga podniženja.

I kako se ona očistì,
Ne podložna dielu temu,
Mi grešnici tako čisti
Nastojimo doć k Višnjemu.

Staše s danom s neba vlasti
Pred otarim crkve glava,
Na kom sjaše s mnogom časti
Redovnička sva naprava.

Templa u strani sakrivenoj
On čuvaše oganj sveti,
Po naredbi božanstvenoj
Zapovîdjen svedj gorieti.

Mlade sinke neostrižene
Bieše vidjet oko njega,
Spravne u trudieh da ga izmiene,
Da ga dvore, da služe ga.

Zlatne u čaše tad primahu
Krv junčića oni ubjena,
Kojom polit kraje imahu
Bogu otara posvećena.

Njih roditelj da sgriešenje,
Ke je vas puk sakrivijo,
Ovo izbrano posvećenje
Bieše Bogu poklonijo;

Koga moleć snižno dosti,
Blag pogledat da ih bude,
I neizmernom svóm milosti
Odpusti im griehe hude,

Na otaru na zlaćenom,
Kako stari zakon ište,
Izpunjaše s mnogom scienom
Odredjeno svetilište.

Toj pokorno pazeć dielo
Svega grada poglavice,
Na živine mrtve čelo
Prostirahu své desnice.

I oni Višnjem moleći se,
Da se na njih nerazgnjîvi,
Vrh skrušenieh da smili se,
Da jim prosti što su krivi;

A redovnik crkve uresne,
Po načinu zlamenitu,
Tiho prstom ruke desne
Miešajući krv prolitu,

Okropijo bieše veće
Sedam krati njom veseo,
Otar sveti, plame, svieće,
I ki otajna skriva veo.

Ter jestojskam obilnima,
Ke mu koran puk donesè,
Jur s ljubjeniem sinovima
Trudan čitat spravljaše se;

Kada majka božanstvena,
Noseć sobom pravdu istinu,
Posred crkve jak rumena
S noviem danom zora sinù.

Ona u snižnoj stupì odluci
Pred otare Bogu mile,
Sinka u lievoj drži ruci,
A u desnici ptice bîle.

Spomenjivat što ću, koje
Sgar biljege Višnji objavì,
Da sin njegov pravi ovo je,
Rodjen, da od zla sviet izbavi.

Kako istomu redovniku
Iz nenadi srce uzpredà,
Božanstvenu pazeć sliku
I rajskoga zrak pogleda.

Uz njegovo ka došašće
Čudna zraka slećè sgara,
Ter se prosù, ter uzrašćè
Po sve kraje slavna otara.

On mirisniem triš tamjanom
Plame omrsì i trikrati
Svietlostim se nečekanom
Prosut oganj vidjè sjati.

Nu, kô 'e zakon od države,
Prikazane ptice ubija,
Čim njihove pod vrat glave
Prem po ktienju božjem svija;

Još da izpravno Boga časti,
Stara običaj kako pieva,
Rusom krvim otar masti,
Ku po njemu svu prolieva.

Volja i perja na tle meće,
Ka čim s' iniem trupom dieli,
Od zapada oči odmeće,
Ter se obzira na iztok bieli.

Brza krila još prelama
S kiem postavlja sva telesa
Posvećena vrhu plama,
Ki gre primjen put nebesa'.

Po crkvi se svoj poznano
Rajski miris stere i kaže,
Da vîk nebì prikazano
Svetilište nebu draže.

Crkovnoga posred stana,
Sieda prama, blieda lica,
Stanovaše Anom zvana
Mudra i znana proročica.

Ova u mlados bivši svoju
Izgubila svoga vojna,
Sedam godiš s kiem u goju
Živiè mirna i pokojna,

Nekrepkoga svieta dobra
I razkoše tašte ostavì,
Ter Višnjega služit obrà,
Ki 'e sviem tužniem pokoj pravi;

Osamdeset do četiri
Jur dospiela bieše lîta',
S molbam, svakdan koje tîri,
I s postima glasovita.

Kad u rajske dieve ona
Vidjè božji rod istini,
Sva čestita, sva priklona,
Veselje mu mnogo učinì,

Ter govoreć sej besiede
Po svemu se templu vrti:
„„Evo, umrli, koji grede
Slobodit vas viečne od smrti!

Evo puče, koga obećà
Tebi višnji ćaćko mili,
Po kom gine grieh i smeća,
Ka sve umrle jadno ucvilì!““

Ove rieči govoreći
Proročica srcem blaga,
Čù se drugi žamor veći
Ponosite crkve s praga.

U ovem gradu uzvišenom
Prav, svet, poznan po svoj strani,
Dieda svoga zvan imenom,
Pribivaše Simiun znani.

Ovi krotak vrh svieh ljudi',
Jeruzalem kieh porodì,
Jur izvrsnom svojom ćudi
Nebesima toli ugodì,

Da po svetom duhu poznà,
Da svoj život dospiet neće,
Što se u lieta svoja pozna
Nenaužìvà rajske sreće;

A to da star vidjeti će
Pred samome svojom smrti,
Boga u ljudskom tielu, ki će
Sviet sahranit, grieh satrti;

Koga u ruke netom primì,
Tajčas s dobra tač čestita
Poć će k dušam blaženimi
Na uživanja viekovita.

Tim čekaše s naglom sviesti,
Da mu srećni prie dan sine,
Da uzrok vidi svoje česti,
A da tajčas pak premine.

I kô u duhu vidjè, da je
Došô na sviet sin Višnjega,
I da majka doniela je
U presveto templo njega;

Pospješan se i u radosti
Na vidjenje srećno uputì,
Nemareći cîć starosti
Nigdje u putu počinuti.

Jak pas vieran, koga vodi
Bogat gospar lovne u trude,
Tom oćućet zvier kugodi
Mirisniema nozdram bude:

Poznaniem ju tragom slîdi,
Uši upravlja, vrat podiže,
I prie neg ju okom vidi,
Požudom ju hrlom stiže:

Tač proročna starca sveta
Bieše gledat čim se tište,
Spasitelja da od svieta,
Svú žudjenu slados ište,

Koga netom vidjè očima
Od radosti suzeć hrli,
I u ruke ga svoe vazima,
Ljubko i milo ter ga grli.

Grleći ga u veselju,
Besiedi mu ove pravi:
„„Zdrav, moj dragi spasitelju,
Bože, sladka ma ljubavi!

Blažen, na se ki sam primaš
Griešna svieta sve krivine,
Ljudsko tielo ki vazimaš,
Ljudski narod da neizgine!

Blažen, koji rajske strane
Sviem otvorit vierniem hodiš,
I da svetieh duše izbrane
Silna od robstva oslobodiš!

Hvala tebi ćaćko viečni,
Koji uživat podà meni
Sreću i pokoj neizrečeni,
Davno s neba namienjeni!

Svieta ovega u svom krugu,
Ki sve uzdrži trude i smeće,
Oslobodi tvoga slugu
S obećaniem mirom veće.

Vidjeli su oči moje
Zdravlje, ke nam posló jesi,
Sviem umrliem ki došô je
Drum ukazat od nebesi'.

Narodu će on svakomu
Bit u tminah svietlos prava,
A svem puku Izraelskomu
Viekovita čas i slava!""

Za oveziem se besiedami
Blagi prorok k majci obratì,
I nada sviem materami
Blaženu ju kliče zvati:

„„O djevice plemenita,
O gospodje svietla, rečè,
Ka vrh gospodj svieh od svieta
Rajske od čudi krunu stečè;

Komu mogu pod nebesim
Prilikovat tve ljepote,
Kiem li hvalam da uresim
Čudnu izvrsnos tve dobrote?

Iz čestita tvoga krila
Od spasenja sunce izhodi,
Ti si sinka porodila,
Ki na zemlju raj dovodi.

Zasve od puka Izraelskoga
Mnozi svú krv zanj prolit će,
Od života kiem viečnoga
On izbrani biljeg bit će.

Sveti biljeg, proć komu će
Ljudi tvrde prem pameti,
Jede izrigat své goruće,
I u krivo se njemu oprieti.

Vidim, pače tičem rukom,
Jaoh, gdi srce tve smetèno
S preljutom je gorkom mukom
Oštra od mača probodeno.

Gdi od Jordana bistra rîka
Smućeniema vodam trči,
Gdi sunčana zlatna slika
Proć naravnom redu mrči.

Gdi se zemlja trese od jada
I od bolesti neizrečene,
Gdi se vas saj sviet prepada,
Gdi pucaju tvrde stiene.""

Kô svú piesan dobesiedì
Sred ustih mu rieč poginù,
Vid potamnjè, lice ubliedì,
Tihom smrti ter preminù.

Jak da sladak san zaspô je
Starac hvalah svieh dostojni
Podjè viečne na pokoje,
A mi ostasmo nepokojni.

Na isti način kuf prebieli
Kad mu smrtni čas prispieva,
S životom se svojiem dieli,
A medene piesni pieva.

Žapanji se svak okoli,
A ja s božjom majkom zaedno
Bih od težke ranjen boli,
I uztresoh se ljuto i ledno.

I jer bića Jezusova
Mnoga otajna dobro znamo,
Što nam starac prorokovà
Medju sobom razbiramo.

Koje rane mača oštroga
Tužnoj majci on zaprîtì,
Za dieteta tko rajskoga
Ima svoju krv proliti?

PIEVANJE DVANADESTO.

Ne veličak broj se dana'
Od ovega doba obratì,
A smeće i zla nam pievana,
Uzeše se dogadjati.

Ako kagod boles veća
Iza toga neizostaje,
Ter nas toprv huda sreća
Nazbilj vriedjat počela je.

Jer prie toga troja kralja
Dojezdila biehu odi
Iz dalecieh tja zemalja',
Odkle žarko sunce izhodi.

Bogu na sviet porodjenu
Nošahu oni svietle časti,
Zlato i tamjan i u zlaćenu
Sudu drage množ pomasti.

Iz mladosti jere svoje,
Razmišljajuć sviesno u sebi
Otajnosti čudne, koje
Zlamenuju zviezde od nebi.

Bieše im po njih odkriveno,
U solimskoj da državi
Rajsko čedo jes rodjeno
Neba i zemlje gospod pravi.

Tim se biehu streloviti
Iz države digli rodne,
Za njemu se pokloniti
I prikazat dare ugodne.

Svietla zviezda zlamenita,
Sred iztoką ku vidješe,
Srećna puta i čestita
Njim provodič dragi bieše.

Na isti način prednja u lieta,
Iz Egipta kad se odílì
U obećane kraje svieta
Puk evrienski Bogu mili;

Neobične mu sred pustinje
Vierna straža, stup ognjeni,
Gluho u doba noći sinje
Izvodjaše put žudjeni.

Stup, na svrsi ki bi od mraka,
Kad se ljudi zorom bude,
Uzeo sliku biela oblaka,
Da ih družit i obdan bude.

Jur u sionski grad ponosni
S družbom liepom i velikom
Mudri kralji i kreposni
Biehu došli s mnogom dikom.

U Jeruda, kralja silna,
Uljezoše grad veliki,
Ki od ovoga miesta obilna
Bieše tada glava prîki;

I mneć, da je rodjen njemu
Porod česti tač visoke,
U radosti odkriše mu
Svoga puta sve uzroke.

Sa sviem gradom kralj se smutì,
Bivši goste sej vidijo,
I gorko mu bì za čuti,
Da se drugi kralj rodijo.

Ustrašì se i prepadè
Zli vladalac sviesti slabe,
Vlas kraljevsku iz nenade
Da mu druzi neugrabe.

I čim lednom sumnjom preda,
I more ga misli prtke,
U dvor svietli zove ureda
Sve od miesta razumnike,

Koji kada njega volju
Izpuniše svi skupjeni,
Kraljevskom ih na prestolju
U dostojnoj prima scieni,

Ter ih pita hitro vele,
Kad i u komu gradu i kući,
Koga iztočni kralji žele,
Rodit se će kralj mogući?

Prave mu oni, da se rodit
U Betlemu srećnom ima
Kralj uzmnožan, ki gospodit
Izraelskim će narodima;

Kralj, kojega vlas visoka
Svrhe vidjet vîk nemore,
I da svetieh od proroka'
Mnoga pisma toj govore.

Na rieč ovu suprotivnu
Gore sumnjeć silnik kleti
Znane opeta kralje zivnù,
Ter im ovo hotiè rieti:

„„Davno vieka mi žudimo,
Što i vi sada naglo ištete,
Medju nami da vidimo
Obećano s neba diete.

Ne daleče miesta ovega
Grad glasovit Betlem siedi,
Ki po volji od Višnjega
Sluša moje zapoviedi.

Tu rodjena kralja ištite
Komu Izrael vas nada se,
I kad nanj se namierite
Dajte mi ončas srećne glase.

S vierniem srcem i priklonim
Neka i ja budem doći,
Da podnižim, da poklonim
Njegovoj se slavnoj moći.““

Zlobni krvnik veli ovako
I veselu kaže sliku,
A himbeno srce opako
Motri misao prem razliku.

Lud i mahnit, ki vieruje
I u pamet mu može upasti,
Da, tko nebom gospoduje,
Ište umrle svojit vlasti.

Kraljevi se vriedni dîle,
I što njima bì najdraže,
Srećne i svete uprav spile
Zviezda iztočna put jim kaže.

Zašto kako u grad bîli
Uljezoše od Solime
Biehu nje trag izgubili,
I nje pogled u toj vrîme.

Nu, prosipljuć zrake zlate,
Liepša se opet njimi objavì,
I čestite vrh pojate
Svoj gorušti zrak ustavì.

Taki kadgod zrak prostira
Kobna zviezda i neprava,
Ili biljeg od nemira,
Ili od smrti svietlieh glava'.

Samo što prem zažarena
Ona prieti ljute smeće,
A ova suncem urešena
Bì zlamenje rajske sreće.

Kao dodjoše svietli gosti,
I ja i dieva sveta i znana,
Primamo ih u radosti
Sred uboga mirna stana.

U bogatom njih grimizu
I u zlatu odievene
Ja sam gledô mene blizu
Sinku i majci podnižene.

Na koljena gdi su pali,
I neizmiernom u veselju,
Liepe dare své predali
Svomu sladkom spasitelju.

Dragu pomas kô čovîku,
Kako Bogu tamjan časni,
Kako svietlu i veliku
Kralju od zlata poklon jasni.

Gdi pogledom rajskieh oči'
Nebesko ih diete pazi,
Blagom slikom ter sviedoči,
Njih da mu su dari drazi.

U to sluge i dvornici,
Sviona ruha na kieh sjaju,
Začudjeni svikolici
Pred vratiema njih čekaju.

Zlatniem sedlim osedlane
Za uzde zlatne oni uzdrže
Svoieh gosparah konje izbrane,
Ki od radosti skaču i rže.

Izpunivši svoju želju,
S viernom družbom liepe zviezde
Srećni kralji u veselju
Iz betlemske zemlje jezde.

I u pokoju jer noćnomu
Glas nebeski od njih čù se,
Da k Jerudu nemilomu
Povratiti nebudu se:

Mîrnom sviestim i prignutom,
Hvaleć božje veličine,
Dieliše se druziem putom
U rodjene kraljevine.

Kak opaki kralj sumnjivi
Vidjè svú rieč naruganu,
Razjedì se i razgnjîvì,
Ter kô živi oganj planù.

I nemoguć, kako žudi,
Pedepsati vierne kralje,
Deset stotin bojnieh ljudi'
Put Betlema skrovno šalje,

Da svu diecu od države,
Koja jošter živu o mlieku,
Pod žestoki mač postave,
Do jednoga da posieku.

Da u veliku temu broju
Mlado diete bude pasti,
Komu jošter u povoju
Kraljevske se daju časti.

Rajski glasnik sgar poslani
Meni se u snu tad prikazà:
„„Ustan, veleć, brzo ustani!
Od smrtnoga bieži poraza!

S draziem sinkom majku slavnu,
Ku ti Višnji drugu odredì,
U egipsku zemlju ravnu
Hrlo i skrovno sad odvedi.

Tu zajedno š njim stojeći
Nastoj, tvrdo da ih bljudeš,
Dokle ja ti dodjem reći,
Da se na dom vratit budeš,

Jer zli Jerud glava prîka
Smrtnu jamu vami dube,
I šlje krvnieh množ bojnika',
Rajsko čedo da pogube.““

Na rieč ovu ja se budim,
I ustrašen gorko predam,
Ter grem k majci s glasom hudim,
I u kratko joj sve spoviedam.

Ah kako se čista dieva
Tad prepadè, kako smutì,
Ni put desna, ni put lieva
Neumijuć se obratiti. *)

Trepti kao prut, kô led stine,
Na obraz joj krv umira,
Jedva se uzda noćne u tmine,
Na nogah se jedva opira.

Tač kao rečè prorok sveti,
Težka boles nju zamrsì,
I ovo bì mač, ki proletì
Nje najprije tužne prsi.

*) Sic! Ovo će biti pogrieška štampe u prvom izdanju, jer sličnorečnost ište tu: *obrnuti.*

Tim bez cknjenja, s noćniem mrakom
Rodne iz zemlje mi biežimo,
I bolesni s tugom jakom
Luge i strane obhodimo.

Slavniem pomam jur ugodnu
Idumeu ostavljamo,
I od Eluse zemlju plodnu
Mimo sebe puštavamo.

Biehmo prošli vrh staroga
Antedona mirne kraje,
I gdi polak nekrepkoga
Polja tvrda Gaza ustaje.

Ter bivši se jur stanili,
Što se može pospiešnije,
Gdi granična Mapsa dili
Liepu Aziju od Libije.

Uljezosmo gdi nizoka
Egipska se polja šire,
Kud ljudskoga bistra oka
Pogledanje nedopire;

Tu nemože daždiet vieku:
Nu ova svieta strana svoji
Prostranoga Nila rieku,
Miešte dažda ki ju goji.

Luge i polja on priklopi
Svojiem vodam obilnima,
I na vrieme svoe natopi
Posijanu zemlju njima.

Tu najprije rodiše se
Ona pisma zlamenita,
Pod kiem nauk liep krije se
Jur od svega primjen svîta.

Tu se iznadjè, po kom redu
Zviezde iztiečn, sunce siva,
Kiem nebesa krugom gredu,
Kao se miesec promienjiva.

Nepoznane gore i vode
Putom grede svud pozdravljam,
I, ke izvrsni tamjan plode,
Ponosite zemlje ostavljam.

Nu po drumu hodeć tomu,
Preko gorah i livada'
Pri dietetu nebeskomu
Najmanji nas ćuh prepada.

Ali ako zlobni ljudi
Strašahu nas toli prîko,
Dvoraše nas putom svudi
Stvorenje ino svekoliko.

Kazahu nam sve dubrave,
Polja, luzi, gore, stiene,
Čestit biljeg i pun slave
Od radosti neizrečene.

Plodno dubje podniženo
Voćne grane prigibaše,
I dietece božanstveno
U prohodu svud časćaše.

Pače u način liep i sladak,
Kadgod bismo podanj sjeli,
Činjaše nam mili hladak,
Da nas trudne razveseli.

Vidijo bi vode hladne
Gdi razbludno sve romone,
I gdi teku mirne i skladne,
Da se stvorcu svom poklone.

S ljubežljiviem gdi posluhom,
Jak da taži naše smeće,
Blagi vietric tihiem duhom
Kitnieh jelah vrhe kreće.

Gdi pievućieh jata ptica'
U medeni glas žubere,
Kudgod božja porodica
S dragiem sinkom stupaj stere.

Gdi gizdava, gdi mirisna,
Kažuć slavno svud proljeće,
Zemlja radja iz korisna
Svoga skuta travu i cvieće.

Što ću od rieke rieti Nila,
Ki gre tako iz daleče,
Da 'e trud odkrit, koga iz krila,
Iz kogali vira iztieče?

On kad pozna, da sin boži
Na krajine gre njegove,
Tajčas romon svoj uzmnožì
I razbistrì své valove.

Rajski mladac liep u slici
Kraj putah nas svieh čekaše,
Ki mač bridak u desnici,
Svietô u lievoj štit držaše.

Vodjaše nas on stran puta,
Da po miestu, kiem svak grede,
Zli bojari kralja ljuta,
Neupaze nas i nesliede.

Vedra i mila ovi hipa
Nadhodjaše sunce očima,
A krila mu brza i lipa
Sjahu zlatniem biljezima.

Vele onemu svietlo u lice
Sličan, ki moj strah izćerà,
Kad me od prave vierenice
Odmetaše ma neviera.

Izvan njega mnozi druzi
Vrhu glave nam lećahu,
I biehu nam vierni druzi,
I putom nas svi dvorahu.

Oni noći prem studene
Uklanjahu rosu krutu
Od dieteta, ke ljubjene
Svoje majke spaše u krutu! (skutu?)

Pačé snižni i prikloni,
S razšireniem svojiem krili,
Dokle prodje mrak usioni,
Činjahu mu zaklop mili.

Tač kroz pute kroz neznane
Bivši mnoge zemlje izvijo,
Unutarnje jur bieh strane
Ravna Egipta uhitijo.

Jur daleče diete slavno
Bieše od rodne své države,
I od desnice, koja izdavno
Hitaše se njemu glave.

Ali zemlje skrovenije
Za našega ištem stana,
Jošter predam, još mi nije
Tvrd nijedan grad, ni strana.

Jošter mi se čini, da je
Nami blizu Jerud hudi,
Svud me ledni strah skončaje,
Svud se bojim, treptim svudi.

Ponosita Ermopoli
Za stanovat ni'e mi draga,
Ni od sto vratah grad oholi
Tebe, puna piće i blaga.

Ni grad oni sviem obilni
Vuhovite stan čeljadi,
Ki Leksandro jur kralj silni
Za spomenu svoju sgradì.

Tač bieguća i strašiva,
Moguća me Menfi primì,
Svietla, gdigod bio dan siva
Grobovima kraljevskimi.

U poznana davno gosta
Tu se uklonih na uzdanu,
Ki nas sakrì veseo dosta
U preprostom svomu stanu.

Gdi slobodni mi stojeći,
Da od nas nitko nestavlja se,
Po svem miestu čusmo teći
Razsijane gorke glase:

Kô solimske kralj države,
U pakljenom jedu i zlobi,
Množ neizbrojnu diece prave
U Betlemu poklà i pobì;

Diece, koju sila ljuta
Od dva lieta do dan prvi
Tužniem majkam otè iz skuta,
I omastì se u njih krvi.

Toj čujući krvno dilo
Porodica božja ubliedì,
I dieteta stištè u krilo,
I žestok ju strah uvriedì.

Slika ubojstva nemiloga
Ledenom ju sumnjom ubì,
Da mladjahna sinka svoga
Na isti način neizgubi.

Misli u komu plaču i jadu
Nadjoše se svi mieštani
U nesrećnom tomu gradu,
I u podložnoj njemu strani.

Kako ljuto, kô žalosno
Majke ostaše razkončane,
Videć toli nemilosno
Drage sinke své poklane.

S kojom mukom od njih svaka,
U komuli vaju i trudu
Vapì, cvilì, hukà i plakà
Své poraze, svú čes hudu.

Po svem miestu vidjahu se
Svekolike kuće i puti
Gustiem morem krvi ruse
Pokriveni i ogreznuti.

Kô kad ravnu na livadu,
Gdi neizbrojna pasu stada,
Iz nenadi s neba padu
Plahe rieke silna grada.

Mlade i tihe jaganjčiće
Sve pomlate, sve pobiju
Izpred smrtne ki nesrîće,
Tužni uteći neumiju.

Tač ležahu po tle svuda
Neizbrojna mrtva dieca,
Kieh pogubì sumnja huda,
Kieh mač bridak izposiecà.

Tač rajskoga čeda radi,
Sveti prorok kô zarečè,
Svú krv prolì množ čeljadi,
A neumrli život stečè.

Od pobjenja nu njihova,
S koga i sada naš grad cvili,
U dugo se neobradovà
Silni krvnik i nemili,

Jer po božjoj zapoviedi
Kroz krvave svoe čeljusti
Kratko u doba s gnusne zledi
Jedovitu dušu pustì.

S neba upućen tad andjeo
U snu slećè k meni opeta,
Ki mi noseć glas veseo
Od zle svrhe kralja kleta,

Naredì mi, da slobodno
Pitni Egipat veće ostavim
I u žudjeno miesto rodno
Mé stupaje hrlo upravim.

Tim po istomu puta tragu,
Po kom došô bieh, odhodim
I s porodom dievu blagu
U solimske zemlje vodim.

Tuj misleći o dietetu,
Ki sve naše bieše ufanje,
U čestitom Nazaretu
Izabrasmo naše stanje.

A to neka on daleko
Jerudova bude sina,
Koji bieše krunu stekô
Vrh židovskieh pokrajina'.

I pievanje da izpuni se,
Koje s mnogom grada scienom
U svetomu pismu šti se,
Da će zvan bit Nazarenom.

Može biti milos tvoja
Želi uzaznat po načinu
Kakav razum, krepos koja
U mladjahnu njemu sinù?

Ke zabave, koja diela,
Ki 'e tad život njegov bijo?
Jeli lieta svá nezrela
Zrelom sviestim predobijo?

Da ti počnem pripoviedat
Koja čuda, kô visoku
Sgodì nam se pamet gledat
U njegovieh dana' iztoku.

Prie bi cijo vas dan prošô,
A rieč mene ostavila,
Neg na svrhu ja bih došô
Mé besiede kratka od dîla.

Kolikrati u bah diete,
On pristražì majku i mene
Kroz besiede svoje svete,
Pune oblasti božanstvene.

Kolikrat se oćućesmo
Oba u gorkom bit nemiru,
Strašne plame čim vidjesmo
Vedro čelo gdi mu obstiru.

I gdi svietlos suncu slična
Slećela bi sgar s nebesi'
Da njegova lica dična
Naravni ukras većma uresi.

Sto krati ga govoriti
Čusmo s ćaćkom nebeskime,
I na uzdanu besiediti
Rieči otajne zaedno š njime,

Sto krat vidjè majka izbrana,
Čim sad šije, sada prede,
Gdi k nam rajskieh množ dvorana'
S ljudskiem hipom na stan grede.

I gdi se oni s nje ljubjeniem
Sinkom ljubko sad igraju,
Sad iz raja donešeniem
Gdi ga cviećem pokrivaju,

Od zlaćenieh krilah sience
Gdi mu čine sad okolo,
Sad uresne viju vience,
Sad dietinsko vode kolo.

U to stiečuć s lietim snagu,
Sve što može bolje i draže
On poštuje majku dragu
I poslušan njoj se kaže.

Ljubežljivo vrhu toga
Sluša i mene š njom poreda,
I kao ćaćka rodjenoga
Svedj me časti, svedj me gleda.

Dvanaes lietah jur svršijo
Bieše tako s nami stoje',
A još puku neodkrijo
Niedniem čudom znanje svoje.

Kad njegova stavna kriepos,
S godištima uzmnožita,
Počè kazat svoju liepos
I učinì se glasovita.

Biehu blazi dni svečani
Svemu puku evrienskomu,
Nad sve ine poštovani,
A najliše gradu ovomu.

Tiem bieh ovdi ja doveo
Mú čestitu vierenicu,
S kom mladjahan sin veseo
Uhitì se za desnicu.

Bivši slavnu jur s načinom
Svetkovinu počastili,
S družinom se mnogom inom
Vraćahomo na dom mili.

U putu nam tač hodeći,
Zadjè u zapad sunce zlatno,
Za kiem noćni mrak mučeći
Svoje ukazà sinje platno.

Kad dieteta, mé ljubavi,
Nebì s nami vaj na broju.
Neznam kako mene ostavì
I ljubjenu majku svoju.

Mi nevideć naše dike
Žestoko se skončavamo,
I rodjake svekolike
I priatelje zanj pitamo.

Pak s bolestim neizrečenom
Gremo natrag vapijući
I poznaniem često imenom
Po putu ga svud zovući.

Plače majka ucviljena,
I prosiplje zlatne vlase,
I od poroda izgubjena
Svu krivinu stavlja na se.

Suze i prami razpršani
Neotimlju njoj lieposti,
A od očih joj zrak sunčani
Draži siva u žalosti.

Cviet ovako zračna lica,
Ki za veću svú razbludu,
Plemenita dievičica
U narednu goji sudu,

Zasve plahi daž ga tegne,
Neizgubi svoga uresa,
Neg se s toga liepši otegne,
I podigne put nebesa'.

Oba tako mučni vele
U solimski grad idemo,
Gdi zaludu tri dni ciele
Izgubjeno diete ištemo.

Dan četvrti jedva paka,
Naše tuge da se utaže,
Iza crnieh nami oblaka'
Sinù sunce vele draže.

Zašto bivši izgubili
I ja i majka naše ufanje,
I svu snagu iztrudili
Kroz njegovo dugo iskanje;

Opet na um dodjè obiema
U veliko templo poći,
I s molbam se tu vrućiema,
Priporučit božjoj moći.

Jedva po tem dogovoru
Na prag crkve ulazimo,
A razumnieh ljudi' u sboru,
Njega sîdjet tu pazimo.

Od kreposti své dohodne,
Ka se vidi sada u njemu,
On početke sasma ugodne
Tad kazaše svietu svemu.

Od rajskoga ter razuma
Biljege jim dajuć mnoge,
Sad iskaše od njih uma
Svetieh pisma' sve razloge.

Sad otajna njima slova,
Tomačaše po načinu,
Od kieh slaba svies njihova
Nehitaše pravu istinu.

Oni videć njega znanje
Znanja umrla gdi nadhodi,
I do rieči da najmanje
Svetiem knjigam sviem gospodi,

Čudjahu se izvan mîre,
Iz mladjahnieh kako lieta'
Umietonstvo slavno izvire
Vrh umietnieh svieh od svieta,

Kako diete nenaučeno,
Ke vidjelo slova nije,
Trudno pismo božanstveno
Toli lasno razumije.

Još nemanje drag i mijo,
Izvan znanja i besiede,
Bieše slikom svóm zanijo
I njih srca i poglede.

Nemogu se nagledati
Vedra obraza, svietlieh oči',
U kieh paze kraljevati
Dragos sunca od iztoči.

Hvale čisti pram zlaćeni,
Hvale slavne cviet mladosti,
Ka počela bieše u scieni
Kazat prve své lieposti.

Gdigodi bi on pošteno
Obratijo svoje čelo,
Svud veselje nevidjeno
Tajčas bi se oćućelo.

A iz njegova svega tîla,
Ke vedrinom čudnom sjaše,
Pravu srcu draga i mila
Rajska ljubav izhodjaše.

Sred ravnine tač zelene
Medju travam preprosnima
Rumen trator liepši zene,
I bani se nad sviem njima.

Tač ponosni dragi kami
Tanka zlata u přstenu
Svóm ljepotom pogled mami,
I odsiva plamu ognjenu.

Od vremena prem ovega
Probudì se i podignù
Iskra prva zla našega,
Ke nas tîreć sada stignù,

Jeř nebesko diete tada,
Kažuć krepos lietih veću,
Hude i zlobne glave od grada
Stavì u težku sumnju i smeću.

S toga u priekoj njih pameti
Svakdan hudji, svakčas gori
Počè skrovni plam gorieti,
Ki se žestok sada otvorì.

Ja tuj zlobu njih videći
Vrh izbrane moje nade,
I gorko se prem bojeći,
Da u zlo težko neupade;

Moljah mu se mnokrat, da se
Čuva od trage zle neharne,
Da od njih družbe uklanja se,
Da na očitu smrt nesárne.

Ali će u dne prie skrovena
Vrhu gore tvrdja biti,
A u noći svieća ognjena
Vrhu tvrdje koja svîti:

Neg dobroti pravoj vîku
Čás će dignut huda zloba,
I dostojnu hvalu i diku
Krepos neimat svoje u doba.

Počè rigat čeljad kleta
Jed, ki u srcu davno skupì,
Na tridesti kadno lieta'
Draga odhrana moja stupì.

Ter naravi svoje sladke,
Kažuć milos blagodarnu,
Bistre vode iz nenadke
U rumena vina obárnù.

A to 'eř bivšî stane rodne
S dievom majkom ostavili,
I u čestitu Kanu plodne
Galileje grad stupili.

Biehmo draga od priatelja
Tu primjeni ljubko veomi,
Ki spravljaše pun veselja
Svoju kćercu da udomi.

On radosno srce i lice
Kažuć, što se većma more,
Bieše mnoge poglavice
S nami dozvô svoje u dvore.

Siedè u miru blagovati
Sbor dozvanieh svieh pirnikah,
I u zdravje napijati
Plemenitieh vierenikah.

Polovîcom još nebieše
Dovršila slava pirna,
Dvorni sluge kad uzeše
Srca ljuto bit nemirna.

Jere doba u najbolje,
Kad najveće bieše triebi,
Što je uzrok dobre volje,
Veće u dvoru vina nebì.

Božja majka razžaljena
Ubogom se kućom boli,
Tere sinka obljubjena,
Da 'u pomože, skrovno moli.

Zasve smutì da se u licu,
On u srcu blag zadosta,
Čù svú dragu porodicu
I obeselì svoga gosta.

Tim da se i mi svi jedini
Veselimo srećnom sgodom,
Šes kamenieh suda' učinì
Napuniti bistrom vodom,

Koju očima tom pogledà
Slavni porod božanstveni,
U vino se sladko ureda
Promienjena zacrljenì.

Toj videći sviestim viernom,
Hvale Bogu svi podasmo,
I na daru prem zamiernom
Veseli se radovasmo.

Čuo si, svietli gospodine,
S razgovora duga moga,
Ljudski porod i prvine
I našega biće Boga.

Neišti veće tva visina.
Za dovršit, ja ti velim,
Svietla je ova sva krajina
S njegoviema slavniem dielim.

Toli žudiš i njih znati,
Pita' ovega mlaca znana,"
I s ovom se rieči obratì
Razumnoga na Ivana.

„On je, rečè, sve vidijo
Po solimskoj tom državi,
Njega je sliedom svud sliedijo
S vierniem srcem i ljubavi.

Preko doba stojeć tega,
Da ni'e sama dieva čista,
Ja sred stana š njom našega" —
I ovdi s riečim trudan pristà.

Tad Ivanu Pilat veli:
„Sliedi vriedni mlače, sliedi,
Pokle izmoren starac želi,
Da ga izmieniš u besiedi.

Poroda mi čudna uzroke
Iz početka sve razberi,
I otajnosti prem duboke
Ke se u vašoj sdrže vieri.

Jer kô čujem, zemlja ova
Nepoštuje, ni poznava
Uzmnožitieh broj bogova',
Kieh Rim časti, svieta glava.

Glas povieda, da vi Boga,
Van jednoga, nečastite,
Koga od roda umrloga
Porodjena nevelite.

Odkrit mi ćeš pak za tieme
Ina diela i čudesa
Mlaca, koga čudno pleme
Spoviedate, da 'e s nebesa'."

Pontio vrši rieči svoje,
A gospoda svakolika
S mnogom pomnjom spravna stoje
Čuti otajstva tač velika.

PIEVANJE TRINADESTO.

Bieše onada mladac znani
U najdražem biću od lieta',
Kad lir s ružom izmiešani
Na čoviečkom licu cvieta.

I ponosit svóm ljepotom,
I narešen svake dike,
Vedriem licem i dobrotom
Nadhodjaše své vrsnike.

Tim, pun srama poštenoga,
Vladaocu se snižno moli,
Da od slaba znanja svoga
Neište stvarih trudnieh toli.

Nu videći da je trieba,
Praviem molbam da pogodi,
Zamišlja se i put neba
S podignutom mislim hodi.

U toj misli tašta svîta
Sve po malo misli ostavlja,
Višnja otajstva ter dohita,
I da 'e čoviek zaboravlja.

I jur s krilim vierne sviesti,
Dalek zemlje podnižene,
Uzvišen se sudi uljesti
U visine božanstvene.

I jur s dusim blaženima
U pameti svój govori,
Jur nebesku svietlos prima,
Jur vas plamom božiem gori.

Vas o Bogu misli, tere
Stanovitom u pokoju
Tu pun duha i pun viere,
Misao ustavlja krepku svoju.

Na isti način kralj od ptica',
Sivi orô, streloviti,
Sunčanoga kad se lica
Spravlja iz bliže zrak paziti:

Prostirući krila jaka
Vitiem krugom s prva leti,
Pak se uzdigne vrh oblaka',
Da ga nije moć vidjeti,

I čim k nebu blizu grede
Na zemlju se neobzire,
Nego stavne své poglede
U gorušto sunce upire.

U što s mislim tač visokom
U prostore rajske ulazi,
Slavna mlaca s nagliem okom
Svak začudjen gleda i pazi.

Mnozi, kakô da je izdahô
Ali trudan san zaspô je,
Potežu ga često i plaho,
Da se u biće vrati svoje.

Uzdišući s tiem duboko,
Najposlie se oporavì,
Ter se za tiem na visoko
Govorenje ovo stavì:

„U početak, da svies slîpa
Ljudska bolje razumije,
Jer prvoga dana i hipa
I početka Bogu nije,

Višnji ćaćko viekoviti
Kraljevaše s viečnom vlasti,
U svom biću ponositi,
Svedj i svuda kiem se časti.

Još nebieše on stvorijo
Mora, zemlje, ni nebesa,
Ni vremena odredijo,
Ni dô svietu svoga uresa.

Sve što bieše, to Bog pravi
Bieše izvrsne pun kreposti,
Sam u svojoj slavan slavi,
Svietô u svojoj sam svietlosti.

Sin jedini bieše š njime,
Ki početka nenahodi,
Ni ga putom obćenime
Majka umrla tad porodì.

Viečnoga otac viečni njega
Začè u viečnoj svojoj sviesti,
Od poznanja gdi našega
Krepos nije jaka uljesti.

U svietlosti neumrloj
On neumrli tako sjaše,
I podložne smrti vrloj
Ljudske puti neimaše.

Nu bez tiela umrloga
On rieč bieše neizrečena,
U pameti nebeskoga
Ćaćka začeta i skrovena.

Ne rieč našoj rieči slična,
Ku slab jezik izgovara,
Ka nekrepka i različna
Malokrat je, kad nevara:

Neg rieč, ke izriet moć veliku
Tašta 'e ljudih svieh zahvala,
Ka imat neće svrhe vîku,
Kao početka nije imala.

Rieč, zamierne ka pun dike
Vaskolik je sviet stvorila,
I lieposti svekolike,
Ke su svietu posred krila.

I kao ćaćko Bog je istini,
Kralj od zemlje, neba i mora,
Tako i njegov sin jedini
Bog je i gospod svega stvora.

Još, ki od oba njih izhodi,
Božja ljubav, duh presveti,
Svój naravi ki gospodi,
Ima pravi Bog se rieti.

Duh, živuće sve po komu
Diha i svoga stvorca dvori,
I u biću se sdrže svomu
Vode, zemlje, rajski dvori.

Nu tri Boga njih nescieni;
Tko toj drži, ni'e pravedan;
Tri su oni u istoj scieni,
Ne tri Boga, neg Bog jedan.

Tako u trojstvu božanstveno
Svemogućstvo jedno samo,
A u jedinstvu neizrečeno
Sveto trojstvo spoviedamo.

I da ćutiš čudo veće,
Bog, ki sišô sgar je s nebi
I podložnu na zla i smeće
Nosi umrlu put na sebi,

Nemanje je kako i prije
Na nebesiéh s ćaćkom sada,
S kiem se jednak razumije,
S kiem upored vas sviet vlada.

Božanstvo je svedj jednako,
Ni miesta ima osobita,
Bogu 'e miesto miesto svako,
Bog sve vidi, sve dohita.

Dalek našieh o' ćućenja',
A svedj s nami svud pribiva,
I svud bivši, sva stvorenja
Svóm milosti napunjiva.

Tač po zemlji razpršana,
Zasve gori sunce da je,
Zlatna svietlos sja sunčana
I sve resi svieta kraje.

Nu dočim se vrteć ona,
Sunce dalek sviet obtiče,
Svud je š njime nerazdiona,
Š njim se vieku neraztiče.

Sred jedinstva tač skladnoga
I jedinoj u skladnosti
Ni'e bez sunca svietlos svoga,
Sunce bez své ni svietlosti.

Ali što je uzrok bilo,
Da podložno na smrt bude
Bog vazeti ljudsko tîlo,
I na ove dodje trude?

Otajstva su prem duboka,
Ka čim budem ja skazati,
Tva me pomno vlas visoka,
Svietli bane, ktiej slušati.

Kada Višnji nebo učinì,
I s vodama nekrepcima
Zemlju, ka u nekrepčini
Nepomična svoj stan ima;

Pun ljubavi, kóm svedj gori,
Kóm je izvrstan u sva diela,
Netelesne duhe stvorì,
Svietlu družbu od andjela'.

On u liepieh devet kora'
Razdieljene njih izredì,
Puk rajskoga da su dvora,
A pod svojom zapoviedi;

I od radosti neka svoje,
Kóm sam čestit bieše u vîke,
Mnozieh, ki ju steć dostoje,
Bude učinit udionike.

Ali od njih velik dijo,
Miešte dužnieh Bogu hvala',
Što i' je liepšieh satvorijo
Nad stvorenja sva ostala,

Nepravednu začè želju,
Da se odmetne i nabuni
Suproć svomu stvoritelju
I njegovoj viečnoj kruni.

Zlobna oholas njih potačè, —
Tko bi mogô toj podnieti! —
Da se Bogu izjednače
U neharnoj svój pameti.

Nu nebeskieh kralj dvorovah,
Pred kojiem se vas sviet trese,
Od oholieh zlieh duhovah
Smienje oholo nepodnesè:

Neg, dočim se hitit pruža
Množ nevier a božje vlasti,
Vierne vojske svoje oružà
Proć njihovoj oholasti.

Harna od sbora ter tu tako
Neharnici nespoznani;
Svi strmovrat u ognjen pakô
Biše iz raja izćerani.

Sred propasti tu ponorne,
Medju tminam i jaukom,
Neviernosti své prikorne
Grieh plaćaju s viečnom mukom.

Višnji stvorì tad čovîka,
Da narodom ljudskiem more,
Miešte odmetnieh neviernika',
Svoje napunit prazne dvore;

I krunu mu tajčas podà,
Plodnom zemljom da kraljuje,
I da morskieh vrhu voda'
Na svú volju gospoduje:

Sve letušto, sve hodeće,
Sve plovuće podanj stavì,
I pod nebom sve, što veće
Diha i žive u naravi.

Samo u oni čas, kada ga
U zemaljski raj preselì,
Dubja i cvieća u kóm draga
Stvorì razlik plod veseli,

Ter mu rečè, sve ljepote
Tu narešene da uživa,
I božje se od dobrote
Haran sve dni spomenjiva,

Ukazà mu liepe dunje,
I zapriekom zlom zaprietì,
Da nebude tegnut u nje,
Ako željan nije umrieti.

Ali opaka huda zmija
Prava mati od neistine,
Koja bieše najhitrija
Nad zemaljske sve živine,

Prvoj majci zle nauke
Podà i sasma za nas hude,
Branjene se da jabuke
Zaedno s vojnom hitit bude.

Jedva on sladku voćku izjedè,
Ali odveće gorku paka,
Kad ga Višnji karat siedè
Iz gorušta sgar oblaka,.

Srditome ter besiedom
Osudì ga na jad vrli,
Ki on podniet ima i redom
Za njim narod vas umrli.

Jer na gorke tad bì vaje
Iz liepoga raja izćeran,
Da o svakdanjem trudu traje
Mučan život i čemeran.

Rad njegova grieha pače
Jošte i zemlja bì prokleta,
Da bodežne plodi drače,
Da neplodnom travom cvieta.

Neposlušna za tiem žena,
Cieća obiesne své najesti,
Težkom platom bì plaćena,
Da svedj radja u bolesti.

I osudjena s praviem gnjevom,
Kô stvor ćudi promienljive,
Pod oblasti da muževom
Od vremena toga žive.

A i napasnu zmiju, pokle
Bì tač željna našieh jada',
Oštrom kletvom Višnji proklè,
Ka ju sliedi težka i sada:

Svedni po tle da se vuče,
Pogrdjena, poplesana,
Da ju čoviek tiera i tuče,
Crna zemljà da 'e nje hrana.

Tad, kô skrivì na svièt zmajski
Prvi ćaćko slab odviše,
Nebeski se dvori rajski
Svemu ljudstvu zatvoriše.

Najprvo se tad na svietu
Rodì porod opak toli,
Da u nemiru zlobnu i kletu
Krv pravedna brata prolì;

Tad se omrzì u mrzeće
Bogu zlobe zemlja huda,
U prevare, grabse i smeće,
U grieh biesni sramna bluda;

Tad nikoše tuge i trudi,
Ki nemirne misli uzroče,
Tad živote tužnieh ljudi'
Smrt nemila kosit počè.

Naripiše zaedno š njome
Glad, plač, žalos, male moći,
I s potrebom sramotnome
Sve bolesti, sve nemoći.

Bivši narod ljudski mogô,
Da Višnjega neuvriedì,
Miran živiet viekah mnogo
Bez niednoga truda i zledi;

Ali on sa zlà svedj na gore
Svakčas hudji stupajući,
Trpieti ga već nemore,
Ki ga stvorì, svemogući.

Plasiem vodam toga radi
Vasaj ovi sviet priklopì,
I naraštaj zle čeljadi
Sa sviem griesim njih potopì.

U zaklopnoj samo plavi,
Da sve ljudstvo nepogine,
Male ljudi Bog ostavì,
A bez grieha i krivine.

Po njegovoj jošte volji
Pred osvetnom gnjevnom vodom
Svieh živinah skot najbolji
Shranjen s ljudskiem bì narodom.

Sve se živo tad opeta,
Tom se utopna voda skratì,
Umrloga vrhu svieta
Počè s vrhom uzmnožati.

Nu života tad našega
Učinì se konac tanji,
I broj lietah, ka prie tega
Čoviek živiè, bì pomanji.

Neka narav slaba umrla,
S uspomenom češće smrti
Boga vriedjat manje hrla,
U svom zlu se bude utrti.

Ali stvar je trudna i mučna,
Da nestupi preko puta
Opakovat ćud naučna,
I na gore svedj prignuta.

A to 'er ljudi uzmnoženi,
Srca odveće na zlo plaha,
Počeše opet u nescieni
Od božjega živiet straha.

Taj nesciena njih naputi,
S nerazborniem da se biesom
Dogovore podignuti
Gradju oholu proć nebesom.

Scieneć, da•će nadvisiti
Višnje dvore nje visina,
A oni steć glas viekoviti
Dielovanjem bez načina.

Nu moć božja prevelika
Sve tej sprave njih najbrže,
S razdieljenjem od jezika'
Smetè, ustavì i razvržè.

Oni tada u razlike
Razpršani strane od svîta
Zemlje obstriše svekolike,
I gdi sunčan zrak dohita.

Mnozi kuće i gradove
S prva male zidajuci,
Mnozi tiereć trudne love,
Mnozi sadeć i sijući,

Mnozieh prva bì zabava
Na daleko svake časti
Pribivati sred dubrava',
I po luzieh ovce pasti,

Kojieh često krv višnjemu
Poklanjahu kralju od nebi,
S podniženiem srcem njemu
Utiečuć se pri potrebi,

Da vrhu njih i vrh stada
On s nebesah blag pogleda
I sianieh plod livada'
Zliem godinam harat neda.

Bez nauka tač niednoga
Dni neuredne svak vodeći,
Nu zakona naravnoga
Sam obćeni put sliedeći.

U ovem biću sviet dvadesti
Malo manje viekah stojà,
Od nebeske dalek časti
I rajskoga od pokoja.

Kad se kazat počè blaži
Bog, ki često s grieha kleta
Na ljudi se jur razdražì
I bì zvan Bog od osveta'.

Samo njima raztvorijo
Još nebieše rajske dvore,
Ke je sada pripravijo,
Sviem pravedniem da se otvore.

Nu za ukazat umrlima
Biljeg blage svoje odluke,
Izabraniem zakonima
Počè oštriti ljudske puke;

Zakonima, kojiem sada,
Zasve veće dospievaju,
Sama se ova zemlja vlada
I u njoj samoj miesta imaju.

A to 'er gospod neumrli
Vrh ostalieh svieh naroda'
Naše diede jur zagrlì,
I nauke im liepe podà.

Njim za veće razpoznanje
Bì zapovied postavjena,
Oštro činit obrezanje
Oštriem nožem od kamena,

I običaji sve ostale,
Preko svega kiem godišta
Ponavljamo božje hvale
Kroz razlika svetilišta.

Još proroke znane uputì,
Da veliku milos svoju,
Svetiem duhom nadahnuti,
Narodima ljudskiem poju.

Kô viek doći čestiti će
Viek od sreće, viek od zlata,
Kad dobriema sviem biti će
Raztvorena rajska vrata;

Toj čekahu naglo toli
Bogoljubni dusi sveti,
Pod zemljome stojeć doli,
Gdi dan bîjo vîk nesvieti.

Da sto lietah dan se svaki
Njim činjaše, dokle izadjè
Ki će otvorit zaklop jaki,
Koj ih drži, tamne od gradje.

Neka uzidu s njime veće
Na razkoše rajské slavne,
Na veselja i na sreće
Viernieem dušam davno spravne.

S mnogom pomnjom tim poznana
Proročanstva razbirahu,
I došašće srećna dana
Željniem srcem izgledahu,

Moleći se stvorcu svomu,
Vrhu ljudske da naravi
Užežene na prvomu
Roditelju srčbe ustavi.

Za grieh, koji jedan skrivi,
Da sve netre ljudi druge,
Da svoj pogled milostivi
Na njihove svrne tuge.

Prosti, mili ćaćko, prosti!
Svi veljahu glasom jedniem,
Neizrečene tvé milosti
Sladki ježer pošlji žedniem!'

Raj nam podaj obećani,
Od kojega na daleče
U pretamnoj ovoj strani
Zastupna nas zemlja obtieče.

Stvorijo nas zaman nieši
Na priliku slavnu tvoju,
Dobri kralju od nebesi',
Naša nado, naš pokoju!

Ako li se još kigodi
Stare zloće i krivine
Vrhu zemlje trag nahodi,
S koga slabo ljudstvo gine:

Svetom rosom nebeskome
Sve dobrota tvoja operi,
I pokriepi tužne njome;
I njih slabos nadomieri!

Ah! tko će nas napojiti
Tvojom rosom, sladki Bože!
Kad će daždiet daž čestiti,
Suhu zemlju da pomože?

Vi nebesa blaga i mila
Rajskom rosom zarosite!
Vi oblaci srećna iz krila
Pravednoga zadaždite!

I ti, koga od viek vieka
Obećana sgar iz raja,
S nami umrla zemlja čeka,
Da ju izbaviš gorka vaja,

Hodi, hodi! sini, sini!
Slobodi nas noći crne,
Božanstveni rode istini!
Pred kiem snažni pakô trne.

Ti si rajska rosa medna,
Ti daž srećni, ki zalihe
Tužna svieta malo vriedna
Oprati će zlobe i grihe.

Hodi, sladko naše ufanje!
Pospieši se već, pospieši!
Smiri naše bolovanje,
A pakljenu vlas poplesi!

Hodi, nemoj da te uzdrže
Zaklopjeni višnji dvori,
Za doć k nami prie i brže
Rajska vrata na tle obori.

Molbe i rieči sej priklone
Uzmnožahu duše svete,
Crne od noći i usijone
Naglo želeć bit izete.

Kad nebeski kralj, misleći
Za čás viečnu svoje krune,
Da za odmetni skup mrzeći
Nebesa se veće izpune,

Srce svoje utaženo
Na pravedniem molbe skuči,
Ter veselje njim žudjeno,
A mir podat svietu odluči.

I u trenuće zasve od oka
On mogaše jednom rieči
Raj otvorit, ki s uzroka
Pravednoga nam zaprieči;

Ali poslat sgar jednoga
Od andjelah, ki ga slîde,
Da ponora pakljenoga
Sve razvali tvrde zide;

I da vierne duše od tole
Na nebesa hrli odvesti,
Da na prazne budu stole
Izagnanieh duhah siesti;

Své milosti da spomenom
Ljudi umrle većma steže,
I ljubavim božanstvenom
Njih leđena srca užeže,

Svoga sinka rod jedini
Sgar s nebesah poslâ, da se
Za nas čoviek on učini,
Da uzme ljudske griehe na se.

Nu došašće da njegovo
Nenadano nam nebude,
I kô sasma čudno i novo
Neprobudi krive osude,

Ali čeljad da sumnjiva
Neizagnu ga rodne iz strane,
Jer se porod božji odkriva,
Što zakoni stari brane.

Izvan piesnih i biljega',
Sveto pismo kiem puno je,
Da nam s neba Bog svojega
Sina uputit obećô je;

Ktiè da bude doć pred njime
Izabrani prorok, komu
Ivan bieše slavno ime,
Ki se u miesti rodi ovomu.

Naravnoga preko reda,
Ljudsku krepos što nadhodi,
Zakariji staru sieda
Elizabet njega rodi.

Ter vesela jak danica
U iztoku kad se upazi,
Kaže zrakom svoga lica,
Da za njome sunce izlazi:

Pred Višnjega tako sinom
Dodjè on na sviet i uzrašćè,
Da i poznancom i tudjinom
Glasi božje svud došašće.

Ovi od prvieh bježeć dana'
Ljudsku družbu i pogleđe,
Dalek rodna svoga stana
U pustinji život svedê.

Dvor mu bieše mrazna spila,
Grad planine i dubrave,
Gorske zvieri družba mila;
Hrana lužji med' i trave.

Svakdanje mu piće obćeno
Bistra voda podavaše,
Tielo postim ukroćeno
Oštra kostret odievaše.

Tako derî do tries lieta'
Sred planine puste divje,
U pogrdi tašta svieta,
Ali ugodan Bogu živjè.

Nu pokorni mladac sveti,
Zasve slike sasma okošte,
Bieše u licu blag vidjeti,
I dostojan, da ga pošte.

Tu veseliem besiedami
On obćaše većekrati
Dubju, stienam i vodami
Srećne glase poviedati.

Dugo držat nemože se
Ova krepos pokrivena,
Neg po zemlji svud prostriè se
Klikovana i hvaljena.

I jur mnozi krepko i slavno
Vierovahu u ovoj strani,
Da je on sišao s neba davno
Kralj umrliem obećani.

Kralj, koji će u verige
Kralja od pakla sbit nemila,
Kako kažu skladne knjige
Svetieh prorok i sibila.

Zato k njemu ljudstva česta
S bliza odasvud dohodjahu,
I od koga 'e roda i miesta
I dvaš ga i triš uprašahu:

Jeli on, ljudskom ki narodu
Ima u pomoć s neba doći?
Da nam sladku dá slobodu,
Da pakljene satre moći!

On riečima medenimi
Iz kamene oštre spile
Podavaše ove njimi
Odgovore srećne i mile:

„„Veselte se svi narodi,
Ki ležaste dosle u mraku
Rajska svietlos jere izhodi,
Da izćera noć opaku.

Nu da ja sam svietlos ova,
Nemo' u pamet vami upasti;
Kruni ljudskieh svieh sinova'
Ja negrabim spravne časti.

Istine sam ja svietlosti
Samo glasnik vam prihodni,
S koje imate od tamnosti
Huda grieha bit slobodni.

Za mnom grede jači od mene
Viečni mir dat vierniem svojim;
Ja mu obuče božanstvene
Odvezati nedostojim.

Približa se, s nam je veće,
Protiva mu svak se uputi!
Uzrok sladki naše sreće
Bog u ljudskoj rodjen puti.

Sretite ga u veselju
Pute cviećem naresite,
I žudjenom spasitelju
Sniženi se poklonite!

Svak zagrlit u toliko
Njegov nauk rajski obikni,
Na griešenje mrzi prîko,
I u srcu mu pravda nikni!

Svak se od zloće pokaj bude,
I kajuć se k meni teci,
Da u pokoru grieha bude
U čestitoj opran rieci.

Hrli, hrli, kogod želi,
Da své duše gnusobu istre,
Na hladenac na veseli
Od pokorne vode bistre.

On krstiti podpuno će
Vas u duhu presvetomu
Vierne umiti stare od zloće,
Rajsku milos dat svakomu.

On nam nosi viek zlaćeni,
On s nebesah na sviet sinù
Mrak u svietlos da promieni,
U dan bieli noćnu tminu.""

Mnozi glase tej čujući,
Prihodjahu s bližnjieh strana',
Dična mlaca naglo ištući
Pokraj rieke od Jordana.

Mir prosjahu žudjen oni
Kroz snižene molbe tihe,
Ter skrušeni, ter prikloni
Spoviedahu svoje grîhe,

Nage u rieci po načinu
Svieh peraše prorok svietli,
Moleć božju veličinu,
Njih pameti da prosvietli.

Pune vode obie ruke
Podižaše nad njih čelo,
I držeći prave odluke
Izpunjaše sveto dielo.

Dodjè krîjuć, kao skup ini,
Jošte i mili sin Višnjega,
Da krstitelj slavni učini
Čisto opranje i vrh njega;

A to u ljudskoj da naravi,
Za svoj nauk stvorom sdružit,
Truda i stvari neostavi,
Koju čoviek ima obslužit.

Za tiem vode da posveti
Dielom svoga umivenja,
I ukaže svemu svieti
Dohodnoga moć krštenja,

Bogoljubni vierni sluga
Gospodina poznà svoga,
Utočište našieh tuga',
U čoviečkom tielu Boga.

Zato uzpregnù, ter klečeći
Pred noge se njemu stere,
Dostojan se nedržeći,
Svieh čistoćah vir da opere.

„„Ke su?"" veleć, „„ke potrebe,
Da stvor stvorca bude umiti?
Ni ti od mene, neg ja od tebe,
Bože, kršten imam biti!""

Ali kada poznà i vidjè,
Da mu Jezus ljubko i blago
Učiniti zapovîdjè
Umivenje nebu drago:

Vas pun straha i čudesah,
Kroz zamiernu liepu sgodu,
Božanstvenieh vrh telesah
Posvećenu prolì vodu.

Na rajskomu tomu dîlu
Zlatom sinù Jordan rîka,
I stà po nje svemu krilu
Čudna slava i velika.

Veseo za tiem raj se otvorì
Neizrečenoj u svietlosti,
I nebeski jasni dvori
Zagrmieše od radosti,

A tutako zemlji nice
Iz nebesah sgar doletì
Biele i zlatne golubice
U prilici duh presveti.

Vrh našega spasitelja
On se ustavì svietle glave,
Čiem viečnoga roditelja
Čù se ujedno glas pun slave:

„„Ovo 'e moj sin obljubjeni,
Moja dragos, moja dika,
U božanstvu jednak meni,
Viečna ma rieč i prilika.""

U toliko sgar poslani
Kod njega se nahodjahu
Rajski sluge i dvorani,
Biele ubruse ki nošahu,

Ter poslušno i veselo
Utirahu njima okoli
Božanstvene prame i tielo,
Ke čestita voda polì.

Po sniženom dielu temu
Bog se iz bistrieh dieli voda',
Koga prorok puku svemu,
Ki tu bieše, poznat podà.

„„Evo,"" veleć, „„evo! s koga
Gine stara zloća kleta,
Jaganca evo nebeskoga,
Koji diže griehe od svieta!

On je, koga vam naviestit
Mojiem glasom Bog naredì,
Njegov nauk liep i čestit
Svak veselo sluša' i sliedi!""

———

PIEVANJE ČETRNADESTO.

Tom Čovieka-Boga krstī
Slavni prorok, nemneć prije,
Da čeljadi svakoj vrsti
Ovu sreću pripovije,

Divjačne se iz pustinje
Diže, kažuć svud okoli,
Novi zakon da počinje
Sviem dobriema čekan tolī.

Kô 'e spasitelj s neba sišao
Od silosti smrtne ljute
Sviet izbavit, koji prišao
Bieše davno božje pute.

To bi od malieh vierovano,
Dokle hrleć, da nas spasi,
Isti Bog se bielodano
Svojiem dielim neoglàsi.

Kiem po našoj svoj državi
Stečè u kratko take urese,
Vrhu ljudske da naravi
Svietô i velik činjaše se.

Tim najprvo za uzrok ovi
Obrà dvanaes učenika',
Ki će druzi bit njegovi
U činjenja svakolika';

Bivši odprije boravijo
Bez družine do tries lietah
I dieliti neobćijo
S druziem svojieh truda' i svietah.

Nu da milos tva nesudi,
Da nas vierne druge svoje
Iz velika broja ljudi'
Po priateljstvu izabrô je,

Ali da nas gleda i scieni
Kô bogate i moguće,
Ali 'ere smo mi vuhveni,
Od visoke ali kuće;

Od preprosta svi smo traga,
Za bogastvo nemarimo,
Himba i varka ni'e nam draga,
Na vuhvenstva svi mrzimo.

Pet nas miesto male od ciene
Betsaidà mirna rodì,
Hranu iskati naučene
Od dietinskieh lieta' u vodī.

Pokraj bistrieh rieka' i mora
Vodjahomo naše vrieme,
Često loveć bez umora
Na udicu ribe nieme;

Iz ubožke ladje često
Mećuć oble vrže i mreže
Na običajno ribno miesto,
Gdi se dobar lov izteže.

Prem u ono isto doba,
Kroz moguće kad besiede
Mene i brata on Jakoba
K sebi zazvà i privede,

Mrežu iz mora izvadjenu
Ja napravljah, a brat mili
Još čuvaše živu plienu,
Ku biehomo uhitili.

Petar od nas nedaleko
S dragiem bratom Andrijomè
Bieše ribe množ zatekô,
I vožaše na kraj š njome.

Nu zazvani netom biše
Od poroda od božjega,
Lov i mreže ostaviše
I slidiše hrlo njega.

I moj rodjak Filip tada
Zazvan tajčas skoči s plavi,
I pogubu niemieh stada,
Sve zabave svoje ostavi.

Dodjè k nami jošte Toma
I njegov se drug učini,
Ribe stražit vieš veoma
I pri kraju i u pučini.

Dodjè i Šimun, koga iz Kane
Galilejske rod iztieče,
I Tadeo, rodne od strane
Sve ribare ki preteče.

Alfeov Jakob toga prije
Na uzdanu se nanj namieri
Kô najdraži rodjak, ki je
Bratučed mu po materi.

I kako smo malo manje
Od preprosti svi plemena,
Tako narod i najmanje
Preprosta su naša imena.

A da vidiš množieh slike,
Začudjen bi rekô u sebi:
Kakve vodi nasliednike
Liepši od ljudih svieh pod nebi!

Vrhu broja rečenoga
Malo bolje tri jošter a
Na vojvodu nebeskoga
Doniè srećna njih namiera.

Toj carenik jes Mateo,
I Petra od nas najstarjega
Vrsnik lietiem Bartolomeo,
I Juda uzrok od zla svega.

Juda! koga krvno izdanje
Misleć, kiem nas svieh ucvili,
Ćutim gork jad i skončanje,
Spomena me mrieti sili.

Jedva vrši treće lieto,
Odkle s druzim mene ovimi
Ćaćkom Bogom porod svietô
Za svojega druga primi.

Od čudesah nu zamiernieh,
U ovo kratko vrieme koja
Stvorì u koris dušah viernieh,
Izgovorit nije broja.

Ni bih vieku ja spoviedjet
Oviem slabiem mogô ustima,
Što bih srećan čut i vidjet
Mojiem ušim, moiem očima.

Tim more ovo neću brodit
S kratkom plavim bez jakosti,
Nu za služit i pogodit,
U čemgodi tvôj milosti,

Od neizbrojnieh slavnieh čudah
Malo ću odkrit štogodi ti,
I toj molo s vele trudah,
Jer su stvari mučne izriti

Zlamenja ću pustit nova,
Doglašena tebi scienim,
Kiem se bližnjieh sred gradova
On uzvisi neizrečenim,

Jer njegoviem dielim tako
Diči evrienska sva se strana;
Da će u doba sloviet svako,
I gdi svieća sja sunčana.

Pieva i diže svak do neba
Lazarovo uzkrsnuće,
Ki, zadahnut jur sred greba,
Dan četvrti živ se oćuće.

Da propustim neizbrojne
I od gospode i od puka,
Kieh od smrti otè ubojne
Malo manje mrtve iz ruka.

Sbrojijo bih prie nebeske
Zviezde i lišće gusta gaja,
Morske piene, drobne pieske
Polievana valim kraja,

Neg bih imao snage i moći
Sbrojit ljudi nelagodne,
Od razlicieh kieh nemoći'
Mirne učinì i slobodne.

Koji glusi, koji niemi,
Porodjeni u zlu tomu
Sladkiem riečim njegoviemi
Vraćeni su zdravlju svomu;

Koje hrome, koje kljaste,
Ke kljenite blag izvida,
Ke prosvietlì sliepe i tmaste
Bistra i čista da su vida.

Ku nezdravieh množ očistì,
Gnusna guba kieh razkazà,
I njih dušam u čas isti
Drum viečnoga dobra ukazà.

Broj se oniema nenahodi,
Kieh njegova milos tužnieh
Na sto miestah oslobodì
Od razlicieh ranah kužnieh;

Ranah, s kieh se usmrdjeli
Živi biehu jur na svietu,
Boga hvale sad veseli
U životu mirnu i svetu.

Ni bit mogu prebrojeni
Kroz utrobu ki nadmenu
Biehu trpiet usiljeni
Bez prestanka žedju ognjenu,

Da nebieše njih krepostan
Pomoć niedan liek, ni voda;
Njegov pogled nu milostan
Drago zdravlje sam jim podà.

Pustit ću onieh, kiem uztresla
S groznom ježnjom trešnja ljuta
Bieše sglobe sve raztresla
Slaba tiela utrnuta,

Da kroz niednu nebì pomnju
Jaka izliečit ruka umrla,
Neprestavnu kršnju i lomnju,
Ka jih bieše smrtno strla.

Ni ću izricat, kieh zategnù
Unutarnji oganj kleti,
Da do smrtnieh vratah tegnu,
Da izidu van pameti.

Ali kojiem dusi crni,
Za ke težko sagriešenje,
Gospodjahu nesmotrni
Tielo, pamet, sve činjenje;

I ki od zledi nepoznane
U davnjemu ležeć odru
Put kazahu na sve strane
Bliedu, usahlu, žutu, modru,

Ter čemerno žalostivi
U skončanju tač veliku
Iztrudjeni, malo živi,
Jedva imahu ljudsku sliku.

On svieh ovieh ljubežljivom
Ozdravljaše sad besiedom,
Sad desnicom milostivom,
Božanstveniem sad pogledom.

Po svieh miestieh cieća tega
I na pragu crkve stolne,
Neizbrojena čekaše ga
Množ čeljadi slabe i bolne,

Ka netom bi oćućela
Kud gre liekar svemogući,
Ončas bi se tu doniela
Sve mu pute pretečući,

I moleć ga grozniem cvîlom,
Da potrebniem zdravlje udieli,
Da pomoćim svojom milom
Ucviljene obeseli.

Nu nebieše još nikoga
Oživijo mrtva, kada
Hodeć s kraja sidonskoga
Sred Najima stupì grada.

Tu š njim i mi ulazimo
I gradjanah punieh smeće
Izredjenu množ pazimo
Biele u rukah nosit svieće;

U žalosnu tomu puku
Bieše čuti glase jadne,
Ki sviedoče gorku muku
S težke sgodi i nenadne.

Praćahu oni uprav groba
Mlaca, komu smrt nemila
U proljetno bieše doba
Preko reda dni skratila.

Njega lice bez žalosti
Nemogaše bit vidjeno,
Od naravne své lieposti
Još nedobro razdieljeno.

Od nepomne tač živine
Rumen trator kad se uvriedi,
Dika mu končas sva neizgine,
Nu po malo sahne i bliedi.

Iz rodnoga tako busa,
Kad od dieve liepe i mlade
Ulomjena rana rusa (ruža?)
Iz krila joj na tle pade,

Do vrieme se drži njeko
Zračna i sasma nepogrubi,
Dokli sunca nju pripeko
Svu neosuši, ni pogubi.

Udovica majka, koja
Drugi porod neimaše,
Za njim mrtviem bez pokoja
Grozno plačuć vapijaše,

Neprestajuć, čim narîca
Svú čes hudu tužne u glase,
Noktim ranjat plačna lica,
Razvržene kidat vlase.

Mnoge druge majke okoli
U poredu š njom cviljahu,
I suzeći na nje boli
Gradjani ju svi žaljahu.

Kô Bog bliedo i bez krvi
Mrtva mlaca vidjè obliče
I obraz, na kom mah najprvi
Vidjaše se, gdi jur niče,

Vrh tužne se majke smilî,
Besiediti ter joj uzè:
„„Nesmeta' se i necvili,
Otri s lica grozne suze!““

Mrtvo ustavì za tiem tielo,
I da čuju svi mieštani
Viknù jako i veselo:
„„Govorim ti mlače ustani!““

Cviljen mladić toj čujući
Ustà, oživiè, oči otvorì,
Ter okolo gledajući
Od veselja progovorì.

Tako vraćen majci dragoj
Sinak dragi k njoj pohrlî,
U ljubavi tere blagoj
Pred sviem pukom nju zagrlì.

Kô velika rados, koje
Bì nje tada uživanje,
Živo pazeć diete svoje,
Srca svoga sladko uzdanje!

Ovo čudo glasovito
Vrhu prednjieh svieh biljega'
Čini, da svi priklonito
Hvale u njemu Previšnjega,

Da u glas jedan svak zaupì:
Evo, ki gre pun božanstva,
Da izraelski puk odkupi
Od grešnoga zla sužanstva!

Ne do vele još vremena
Po zlamenju tač izvrsnu
Svietle slike i plemena
Mladu diklu on uzkrsnù.

Nje roditelj, Jajir znani,
Mrtvu i živu ki je ugledà,
Toj svakomu u ovoj strani
Slavno dielo pripovieda.

Jajir, koji tako blago
Ima i sladku tač besiedu,
Da je vazda š njime blago
Kumu, drugu i susiedu.

Čuo si, kako liepo i čudno
Na srećnomu stvorì piru
Čiste od vode vino uljudno
Za priateljsku častit vîru.

Sad čudnija slušaj diela!
U doba se bieše njeko
Od obilnieh skupa' i sela'
Odieliјо podaleko,

I, hrleći sunce u more
Skrit zlaćenu svu priliku,
Za sobome vidjè s gore
Žena' i ljudih množ veliku.

Uzmnožna se čeljad ova
Božje rieči ku zanieše
S mnogo miestah i gradova'
Uputila za njim bieše.

I sliedom ga svud sliedeći,
Ošla kućne sve potrebe,
U zabiću svak držeći
Svojieh, svoj stan, sama sebe.

Jezus, rajske vir sladosti,
Pobrinù se ljudstvu tomu
Žaleći ga jako dosti
U svom srcu milosnomu.

Bivši tri dni jur izašli
Odkle oni, čiem š njim gredu,
Još nebiehu piće našli,
Da svoj život njom provedu.

Nahodjaše on se tada
U pustošnoj prem planini,
Ni tu bieše blizu grada,
Da jestojsku kupit čini.

A po granah dubja kitna
Još nezrela i neuzrasla
Vidjahu se voća pitna,
Ka bi gladne njih napasla.

Čim žestoku zato muku
Kaže božja družba izbrana,
Odkle uzmnožnu toli puku
Potrebna će nać se hrana?

Tu s pet kruhah i dvie ribe
Ćes dieteta iznìè mala,
Što mu bieše do potrîbe
Ljubežljiva majka dala.

Ali tko bi vîk dohitit
Mogô ljudskom po razlogu,
S pet kruhah se da nasitit
Pet tisućah ljudih mogu.

Sve donieti toj preda se
Božji porod tad naredì,
Ter k družini obraća se
I u glas meden njim besiedi:

„„Samiri se, družbo moja,
Ako se od vas kigod smeo,
Od uzmnožna tegaj broja
Svak će danas bit veseo.""

Za tiem držeć obie uzgori
Ruke i oči obraćene
Viečnom ćaćku svom govori
Ove molbe podnižene:

Višnji ćaćko! koji ugodnu
Davaš piću stvarim svima
Čineć zemlju pitnu i plodnu
Topliem suncom i daždima,

Ako tva vlas stanovita
Pustošnome njegda stranom
Izraelski puk napità
Doletielom s neba manom,

Ako časom od ničesa,
Da svud ime tve se hvali,
Sgradì zemlju i nebesa
More i vasaj stvor ostali,

Ti naspori i uzmnoži
Jestojsku ovu s neba sgara,
I što manje jes priloži
Tva desnica, ka sve stvara,

Da skup ovi viernieh duša',
Ki tač velik gre sa mnome
Svaku slados u njoj kuša
I nasićen bude njome.""

Za ovom molbom i besiedom
Zapoviedè svój čeljadi,
Da u brojne družbe redom
Na travno se tle posadi,

Ter s obrazom vedriem vele
Svikolici bivši sieli,
U neizbrojne slomjen diele
Kruh i ribu njim razdieli.

Razdieljena pića tade,
Čudno dielo božje vlasti!
Sviem u rukah iz nenade
Uzmnožì se i uzrastì.

Ter kao ljudska svies neosudi,
O preprostoj maloj hrani
Pet tisućah biehu ljudi'
Zadovoljno napitani.

I što veliem ostà i maliem,
Veća rados i razkoša!
Drobniem mrvam po 'tle paliem
Napuniše dvanaes košà'.

Još tva milos čuj i drugo
Zlamenito dielo, koje,
Nije od tole vrieme dugo,
Vele od očih vidjeno je.

Bieše jednoj u prodoli
Zelen stabar, liep uzrastom,
Gusto kiće svud okoli
Raziširijo s mnogom hvastom.

Prie vremena toga često
S njega ljudi putom trudni,
Prohodeći kroz 'to miesto,
Dohitahu plod uljudni.

Tuda i božji sin po sreći
Putujući s družbom prodjè,
I kô čoviek glad ćuteći,
Od voćke ga želja dodjè.

Nu nebivši plod ugodni
Našô razmi kitne grane,
S gnjevom proklè dub neplodni,
Za svedj radjat da prestane.

Na prokleće jako i silno
Sva problîdjè voćka ohola,
I š nje opadè lišće obilno,
I učinì se suha i gola.

S nemanjome jošte oblastim
Sinju moru gospoduje,
Ke njegovu s mnogom častim
Rieč najmanju sluša i štuje.

Ja ga očima vidjeh ovim
I svi druzi sa mnom ini,
Davat strašniem red valovim,
Uzdu stavljat njih vrlini.

I gdi ohole straši vietre
Svojom oštrom zapoviedi,
Da njih sila plavi netre,
Morsko polje da neјedi.

Još podpuno miesec treći
Mieneći se ni'e na dvoru
Kada jednom mi vozeći
Mirni vodom po prostoru,

Na pó tieka mrkle noći
Pučina se plaha užežè,
I u vrloj se čù strahoći
Gdi nadmene vode reže.

Sa režanjem strahovitiem
Uzavrelo tajčas more
S gorami se valovitiem
U nebeške pružì dvore.

Jur plav naša blizu strena
Vidjaše se zliem načinom
Oda svudi obkružena
Vihrim, valim, daždom, tminom.

Mi na očiuh smrt prehuda
Svakčas pazeć s lednom sviesti
U žestoku strahu i trudu
Počesmo se grozno tresti.

Kad miloga vojevodu,
Ki našega dalek vaja
Razsrdjenu morsku vodu
Ostô bieše gledat s kraja,

Po valovieh, kako kopnom,
Upazismo, gdi nam grede,
Ni mu pienom oni utopnom
Svetieh nogah kvase i vriede.

Toj zamierno pazeć dielo
Gorka obujmì svieh bojazan,
Mneć, da ljudsko nije tielo,
Nego noćna ka prikazan.

Ali on sladkom svojom rieči
Na običajnu nam se javì,
I naš ledeni strah izliečì
I neprave sumnje ustavì.:

„„Uzdajte se, rečè, uzdajte,
Što ste tako vi strašivi?
Strah i sumnju izćerajte,
Dokle ćete bit sumnjivi?““

Toj čujući Petar rečè:
„„Ako ti si, gospodine,
Daj da sluga tvoj doteče
K tebi miran vrh pučine!““

I bivši mu rekô: „„Hodi!““
Na glas mila odgovora
Hró se starac uslobodì
Vrh smućena stupat mora.

Nu kad vidjè srčbu plahu,
Ku srdili vietri uzroče,
Prepadè se i u tom strahu
Tutako se topit počè.

Topeći se tajčas draga
Gospodina molit ustà,
Da mu pomoć poda, da ga
Smrtnom moru otme iz usta'!

Bog desnicu k njemu stere,
I veli mu blag i mijo:
„„Nasliedniče male vierė,
Što si u srcu tvom sumnjijo?““

Rečè i na plav š njime uzidè,
A pučina nam protivna
Smirì se ončas, i ća otidè
Plasieh vietar obies gnjîvna.

Mi slobodni morske od sile,
Što se vîku nenadasmo,
Zaedno š njime brži od strîle
Pri kraju se ugledasmo.

Biehmo izašli na kraj veće,
Kad vidjesmo čudo novo
S koga svuda svietlje i veće
Slavno ime bì njegovo.

Jer kraljevi u tej kraje
Biehu došli haračari,
Kupit, kralju ki se daje
Svako lieto, pienez stari.

Njih vesela srca primì
Sin ljubjeni kralja od nebi,
I govoreć zaedno š njimi
S strane dozvà Petra k sebi:

„„Zasve ovoga ja plaćati
Niesam držan,““ njemu veli:
„„Uzroka jim neću dati,
S koga bi se oni smeli.

Podj na more, i ka riba
Od tebe se prva uhiti,
Nać ćeš u njoj čiem je trîba
Za me i za te njih smiriti!““

Veseo Petar podjè i vržè
Tunje u more toga radi,
I žudjeni lov najbrže
Iz morskoga skuta izvadì.

Ribu otvorì uhićenu,
I u nje ustieh nadjè od zlata
Svietô pienez, ki za scienu
Bì dostojna kralju plata.

Trnem kad se spomenuti
Od jednoga budem, koga
Obujmili biehu ljuti
Dusi jaza pakljenoga.

Vidio ja sam u toj vrîme,
Kupeć ribni lov na kraju,
Gdi oni silno krše njime,
I gorke mu muke daju.

Ovi, kao se pripovieda,
Bì nečasne plod ljubavi,
Ka njegove preko reda
Roditelje jur sastavì.

Na najveći dan svečani
Izpuniše bludnu želju,
Kad se i praviem stupit brani
Ženitbenu na postelju.

Nu s obiesniem njima bludom
Nebì dugo uživanje,
Jer sa zloćom oba hudom
Stignu gore podiepsanje.

Medju prviem zagrljajim,
Kô pravedni Bog dopustì,
Tamni hotim s viečniem vajim
U čas jedan dušu pustì,

Tako da noć ista jedna
Punom mierom preko vrha
Od hotimstva nepravedna
Bì početak njemu i svrha:

A njegovu bludnu ljubi,
Bivši rodit već gotova,
Trieš iz nenad ognjen ubì
Iz nebeskieh sgar dvorova'.

I čas isti na dvie strane
Bio bi dviema smrtne od štete,
Da iz matere razaprane
Neizvadiše živo diete.

Sestre očine milostive,
Ke su sviedok dielu ovomu,
Hraniše ga da požive
Kegod vrieme u njih domu:

Nu neprodjè vele doba,
Kad na božje počè ktienje
Roditelja krivieh zloba'
Pravo udarat porodjenje.

Zašto diete u bah malo
Ostà očima sliep obiemi,
I da 'e tužnieh svieh zrcalo
Sasma ogluhnù i zaniemì.

A kad paka veći uzrastì
Prem žestoke hude odviše
Ognjenite nanj napasti
Bez milosti naripiše:

Sto nakaznih, sto zlieh srda',
Bez žalosti ni'e moć rieti,
Silna pakla vojska grda
Obrà u njemu stan prokleti.

Kroz njegova usta one
U razsrčbi, jedu i strahu
Gnjevne, otrovne, usijone
U sto glasah zavievahu.

Od strašnoga zavievanja,
S kiem činjenja druži gora,
Svak se straši, svak uklanja,
Doma biegom svak zatvora.

Jur hitaju njega i vežu
Verigami gvozdenima,
Ruke i noge sve mu stežu
Veomi jaciem okovima.

Ali on s mnogom silom, kako
Da je od konca tanka i slaba,
Razkiduje gvozdje svako
I verige sve razglaba.

I nevoljan najposlije
Rod i rodnu kuću ostavlja,
Po grobovieh ter se krije,
Gdi se o svomu zlu zabavlja.

Pače često tač nesviestan
U goleti gre divjačne,
U kieh jadan i bolestan
Dni provodi trudne i plačne;

Ter najgrdjoj zvieri sličan
Od ljudskoga traga odstupa,
I nag i crn i neobičan
Kamenjem se bije i lupa.

Tužna ovako trajuć lìta
I čineći diela ovaka
S velikom ga silom hita
Ljubežljivieh množ rodjaka'.

Pred miloga ter Jezusa
Svezana ga vode snižni,
Da pakljenieh dalek gusa'
Tisne iz njega skup verižni.

On, dočim se njimi opire
I rveći se sobom stresa,
Strašno vika i prostire
Glas nesgroman do nebesa'.

Kao kad vode, da podadu
Na smrt, junca bojna i plaha,
Ki bì dotle svemu stadu
Od bojazni težke i straha,

Zasve stegnut uzam mnozim,
Svakako se rve i vije,
Pieni, muka, vitiem rozim
U razsrčbi vietar bije.

Sluge umorni, ki ga prate,
Da prestane plahos biesna
Drvima ga gnjevni mlate
I lupaju s lieva i s desna.

Putim čini svak okolo,
I prepaden s strane utieče,
Ter smucanje pazi oholo
Pomniem okom iz daleče.

Taki bieše hip i slika
Od zlieh srdah osvojena
Nevoljnoga nesrećnika
Potezana, izmučena,

Ki doveden kad stani se
Pred božjega slavna sina,
Stà za njega moliti se
I rod i sva čeljad ina,

Da ga dadaj oslobodi
Od pakljene vojske hude,
I njegove u čemgodi
Težke oblahša muke i trude.

U nebeske tad dvorove
Obie Isukrs ruke upravlja,
Ter na pomoć ćaćka zove,
Da ova smete diela djavlja.

U to smamjen mladac, pače
Skup ognjeni, ki ga svoji,
Tiska se, rve, srne, skače
I ljuto se nepokoji.

I dočim ga božje slike
Vedri pogled zlo razdraža,
Strašne glase i razlike
Ne bez gorke muke uzmnaža,

On zavija, rika, ječi,
Rži, skviči, hroče, huka,
Zviždi, laje, bleji, veči,
Skvrči, reži, reve, muka.

Treskovitieh sad gromovah
Tvori buku straha obilnu,
Sad urnebes od valovah,
Sad od gvozdja skripnju silnu.

Na uzmnažanje siono i prîko
Strašnieh glasah, zlieh žamora',
Muka bližnje svekoliko
Nebo, more, kraj i gora.

Tako kad se niz brieg strmi
Poplavica plaha obrne,
Čim dvor višnji trieska i grmi,
I množ vodah s gradom srne,

S vrlom bukom izvan miere
Svakčas gora svoj put slîdi,
Krši dubja, zemlju ždere,
Ori kuće, vâlja hridi.

Kara duhe Bog neprave,
Tèr im oštro zapovieda,
Biesnu pakos da ustave
I da u pakô bieže ureda.

Trepte s težkiem strahom oni
I vele mu; „Božji sinu!
Nemuči nas i neizgoni
U pakljeni jaz i tminu!

Uljesti nam daj za sada
U želudne one zvîri!"
A prem bieše tu množ stada,
Kieh divjačni želud žiri.

Bog im dava što se mole,
I tutako bez krzmanja
Prosiplju se srde ohole
Po telesieh crna imanja.

Koje u sebi tom oćućè
Obies pakla ognjenita,
Časom i oka u trenuće
Pomamì se, zamahnità,

Ter nimalo netrpeći
Zla težega težke od smrti,
Kršeći se i lomeći
U dno mora skače i srti.

Od neizbrojnieh tač živinah,
Kieh pakljeni čemer opì,
Neostà niedna, sred dubinah
Ka se morskieh neutopì.

Kažuć ljudem, život isti
Da je izgubit bolje i liepše,
Nego umrlieh duh nečisti
U njih stojeć da pediepše.

Tad slobodjen mladac tužni
Iz gvozdenieh iz veriga',
I od hudobnje sile u ružni
Koja način izmorì ga,

Slab, blied, leden, smrtniem
mrazom,
Navedè se i posrnù,
I obraćeniem padè obrazom
Na studenu zemlju crnu;

Ter po činieh svieh kažući,
Da boliezan težku ćuti,
Diha često uzdišući
Kako da će izdahnuti.

U biću ga pazeć temu
Veće mrtva nego živa,
Božanstveni porod k njemu
Milosrdan pristupiva.

Desnicom ga tiče u čelo,
I čini ga tajčas zdrava,
I čuvenje, i veselo
Vidjenje mu blag podava.

On govori, gleda i stupa
I podnižen Boga slavi,
Ki ga izbavì strašna od skupa
I žestoke prem nezdravi.

Zaedno š njime vas puk ini
Glas podižè pun veselja:
„„Ovo,““ veleć, „„ovo istini
Sin višnjega roditelja!““

PIEVANJE PETNAESTO.

Ali koje dielo i koju
Najtrudniju stvar na svîti
Božji porod kroz moć svoju
Ni'e krepostan učiniti!

Ako i nas, svoje druge,
Veće krati blag odpravì,
Tažit ljudske jade i tuge,
Njih izgonit zle nezdravi;

Cieća toga množ velika
S niednjem liekom, ni s travami
Ucviljenieh nemoćnika'
Smrti oteta bì po nami.

Svieh činjahmo mirne i zdrave
Jednom samom božjom rieči,
Nad sve masti, nad sve trave
Izvrsnije koja lieči.

Triš njegovo spomenuto
Slavno ime s viernom sviesti
Zlo tažaše svakó ljuto,
Izgonjaše sve bolesti.

U množtvu se od nemoćnieh
Samo iznadjè diete jedno,
U kom srda jaznih noćnieh
Stanje imaše nepravedno.

Srda i napas, ka nemila
Sad u vodu, u oganj sade
Većekrat bi njim bacila,
I dala mu smrtne jade.

Sileći ga s mnogom zlobom
U sto slikah lice mienit,
Krivit ustim, kršit sobom,
Škripat zubim, mukat, pienit.

Niedan od nas jaki nebì
Pomoć tužnu dat dietetu,
Pri žestokoj toj potrebi,
Ni doć vrha duhu kletu.

Jer on većma na zlo poman
Na tle bi ga pred nam vrgô,
I tač srdit i nesgroman
Snagu i život vas mu iztrgô.

Da sudijo nebi vieku,
Kô bit može živ na svîtu
Trpeć muku toli prieku
I toliko strahovitu.

Nu kad božji porod čini,
Da ova nemoć silna uzpregne,
I k pakljenoj da dubini
Biesna neman ća pobiegne,

Opriečì se nam protiva,
Da od moguće svoje vlasti
Malo ufanje i sumnjiva
U nas misao može upasti.

„„Ove usione srde,"" rečè,
„„Izćerat se lasno mogu,
Samo s postim da se uteče
I s molitvam smiżniem Bogu;

Ni sgar vami jes samiema
Oblas ova dopuštena,
Neg sviem praviem i vierniema
Spoviedaocom moga imena.

Samo u moga ćaćka i u me
Da imaju krepko ufanje,
I na pomoć zazovu me
Svako u svoje dielovanje:

Nevidjene vîk biljege
Tvoriti će s móm pomoći,
Kretat stavne gore i briege
Pače s miesta selit moći.

Činit, rieke da najhrlje
S tiekom nazad obrate se,
Tažit more kad najvrlje
Tužniem plavim vije i trese.

Krepka srca tim budite,
Moja družbo draga i časna!
Uzdajte se, nesumnjite,
Po meni vam sva su lasna!

Podjte! i moje viere svudi
Razglasite čás i slavu,
Prosvietlite sliepe ljudi,
Kažte tužniem rados pravu!

Krune i dike vi ste od svieta,
Izabrane vi svietlosti,
Po kojieh će zemlja oteta
Iz pakljene bit tamnosti.""

Rečè i u naš broj priložì
Sedamdeset do dva druga,
Ki će glasit zakon boži
Preko svega zemlje kruga.

Nu ćudaše ljute smeće,
I bieše mu boles prtka,
Da na velik trud odveće
Malo imaše nastojnika'.

Tako jedan, ki gospodi
Žitorodnieh množ baštinah,
I u dobrieh se mnozieh rodi
Ostavjenieh od starinah,

Videć, srećne da ljetine
Ima uzmnožan rod pristupit,
A da malo jes družine
Koji ćeju pomoć kupit:

S toga mučan težko u sebi
Dalek iskat zapovije
Pomoćnike, s kojiem triebi
Njive obilne požnjeti je.

Kud ohodim neriet, kako
Ljudske misli sve dohita,
I u doba kao Bog svako
Vidi naša sva skrovita.

Mi smo često toj po nami
Tegli rukom i poznali,
Kadgod bismo sobom sami
Nerazložna snmnju imali,

Jer on misli tej neredne
Ončas znat nam činijo bi,
I razsrčbe puni pravedne
Začudjene pokarô bi.

Fučeh istieh nepriatelja'
Mnokrat odkrì misao huda,
Čineć da 'e njih zlobna želja
I prevare sve zaludu.

Nemože mu biti skrovna
Još ni viera bolne žene,
Čudniem dielom od zla otrovna
U čas jedan slobodjene.

Ova tužeć dvanaes lieta'
S neprestavne srdobolje,
S niedne umrle pomnjo i svietta
Nemogaše doć na bolje.

Ter nečiste krvi rieke
Svakdan točeć bolna iz tila,
Sve što imaše tašte u lieke
Tužna bieše potratila;

I ne samo ljudska ruka
Dat joj pomoć neumjaše,
Neg bolesti smrtne muka
U liecieh se uzmnažaše.

Za božiem se slavniem sinom
Tač bolesna ona uputi,
Da bi mogla s kiem načinom
Odieću mu dotegnuti.

Držeć viernoj u pameti,
Tom se hiti srećna skuta,
Da će u isti čas dospieti,
Ka ju mori, nezdrav ljuta.

Sred uzmnožna tako skupa,
Ki Jezusov stupaj sliedi,
I ona za njim grede i stupa,
Jedva hodeć težke od zledi.

Kraj mu tiče od haljine,
Na tegnuće ter kreposno
Ustavlja se krv i gine
Bolovanje nemilosno.

S toga tada krepko ufana
Njoj se srce sve veseli,
I mneć biti nepoznana
Spravlja, ukradom da se odieli.

Bog oćućè moć skrovenu,
Ka mu iz sveta tiela izhodi,
I bieguću ozdravjenu
S ovom riečim blag nahodi:

„Svu bojazan, kćerce, ostavi!
Ti kroz mnogu tvoju viru
Od nemoći vile ozdravì;
U sladkom se dieli miru!

Ona s miliem razgovorom
Mirna i zdrava grede od njega,
Spoviedajuć pred sviem sborom,
Da je on pravi sin Višnjega.

Neću za sad pripoviedat,
Kako svoje lice od skora,
Slično suncu čini gledat
Vrhu gore od Tabora.

Tri ga od družbe tu vidjesmo
Puna dike neizrečene,
I kakav je oćućesmo
Zrak lieposti božanstvene.

Oviem i još većiem čudim,
Ka sam mnoga ja pazijo,
Spravna pomoć vierniem ljudim,
On se istini Bog odkrijo.

Sred zamiernieh ali diela'
Vîk nestavì u zabiće
Od ljudskoga kako tiela
Jes uzeo slabo biće,

Tim množ truda hoteć podnì,
Koje umrli tu trpimo,
Za dat izgled nami ugodni,
Na isti način da činimo.

Mnokrat se opet i s radostim
Blag neštedjè i nekratì
Veseliema medju gostim
Na pirovieh blagovati.

Mnokrati se još dostojà
S korisniema riečim znanim
Sred velika družbe broja
Razgovarat i s gradjanim.

Kolikrat se kako umrli
Od nemilieh skrì zlotvora',
Silu bieže̒ i gnjev vrli
Nabunjena huda sbora.

Usred crkve često svete,
Gdi ga zlobni skup zaskočì,
Oblak gusti njega opletè
I njihovieh dignù s oči'.

I dočim bi zaman oni
Nanj popali tvrde stîne,
Veće krat se tako uklonì
Od nesviesne njih vrline.

Još ni'e prošlo lieto cîlo,
Kad preminù Ivan sveti,
Koga učinì prem nemilo
Ubit Jerud kralj prokleti.

On bratovu bieše ženu
Za svú bludnu ljubi uzeo,
I naredbu božanstvenu
Nerazborniem dielom smeo.

S hotimstva ga prorok toga
Uzè karat oštro i gnjîvno,
Obćit s drúgom brata svoga
Bogu i ljudem da 'e protivno.

On nesamo tuj besiedu
S necienome zlom pogrdì,
U nérednom nego jedu
Užežen se nanj razsrdì.

Krstitelja prava s Bogom
Hudo u taman stan zatvorì,
S nepriličniem kiem razlogom
Ištuć uzrok da ga umori.

Neprava mu sgoda donì,
Da pravednu krv prolije,
Kako zlotvor usijoni
Bieše osnovô davno prije.

Na njegova dan poroda,
Zlu činjenju slično vrîme,
Mnozi bani i gospoda
Na večeri biehu š njime.

Tu bez srama kći nemila
Njega ljubi nepoštene,
Bieše tančac učinila
Od velike pred njim sciene.

Jer čim laka, brza i hitra
Obraća se svud okoli,
I u priliku tiha vîtra
U gizdavoj igri oholi,

Na razlike ter načine
Izvija se, skače i leti,
Kô bez krilah u visine
Da se spravlja polećeti,

Liepo igranje, kiem razbludno
Progizdà se plaha mlada,
Učinì se tako čudno
Obiesnomu kralju tada,

Da se zaklè prem ponosit,
Što svi čuše poglavice,
Dat joj sve, što bude prosit
U moguće svoe desnice,

Nekrateć se s drage volje,
Neka 'e mirna dikla ohola!
I kraljevsko još prestolje
Razdieliti š njom na pola.

Ona od majke potukana,
Prikorene s gnusna bluda,
Glavu izprosì slavna Ivana
U silnika zlobna i huda.

Žasve ubojno na prošenje,
Koje učinì zla krvnica,
Od bolesti kralj ćućenje
Sred smućena kaže lica,

U svom srcu nesmiljenom
Veseli se i uživa,
Tvrde kletve čim pod sienom
Davnju misao izpunjiva.

Tim proroku presvetomu
Časna glava osiečena,
Hrlo u sudu bì zlatnomu
Krvnoj slici donesena.

Kad Bog začù tuj vrlinu,
Sve pravedne koja ucvielì,
U pustu se s nam planinu
Dalek silna kralja odielì.

Zašto i njega tako ktiahu
Rad neprave sumnje grube
Kroz kraljevu oblas plahu
Zli krvnici da pogube.

A i pakljeni kralj opaki,
Glavni zlobnik od svieh ljudi',
Ki zliem mislim na čas svaki
Naše sviesti smeta i trudi,

Kroz vuhvenos svoju mnogu,
Prem visoko ka se kuča,
Proć svomu se stvorcu i Bogu
Vrhe motrit neuztruča.

Jer ponesen jur po duhu
Nebeski se vitez stani
U pustinju golu i gluhu,
Stvari obične ka nehrani.

Četres cielieh dana' i noći'
Neoskvrnjeno tu posteći,
I toj vrieme bez pomoći
Od jestojske provodeći;

S podnesena dugo posta
U čoviečkoj slaboj puti,
Najposlije gladan ostà,
I male se snage oćutì.

Tad pakljena napas silna,
Scieneć imat čas podobni,
Srca zalah svieh obilna
Da izriga čemer zlobni,

Vodeć mnogu zlu družinu
Iz ognjena skočì jaza,
Ter božjemu slavnom sinu
U ljudskoj se slici ukazà.

I znajući gladan da je,
Tvrde u ruku stiene uzima,
Ter protiva njemu staje
S oviem riečim nesličnima:

„„Ako u ljudskom tielu jesi
Ti ljubjeni porod pravi
Svietla kralja od nebesi',
Stvoritelja sve naravi,

Čemu trpiš da te mori
Glad pogubni bez potrebe?
Kamenje ovo u kruh stvori,
I pokriepi njim sam sebe!""

Hita Isukrs, gdi strieljaju
Tej besiede lažne i hude,
I napasnom suproć zmaju
Svetieme se pismom bljude.

Veli: „„O samom kruhu svoja
Lieta čoviek neprovodi,
Neg o svakoj rieči, koja
Iz sred božieh usta' izhodi.““

Zasve ovako himbe prve
Zli napasnik strene vidi,
Jošte sili, jošter rve,
I s prevaram napried slîdi.

Nu pakljena sva motrenja,
Kiem rajskoga Pana obtiečê,
S malo truda, s malo cknjenja
Odbjena su ća daleče.

Na isti način silno more,
Kad je ohola puno biesa,
Valovite stvara gore,
S kieme se pruža u nebesa.

Nu stanovit kad na kami
Svoju oholas plahu obrne,
Sa sviem valim i vodami
Odvrženo nazad srne.

Zasve ončas vuhovanje
Smione srde Bog poznava,
Nerazmeće sve nje uzdanje
Neg mu od prve miesto dava.

Tim nečisti duh himbenu
Svoju ruku nanj prostire,
Ter ga nosi na ramenu
Nad solimske svete mire.

Na najviši ponosite
Vrh od crkve tu stavi ga,
A pak ove vuhovite
I nesviesne sviète riga:

„„Ako ti si sin viečnoga
Kralja, ki sviem stvorem vlada,
S uzvišena vrha ovoga,
Niz dolu se vrzi sada!

Pismo veli, andjelime
Ćaćko tvoju stražu odredi,
Da te u ruke svoje prime,
Da te tvrdo tle neuvriedi.““

Jezus njemu odgovara:
„„Nenapastuj, pismo poje,
Boga, tvoga gospodara,
Koji tebe stvorijo je!““

Ovomu se odgovoru
Nepredava neman kleta,
Na visoku nego goru
Isukrsta nosi opeta.

Kraljevstva mu sva od svîta
I njih slavu kaže od tele,
Ter ga hitro kuša i hita
Kroz besiede ove ohole:

„„Sve što vidiš tvojiem okom
Za gospara mene gleda,
I s oblastim prem visokom
Svud moj ures zapovieda.

I komu je meni drago
Kroz moć moju preveliku
Neizmierno mogu blago
I kraljevsku dat šibiku;

Zato sva ova podložena
Bit će od mene tvojoj vlasti,
Samo sklonjen na koljena
Da preda me budeš pasti!““

Božji porod na usijene
Govorenje ovo veli:
„„Daleko se, zla sotono,
U pakljene jame odieli!

U pismu se šti svetomu,
Ti da se imaš vrhu svega
Klanjat Bogu, stvorcu tvomu,
I samoga služit njega!““

Oviem putom zmije odmetne
Triš zasiedne varke odkriva,
I nje sviète prieke i štetne
Smeta, odmeće, predobiva.

Tako kadgod konj hrabreni,
Ki slobodan poljem grede,
Ponositoj u nescieni
Sluge izmori, ki ga sliede;

I dočim se tierat čini,
Siemo tamo ustavlja se,
I kraj puta po ravnini
Namierenu travu pase.

Nu kad bude oćućeti,
Da ga od njih tko pretekô,
Digne glavu, ter odleti
Hrliem tiekom ća daleko.

Pazeć sile svoje slabe
Ružno pakljen kralj oslabì,
I najvrlji gdi ognji prašte
U tamni se ponor zabì.

K božiem sinu tad slećeše
Rajskieh mladac dvorne vojske,
U veselju ki donieše
Izbrane mu sgar jestojske.

Nu ako žudiš znat omraze
Gnjevna puka nemiloga:
Zašto srnu, da poraze
Nabunjeni svi jednoga,

To 'e njihova ćud nesviesna,
Jer u njemu ni'e krivine,
Zlobna čeljad u zlu obiesna
Nepravo ga kriva čine.

A u svemu ljudskom tragu
U istinu nije tega,
Ki nadvisit kroz ćud blagu
I dobrotu može njega.

Na milos ga 'e prignut lasno,
Rajska slados u njemu je,
Svieh ki živu pravo i časno
Časti, gleda i miluje.

Nepoznane inostrance,
Ki su dalek porodjeni,
Kô gradjane i poznance
U jednakoj drži scieni.

Uztrpjenstvo tiho ljubi,
Dielovanje prašta opako;
Tko ište njega da pogubi,
On mu želi dobro svako.

Bez bojazni s toga uzroka
Nanj zlieh ljudih reži mnogo,
U maknuće zasve od oka
Poraziti svieh bi mogô.

Putujući š njim njekada
Preko plodne Sidonije,
A hrleći put zapada,
Žarko sunce da se skrije,

Pristupismo k malu gradu,
Gdi glasnike on uputì,
Molit da nam trudniem dadu
Noćno u njemu počinuti.

Nu zla čeljad nepoznana,
Bez milosti, bez nikoje,
Nehotiè nam podat stana,
Ni u mire nas primit svoje.

Moj brat Jakob i ja tade,
Koji od prvieh svud š njim bismo,
Na neharne zlobne sgrade
Žestoko se razsrdismo.

I držeć se uvriedjeni
S tej nesciene prem saviše,
S neba dozvat plam ognjeni
Ktiesmo, da ih satariše.

On se na nas s toga opriečì
I ovi naš gnjev nepohvalì,
Pače ukazà s blagom rieči,
Da nemili taj grad žali.

Još poznane svud zlotvore
Mnokrat navlaš nadhodjaše,
I u njihove kuće i dvore
U veselju često idjaše.

Pred njegoviem da razumom
Zaborave griehe ljute,
I po malo dobriem drumom
Neprav život svoj upute.

Na ovi način naš Mateo
Pustì tamna diela svoja,
I bogati drug Zakeo,
I množ druzieh, kiem ni'e broja.

Nu čiem tako grešnieh uči
Pravo i dobro na živjenje,
Zô se jezik prostriè i kuči
Pohuliti toj činjenje.

Tiem ga riečim jedovitiem
Zlobna čeljad često kori,
Da zločincim sasma očitiem
Obći, grede i govori.

Ali on kako liekar znani,
Ki nemoći goni prîke,
Po svakomu miestu i strani
Hude iskaše svud griešnike,

Jer žaleći duše tužne
Od nauke bez pomoći,
Kleta grieha gledat sužne
I pakljene tamne noći:

Želju imaše neizrečenu
Kroz liep izgled své kreposti
Griešnu ljudstvu zasliepjenu
Kazat rajske drum svietlosti,

Veleć, da toj nad sva ina
Višnjemu je drago dielo,
I da on zato sgar s visina'
Dodjè i vazè ljudsko tielo.

Kazaše nam vrhu toga,
Kolika se ćuti rados
Sred kraljevstva nebeskoga,
Ke veselje, koja slados.

Kad ustaran krivac jedan,
Boga i dušu ki negleda
I kroz život nepravedan
Od opaka sviem je izgleda,

Dobriem sviètom bude ugrabjen
Pakljenomu zmaju iz usti'
I grieh težki sasma zabjen
S pokajanja krepka pusti.

Tako u krotkom stadu, kade
Jedna ovčica izgubjena
Iz ostale družbe izpade
U došašće noćnieh siena',

Pomni pastier, ki ju blude,
Ištući ju grede svuda,
Ter dokle ju nać nebude,
Pun je težke smeće i truda.

Ali kad ju paka nadje
Zdravu u gori gdi planduje,
Sve što može bolje i sladje
Veseli se i raduje.

Na rame ju svoje uzima,
I tekući hrlo i rado
K ovčicami ostalima,
Čuvano ju nosi u stado.

Na kućnomu njega pragu
Drobna dieca susretaju,
I u veselju milu i dragu
Celove mu sladke daju.

Neukloni se toga radi
Ni od ženskoga razgovora,
Neka u pamet nje usadi
Od rajskoga ljubav dvora.

Skoro, dočim kroz državu
Samarije stupa pitne,
Gdi grad Sikar svoju glavu
Diže i pazi luge kitne,

Počinuti bieše pristô,
Dragu družbu svu prehode',
Uz jezero bistro i' čisto
Puku obćene hladne vode.

Tu razbludna dikla u vrîme,
Vruća sunca kad se trpe,
Sud doniela bieše njime
I ona vode da zacrpe.

Nju sniženo stà moliti
Kralja od nebi porod mili,
Da se njemu da napiti,
Da mu malo vode udîli.

Malo vode s molbom pita
Od koga su sve stvorene
Rieke i viri i sve od svîta
Zemlje daždim napojene,

Koga oblastim njegda mudri
Vojevoda srećna puka
Vodu izvedè, netom udrì
Sred oštroga gola kuka.

Bistru vodu tač proseći
Š njom se u dugo razgovara,
Pustiti ju nehoteći
Bez nebeske vode dara;

Vode, kojom kad se bude
Napojiti vierna duša,
Želju od svieta svu zabude,
A nebesku slados kuša.

U govoru sladkom tomu
Njeoj grešno biće odkriva,
I čiem Bogu, stvorcu svomu,
Nahodi se dužna i kriva,

Da joj čini najposlije,
Sve krivine da ostavi,
I da sasma propovije
Prednji život svoj nepravi.

Tej korisne razgovore
Sakriveni mi slušamo,
I ki upravit kriva more
Kralju višnjem čás davamo.

A ona od grieha pokajana
U grad rodni hrlo hodi,
I veliku množ gradjana'
K Isukrstu sobom vodi.

Slušaju oni rieč njegovu
Puni mira i veselja,
I veomi se srećni zovu
Pazeć svoga spasitelja.

Mnokrat majke podnižene
U velikoj predanj vieri
Dovedoše své ljubjene
Pod viencima sinke i kćeri,

Da mladjahni s malo muke
Prime uz njegov govor dični
Dobre sviète i nauke,
Ki će i stariem bit obični.

On u miru i u pokoju
Učaše ih vriedna diela,
I čestitu ruku svoju
Stavljaše im vrhu čela,

Vilinskoga da žamora
Nestrave ih piesni otrovne,
I pakljenieh od zlotvora'
Hude sile, varke skrovne.

Mrzeća mu nad sve ostalo
Bieše oholas, vir svieh šteta',
Pravo bivši on zrcalo
Od sniženieh svieh od svieta.

Tim ponosne često ljudi
Oštrom riečim karat siedè,
Sviem kažući snižne ćudi
Za sliediti liepe izglede.

Jednom, putom mi hodeći
Uz pomorski kraj najpreče,
A on se od nas nahodeći
U toj doba podaleče,

Usijone cieć pripekli,
I poludnje težke sile,
Izmoreni biehmo utekli
Kod kamene jedne spile,

Ter siedeći tu pod kitjem
Liepa bora i velika,
Uz ki uzraslo s granam vitjem
Bieše dubja još razlika,

S izpraznierna besiedami
Počesmo se natiecati,
Ki se veći medju nami
Ima u rajskom dvoru zvati?

S mnogom hitnjom biehmo stali,
(Čudne stvari ja govoru,)
Rieči o taštoj činit hvali
U izpraznom razgovoru:

Kad iz nenad u najveće
Zatiecanje tieh besieda'
On sve znajuć grede, i smeće
Pun žestoke svieh nas gleda;

I pitajuć oštra lica,
Tajčas o čem besiedimo?
Čini, da svi zemlji nica
Oči od srama obratimo.

Ter kažući nam dieteta,
Ki daleko tašte od časti,
S mirom vodeć prva lieta
Još neznaše oholasti,

Reče, „„Ako se neučinite
Kako dieca snižne sviesti,
Do viek vieka nescienite
U kraljevstvo rajsko uljesti!

Tko je umiljen vas u sebi
Jak mladjahno ove diete
Najveći je taj na nebi,
Sve nadhodi duše svete.

Prie će zviezde bit u moru,
A na nebu ribe nieme,
U nebeskom nego dvoru
Miesto ljudim oholieme!““

Još se ježim, bratu i meni
U njegove kada vlasti
Majka željna našoj scieni
Dodjè prosit prve časti;

Jedan od nas da mu ob desnu,
A ob lievu drugi siede,
Kad kraljevsku moć uresnu
Počne uživat, na ka grede.

Na neslične tej govore
On razsrčbe pun i gnjiva
Ognjenite své pozore
Svrnù nami suprotiva.

Nektiè majci da oprieči se,
A što bieše sakrivila,
Za svoe sinke moleći se
I njih dobra majka mila,

Neg nas kara, ki biehomo
Nju poslali da se moli,
Jer steć po njoj ufahomo
Čas hliepjenu naglo toli.

Karajuć nas gnjevan reče:
„„Što prosite, vi neznate,
Prie nego se čás taj steče,
Popit gorku čašu imate!

A od mojega dalek stola
Ćaćko, ki sviеh dobrieh kriepi,
Goni čeljad srca ohola,
I tko izprazmu slavu hlepi.

U njegovoj vlasti stoji,
Tko u nebeskom svietlom stanu
Desnu moju steć dostoji,
Tkoli osvojit lieva stranu?

Tač podane sebi slave
Podà mnokrat ocu svomu,
Ki ga s rajske sgar države
Poslà u pomoć svietu ovomu.

Komu, zasve jednak da je
S božiem bićem on u svemu,
Kô čoviek se neprestaje
U sva diela molit njemu.

„„Ćaćkova je, veleć, hvala
Ma desnica sve što može!
Kô ljudska je ma vlas mala
Ako me on sgar nepomože.““

Mnoziem reče cieća toga,
U kieh smiri nezdrav hudu,
Da na svietu od svakoga
Taj čudesa tajat budu.

I za pokrit moći svoje,
Zasve u jedan čas mogaše
Zledi ozdravljat on svakoje,
Kiem puk tužan bolovaše.

Na kreposnu mnokrat vodu
Poslà trudne nemoćnike,
Da ona sladku njim slobodu
I žudjene poda like.

Propuštavam, koji puci,
Koja obilnieh množ zemalja'
Ktiè ga krepkoj u odluci
Za svojega primit kralja.

Za zlamenje pače više,
Da mu daju čas podpunu,
Kraljevske mu slaše odieće
I šibiku zlatnu i krunu,

Ista družba s krive osude
Većekrati sviet mu podà,
Da s oružnom rukom bude
Kraljevstvo iskat svieh naroda'.

Vrh obilne da Sirije
Vojsku odvede silnu i jaku,
I da otole s njom najprije
Počne svojit zemlju svaku.

Bieše obćeno njih nadanje,
Da u taj način lasno more
Pod njegovo doć vladanje
Sve što kruži sinje more.

Tako jednom dočim gredu,
Svojiem kraljem da ga uzvise,
On bježeći njih pogledu
Puste u gore ukloni se.

PIEVANJE SESNAESTO.

Zasve ovaka da pogrda
Svietovne je vlasti u njemu,
Zlobna čeljad u zlu tvrda
Smrt svakako dat hoće mu;

S kom omrazom, s kom vrlinom
Protiva mu gnjevni ustaju,
Jedovitiem da načinom
Pogube ga i sharaju,

Kô svi skladni, kô jakosni
U jedinstvu sviem nepravu
Kažu mu se nemilosni,
I njegovu prose glavu.

S većom silom, s većom bukom
Njega su ovdi, jaoh, doveli,
Nego da su silnom rukom
Nepriatelji grad vazeli;

Ali s krepkom on pameti,
Sliedeć volju ćaćka svoga
Pripravan je sve podnieti
Za spasenje svieta ovoga.

Samohoć se skupu opakom
Ki ga iskaše, dvaš ukazà,
Lasno moguć s noćniem mrakom
Od huda se skrit poraza.

Svieh se vidjeh ja prepasti,
Netom njima povìdjè se,
I na crnu zemlju pasti,
Kô da ih ognjen tries zanesè.

Nu kako ga zlobno krive,
Stari zakon nerazbija,
Ni puk uči da zlo žive,
Ni od crkovne časti odbija.

Samo čueći pripovieda,
Da nebeski ćaćko neće
Od živinah u naprieda
Svetilišta primat veće.

S tiem naukom znat čini se,
Mojzesova sred pievanja
Drugi zakon da zdrži se,
Nego kažu pisma izvanja.

Drugi zakon, od kojega
Zakoni su stari siene,
Komu imaju svieta svega
Zemlje biti podložene.

I da ti se čudit moći!
Znaju i znati toj netaje,
Da ima vitez na sviet doći
Naše utažit trudne vaje,

Po komu će rajski dvori
Ljudem biti raztvoreni,
I na viečna dobra gori
Vierni dusi povedeni.

Njega objavì Višnji davno,
Njega poju pisma sveta,
On spasitelj, on je spravno
Zdravlje i dobro tužna svieta,

Prem nesrećni, sliepi odveće,
Kiem pakljena noć gospodi,
Da nevide svoje sreće,
Da pri bistroj žedne vodi,

Da se poznat malo mare
Puni ohola, zla nehajstva
Izvržene božje dare,
Izpunjena stara otajstva.

Slavna krepos, svietlo lice
I čudesa neizrečena,
Od umrle vîk desnice
Vrhu zemlje neučinjena,

Uglavila koga nebi,
Neg prem ako nevieran je,
Da ovi mladac grede s nebi
Višnje izpunit obećanje.

Tom ja upazih njega sliku
I moguće čuh govore
I zamiernu vidjeh diku,
Ka zanosi svieh pozore,

Ćaćka i majku i stan rodni
I sve imanje odjoh moje,
Kô svi ostali druzi ugodni,
Koji mu se vierni broje.

Ni se vieku pak pokajah,
Nì u bolesnoj nadjoh smeći
Rad vremena, koje trajah,
Njega dvoreć i sliedeći.

Pače s iskrom jak malome
Plam se velik mnokrat stvori,
Tač ljubavim uzmnožnome
Srce moje za njim gori.

Jošte i družba ina izbrana,
Koja ga se sliedit stavì,
Š njim je ovako zavezana
S krepkom vierom i s ljubavi.

Nu nescieni, da nas darom
On u družbu svú privedè,
Ali s hitrom kom prevarom,
Ali medne kroz besiede.

Sve nam gorkos obećava
I razliko tugovanje,
I rodnijeh iz država'
Trudno i mučno svud skitanje.

Rad imena kô njegova
Bit imamo u nescieni
Od gradovah do gradova'
Po zlieh ljudieh progonjeni.

Sve, što nami on obećà,
Sve počesmo kušat sade,
Gorke smeće iza smeća',
Iza jadah težke jade.

Samo iz naše družbe vriedne,
Veli, jedan da biti će,
Sile i muke ki bez niedne
U tih način umrieti će.

A ini da će silnom smrti
Svrhu imati svi čemernu,
Slabo tielo ka će strti
Nepogubit dušu viernu.

Učeći nas u toliko
Za steć rajske viečne česti
Dobro umrlo svekoliko
Pogrdjevat s jakom sviesti,

Blago dielit nevoljnima,
Svieh pomagat, koji cvile,
I kieh nemoć, glad i zima
Bolovati ljuto sile;

I za ugodni biti nebu,
I mi ubožtvo da ljubimo
I glad i trud i potrebu
Krepko trpiet naučimo.

Vrhu zemlje tim studene
Vidješe nas mnozi često,
Ali gole povrh stiene
Spanju noćnom iskat miesto,

I potrebne drugom hranom,
Ki jad stokrat snašô nas je,
Gdi satreno medju dlanom
Blagujemo žitno klasje.

A i sred bistrieh vrela' i rieka'
Rukom crepat hladne vode,
Kadgod bi nas želja prieka
Zategnula putom hode'.

Da ja imam sto jezika',
I viekovit glas gvozdeni,
I da sladkieh svieh piesnika'
Znanje i krepos bude u meni;

Nebih truda prebroijo,
Koje u ovo malo vrîme
Svaki od nas jes podnijo
S draga srca zaedno š njime.

Nu zasve se nami sgodì,
Sliedeći ga po sve strane,
U potrebah nać kadgodi
Bezpodobne piće i hrane;

Blago kraljah svieh na svieti
Mirno srce nadhodjaše,
I bogate zrak pameti
Sred ubožtva u svieh sjaše.

Još nemanje žena' i ljudi'
Družba svakčas uzmnožita
Bieše uzela sliedit svudi
Vojevodu glasovita.

Svaki od onieh, ki bi k njemu
S temeljitom pristao sviesti,
U trudu se najvećemu
Nevidjaše vieku smesti.

Na isti način kad se stavlja
Kralj veličak na rat vojni,
I konjikah množtvo spravlja
I piešnikah skup neizbrojni.

Netom vojske sve protiva
Nepriatelju svom uputi,
Koga s mislim jur dobiva
I nosi mu poraz ljuti.

Ne samo oni, ki držani
Kletvom jesu da ga sliede
Željno teku, gdi poznani
Stieg veliki njegov grede:

Neg velika množ joštera
Neupisanieh za njim hodi,
Kieh požuda i namiera
Pliene obilne na boj vodi.

Gdigod bi se uputijo
Slavni vitez, rajska dika,
Za sobom bi množ zanijo
Neizbrojnieh naslednika'.

Da kadgodi polja ravna
I široci puti cieli
Njegov stupaj sliedit spravna
Česta puka nebi uzeli.

On većekrat toga radi
U puste se sakrì gore,
Biežeć pogled od čeljadi,
Koja njega svakčas dvore.

Jednom dočim polag mora
Krajniem žalom hod prostire,
Od uzmnožna sliedjen sbora
I velika preko mîre,

Nemogući drugdie uleći,
Vrh malahne skočì ladje,
Koja mu se tuj po sreći
Privezana uz kraj nadjè.

Učinì ju odriešiti,
Ter od kraje nedaleče,
Za moć puku besiediti,
Š njom se ukloni i uteče.

I videći množtvo duša',
Koje staše pripravjeno,
Rieč njegovu da posluša
I naučenje božanstveno,

Neizrečene pun blagoće
Usta otvorì svoja medna,
Kažuć, da svak bieži od zloće,
I da 'e srca svak pravedna.

S pomniem uhom svi stojahu,
Slas držaše svieh velika,
Sveti govor čim slušahu
Nebeskoga besiednika.

Valovito more, koje
Bì srdita dotle obraza,
Bieše uzpreglo vale svoje
I mirna se lica ukazà.

Kitno dubje i zeleno,
Ke kraj bližnji odievaše,
Kô da staše začudjeno,
Jedniem liskom nekretaše.

Bogoljubne ali žene
Vapijahu od veselja,
Sladkom riečim zanešene
Istinoga učitelja:

„„Ah blažena da je utroba,
Koja tebe začè i nosì,
I blažene svako u doba
Prsi, koje ti sisô si!""

On blažene sve veleći,
Koji božju rieč slušaju,
I od grieha se uzdržeći
Nju pomnjivo svedj čuvaju.

O nebesieh da mislimo
Podavaše svièta nami,
A na zemlju nepazimo
Raztrovanu sviem zlobami,

Da išteo svietlos svak istinu,
A tamnoga svieta opaka
Pleše taštu veličinu,
S kojom obći zloća svaka.

Veleć: „„Nad sve mir pitajte
U slavnoga kralja od nebi,
I molit ga neprestajte,
Da ste mirni vazda u sebi!

Nastojte imat pomnju osobnu
Podnižnom se dičit ćudim,
A na oholas mrzit zlobnu
I neugodnu Bogu i ljudim.

Tko je srca mirna i tiha
Taj se ugodan Višnjem čini,
A od svieh zala' i od svieh grîha'
Oholas je vir istini.

Nebeski su puti mučni,
Sniženi se po njih penju,
Ki su trpiet zla naučni,
Ki se opiru svom hotienju.

Tim hrabreno pogrdjujte
Ljudske časti, ljudska blaga,
Sami sobom ter kraljujte
Sred ubožtva nebu draga.

Sve su kratke slasti umrle,
Svekolike u čas jedan
Na skončanje svoje hrle;
Nemiran je tko 'e njih žedan.

Ni'e vlaštito vami stanje
Ova zemlja, drazi moji,
Viekovito uživanje
Na nebu vam spravno stoji!

Tom se s tielom duh razdîli
I svietovno prodje more,
Svemogući ćaćko mili
Primit će vas svoje u dvore.

Tu čestitos neizrečena,
Tu veselje cavti drago,
Tu stanuje rados viečna,
Tu se uživa svako blago,

I strah vas je s malo truda
Ovu izvrsnu platu steći,
Dalek taštieh od požuda'
Pravdu i stupaj moj sliedeći.

Tecte dobra na neumrla,
Nebudite u to slabi!
Ni čes huda, ni smrt vrla,
Ni zlo vrieme ka negrabi.

Jedan drugom ljubav nosi
I kaži se blag u svemu,
Ljubežljivo nebo prosi,
Mila 'e blaga ćud Višnjemu!

Zlobne omraze oćerajte,
I od razsrčbe plam strašivi,
Na rieči se neobzirajte,
Ke žamori puk laživi.

Pače, kogod ima želju
Sazvan biti sin Višnjega,
Dobro čini nepriatelju,
Sa sviem srcem ljubi njega!

I na onoga, tko ti bude
Zamlatnicu u obraz dati,
Nemoj držat srčbe hude,
Neg mu i drugi jošte obrati.

Neka za čás taštu i slavu
Svietovni se ljudi kolju,
I u zavadam svoju glavu
Na bojnomu gube polju.

Na glas svieta vi mrzite,
Za susresti rajsku diku
Mir umrliem sviem želite,
A najliše protivniku!

Nebojte se od silnika,
Ni vas smeti, ni ustavi
Svies himbena, sila prîka,
Da u životu nieste pravi.

Nemilosni samo ljudi
Tielo umrlo sharat mogu,
Nu vrlina njih neudi
Viernoj duši miloj Bogu.

On pomnjivo, moji drazi,
S nebesah vas bljude i brani,
Da vas pakô neporazi,
Kletiem varkam oružani,

On je pokoj vami u smeće
On vas ljubi, gleda i ćuti;
Bez njega vam volje neće
Vlas na glavi poginuti.

Samoga se njega bojte,
I s dostojnom vazda časti
Umiljeni svi nastojte,
Njegovoj se klanjat vlasti.

Njega zemlja i valovi,
Njega dvore sva nebesa,
On pretežki vas sviet ovi
Na hotienje svoje stresa.

U njegove mile ruke
Svaki se od vas priporuči,
I sve misli i sve odluke
Pod njegovu volju skuči.

Prevelika moć njegova
Jakosna je i po smrti
Ognjenitieh sred jazova'
Nepravedne duše trti.

Od njegova vîk zakona
Nemozi vas razdieliti
Plam strahovit, studen siona,
Smrtna boles, mač srditi;

Pače za čás njega viere
Niedan sretat neimaj strahe
Zle medviede i pantere,
Silne tigre, lave plahe.

Jezikom će jošter oni
Od silnika vam podane
Podniženi i prikloni
Ljubko lizat vaše rane,

Podjte, družbo ma hrabrena,
Moji vierni nasliednici,
Pod obranom moga imena
Zaštićeni svikolici!

Brinut putom nemojte se
Vam potrebne hrane cieća,
Ni u mislieh starajte se,
Što će biti vaša odieća?

Vidjte zvieri od planine
Zaedno s skotom letuštieme
Sietbu i žetvu ke nečine
I neimaju dvora i spreme.

Nje vlas božja, ka jih stvorì
Svemogućа, milostiva,
Svieh naredno pita i cori,
Vrieži, bljude i odîva?

Ona, koja sviet nadarì
Ljepotami različima
Sgar s nebesah vrh svieh stvari'
Osobitu pomnju ima.

Ona odieće zemlji ugodne
Od zelene trave dava,
Luge uresom čini plodne
Liepa cvieća i gizdava.

Po njoj kitno duhje s dikom
Dižući se put nebesi'
Stvara milu sien putnikom,
Kiti polja, gore resi.

Čuvajte se s svom jakosti
Nepravednieh od prevara',
I od lažuće izpraznosti,
Ka čovieka ljuto hara.

Od zaliha prem jedjenja
Svedj se uzdržat velim vama,
I od bludnoga sagriešenja
Kako od silna biežat plama.

Tja lakomos svak prokletu
Iz svojega srca izagni,
I na tudje blago i štetu
Vîk nehlepi i nesmagni!

Tko bit želi drag svakomu,
I svoja ga duša utišti,
Prav i miran živi o svomu,
A na prieda već neišti!

Zla zavidos, družbo moja,
Na daleče od vas bieži,
S kojom vieku ni'e pokoja,
Ka neprave želje vrieži.

Postavite tvrdu stražu
Od otrovna nebit sbora
Zlobnieh, koji hine i lažu,
Gorci u srcu, medni s dvora;

Ki pred slikom sveta obraza
Jedovite misli snuju
Puni himbe i poraza,
Da te rane, da te otruju.

Vi budite prave sviesti,
Jer skrovene stvari nije,
Ka na svietlos neće izljesti,
Dugo vrieme ku neodkrije.

Uzdržite s pomnjom oči
Od taštinah grešna svîta,
Nečis pogled smrt uzroči,
Smeta pamet, dušu hita.

Od izpraznieh i usionieh
Čuvajte se svedj besieda':
Prostran jezik veókrat onieh,
Ki njim pale, gorko ujeda.

Malo a pravo govorenje
Kraljuj vašieh posred usti',
Pravoj duši sve željenje
Milostivi Bog dopustì.

Novi ovako u životu
I očišćeni od krivina'
Zagrlite svi dobrotu,
I naučite, što je istina.

I ako grieha još staroga
Kigod se u vas trag nahodi,
Operte se od zla toga
U mogućoj srećnoj vodi!

Ja, kô bistri vir žudjeni
Vode vam ću podat svete,
Neka ončas umiveni
Njimi od griehah svieh budete.

Na kladenac moj pravedni
Tecte hodom pospiešnime
Svikolici, ki ste žedni,
Da ugasite žedju njime!

Svi veseli hodte u miru,
Nenosite srebra i zlata,
Mé milosti čistom viru
Pravo 'e srce puna plata.

Ovako se smrt utieče,
Ka dohodi duši vrha,
Na ovi način raj se stieče,
Koga netre niedna svrha.

Ćaćko višnje kralj države,
Sve mi ovo narekô je
On je istine jezer prave,
Odkle izviru rieči moje.

Na ovi način sin vladaoca
Nebeskoga besiedjaše
I svojega tažit oca
Svieh nas ljubko svietovaše.

Ne s ubienjem krocieh stada'
Neg s molitvam podnižnima,
Veleć način ovi od sada
Da se u molbah držat ima.

Višnji ćaćko, svemogući
Stvoritelju od svieh ljudi',
Ki na nebu kraljujući
Tve mogućtvo stereš svudi,

Čas imena slavna tvoga
Posvećena budi u vîke;
Od kraljevstva nebeskoga
Učini nas udionike!

Sve stvorenje tebe dvori,
I tvu izpuńi volju svetu,
Kako u rajskoj slavi gori
I na umrlom tako svietu.

Tvoj svakdanji kruh premili,
Ki je sladka naša hrana,
Dobrota nam tvoja udîli,
Blagodarno segaj dana.

Zla nam prosti, ke činimo,
Ni se rad njih na nas gnjîvi,
Kako praštat i mi obćimo
Oniem, ki su nami krivi.

Izbavi nas od napasti
I od svieh zalâh oslobodi
Tvóm milosti, tvojom vlasti,
Gdi se svaki liek nahodi.

Vrh ovega jošte objavi,
Da ima doći vrieme ognjeno,
Zapanjene kad naravi
Smesti će se biće obćeno.

Tužni umrli kad će vidjet,
Da ti od straha srce utrne,
Žarka sunca lice ublîdjet,
I po njemu tmine crne.

S koprenome gdi krvavom
Skroven miesec već nesiva,
S krutom sienom i nezdravom
Gdi kraljuje noć strašiva.

Gdi okoliši nebeski se
Zameteniem redom vrte,
Skoriepjene zviezde gdi se
S dvorah višnjieh ore i srte.

Gdi 'e satrena zemlja jadna
Silne od trešnje strahovite,
Gdi padaju iz nenadna
Gore do tad stanovite;

Gdi valovi mutna mora
Uzavreli preko miere
Podižu se viši gora',
Kô da se od njih vas sviet ždere.

Sve živuće gdi stvorenje
Ledniem strahom stine i huka,
Gdi se plačno svud vapienje
Čuje i vidi smrtna muka.

Tad on sličan triesku ognjenom
S nebesah će doći opeta
Zaedno s vojskom neizbrojenom
Od andjelskieh viernieh četa',

Da, kad oganj treskoviti
Vas sviet satre s božje osude
I nova se zemlja odkriti
S nebesima noviem bude,

S oštrom pravdom ljudska osudi
Sva dostojstva i krivine,
Ter pomili dobre ljudi,
A zliem poda viečne tmine.

On će andjele své poslati
Na četiri svieta strane,
Da sve ljudstvo budu zvati,
Da iz grobovah svak ustane.

Strašive će tada trublje
Urnebesom silniem pieti,
U ponore ki najdublje
Svoj će oholi glas prostrieti.

Od smrtnoga sna probudjen
Neka oživе svaki umrli,
Ter ureda za bit sudjen
Pred prestolje božje hrli.

U kom će se tad nać trudu
Grešna čeljad prem žalosna,
Kad pred lice doći budu
Strašna suca i ponosna.

Kô će biti srca mrazna,
Kô smetene sasma sviesti,
Puni straha kô porazna
Grozno će se pred njim tresti?

On visoke povrh gore
Veličine pun siedeći,
I gorušte své pozore
Svud okolo raznoseći,

Dobru čeljad izabranu,
Za podat im rajske srîće,
Blag ob desnu svoju stranu
Mednom riečim staviti će.

Izabranu čeljad, koju
Iz početka on poznô je,
Da će u srećnom biti broju
Obljubljene družbe svoje.

A u pravednom za tiem gnjevu,
Za podat im muke prîke,
S oštrom riečim na svú lievu
Oćerat će sve griešnike.

Tako poman pastier, kade
Zle studeni padat počnu,
Ter sva polja i livade
Uzmu radjat travu sočnu,

S mnogom pomnjom razdieljene
Mirne ovčice od kozlića'
U ravnine šlje zelene,
Gdi 'e podobna njimi pića.

A kostretno plaho imanje,
Ke se u štetu it neustavlja,
Na prilično plandovanje
U kamene gore odpravlja.

Riet će sudac pravedniema:
„„„Hodte družbo ma čestita
K razkošami vam spravniema
Od prvoga bića od svîta!

Hodte k slavnom ćaćku momu,
Da vam viečna dobra udîli,
Kako ste i vi potrebnomu
Vaša dobra svedj dielili;

A vi kleti tiekom hrliem
U pakljene podjte jaze
Goriet medju dusim vrliem
Neprestavne na poraze!

Podjte izmetni k odmetnicim
U nemile strane tmaste,
Kako se i vi nevoljnicim
Nemilosni svedj kazaste!“““

Iztiskani oni tada
Od pakljenieh zlieh nakazni'
Grdi, crni, puni jada
U ponor će slećet jazni.

Tu strmovrat oboreni
Bez ufanja od milosti
Sve će vieke bit mučeni
Ognjenitoj u tamnosti.

Nu na drugoj kakva strani
Gledati će bit ljepota
Svetieh, ki su izabrani
Za rajskoga za života.

Od čestitieh njih telesa'
Bog će umrlo sve dignuti,
Da su obični svietla uresa,
Ni podložni na vaj ljuti.

I da od trudah svieh slobodni
Do viek vieka uživaju
Njegov pogled drag ugodni,
Gdi se dobra sva sastaju.

Prie vremena nitko toga
Neufaj se u svom tîlu
Sred kraljestva nebeskoga
U rajskomu bit svietlilu.

Izvan božje majke izvrsne,
I ka s čudne višnje moći
Mala družba š njime uzkrsne,
Za š njim istiem u raj poći.

Same duše u toliko
Rajskoga će sred veselja
Dobro uživat své veliko,
Lice svoga stvoritelja.

Kako i duše zlieh griešnika'
U pakljenieh mukah doli
Sred viečnoga plama prîka
Žestoke će trpiet boli.""

Otajnosti čudne ove
U velikoj noćas scieni
Od milosti od njegove
Objavjene jesu meni,

Čim za žalos izvidati,
Ka me bieše obujmila,
Trudnu glavu većekrati
Naslanjah mu posred krila.

Posred krila, odkle iztieče
Neizrečena slas i znanje,
Sve slabosti čiem se lieče,
Pada svako tugovanje.

Kud ohodim ja njegova
Govorenja sladka i znana,
Ka država mnokrat ova
Polak rieke čù Jordana.

Kud korisnieh broj nauka',
Pod evrienskiem ke gorami
Neizbrojena množtvo puka
Slušalo je stokrat s nami,

U pričicah sad krovene
Činjaše nam razgovore,
Sad očite i odkrivene,
Svak razumiet da jih more.

Od svieh stvarih sad veljaše
On početak da je i svrha,
Sad se od pravde jezer zvaše,
Komu nije miere i vrha,

Sad stavljaše ime sebi
Od svietlosti prave i puta,
Kiem se lasno gre put nebi
Na daleče pakla kruta.

U toliko mi možemo
Po pravdi se zvat blaženi,
Kiem se sgodì, da čujemo
Njegov govor božanstveni.

Kiem samiema jes podano
Njega pazit, š njim družiti,
I besiedit na uzdano
I ovu viečnu čás dobiti.

U dohodna jošte lîta
Boljet će se pozni unuci,
Što ni'e sreća tač čestita
U njihovoj bila ruci."

Ova liepa čuda istina
Spoviedaše Ivan znani,
Čudeći se van načina
I vladalac i dvorani.

Kad naripì s mnogom vikom
Zlieh židovah skup prokleti,
Vapijući s rieči prîkom,
Da Isukrs bude umrieti.

Toj videći Jozef bieži
Zaedno s mlacom silna iz dvora,
I ki majci se poć poteži
Željnoj od njih razgovora.

Obadva se putom hode'
Žalostivi sgovaraju,
Na ki način težke sgode
Opovídjet njoj imaju?

PIEVANJE SEDAMNAESTO.

A Pilato nastojeći
Sloboditi pravednoga,
U veliku trudu i smeći
Nahodi se zarad toga.

Dvoumeći razdieljuje
Misao svoju po sve strane,
I sobom se sam svietuje,
Kô će smirit zle gradjane.

Ukras mlaca plemenita,
Komu nije slike izrieti,
I dobrota glasovita
Vrti mu se po pameti.

Potanko mu jes rečeno,
Da je on porod božji sgara,
Vrhu toga sve vidjeno
Na čuvenje odgovara.

Tim na množtvo prem srdito,
Koga bukom zamne dvori,
Lice obraća ponosito
I ove rieči njim govori:

„S dvora mi se odielite,
Ter s dostojniem pak načinom
Smireni se povratite,
Ne s vikanjem ni s vrlinom!

Pače izberte medju vami,
Vaša srčba kad se ustavi,
S razložitiem besiedami
Za svieh jedan da me uglavi:

Rad koga se huda díla
Uhićenu mlacu ovemu
Ima podat smrt nemila?
Ki stanuje grieh u njemu?

Kad po tiho čut vas budem,
Znam, kako se sudit ima
S nabunam se praviem ljudem
Lasno život nevazima!“

On dospieva sej besiede,
A nepravi narod slípi
Iz polače na dvor grede,
I od razsrčbe zubim škripi.

Zle čeljadi zlobna vrsta
Nemisli se ostat vieku,
Dokle prava Isukrsta
Nepogubi kroz smrt prieku.

S druge strane vas pun muke
Božji krvnik, tamni Juda,
Koji njega podà u ruke
Nabunjena množtva huda,

Na izdavno dielo svoje
Obzira se i poznava,
Kakvu zloću skrivio je
Ter se u srcu svom skončava.

Koliko bi tužan ktijo
Na prvo se vratit stanje,
I da vieku promislijo
Na prokleto nije izdanje!

Cieća toga neima mira
U neharnoj svojoj sviesti,
Čemerna ga misao stira
Za najposlie sasma smesti.

Grieh mrzeći, ki na svietu
Nevidjè se od vîk vîka',
Tre ga i prosi pravu osvetu
Od krvnoga izdavnika.

Tim nemoguć trpiet veća
Silne vale čestieh misli',
Koji ga su puni smeća
Oda svuda ljuto stisli:

Štetnu platu diela kleta,
U desnicu srebro vazè,
Za ke prodà stvorca od svieta
Zlobnom sboru puna omraze;

Ter pokajan tekuć š njime
Pred židovske glave opake
Tužniem glasom i plačnime
Njim besiedi rieči ovake:

„Vraćam vaše vam pieneze,
Kieh lakome prem pohlepa
U neizrečen grieh uvezè
Mene odveće huda i sliepa.

Sasma 'e težka ma kriviina
I žestoka po mú glavu,
Bez razloga i načina
Vajmeh izdah vam krv pravu!

On je, poznam, božanstveni
Pravi porod i Bog pravi,
Sad se pamet vraća meni,
Sad me tmasta noć ostavi."

S besiedami tiem zajedno
Posred crkve, gdi oni siede
Meće srebro nepravedno
Pred nemile njih poglede.

Oni pamet nestavljaju
Na njegova taj skončanja,
Neg se jošter njim rugaju
Radi pozna pokajanja.

Govore mu svi jedini:
„Što mi činit za to imamo?
Misli o tvój ti krivini,
Jer mi na nju negledamo!"

Na ruganje toj nemilo
On kô smamjen na dvor hodi,
I proklina dušu i tîlo
I čas, kad se začè i rodi.

Gorke misli, ke ga more
S nemilijem svakčas boli'
Rastu, kako plaho more,
Kiem vladaju vietri oholi.

Zlobna napas bitra i tanka,
S kojom krvno dielo izvrši,
Vije se uzanj bez prestanka,
Da do malo vrat mu skrši.

Jur živoga vrući od plama
Viečne plame sebi sluti,
Jur nemože oči od srama
Put nebesah podignuti.

Bez pokoja tim ognjene
Svud vrteći svoje oči,
Kroz govore sej smetene
Sebe kara i bezoči;

„Kud ću, što ću, vajmeh tužan
Od života nerazborna?
Kad bit neću crn i ružan
S kleta izdajstva i prikorna?

Hoćuli opet k njemu poći
I opovîdjet mé griešenje,
I neizmiernoj mojoj zloći
Pitat pokoj i proštenje?

Nu s kiem sam se, jaoh, obrazom
K njemu stupit pripravijo,
Koga s viečniem moiem porazom
Žestoko sam uvriedijo?

Kako da ga molim, kako
Ja pred njime da govorim?
Koga, vajmeh, toli opako
Neštedieh se da umorim?

Ni'e načina temu i reda,
Od njega me dalek tiera
Moj grieh težki bez izgleda
I pakljena ma neviera.

Što se odovle neodielim
Sve što u dalje mogu strane,
Da tu plačem, da tu cvielim,
Provodeći dni neznane?

Odneste me preko mora
Put pustošna koga kraja
Crni oblaci, vihri od gora',
Gdi ljudskoga ni'e stupaja!

Ali ka će strana od svîta
Sakrit moći moj grieh hudi?
Božja ruka treskovita
Svud se stere, stiže svudi!

Gdigod stupaj moj uzhodi
Sliedit me će misao prîka
I po suhu i po vodi
Pobieguća izdajnika.

Sviedočbu ću mé krivine
Svud sred srca nosit moga
Da se u crne skrijem tmine
Nemogu se skrit od Boga!

Gdie? čiem? da što krzmam veće?
Ali lažju san me vara?
Velike su mé nesreće,
Neima lieka ma prevara!

Ti poda mnom nevidjene,
Zemljo, jaze tve raztvori,
I prožderi živa mene
Zaedno s mislim, ka me mori!

Nu što sumnjim? koje sada
Ufanje me sreta i tiče?
Prem si dobru tvom nazada
Na zlo brzi nesrećniče!

Onda se, onda pristojaše
Ovo tebi sve razbirat,
Kad se vratit ti mogaše
I mrzeću misao iztîrat.

Umri sada, razlog prosi,
Rukom se istom tvóm osveti,
Pokli život svieh izdô si,
Neimaš ni ti već živieti!

Umri! čemu tvoj život je
Sam si sebi jamu izdubô
Kad samohoć skrivit hotjè
Dielo toli ružno i grubo.

Ah ma srećo, pała s rdjom,
U ovemuli nepokoju
Težkom svrhom od svieh grdjom
Ja sramotim staros moju?

Ove rieči on besiedi,
Spravan sebe sam satrti,
I zli poraz, ki ga uvriedì,
Prekratiti samom smrti.

Scieni, da će sama ona
Svekolike dić uzroke
Od skončanja usijona
I od misli své žestoke.

Jer o svojoj čim krivini
Misli, smeten izvan miere,
Svakčas mu se hudu čini,
Jazna zemlja da ga ždere.

Ali da tries ognjeniti
S neba leti vrhu njega,
Života mu da se hiti,
Da ga sprži, da satre ga.

Čini mu se, svedj da pazi
Izdanoga meštra sliku;
Iz pameti često izlazi,
U strahu je svedj veliku.

Od stupaja dovrh glave
Studeniji jur je od leda,
Oči mu su sve krvave,
Usti modre, slika blieda.

Oda svudi njega okolo
Oblietaju strašne tmine,
I pakljenieh srdah kolo,
Ke ga vodi da pogine.

Smamjen, koji pakljenoga
Rob silnika voli umrieti,
Neg pokajan doć pred Boga
I svoj grieh mu spovîdjeti.

Jer vîk praštat neprestaje
Kralj od neba milostivi
Duši, koja uprav kaje,
Da najveće zlo sakrivi.

Ali on sliedeć misao svoju,
Pun neufanja ku zagrlì,
Grede u gorkom nepokoju
Na nepokoj neumrli.

Od ljuskieh se tiem pozorah
U dubravu gustu krije,
Kod kraljevskieh koja dvorah
Razliciem se dubjem vije,

Tu čim snuje s trešnjom ljutom
Misli na svoj vaj pospiešne:
Kiem načinom, kiem će putom
Dni dospieti ružne i grešne?

Silniem gvozdjem ali otvorit
Své će prsi jedovite?
Smrtniem skokom ali oborit
S klisure se kamenite?

Iste srde pakla huda,
Ke ga na smrt zlu nukahu,
I u svaki čas i svuda
Kod njega se nahodjahu,

Od poraza tamna i gruba
Put mu kažu vele gori,
Da se obiesi s tvrda duba
I zančicom sebe umori.

On se na smrt tu pospieši,
Kô ga pakljen duh potaknù,
Na dub se uzpè, pás odrieši,
Kiem sam sebi vrat zamaknù.

Po sriedi mu puče utroba,
Ter od crne zemlje crnja
Po tle mu se kratko u doba
Sva prosuše unutrnja.

I bivši se tada izmakla
Grešna duša nespoznana,
U čas jedan bì dno pakla
Od zlieh duhah posmucana.

Podj izdavni neharniče
U dostojni plam i tminu!
Podj neizmierne plaćaj biče
Za neizmiernu tvu krivinu!

Dokli zemlju stanovitu
Budu obhodit višnji kruzi
Živieti će na sem svîtu
Tve sramote, tvoji ruzi!

Jur iz vedre strane iztočne
Protivnica noći otajne
Sjaše zora, da svak počne
Trude sliedit običajne,

A staroste silna grada
I crkovni redovnici
S mnoziem pukom biehu tada
Došli pred dvor svikolici.

Ponosnoga preko praga
Nektiè množtvo preć nemilo,
Velikoga dana blaga
Da nesmete kroz to dîlo.

Klete trage i neharne,
Tvrdoglave, nepoznane
Čuvaju se, da ockvárne
Malom stvari dni svečane.

A nehaju, da se ustave
Smrt podati božjem sinu,
Na čas koga ovu slave
Zlamenitu svetkovinu.

Ki 'e njekada njih primijo,
Da su božji puk izbrani,
Ki se čoviek porodijo,
Viečne od smrti da ih shrani.

Čekajući tim na dvoru
U priekoj se srčbi more
Gdi neurednu rogoboru
Žamornieme glasem tvore.

Tuj nabunu čuje i pazi
Knez mogući od Solime,
Iz polače tiem izlazi
I gospoda mnoga š njime.

Svietla odieća izabrana
Od gospodstva sja na njemu,
Pred njim grede skup dvorana',
Prute od vlasti ki nose mu.

S ovom dikom pred dvor sieda
Na prestolje na veliko,
I oko njega ne bez reda
Ino vieće svekoliko.

Puk židovski toj pazeći
Sa svieh stranah predanj teče,
Komu, ostali svak mučeći,
On besiede ove izrečè:

„Kažte, za ki nepravedni
Grieh i zloću vi prosite,
Da se umori mladac vriedni ?
Ke zlo u njemu nahodite ?

Rod mu i život hotieh znati,
I nemogoh naći uzroka,
Za ki mu se može dati,
Kako ištete, smrt žestoka;

Pače jošter kroz njegova
Čudna diela vam vidjena
Država će ostat ova
Po sve vieke proslavjena.

Tom upazih njega sliku,
I čuh govor pun sladosti
Rieh, umrlom u čoviku
Nije su ovake izvrsnosti!

Usta i pogled i svi čini
Božanstvom su narešeni,
Ili Bog je on istini,
Ili porod božanstveni.

Prignite se i predajte,
Utaži se vaša smeća,
Kralja u skladu svi poznajte,
Koga nebo vami obećà!"

Na njegove tej govore
Svi se ljuto bole i skaču:
A žamorne rogobore
Obćena se vika začù.

Iz sred sbora tad se dižè
Vieš govorit Ana siedi,
I k vladaocu stupa bliže
Ove rieči ter besiedi:

„Da ni'e drugo sviedočanstvo,
Svietli Bane, plemeniti,
Kiem će tvoje veličanstvo
Krivca ovega pogubiti,

Svakomu je stvar očita,
Ki pameti sliepe nije,
A i dobrota tva čestita
Može poznat toj najprije,

Videć da se veći dijo
Od meštarah grada ovoga
Skladniem srcem sjedinijo
Suproć griesim od jednoga,

Kroz besiedu on medenu,
Pod kom čemer zli pribivą,
Ludu čeljad zasliepjenu
U svú družbu primamiva.

Vedriem licem krepos kini,
Nemoj da te obraz vara,
Ali od srca u dubini
Stan je opacieh svieh prevara'!

Družbe u dne i u noći
Neizbrojne njega sliede,
Lasno 'e poznat tvojoj moći
Sprava ovaka na što grede.

Buni, hodeć svud okolo,
Palenstinske sve gradove,
I smijono i oholo
Svieh zemaljah kralj se zove.

Pače, da ga sliepi ljudi
U velikoj drže scieni,
Hvaliti se smije svudi,
Da je on porod božanstveni.

Dielovanja tim neprava
Prašta kô Bog skrušenima,
I od grieha odpuštava
Svukoliku muku njima.

Na ovo smienje toli opako
Bez načina, bez izgleda
Smrt se sama hoće, kako
Stari zakon zapovieda.

Nu i naredbe jošte stare,
I sva naša svetilišta
Redovnike, crkvu, otare
Diže i scieni već za ništa.

Novu običaj, zakon novi
Iznesô je, da se od sada
Služe njime svi gradovi,
I sva u napried zemlja vlada.

Očito se još hvaleći
Oholome riečim prieti,
Da će oborit, da će užeći
Templo, božji stan presveti.

Templo, za ke sazidati
Mnogi otidè trud i snaga,
I starina naša iztratì
Unj neizbrojna njegda blaga.

Kroz rieči će još vilinje
Jasne zviezde dić s nebesa',
I navesti mrake sinje
Sunčanoga vrh uresa.

Netaja se dugo u njemu
Nemilosna ćud himbena,
Pače u kratko svietu svemu
Bì očito odkrivena.

U griešnikah kuće i dvore
Vidjesmo ga često uljesti,
I, što su nam sumnje gore,
Tu na uzdano š njima jesti.

Cieća toga kada vidi
Kogagodi na zlo dana,
I da Boga svakčas vrîdi
Kroz zla težka i poznana;

U požudi s toga gine,
Ni se sastat š njime srami,
Nehoteći da počine
Dokoli ga neprimami.

Tolika je njega želja
Od družine sebi slične
I množ imat prijatelja',
Zlobe i varke kiem su obične.

Jošter u dni kad svečane
Zakon poslim put zaprieči,
On ozdravlja gnusne rane
I nemoći grde lieči.

Kud ohodim potištene
Učenike, ki š njim gredu,
I po kućah zabranjene
Od zakonah piće jedu.

I što su oniem gore muke,
Ki bit čisti mare i haju,
Neumivene svoje ruke
U jestojske ulagaju.

Ki je život ovo i viera,
Da zakone iste svoje
Bog razmeće, diže i tiera,
Koje davno nam podô je?

Ubi, propni, dodji vrha
Krivcu od ove smeće hude!
Da njegova ljuta svrha
Sviem nepraviem izgled bude.

Ubi, propni, da na svîtu
Ovako se zlo nehrani,
Našu crkvu glasovitu
Od priećena plama obrani!“

Ana dospiè govor ovi:
A jak s daždom grad utopni
Naripiše svi židovi
Za njim vikat: „Ubi! propni!“

Vladalac je krepke sviesti
Na vikanje toj uzmnožno,
I nemože njega smesti
Govorenje nerazložno.

Krivine mu niesu nove,
Kiem Jezusa obadaju,
Hude želje zna njihove,
I na njega što izmišljaju.

Zna kreposti rad zamierne
I velike, ka jes u njemu,
Puni zlobe da čemerne
Nepravednu smrt žude mu.

Tim govori: „Svega od toga,
Što čut meni sad činiste,
Većekrati njega istoga
Skupno u obraz prikoriste!

Ali on vašiem svedj riečima
Znano i mudro odgovorì,
I s razlogom stavniem svima
Usta sklopì i zatvorì.

Istinom vas svieh dobiva
Pod koju se prignut triebi,
I netaji, ni pokriva,
Da je on porod kralja od nebi,

Porod, ki sgar ima doći,
A to vami skrovno nije,
Slobodit vas viečne od noći,
Pravu istinu ka vam krije.

I kô meni jes rečeno,
Da proroci vaši poju,
Zlo smiriti svieh obćeno
Kroz veliku krepos svoju,

Pače i dielim potvrdjuje,
Da je on sišao sgar s nebesa',
Medju vami čim dieluje
Neizrečena svud čudesa.

Rane i zledi lieči vrle,
Mrtviem život dava opeta,
Što nemogu moći umrle
Ni kreposti slaba svieta.

Niesu čuda niedna, niesu
Da kraljestva zemlje ovega
Za ova diela hotiele su
Častit, slavit, sliedit njega.

Tvrdoglavstvo tim vrzite!
Izćerajte prieke jede!
Ter poznajte i primite
Boga, ki vas shranit grede!“

Pontio vrši ove rieči,
A u nemiru prem veliku
Puk se oholi njemu prieči
Rogobornu čineć viku.

Jak nesviesni, jak smamjeni
S prsih deru svoje odieće,
I kô živ plam užeženi
Kažu srčbe svakčas veće.

Uzmnožena tako rieka
Čestiem daždim malo prije,
Kad se spravlja plaha i prieka
Bližnje luge da prekrije,

Svi mieštani od države
Sve što mogu trče hrli,
Silne vode da zastave,
I da svrnu njih tiek vrli.

Ali one uztegnute
Silnije se čine i jače,
Zastavjene deru pute,
Ravna polja tope i tlače.

Nemilosni Jerud tada,
Galileu ki vladaše,
Sionskoga posred grada
Po sreći se nahodjaše.

Bieše njemu ova strana,
Dijo izgubjen vlasti očine,
Povraćena od Rimjana',
Da gospodi nje krajine.

Glasoviti dni svečani
Činili mu biehu doći,
Kako mnokrat u poznani
Jeruzalem s mnogom moći.

Toj Pilatu bì ugodno,
Ter s teziem uzaznava,
Da Isukrstu miesto rodno
Galilejska jes država.

Svezana ga šlje k Jerudu
S mnogo straže silne i hude,
Po njegovu neka sudu
Kô podložnik sudjen bude.

Teziem putom, da je odahô
Težke od misli scieni veće,
I, ku množtvo silno i plaho
Zadava mu, ljute od smeće.

Kralj se veoma obeselì,
Bivši čeljad nabunjena
Pred lice mu tad doveli
Isukrsta uhićena.

A to 'er bieše dugo vrîme,
Mnoga želja da drži ga,
Besiediti zaedno š njime
I na blizu vidjeti ga.

Čujuć božja prevelika
On čudesa slavna toli,
Kiem slovjaše svakolika
Zemlja evrienska u okoli,

Primì ga u dvor srca rada,
Ter kažući vedro čelo,
Od njega se vidjet nada
Kojegodi čudno dielo.

U goruštoj toj požudi
Razlike ga stvari pita,
I s hitrinom odasvudi
Besiedami mnoziem hita.

Nu se vrlo kralj himbeni
U pameti svojoj vara,
Jer mu božji sin ljubjeni
Na besiede neodgovara.

Nečineći od prokleta
Ubojice scienu niednu,
Krstitelja tiha i sveta
Koji prolì krv pravednu.

Silnu glavu punu biesa
Pogledat se nedostoji,
Neg rodjenieh put nebesa'
S obraćeniem čelom stoji.

Zli židovi u toliko
Kroz govore nabunljive
Pravedna ga zlobno i prîko
Razliciema griesim krive.

Tvrdo silna kralja glave,
Ki od oca huda gori,
Vrh podložne da države
Stavi pamet, oči otvori.

Veljahu mu: „Ovo je oni,
Koga jošter u povoju
Mudri ćaćko tvoj progonì
Za potvrdit krunu svoju.

Ako pustiš njega sade
S nasliedniem će doći pukom,
Sve kraljestvo da popade,
I ugrabi silnom rukom.

Na ove rieči bez temelja
Druge gore prilagahu,
Kiem rajskoga stvoritelja
Pred zliem kraljem potvorahu,

Ki videći, da mu neće
Jezus podat odgovora,
I da rieči nezameće
Mučećiji od mramora,

Sa sviem množtvom bojnieh sluga'
I s ostalom vojskom bojnom
Kô ludiem se njime ruga
S oholasti nedostojnom.

Čini mu se čudo mnogo
Da u vladanju solimskomu
Ovaki je čoviek mogô
Od bojazni bit ikomu.

Da mu je otac prem nemijo,
Za vaj mnoge jur čeljadi,
Bez razloga pogubijo
Pravu diecu njega radi.

Vrhu ruga, ki njim tvori
Za pogrdu hudu i veću,
Dvoranima svoiem govori,
Da nanj stave bielu odieću.

Krvni zlotvor narugana
Kroz načine silne ove
Svietla kralja rajskieh strana'
Vraća u dvore Pilatove.

Od ovoga dnevi zato,
Ki se dotle zlo gledaše,
Hudi Irud i Pilato
Prijatelji drazi ostaše.

Mirite se, vaš mir ovi
Sdružen s griehom male vîre
Težku štetu vam gotovi,
I žestoke prem nemire.

Priateljstvo nesličeno je,
Po zlu dielu ke se sklapa,
I ne ljubav, nego to je
Nesklad, varka, laža i tlapa.

Ovdi ostavlja jakos mene
I od jada se srce trese,
Misleć muke neizrečene
Koje božji sin podnesè.

Na kakve se trude stavì
Zarad mene, jaoh, griešnika
Stvorac ljudske sve naravi,
Tielo uzavši od čovîka.

Stvorac, koga vlas nemore
Ni mogućtvo uzdržati
Krepka zemlju, plaho more,
Ni nebeski dvori zlati.

Ti, veliki duše sveti,
Kroz tvu pomoć milu i blagu
Mojoj slaboj prem pameti
Stanovitu podaj snagu!

Čiem pievanja ova slâdim
S móm kreposti malo jakom,
Svud okolo mene vidim
Sviet pokriven crniem mrakom!

Gdi su zviezde potamnile,
Gdi 'e pomrčio zrak sunčani,
Gdi nebesa plaču i cvile,
I nebeski svi dvorani.

Ah ljubjeni sinu boži,
Viečno sunce, Bože istini,
Na koji se vaj podložì
Za dat našoj liek krivini!

Neka jadi, kiem ni'e broja
Vrhu nas bi naripili,
A da 'e zdravo glava tvoja
Naš pokoju sladki, mili!

Neka zemlja nepravedna
Sva bi strena bila prije,
Neg se za nju kaplja jedna
Čiste krvi tve prolije.

Ti neizrečene tuge i smeće
Trpiè u ljudskoj našoj puti,
Na otvorene rajske sreće
Miran čoviek da se uputi.

Mi tvu ljubav nespoznamo,
Dobročinče blagodarni,
Neg te griesim svedj vriedjamo
Hudi odveće i neharni.

Sve što vruće milosrdje
Tve bì naše vrh obiesti,
Toliko su u zlu tvrdje
I ostinute naše sviesti.

Ti podniži tvu visinu
Na žestoke za nas boli;
Mi živemo proć načinu
Ponositi i oholi.

S branjenoga mi smo stabra
Sladke obrali jur jabuke;
Ti na težkom križu izabrà
Za nas podniet smrtne muke.

Radi tega sad pred ono,
Sad pred ovo greš prestolje,
Vezan, smucan bezakono,
Ali s drage tvoje volje.

I ti naš Bog rajska dika,
Ki ćeš vas sviet doć suditi,
Nepravednieh od silnika'
Krivo sudjen trpiš biti!

PIEVANJE OSAMNAESTO.

Kad ban vidjè od Solime,
Da je od sbora zlobna i kleta
K njegoviema dvorovime
Sin doveden božji opeta:

Sve se srce njemu smelo,
I žestoku muku ćuti,
Mrzećega suda dielo
Nemogući ubiegnuti;

Što načinah iznahodi,
I obraća se po sve pute,
Jeda njega oslobodi
Od priećene smrti ljute?

Nu besiede zaman trati
I razloge, ke podava,
Jer nemože omekšati
Gnjevna puka tvrdoglava.

Pače što se veće sili,
Da vrlinu njih izlieči,
Sad kroz sladki govor mili,
S razsrdjenom sada rieči:

Toliko se veće oni
Kažu ognjena puni gnjîva,
I nemili i usijoni
Pravoj krvi suprotiva.

Najposlije njim besiedi:
„Blaga je ovo svetkovina,
Ku po višnjoj zapoviedi
Časti evrienska sva krajina,

Kad vladalac od države
Obći pustit svemu puku
Krivca, dužan ki je od glave,
I dostoji smrtnu muku.

Tim pokoli sad ovega,
Neznam kako, vi krivite
I pogubit naglo njega
Kroz preljutu smrt žudite,

Komu bolje, razmi njemu,
Dat slobodu sladku mogu?
Kriv nebivši u ničemu
I obadjen proć razlogu.

I da 'e što kriv, dosta veće
Do sad ga ste pedepsali,
Dosta mu ste jada i smeće
I bolesti zle zadali!

Ili ga ću pustit, ili
Vi sudite njega sami,
Kô ste u sviesti namislili
I odredili medju vami.

A i vaš priatelj Irud eto
Za krivca ga nenahodi,
Toliko je život svietô
I pravedan, ki provodi.

Čemu da ga sudim, čemu
Nepravedno da umori se?
Nebudući grieha u njemu
Za ki zadiet moglo bi se."

Ovo Pilat besiedeći
Puk mu gnjevan rieč presiečè,
Strašnu viku ter tvoreći:
„Propni njega! propni!" rečè.

Na ove rieči rogoborne
Druge gore žamoraše,
Od treske se rogoborne
Grad vaskolik razliegaše.

U okovieh bieše tada
Zli Baraba, lupež hudi,
Veomi mrzjen svega od grada
Cieća opake svoje ćudi.

Ovi omršen ljudskom krvi
Vrh svieh inieh razbojnika'
U nabunah bieše prvi,
I brz na zla svakolika.

Smrt čekaše radi toga,
Ležeć svezan u tamnosti,
I ufanja tu niednoga
Neimaše od milosti.

Razložno se tad rimskomu
Namiestniku stà misliti
Pri čovieku ovakomu
Moć Jezusa sloboditi.

Tìm pazeći ljudi ohole,
Ove rieči njim izustì:
„Ali njega, ali vole
Isukrsta da im pusti?"

Oni, skladno nabunjeni,
Slavna kralja' višnjieh dvora'
Vele u manjoj držeć scieni,
Potištena neg zlotvora,

Vagju kletoj u omrazi
Glasim puniem srčbe hude:
„Isukrsta da porazi,
A Barabu pustit bude!"

I za prije na vrh doći
Namišljene svoe vrline
Opiru se sa svóm moći,
Neizrečenu silu čine.

Pilato se težko sjadì
I zapanjen ostà u sviesti,
Videć da gnjev zle čeljadi
Nemogaše ničiem smesti.

I čim ljudim na zlo hrliem
Nenahodi miere i reda,
Božje tielo bičim vrliem
Ljuto izbiti zapovieda.

Veleć, nu ako način ovi
Smiri želju krvi prave,
Nemilosni ter židovi
Svoju silos ovdi ustave?

Nu ako videć njega izbjena
I krvava po sve strane
Množ nepravo razsrdjena
Na kugod se milos gane?

Od mrazne su tvrdji stiene,
Ako se oviem nenasite,
I neugase želje ognjene
Težke od smrti, ku mu prîte.

Nepravedni jur krvnici
S biele puti ruho svlače,
Da ju, vajmeh, sasma prîci
Kroz udorce zle potlače.

Jur božjega vežu sina
Naga na stup na mramorni
Bez ozira, bez načina
Jedoviti, nerazborni.

Jur podižu svóm jakosti
Na izmienu ruke plahe,
Ter mu daju s nemilosti
Uzmnožite svud zamahe.

Prečisto je sveto tîlo,
Ke bì dotle bielje od sniega,
Svoje obličje izgubilo
Puno 'e modrieh sve biljega'.

Ter iz ustah i od svudi
Krv obilna nizanj ide,
A hudobni plasi ljudi
Lupajući napried slîde.

Kosti mu se odkrivene
Na sto miestah jur gledaju,
A oni tvrdi nesmiljene
Své vrline neustavljaju.

Ni'e zadosta nije njimi,
Krv i snagu da mu otmu,
Čestiem bičim neizbrojnimi
Otet hoće i život mu.

Kogod u dvor silni ulazi
Za gledati biesna dîla,
Po krvavoj rieci gazi,
Tle mramorno ka je oblila.

Dosta već je srčbe i gnjîvā!
Utaži se, zli krvniče!
Na me dužna, na me kriva
Svrni ohole tvoje biče!

Nemilos je tva velika,
I nesviesne sasma odluke,
Na krv pravu rad grešnika
Nepravedne stavljat ruke.

Ja sam ja kriv, s nerazlogom
Tvoja srčba nanj se otresa,
Kunem ti se živiem Bogom
I sviem dvorom od nebesa'!

Oči otvori dobro sada,
Na kakav se grieh postavì;
Noć pakljena tobom vlada
Ustavi se, ah ustavi!

Ni'e milosti, vajmeh meni,
Svoga biesa nepustiše,
Dokle sasma izmoreni
Moć i snagu neizgubiše.

Oslobodjen Jezus tade
S tvrda stupa kamenoga
U krv istu svoju pade,
Ka se iz njega prolì mnoga.

Tu se izgrdì vas opeta,
I ponovì svoje rane,
Od krvnika huda i kleta
Nemilosno njemu dane.

Tako grda i krvava,
Za veću mu podat muku,
Silna čeljad i neprava
Ukazà ga svemu puku.

Sve mu bieše tielo golo
Izvan samo što ubrus bîjo
Po sriedi mu svud okolo
Prečistu je put sakrijo.

Na nemilo toj skazanje
Vas nebeski dvor se smutì,
Sunce i miesec zlo skončanje
S kolom jasnieh zviezda' ućutì.

Smrtni trudi nu njegovi
Neprestaju na zlu ovemu,
Jer bojnici Pilatovi
Goru boles daju njemu.

Oni znajuć, da mnokrati
Srcem veomi veselime
Kraljestvo mu ktieše dati
Mnozi puci od Solime,

U crljenu vedhu odieću
Kako kralja njega oblače,
Na glavu mu pak nameću
Od trnove krunu drače,

Na onu glavu, koju nebi
Zadovoljno naresile
Svekolike zviezde od nebi,
Ni podpuno nju krunile.

I čim svakčas uzmnožaju
Nerazložni smieh i viku,
U ruke mu trs podaju
Za kraljevsku za šibiku.

Oviem ruhom ogrnuta
I urešena u nesviesti
Vrh siedišta podignuta
Postavljaju njega siesti.

S natlecanjem ter nepravim
Svakčas veći njim rug tvore
Nesviesniemi sad pozdravim;
Sad otrovne kroz govore.

Kako mnokrat kad jednoga
Od vesele sve družine
U igri plahoj kralja svoga
Nedorasla dieca učine:

Pred njegoviem svi pogledom,
Kô da ga se trešu i boje;
Sada kleče; sada redom
Izredjeni uzanj stoje,

Sad njegove zapoviedi,
Čim vršiti svaki teče,
Vika uzmnožna s toga sliedi,
Ka se čuje na daleče.

S oviem bojni skup načinom
I ostale dvorne sluge
Nebeskoga kraljá sinom
Čine ohole smiehe i ruge.

Oči ubrusom sad mu vežu,
Pljuvotinam sad ga grde,
Sada drpe, sad potežu,
Nad planinske vrlji srde;

Sad mu skubu vlase od brade
Ubojnome rukom plahom,
Prečisto mu tielo sade
Sve mrljaju gnusniem prahom.

Klanjaju se kô sniženi
Pred njegovo sada lice,
Sad u obraz božanstveni
Daju česte zamlatnice.

I ni'e dosti, da ga udire
Toli često čeljad kleta,
Nego jošter nanj napire,
Tko ga udara? da goneta.

Kud ohodim kako izbjena
Silnom trsti slavna glava
Sva je, vajmeh, izranjena;
Sva bolesna, sva krvava!

A to 'er kruna drače ljute,
Ka ju kruži oštra i česta;
Čineć nove rane i pute
Uvriedja ju na sto miesta'.

Tako izmoren bez pokoja
Nemilosnieh od zlotvora'
Ni se tuži, ni usta svoja
Na podane muke otvora,

Zasve da oni sasma ljuti
Rukom, psovkam, silniem glasom,
Ni počinut, ni odahnuti
Nedadu mu jedniem časom:

Ah nemile plačne slike!
Tko je ćudi tač neharne,
Da nelieva suzah rike
Da mramorom neprotarne!

Ptice od neba, zvieri od gore
Gnjezda i jame svoje imaju
Posred kojieh, kad se umore,
Na svú volju počivaju:

A sin božji, svemu svietu
Ki nebeski pokoj doni,
Neima miesta, rajsku i svetu
Svoju glavu da nasloni.

Nego iztrudjen, nego izmučen
Neprestavne trpi vaje,
Ranav, krvav, izbjen, stučen,
Da ga pazit strahoća je.

Na ovi način izgrdjena
Pilat ga opet puku kaže,
Jeda srca razjedjena
Zlieh židovah tiem se utaže?

On na desno i na lievo
Obrnù se š njime tada,
Govoreći: „Čovieka evo,
Ki vas straši, ki prepada!“

Jak da k temu još prilaga,
I kô prorok hoće rieti:
Čovieka evo, koga blaga
Ljubav za svieh sili umrieti;

Čovieka evo, koji naše
Prima ljudske griehe hude,
Doživieti ki spravljaše
Da oživieti vas sviet bude;

Čovieka evo, ki gre s gori
Za dobrotu svoju mnogu,
Ki se od Boga čoviek stvorì,
Da su ljudi slični Bogu.

Čovieka evo, suproć komu
Narodi se svoji bune,
Kraljevskoga ruha evo mu,
I šibike svietle i krune.

Evo družbe neizbrojene,
Evo vojske, koju vodi,
Da gradove podložene
Da kraljestva š njim gospodi.

Nu 'e sve zaman, jer nemože
Sa sviem znanjem, zasve trudi,
Učiniti da podlože
Na razloge zlobne ćudi.

Vidjenje ovo tužno i plačno
Nasititi nije jako
U nabuni zloj divjačno
Plaho množtvo sasma opako.

Niedan govor, molbe niedne
Njih utažit neumiju,
Na pravednu svi krv žedne,
Svu dokoli nju popiju.

Svi vikaju silnom vikom,
Kako da se vas grad ori,
Da se Isukrs smrti prîkom
Vrh težkoga križa umori.

Neizglednome jošte zlobom,
Tvoreć strašnu rogoboru,
Natieču se medju sobom
Tko će ukazat srčbu goru?

U pobuni kletoj toli
Slušaju se bez razluke
Iza glasah glasi oholi,
Iza bukah vrle buke.

Sred planine tako strme,
Koju odieva gaj obilni,
Kad nebeski dvori grme,
I boj čine vietri silni:

Dubja trepet strašan daju,
Ter s velikom oholasti
Medju sobom se udaraju
Johe, jele, bori, hrasti.

Tako i biesno kada more
Razsrdi se zimno u vrieme,
Česti vali kako gore
Srnu jedan za druzieme;

Vali, kojieh sila gnjîvna
Stvara urnebes usijoni,
Težko plavi! suprotivna
Njih razsrčba ku progoni.

Oko puka nabunjena,
U požudi zlobnoj tvrda,
Kleta vojska nevidjena
Pakljenieh se vrti srda'.

One pamet svieh užižu,
Da nepravu misao slîde,
I nevoljniem razbor dižu,
Svoga grieha da nevide.

Svakomu je srce mutno
Jedom pakla ognjenita,
Da gre opako i bezputno,
Da biestuje, da mahnita.

Rimskoga u to namiesnik.
Šlje moliti vierna ljubi,
Pravednoga da čovîka
Bez razloga nepogubi.

A to 'er bieše njega radi
San veomi strašiv sniela,
Gdi se priete gorci jadi
Za neprava silna diela.

„Ovo je, ovo!“ (govoreći!)
„(Vîk me lažju san nevara!)
Tih jaganjčić, koga u smeći
Množ pastierah zlieh poharà.

S razdraženiem ovi psima
Biehu njega obkružili,
I kamenjem i drvima
Nemilosno pogubili.

Ubjena ga gore i luzi
I planine sve plakahu,
I u žestoku jadu i luzi
Rad njegove smrti stahu.

S toga srčbe pun velike
Nebeski se kralj ukazà,
Šaljuć hude na krvnike
Biče težka od poraza.

Jer se nebo sve navučè
Oblacima crniem tade,
I strahovit grad potučè
Polja, strane i livade.

Za tiem se ovi čù glas: „„Bogu,
Rimjanine, život prosti!
Nedaj miesta nerazlogu
I nesviesnoj nemilosti!““

Pred snom oviem malo prije
Vierno nebo još mi objavì
Mnoge druge strašivije,
Kieh spomena mene ostavì.

Ja vierujem cieća ovoga
A očito ’e toj i tebi,
Da je on porod mili koga
Od Bogovah višnjieh s nebi.

Tim zlu čeljad i nevriednu
Od krvnoga diela ustavi!
I u njegovu krv pravednu
Tvojieh rukah nekrvavi!

Dalek strašne kobi ove
Bog od naše kuće ukloni!
A nemile njim židove
I sve pleme njih progoni!“

Pilat sumnjiv tiem kazanjem
Većma se oprić gnjevnom puku,
Sliedeć sa sviem nastojanjem
Razbit hudu njih odluku.

Blage ostavlja jur besiede
I s oštrome rieči prieti,
Da ustave plahe jede
Kojieh nije moć trpieti.

Odriešiti on pravedna,
I pustiti jur hotiaše,
I sam sebe s diela vriedna
Težke od tuge slobodjaše.

Poznà toj kralj viečnieh siena’
I od pakljene zle propasti,
Koga tráše uspomena
Izgubjene davno časti,

Ter dočim ga od osvete
Viekovita mori želja *),
I kroz misli zlobne i klete
Oholo mu srce vriedja;

U sebi se gorko smuća,
Da svú hitros vuhovitu
Predobiti jes moguća
Ičja pamet na sem svîtu.

Tako smeten van načina
Iz crnoga zove jaza
Strah ledeni grda čina,
Tamna zgleda, žuta obraza.

Nehranjaše pakô jazni
Sred studenieh svojieh spila’
Gore srde, ni nakazni,
Koja smeta dobra dîla.

*) (Sic!) To je bez dvojbe pogreška u prvom izdanju, i imalo bi bit *žedja*, mjesto: *želja, sceglia.*

Zločestvo je potišteno
Drug i mrazna njemu zima,
S kiem zaedno stanje obćeno
U ponoru tmastom ima.

Kô vladalac viečne noći
Ovu otrovnu neman vidjè,
U solimske mire poći
Tutako joj zapovîdjè.

Neka banu sionskomu
Zlom bojazni srce zledi,
Biesnom množtvu židovskomu
Protivit se da nesliedi.

Sluša njega strašna srda,
I od mrzeće noćne ptice
Stavlja na se krila grda,
I svu ostalu sliku i lice.

Tako pod zrak pod sunčani
Iz ognjene leteć tmine
Vrh kitnieh se gorah stanì
Palestinske pokrajine.

Pospiešna se u vidjeni
Jeruzalem sunù od tole,
Gdi ju poslà kralj pakljeni
Pred gospodske dvore ohole.

Tu leteći pred pogledom
Silna kneza mogućega
Navidjeniem svojiem jedom
Tiče, smeta i truje ga.

I čim mnokrat iznenadi
Okolo se njega obstire,
Sad mu prsi, glavu sade
Crniem krilim ljuto udire

On videći neman hudu
Mrazan zledom uporeda
Vas u smeći, vas u trudu
Žestokieme strahom preda.

Ježi mu se pram vrh čela,
Usti sahnu, tamni slika,
Sve mu rieči kažu i diela
Da 'e skončanja pun velika.

Puk pazeći njega tresti
Žestoko se prepadena,
I kô da je izvan sviesti,
Svega u lice promienjena,

Neće sgodu da propusti,
Neg dokle ima vrieme u družbu
Kroz tisuću zlobnieh usti'
Vika i čini novu tužbu:

„Ovi slabo množtvo buni,
Da od ovezieh svieh zemalja'
Svietlom krunom njega kruni,
Da ga učini svoga kralja.

Zato ako ga pravda tvoja
Nepediepše smrti hudom,
Koju davno steć dostojà
Pred pravedniem svakiem sudom,

Svu će skoro Palestinu
Izpred rimske dignut vlasti,
I od Sirije kraljevinu
Sgrabiti vam i popasti.

Pače ako ga pustiš sada
Kô 'e počeo, da puk vara,
Neufaj se i nenada'
Priatelj slavna bit česara.

Ubi! propni! digni s svieta!
Ako carsku ljubiš slavu,
Mir obćeni da nesmeta
Nam protivnu ovu glavu.

Čin životom da najbrže
Plati svoje griehe prîke,
Prie neg zemlje ove odvrže
I raztruje svekolike.

Da je u miesti smeća ovemu
Česarovo ni'e hotienje,
Znaš da hodi suproć njemu
Na kraljevstvo tko se penje.“

Ove rieči nerazložne
S Pilatovom mnogom boli,
Ne bez jake vike uzmnožne
Govorahu ljudi oholi.

On videći da nemore
Srce prignut njih kameno,
I da množtvo svakčas gore
Kazaše se nabunjeno,

I jer bieše tegnut veće
Od pakljene strašne zliedi
Prepadè se, i pun smeće
Na kraljevsko ime ubliedì.

Tim se u ruke njím puštava,
Ni smie smetat njih požude,
I odveće se strašiv dava,
Nepravda ga da dobude.

Sred pučine morske ovako,
Silni vietri puni gnjîva
Kad puhaju plaho i jako
Tvrdoj plavi suprotiva,

Nje vladalac neda od prve
Miesta oholoj njih vrlini,
Sa sviem veslim nego se rve
Za odoljeti zloj godini.

Nu kad vidi najposlije,
Da zamani snagu hara,
I da dobit jaki nije
Silu obiesnieh od vietara';

Zaedno s morem put obrati,
U veliku ter se strahu
Gnjevniem valim da vladati
I vremenu prieku i plahu.

Kad promieni svoju odluku
Strašiv sudac i nepravi
Podignutu biesnu puku
Ove u kratko rieči pravi:

„Predobit sam, pravda gine
Nepravedna gdi je sila,
Bez razloga, bez krivine
Daj se ovemu smrt nemila!

Nu se u dugo s grieha ovega
Bit veseli nenada'te,
Vašom glavom vi za njega
Odgovarat Bogu imate.

S vašiem ćete sviem plemenom
Vi platiti mierom punom
Krv, ku sada nesmiljenom
Spravljate se prolit bunom!"

Doniet za oviem govorome
On pun vode sud naredì,
Ter umiva ruke njome,
I ove rieči još besiedi:

„Kô su čiste ruke moje
Od pravedne krvi sada,
Tako srce mé čisto je,
Nje prolićе na vas pada!"

S prestolja se dižè svoga
Kô dovršì besiede ove,
I cieć suda smeten toga
Podjè svietle u dvorove.

Tada množtvo zle čeljadi
Stà vapiti: „Krv njegova
Vrhu naše glave padi,
I vrh našieh svieh sinova'!"

Tim samiren puk opaki
Počè spravljat priek saviše
Silne od smrti način svaki,
Da pravedna satariše.

Težku svrhu i nemilu
Ne samo mu dat misleći,
Neg da bude u svom tîlu
Dugu boles trpiet mreći.

I jur puni smrtne zloće
Neviernici jedoviti,
Na visoko drvo hoće
Propeti ga i pribiti.

Da na očiuh svieta svega
S duzieh mukah, kim ni'e broja,
Naš spasitelj, sin Višnjega,
Svrši umrla lieta svoja.

Tim od čedra mirisnoga
U nesviesnom u veselju
Bez krzmanja bez niednoga
Križ pretežki grade i dielju.

Smrti ovakom staro u doba
Kralji, koji sviet vladahu,
Nepravednieh radi zloba'
Glavne krivce pedjepsahu.

Da smrtnoga časa prije
U bolestieh i u nemiru
S mukom, kojom slike nije,
Stokrat na dan tužni umiru.

Prikoreno tada drvo
Bez imena i bez dike,
Najslavnije i najprvo
Sad na stabre svekolike,

Na otaru ponosnomu
Posred crkve sveta stana
Držimo ga u svietlomu
Srebru i zlatu zakovana.

Na uspomenu božje smrti,
Viečni život s koje imamo,
Tu se njemu svi prostrti
Kô božanstvu poklanjamo.

U strašive dnevi one
Odredjena svietu suda,
Kad kroz plame usijone
Bude izgoriet zemlja huda,

Miešte svieće on sunčane
Na nebu će svietô ustati,
I sve od svieta četir strane
Svojiem zrakom obasjati.

Kô po gradu glas prosù se,
Da nerazlog pravdu splesà,
Da zli ljudi spravljaju se
Kralja umorit od nebesa',

I tudjinah i gradjanah
Svaki ostavì svoje stanje,
Kupeći se sa svieh stranah
Na žalosno prikazanje.

Tko za vidjet, tko za čuti,
Tko za žalit brlo stupa!
Predvorni su puni puti
Neizbrojena ljudih skupa.

Bojnici u to nesmiljeni
Biehu svukli s njega veće
Od ruganja plaš crljeni,
Nanj stavivši prve odieće.

Ter čineći strašnu viku
Silniem glasim jaciem dosti
Svezana ga na smrt priku
Potezahu bez milosti.

Neizpunjaše tuj nemili
Svoj gnjev čeljad u zlu ognjena,
Neg mu biehu još stavili
Križ žestoki vrh ramena.

Koja bieše vidjet muka
Gdi jaganjac krotki i sveti
Od neharna silna puka
Grede smucan za umrieti!

Gdi konopi, vajmeh, tvrdi
Vežu i čela uzovita
U nescieni, u pogrdi
Čás i diku svega svîta.

Gdi sgraditelj rajskieh dvorah
S dračnom krunom vrhu kosi',
Putem krvnieh od zlotvorah
Neizrečena zla podnosi.

Pod bremenom gdi težkieme,
Naveda se, trepti i pada,
Jedniem prstom ki samieme
Drži vas sviet i njim vlada.

On nošaše drvo ubojno,
A gredjaše njega okoli
Čestieh piešac množtvo bojno
I konjikah skup oholi.

Na svieh sjaju tvrda oklopja
Urešeni perjem svi su,
Svi visoka nose kopja,
Jak da na boj pripravni su.

Silne trublje glasom mukliem
Piet na izmienu neprestaju,
Gore obilne hridim pukliem
Odgovor im strašan daju.

Ali mnozi blage sviesti
Pravi duhom, srcem vierni
Od preljute od bolesti
Prolievahu plač čemerni.

Mile majke navlaštito
S mnogo mladieh dievojčica'
Sve cvieljahu jadovito,
Grozniem suzam peruć lica.

Pazeć smrtno čim na miesto
Krvnici ga zli potežu,
Oštre stiene gdi mu često
Svete noge bodu i režu.

Oštre stiene, sa svieh krajah
Ke se maste rusom krvi,
Ka mu od glave do stupajah
Pod pretežkiem križom vrvi.

Bolnieh ženah videć družbu,
Gdi žalosno plače i cvieli,
Uzdišući na njih tužbu
Ove rieči Jezus veli:

„Neplačite milostive
Sionske kćeri sada mene!
Vas plačite, ke ste krive,
I sinove nesmiljene!

Doć će vrieme, kad će kleti
Mnoge s česti své nemile
I čas i hip, kad na svieti
Začele su i rodile.

Visokiema kad gorami
U gorkom će vapiet trudu,
Kamenitiem klisurami
Priklopiti da ih budu.

Ako u drvu kad sirovu
Možtvo u griesieh odhranjeno
Kaže i čini silos ovu
Što će u suhu bit činjeno?“

Veleć ovo, napred hodi
K miestu mukam odlučenu,
I solimski grad ohodi
S težkiem križem na ramenu.

PIEVANJE DEVETNAESTO.

Dočim ova diela slîde
Kralj i ćaćko svega stvora
Na najviši vrh uzidè
Od rajskoga svoga dvora.

A to neka sgar s visina'
Smrt nemilu pazit bude
Ljubjenoga svoga sina
I njegove težke trude.

Oko njega sa svieh stranah
Bogoljubne i snižene
Lete višnjieh od dvoranah
Česte i družbe neizbrojene;

Na vrhu se od nebesa'
U neizmišljen način stere
Zlatna gradja puna uresa,
Kojoj nije vrha i miere.

Tu kamenja predragoga
Neizrečeno množtvo gori;
Stvoritelja nebeskoga
Ponosni su ovo dvori.

Svekolike stvari umrlė
Pod sobome oni paze,
Kud sunčani konji hrle,
Zviezde i miesec odkle izlaze.

Sred ovega zida slavna,
Svaka izvrsnos gdi sdrži se,
Od diamanta tvrda i stavna
Oho uzrastom brieg širi se,

Brieg, ki ostale nadhodeći
Sve nebeske veličine,
Toli je liepši, koli veći
Podiže se u visine.

Na njem s čudnieh devet krugah
Dolu i goru svud okoli
Ljubjenieh se božieh slugah
Izredjeni paze stoli.

Kori andjeoski dodjoše odi,
I čim svaki Boga poje,
Dopuštenoj u slobodi
Na miesto se redi svoje.

Ime božje hvale i glase,
Ter u svietlieh devet reda'
Kor svakoji na ponase
Po razkošnom briegu sieda.

Od Višnjega moć jednaka
Udieljena ni'e sviem njima;
Naredbeno vrsta svaka
Osobitu krepos ima.

Koliko se viši u vlasti
Od drugoga jedan broji,
Toliko ima veće časti
I Višnjemu bliže stoji.

U svojemu biću tako
Veseo svaki njih pribiva
I žudjeno dobro svako
Polag svoga stvorca uživa.

Sred njih otac svemogući
Na prestolju zlatnu siedi,
Sviet vaskolik vladajući
Svemogućom zapoviedi.

On neizhilnoj u svietlosti
Svrće svuda své pozore
Uzdržeći svóm kreposti
Nebo, zemlju, pakô, more.

Vrh židovske zle države
Oči obratì svoje tada,
I nemile vidjè sprave
Solimskoga huda grada.

Zaedno s rajskom svóm mladostim
Kalvariju on gledaše,
Neukopaniem ljudskiem kostim
Ka se jadno svud bieljaše.

Kalvariju smrtnu goru,
Kod sionskieh koja mira'
Krivieh ljudih za pokoru
Podiže se i prostira.

Tu krvnici nesmiljeni,
I ki težka zla tvorahu,
Na žestoki križ pribjeni
Glavom griehe svoe plaćahu.

S toga po njoj većekrati,
Sve da ti se srce stresa,
Sgadjaše se svud gledati
Množ propetieh od telesa'.

Tu kad porod kralja od nebi
Dodjè, ter pun muke i truda
Vidjè, da je spravna sebi
Vrhu križa smrt prehuda:

Počè okolo pazit svudi,
Jeda mu se kojigodi
Medju množtvom krvnieh ljudi'
Obljubjeni drug nahodi?

Niednoga mu nije druga,
Sve su zlobni protivnici,
I ki oda svud obstiru ga
Oružani svi bojnici.

Drazi ga su ostavili
U zlieh mukah, vajmeh, sama
I biegom se svi sakrili
Posred pustieh gora' i jama'.

Kô kad pastier, koji bljude
Krotka stada sred livade,
Ili od zvieri zaklan bude,
Ili ustrieljen s neba pade.

Tužne ovčice u toj vrîme
Razbiegnu se i poruše,
Ter večanjem žalosnime
Bližnja polja sva zagluše.

I jur bivši blizu veće,
Da ga propnu ljudi kleti,
Ne bez težka jada i smeće
Ježit se uzè i treptieti.

Kako zabjen porod da je
Kralja, po kom raj vlada se,
Ćuti u sebi gorke vaje
Silne od smrti prepada se.

Mnoge misli jadne i krute
Prohode mu preko sviesti,
Od žalosti uzrok ljute
I čemerne od bolesti.

Put višnjieh mu rodnieh strana'
Trudna pamet često utieče,
A krv s znojem izmiešana
Niz bliedo mu tielo teče.

Tim na nebo gledajući
Ove u sebi rieči pravi:
„Što me, ćaćko svemogući,
U ovem smrtnom trudu ostavì?“

Čù nebeski kralj svojega
Draga sinka te govore,
Čuše andjeli, koji njega
Bez prestanka časte i dvore.

Ali Višnji od viek vieka
Stanovito koji odredì,
Sve na ovi način neka
Rad koristi ljudske sliedi,

Temeljitu svies ukazà
Vrh sinovieh smrtnieh truda',
I njegova rad poraza
Nepromienì svoga suda.

Nû dvorani božanstveni
Kieh neuzdrži niedna sila
Žestoko su razsrdjeni
Cieć nemilieh krvnieh dîla'.

Svaki od njih u pameti
Užežè se jak plam živi,
Da se božji sin osveti,
Da se satru ljudi krivi.

Tim se spravlja svakolika
Višnja vojska na boj vrli,
Na oružje! svaki vika,
Na oružje svaki hrli.

Jedan nad sviem vieš i hitar
Silnom trubljom bojno pieti
Hrliem krilim brz kô vîtar
Na nebeski vrh uzletì.

Ter sve andjele na boj zvati
Jakiem pienjem počè od tole,
I biljege podà od rati
Strahovite i ohole.

Na pievanje treskovito
Sva nebesa zamne okolo,
I trepteći ognjenito
Jasnieh zviezdah bliedi kolo.

Začù taj zvek pun kreposti
Tja na nebu tko pribiva,
Gdi najniži svieh svietlosti'
Noćna svieća, miesec, siva.

Čuše i oni, kojiem podà
Višnji, ki sviem svietom vlada,
Stražu ljudskieh vrh naroda'
Od iztoka do zapada.

Na čuvenje toj strašivo
Sva se zemlja kruto uztresè,
I što bieše po njoj živo
Sve ledeni strah obnesè.

Tim kogod se gdi nahodi
Od nebeskieh od gradjanah
Posle ostale sve ohodi,
I put višnjieh leti stranah.

Jak golubi bieli, kade
Iz visoka zida izadju
Na razlike na livade,
Da podobnu hranu nadju,

Tom oćute zle godine
Biljeg, strašni grom i buku,
I nebeske vrh vedrine
Crni oblaci da se vuku,

Poplašeni uprav rodna
Stana tajčas lete i teku,
Od vremena neugodna
Da ubiegnu srčbu prieku.

Jur na nebu po sve strane
U ognjenoj gnjevnoj smeći
Trče vojske oružane,
Kojiem nije broja izreći.

Jur se ćuti gdi ohola
Gvozdja gori silno zveče,
Jur skripati bojna kola
Slušaju se na daleče.

Kola se oba, na kieh plaha
Nebesa se obraćaju,
Silne od buke pune straha
Sa sviem zviezdam snebivaju.

Nu da i narav ljudska more
Ova diela dotegnuti,
Ka neumrli dusi tvore
Bez telesah i bez puti,

Oni mnokrat ili budu
Slećet na sviet ovi s neba,
Ili odmetnu braću hudu
Pediepsat je bojem treba.

Od ljudskoga sliku tîla
Čudniem stvorom na se stave:
Zlatne prame, brza krila
I ostale sve naprave.

Toj dieluju, zašto inako
Slabo ljudsko oćućenje
U potrebah nebi jako
Bilo poznat njih činjenje.

U trenuće tiem od oka
Sagradjene vihra od prîka
Svikolici s toga uzroka
Hipe uzeše naših slika'.

Ter pospiešni, ter oholi,
A u način munje ognjene
Postaviše sebe okoli
Bojne oklope i gvozdene.

Bojne oklope, ke spomena
Staroga su boja silna,
U kom od njih bì dobjena
Duha' izdavnieh vojska obilna.

Jedni hrbom, jedni vitiem
Kopjema se oružaju,
Jedni s plamom treskovitiem
Trublje ognjene popadaju.

Oble su oviem praće u ruci
Za strt čeljad nesmiljenu,
Zlatne se oniem striele i luci
Paze visiet na ramenu.

Na junačku svi su bedru
Pripasali bridke mače,
Sviem gnjev smeta sliku vedru,
Sviem iz očih oganj skače.

Mnozi cieća prave osvete
U oružanieh kolieh teku,
I prokletom puku priete
Težak poraz i smrt prieku.

Perja otvora strelovita
Od njih leteć veći dijo,
Tere se je na srdita
Bojna diela pripravijo.

Nu jednake za lećeti
Neimaju svi kreposti,
Jer svakoja vrsta deti
S osobitom razlikosti.

Od njih jedni krila dvoja
Na ramenieh nose i steru,
Jedni lete na dvaš troja,
A ne u jednak hip i mieru.

I kô jedno ni'e lećenje,
Tako i jedna ni'e prilika,
Razliko je i činjenje
I ljepota njih razlika.

Ovi biela, ovi ognjena,
Ovi zlatna pera nose,
Ovi modra i zelena,
I oholo se njim ponose.

Sto prilikah liepa čina
Vrhu krilah druziem sjaju,
Kieh ljepotu piet načina
Usti umrle neimaju.

Na isti način jesen mila,
Doba od dobah svieh najdraže,
Kitnom dubju posred krila
Sto razlika voća kaže.

Izredjene strahovito
Jur krilate družbe idjahu,
Ter okolo svud čestito
Rajsko polje napunjahu.

Broj, kakav se ljudi' od vieka
Ni'e vidijo pod nebesi',
Odkle stvorì Bog čovieka,
I sviet ovi njim naresì.

Viteza' ovieh neizbrojnieh
Neumrloga od naroda
Devet četah biehu bojnieh
I devet slavnieh vojevoda'.

Mihajo se nad sve ostale
Od svieh glavom viši bani,
Pun vitežtva i pun hvale
Njih vojvoda izabrani.

Po svemu se nebu poje
Glasovita slava, koju
Od njekada dobijo je
U hrabrenom strašnom boju.

Hrani kožu kleta zmaja
I priliku svu joštera,
Koga u tamni pakô iz raja
Sa sviem dusim zliem izćera.

Na vratu mu nogu drži,
Oštro kopje sred čeljusti',
Ter ga tiska da se sprži
U ognjeniti ponor gusti.

Od andjelah vojske bojne
Po svem nebu on provodi,
I za sharat ljudi ubojne
Put židovske zemlje hodi,

Kacigu mu perje oholo
I razliko sgar pokriva,
A oružje mu svietlo i golo
I štit obli suncu odziva.

Sve naprave mača dična,
Ke pobjene zlatom svîte,
Goruštiema zviezdam slična
Kamenja mu draga kite.

Na isti način i oklopje
Kameni mu drazi rese,
I vitežko silno kopje,
Od koga se pakô trese.

Jur na vrata na nebeska
Bieše došla vojska slavna,
Gdi se užežè vrlja od trieska
Kažući se na boj spravna.

A to jere tu priliku
Od najprve rati upazì,
Kóm neviernu vojsku prîku
Satarisà i porazì.

Čim s uresom neizrečeniem
Niz visoke tvrdje i mire
Stanovito sagradjeniem
Višnja gradja kiem se obstire,

Vidjahu se tvrda oklopja
S bojniem stiezim tu visjeti
Štiti, luci, težka kopja,
Mači odmetnoj braći oteti,

Koja bivši namislila
U oholoj svojoj sviesti
Nepoznana i nemila
Na Višnjega sto zasiesti.

Od andjelah Bogu viernieh
Kraljevine rajske vani
Oborena, sred čemernieh
Paklјenieh se jamah stani.

Boja ovega svud pievana
Vrh jasnoga suha zlata
Bieše slika udielana
Sred nebeskieh svietlieh vrata'.

Od nebesah s obie strane
Bieše vidjet u dva diela
Lećet vojske oružane
Zlieh i dobrieh od andjela'.

Viorni od ovud i kreposni,
Kleti od onud udarahu,
I rveći se nemilosni
Medju sobom boj bijahu.

Vidjaše se gdi po sriedi
Gustieh strielah pod oblakom,
Čim rat plahi napred sliedi
Nebo mrči crniem mrakom,

Gdi sad ovi, gdi sad oni
Jedan drugom odolieva,
Gdi se uzmnaža boj usioni
Pun razsrčbe i pun gnjeva;

Gdi se svaki uhitijo
Jur na ruke, da bi tako
Nepriatelja predobijo
Kroz rvanje silno i jako,

Gdi ki strielah neimaju
Za pram, za vrat snažnom rukom
Nepriatelje své hitaju
S njihovome gorkom mukom;

I dostojne za dat plate
Neharnomu množtvu oholu
Na tle ih meću, plešu i mlate
I tiskaju njim nizdolu;

Gdi po malo strana odmetna
S toga trepteć uklanja se,
A izabrana vojska osvetna
Za njim tiekom sunula se.

Gdi su veće s grubiem biegom
Odmetnici hudi u smeći
Pred čestitiem vierniem stiegom
Obratili sasma pleći:

Ter prilični vihru plahom,
Ki kroz puste dme planine,
Grominjahu s ledniem strahom
Nebeske se niz visine.

Na izdavnike pobieguće
Kralj nebeski sgar metaše
Silne treskove i goruće
I u pakô ih strašni oraše.

Vidijo bi tamne jaze,
Gdi primaju množ mrzeću
Na zle muke, na poraze,
Na viekovit jad i smeću.

Tom andjeli tuj vidješe
Uspomenu viečne od hvale,
Za prie na dvor izać, ktieše
Vrata od neba da razvale.

Ter s nebeske jur države
Sišli bi oni na sviet hrli,
I nemile i neprave
Strane osvetniem plamom strli.

Jur židovska zemljo huda
Za tve griehe neizrečene
Vidjela bi oda svuda
Tve gradove požežene,

Da kralj rajski treskoviti
Ki tej bojne sprave ugledà
I neslični gnjev srditi
Bez načina i bez reda,

U čas oni s oštrom rieči,
Sve silosti pred kom ginu,
Razsrdan se neopriečì
Na njih plahu nevrlinu.

Oko sebe on pazeći
Sto službenieh dvorkinjica'
Svetlieh čudnoj u odieći
Dievičkoga stasa i lica.

Sviem nebesom obljubjenu
Obrà milos medju njima,
Rajskom puku nabunjenu
Ku s naredbam poslà ovima :

„Po tvu braću mé dvorane,
Veli, u brzieh kolieh teci,
Ter od moje njimi strane
Ove rieči hrlo reci :

„„Kruna vami ni'e podana
I gospodska vlas uzmnožna
Vrh nebeskieh svietlieh strana',
I vrh svieta njim podložna,

Bez hotienja da se moga
Na nepravi boj spravljate,
I srditi bez razloga
Nebo i zemlju da smetate.

Bojna oružja ostavite,
I razsrčbe vaše ureda,
Ter se k meni svi vratite,
Bog vam ovo zapovieda.""

Rečè a milos podnižena,
Netom božje čù besiede,
Brza u kola i zlaćena
Bez niednoga cknienja siedè.

Tu pospiešna i pomnjiva
Preko neba leti svega,
Tere andjelom sviem odkriva
Srčbu i volju Previšnjega.

Na boj spravljat své desnice
Da ih nije plaha želja,
I da ureda svi pred lice
Teku svoga stvoritelja.

Krotka blagos š njome hodi,
Čista ljubav, krepka víra,
I ka ufanje sladko rodi
I tihoga majka mira.

Sred njih slike razvedrene
Ni'e biljega od vrline,
A u rukah su sviem zelene
Mirne grane od masline.

Kudgod svrću svoj put one
Gvozdje izpada sviem iz ruka',
Svi razsrčbu prieku gone,
Svieh susreta blaga odluka.

Do jednoga tim smireni
Kopja i mače meću vrle,
Ter poslušni, ter sniženi
Pred prestolje božje hrle.

Na miesto se svaki svoje
Bez krzmanja redom stavlja,
I mišljene do tad boje
Tu po malo zaboravlja.

Tad kralj, ki sviet vasaj sudi,
Sva stvorenja pred kiem trnu,
Po rajskomu dvoru svudi
Božanstveni pogled svrnù.

Triš presvietliem krenù čelom,
Oči okolo čim obnesè,
I triš čini teziem dielom,
Da se nebo sve zatrese.

Besiediti za tiem kliče :
„Koje smienstvo, nesvies koja,
Višnji dusi, vas potiče,
Činit što ni'e volja moja?

Vi srnete, jak da dosti
Ni'e ma sama veličina
Od evrienske zle silosti
Ljubjenoga branit sina ;

Gnjev i plahos uztegnite,
Ustavite želju bojnu !
Na osvetu nemislite
U ovo vrieme nepristojnu.

Znate kako s moje odluke,
I ne svoga bez hotienja,
On na smrtne grede muke
Rad ljudskoga sagriešenja,

Naša 'e volja neporèčna,
Da se prava krv prolije,
Za dat svietu dobra viečna !
Nazada se vratit nije !

Izvrstan je način ovi,
I boljega puta neima;
Zatvoreni moji dvorovi
Da se otvore umrlima.

Zato njega poslah doli,
Čoviek rodit da se bude
Na potrebe, jade i boli
Progonjenja, muke i trude.

Pristupijo čas je odlučen,
Da mu veće umriet triebi,
Da 'e na težkom križu mučen,
Kako je obrô sam po sebi.

I ni'e čudo, da se sade
Pred očima smrt videći
Kako čoviek on prepadè,
I u preljutoj nadjè smeći.

Kako da se odielilo
Biće od njega božanstveno
Ostalo je slabo tilo
Smrtniem jadim podloženo.

Jer kô Boga nebi vriedne
Pogubiti njega bile
Ljudi' umrlieh vlasti niedne,
Niedna oružja, niedne sile.

Moe mogućtvo tač nejako
I kreposti moje niesu,
Od kojieh se zemlja i pakô
I nebesa s morem tresu.

Da nemogu, kada bila
Nebi ovaka moja odluka,
Sina obranit draga i mila
Od vrline zlobna puka.

Još da njemu tad protiva
Desnice bi svoe prostrlo
Sve što 'e sada ljudstva živa,
I sve, što ga jes umrlo.

Znate oholieh giganatah
Kako snižih vrle moći,
Ki do višnjieh ktiahu vratah
S babilonskom gradjom doći.

Oni uzrastom strahoviti
U sebe se toli uzdahu,
Snažnom rukom koriepiti
Ciele gore da mogahu;

Ali obiesniem tad ja glavam,
Kiem se ktiaše gora svrha,
I njihoviem siloniem spravam
U čas jedan dodjoh vrha,

Smetoh jezik njih občeni
Kroz jezikah druzieh véle,
Da po zemlji razvrženi
Raztieku se i razdiele.

A usiona strašna sgrada
Strena ognjeniem treskovimi
Za izgled ljudih zlijeh sada
U strahovit način dimi.

I kô utopom smrtnieh vodah
Na svakoji grieh pospiešno
Nespoznanieh jur narodah
Satarisah množtvo griešno,

Pak nečiste grade opeta
Strh po plamu ognjenitu,
Da se od puka tač prokleta
Nenahodi trag na svîtu:

Na isti način da i sad hoću
Moju ostavit misao blagu:
Za pretežku ovu zloću
Židovsku bih smakô tragu!

Harat bude njih gradove
Sva bi zemlja vidjela me
Kroz oružja, kroz treskove,
Kroz utopne vode i plame.

I kô kleti i nemili
I nesviesni neharnici
Na rieč moju jednu bili
Satreni bi svikolici;

Nu se ustavte, težko vrime
Ne do malo doć će doba,
Zle kad će se grad Solime
Od ovezieh kajat zloba'!

Kad će želiet, nu zamani,
Da tegnuo nije vieku
Moj drag porod i gledani,
Ni da mu je dô smrt prieku."

Bog ovako dogovorì,
A njegovo na trenuće
Zagrmieše višnji dvori,
Strašnu trešnju zemlja oćućè;

A plaha se sva vrlina
Rajskieh dvorah sasma utažì,
Za božjega svetit sina,
Koja ognjeno njih razdražì.

S mnogom boli samo muče'
Gleda i pazi od njih svaki
Težke muke, kojiem muče
Stvorca svoga ljudi opaki.

Jak na bojnom kad se polju
Dva viteza mlada i jaka
Medju sobom za čás kolju,
I oruža su njih jednaka,

Izabranieh množ mladića'
S obie strane taj boj gleda,
I svak lednom sumnjom cîća
Priatelja svoga preda.

Nu kad jedan od njih bude
Crnoj zemlji pasti nica
Čim ga izranī, čim dobude
Moć protivna i desnica:

Vierni druzi, ki ga ljube,
Da im junački sud nebrani,
Od ljute bi svi pogube
Oteli ga oružani;

Ali drugo kad nemogu
S gorciem jadom iz daleka
Cvile i kažu žalos mnogu
Rad nesrećna diela prieka.

Na isti način bez obrane
Porod kralja, ki sviet stvorì,
Posred vojske oružane
Na smrtnoj se vidjè gori,

Koga u način nedostojni
U pogrdi, u čemeru,
Zli krvnici i ubojni
Gola na križ tvrdi steru,

Tere puni gnjeva i sile
K izvrćeniem biljezima
Potežu mu ruke bîle
Uzovitiem konopima.

I tako jih iztegnute
Tvrdiem čavlim pribijaju,
Kroz udorce težke i ljute,
Ke s plahostim uzmnažaju.

Istom silôm noge svete
Na miesto su dovedene,
I od desnice plahe i klete
Jedniem čavlom tu pribjene.

Skripi vas križ, čim opako
Gvozdje po njem silno udara,
Na udaranje često i jako
Hridna gora odgovara.

Svake iz rane ter ponase,
Da ti srce pukne od jada,
Krv obilna prolieva se
I na crnu zemlju pada.

Vrhu tega pismo novo
U razlika pišu slova:
Nazarenin Jezus je ovo,
Kralj koji je svieh židova'!

Slova, evrienskiem ka jezikom
I grčkiem su upisana,
I kiem s hvalom svom velikom
Latinska se služi strana.

Čim se ukazà, kô su svudi
Jezici ovi glasoviti,
Tač sin božji vas sviet žudi
Svojom smrti sahraniti.

Pismo mu ovo zli puk stavlja,
Vrh krunjene dračom glave,
I tvorit se njim neustavlja
Zlobne ruge i neprave.

I da mu je muka teža
Vrh podanieh rana' i boli,
Potištena dva lupeža
Još propinju njega okoli.

Dva lupeža, davno koja
Po razlogu i po sudu
Za zločinstva težka svoja
Dostojahu smrt přehudu.

On na križu najtežemu
Medju njima razpet visi,
Kô da u griehu priekom temu
Oba jih predjè i nadvisì,

Pače kako da krivine
U njemu su sve najgore,
Koje u štetu ljudske obćine
Sakriviti čoviek more,

Tač pribili na žestoko
Silno drvo biehu njega,
I usadili na visoko
Iznosita miesto briega.

Tu nanj vas puk obzira se
Kigod biljeg jeda upazi,
U što se ufa, u što uzda se,
Čim iz tiela duh mu izlazi.

Ali on smrtne na bolesti
Jošter rieči nezameće,
I toli je jače sviesti,
Koli prima muke veće.

A još liepos rajska i mila
Sred bolesti tako prîke
Nebieše se sva dielila
Od njegove rajske slike;

Jošter oči božanstvene
Naravnieme zrakom sjahu,
I velike još promiene
S gorcieh mukah neimahu.

Samo iz tiela prem bolesna,
I niz rajski obraz bliedi
S prahom, s znojem krv uresna
Smiešana se njemu ciedi.

Usti mu su još krvave
S udaranja plaha i silna,
I prosuti vlasi od glave,
Ku zlo vriedja drača obilna.

Tako kada sunce oholo
Oko svietlo višnjieh dvorah,
Za vas obać sviet okolo,
Iza iztočnieh sine gorah,

Ako crne kroz oblake
Tad nebesa počnu bliedit,
Ter prieteći dažde i mrake
Zla godina hoće sliedit:

Iza prieke još koprene
Zasve s manjiem zrakom siva,
I prilike své zlaćene
Sasma svietu nesakriva.

PIEVANJE DVAESETO.

Svetoj majci u toliko,
Rad žamora ka nemila
Ucviljena veomi prîko
Bieše u sionski grad stupila,

Na uši dodjè glas istini,
Po noćnomu kô je mraku
Nje drag porod i jedini
Upô u ruke množtvu opaku,

I po sudu kô nepravom,
Jak da skrivì zlo najgore,
Osudjen je dužan glavom,
I poveden da ga umore.

Taj čujući huda diela
Sred ustih joj rieč izginù,
Tere bliedja od pepela
Sva jak mrazni led ostinù ;

I zasve zna, da sve sliedi
Po hotienju sina svoga
I po stavnoj zapoviedi
Slavna ćaćka nebeskoga,

Uvriedjenoj ništa tada
Toj na pamet nedohodi
S težke muke, ka njom vlada,
Ka sve misli nje gospodi.

Tim jadovna svoe razmeće
Prame omčas niz vrat bieli,
I tolike ćuti smeće,
I tač gorko plače i cvieli,

Da bi grozniem svoiem suzama
Omekšala stienu tvrdu,
I najljuću posred jama'
Kamenitieh zvier i srdu.

Razgovara nju zamani
S rieči blagom i sladkome
Viernieh družic skup izbrani,
Koje obćahu zaedno š njome,

Jer nemože ustaviti
Na njih molbe plača prieka,
Nevolja je njoj cvieliti,
Nje nemiru nije lieka.

I jur na dvor gre bolesna
Ter u težkom trudu i jadu
Ištuć svoga sinka uresna
Teče i srne po svem gradu:

Prislušuje tužna svudi,
Svud smetena obzira se,
Jeda vidi gdie množ ljudi' ?
Jeda čuje gdie ke glase ?

Jak straširva kad košuta
Pri zahodu sunčanomu
Draga od roda spomenuta
S pašne gore gre k svom domu,

Čestom krvi tle crljeno
Po svakoju pazi stranu:
A rodjenje své ljubjeno
Nenahodi tad na stanu.

Tim s bolesti neizrečenom
Ostavlja ončas své ložište,
Dubravome ter zelenom
Izgubjeni porod ište.

I ako putom trag ugleda
Biesna vuka i krvava,
Ali stupe zla medvieda,
Ali ohola silna lava,

Za biljegom poznanime
Sve probija luge i gaje
Tere s jaukom bolesnime
Tužna hukat neprestaje.

Božja majka ištuć tako
Svoga sina u toj doba
Osudjena sasma opako
Na smrt prieku s našieh zloba',

Tom smrtnoga vrhu briega
Vidjè sjat množ svietla oklopja,
I bojnoga oko stiega
Oružane konje i kopja:

Puna muke i nemira,
Koji nije moć izreći,
Van sionskieh počè mira'
Put nesrećne gore teći.

U licu je nebi poznô
Toliko je poružena,
Toliko je jadno i grozno
I žestoko ucviljena.

Mnoge majke sgar s polača'
Žalostive nju gledaju,
I š nje ljuta vaja i plača
I one grozni plač lievaju.

Hrliem hodom jur ulazi
Medju vojsku silnu i hudu,
Ni se od plasieh konjah pazi,
Da satrti nju nebudu.

Tako tužnu putom druži
S bolnom majkom Ivan vierni,
Ter š njom pored gorko tuži
Suzeć, kažuć jad čemerni.

Kleofina još Marija
I plačna je š njom Salome,
I od svieh inieh žalosnija
Mandaliena svóm sestrome.

Crniem su one ubrusima
Lica i prame své zakrile,
I sve jadniem uzdasima
S božjom majkom plaču i cvile.

Kada dodjè bliže ona
Gore ukopne i krvave,
I trup nazriè križa siona,
Skale i druge smrtne sprave:

Zasve toj zlo svekoliko
Još podpuno nije odkrila,
Skončanje ju tre veliko
Ljuto se je naježila,

Ter dvaš i triš bolnom rukom
Lice i čiste prsi udara,
Pak poreda s gorkom mukom
Besiede ove izgovara.

„Što ono vidim, ah jaoh meni!
Neznam ke mi težko prîte
Zlo križ oni uzvišeni,
I one sprave strahovite!

Znam židovah zlieh omraze,
I kô s naglom svi požudom
Ištu, vajmeh, da poraze,
Moga sinka smrti hudom.

Ovo je, ovo biljeg oni
U noćašnjem ki pokoju
Ljuto smetè i progonì
Utrudjenu pamet moju!

Zlamenje ovo, jaoh, ono je
Jaganjčića krotka i mlada,
Koga krvim prage svoje
Puk omastì naš njekada.

Puk, ki u zemlju obećanu
Iz egipske strane opake
Onda izveden svoju obranu
Sad na muke vodi ovake.“

Govoreći tej besiede
Plačna, blieda, bolježliva,
Kroz protivne vojske grede,
I nikudi nepočiva.

Nu bojnici prem nemili
Štitim dalek tužnu odmeću,
I ni'e nitko da se smili
Na nje gorki plač i smeću.

Ali zasve iztiskana
Silom se rve ona i hodi
Tač, da kruto razkončana
Na brieg strmi jedva uzhodi.

Iza bojna skupa obilna
Tu zla svoja pazi očita,
Smrtnu gradju križa silna
Neizdieljana, strahovita.

Ali, kada podanj stupì,
Ter ugledà sinka svoga,
Gdi razapet dušu kupi
Blizu časa jur smrtnoga,

Kad mu gvozdjem vidjè oštrieme
Noge i ruke zlo probjene
Jaoh, i trnom bodežnieme
Svete prame obnesene,

Ter gdi mu je bolno tielo
Rusom krvi sve crljeno,
A na rame časno čelo
Od slabosti naslonjeno,

Gdi urešene rajskiem zrakom
Božanstvene oči mile
Bliede smrti biehu mrakom
Malo manje potamnile,

Od neizmierne muke i jada
Medju draziem sviem drugami
Plačna majka ostà tada
Kako u gori živac kami:

Kami, komu neodolieva
Ni vrlina zlieh vietara',
Ni daž, često ki ga oblieva,
Ni tries, ki ga s neba udara.

Tužna trepti, trne, čezne,
Neima lica nje prilika,
Vas joj obraz suzam grezne,
Bolesna je svakolika.

Na bolesti nje velike
Od žalôsti biljeg daše
Bližna dubja, gore i rîke,
Ter jadovno proplakaše.

Kad Isukrs s križa ugledà
Obljubjenu majku svoju,
Gdi žalosna trne i preda
U žestoku nepokoju.

Poboljè se na nje ljutu
Muku, ter kô bolje more
Na nju tako izčeznutu
Sladke obrnù své pozore.

Za tiem ljubko i medeno
Besiede joj ove pravi:
„Smiri tuge tvoje ženo!
Tvoj čemerni jad ustavi!

Roditelja moga sudom,
Kralja od zemlje i od neba
Za svieh griehe s oviem trudom
Umrieti je meni trieba.

Ter videći vierna Ivana,
Gdi nje blizu plače i cvieli,
„Nemoj za me bit skončana!
Ovo 'e dragi sin tvoj!“ veli.

Za teziem se k njemu obratì,
Veleć: „Eto majke tvoje,
Nastoj vas vîk nju gledati,
I na miesto ljubit moje!“

Na razgovor ovi mili
Suze iz očih svak prolieva,
I nepriatelj isti cvili
Jak pokajan svoga od gnjeva.

Pače krvni još bojnici
Uzdržati nemogu se
Da smeteni svikolici
I žalosni nekažu se.

Uvriedjenoj majci tade
Povratì se rieč na usti,
I kažući svoje jade
Gorkom plaču sva se spustì.

Zato grlit i celivat
Križ krvavi tužna uzè,
I polievat i umivat
Kroz česte ga grozne suze.

Tvrdo drvo tač grleći
K dragom sinku svoe poglede
Svrća, ter u ljutoj smeći
Izgovara sej besiede:

„Kakav, sinko moj ljubjeni,
Bolesnoj se majci ukazà?
Tóli je ures neizrečeni
Presvietloga tvoga obraza?

Tóli su one tvoje oči,
Ke vedrinom rajskôm sjahu,
Pače sunce od iztoči
Svóm milinom nadhodjahu?

Tóli je zlato tvoga prama?
Tóli uresne noge i ruke?
Na téli si sebe sama
Podložijo trude i muke?

Gdi je, vajmeh, tva naravna
Vrh svieh ljudih viša dika?
Gdi je liepos tvoja slavna,
Gdi je rajska tva prilika?

Tko 'e nesviestan toli bijo,
Tko se ukazô smijon toli,
Da te tako izgrdijo,
Da t' je take podô boli?

Koliko si, jaoh, promienjen
Od onoga sina moga,
Ki bì dosle toli scienjen
Od naroda evrienskoga,

Koga malo danah prije
Vas puk glasim veselimi
Što se može najslavnije
Kako svoga kralja primì,

Za božjega koga sina
Jeruzalem vas pojaše,
I množ pomah i maslina'
Pod noge ti prostiraše.

Tóli 'e kruna, na tvojemu
Ku se nadah čelu gledat?
Toj prestolje, na kom svemu
Svietu imaše zapoviedat?

Kuda gredeš sam bez mene,
O žudjeno mé nadanje,
O mé duše razžaljene,
Drag pokoju, sladko ufanje.

Od ljubavi kako moje
Nehotiè se spomenuti,
Kô bez drage majke tvoje
Na silnu se smrt uputì?

Ah, ovo li griesi kleti
Doradili ljudski jesu,
Da ti za njih hoć umrieti
Viekoviti moj uresu!

Ah, oveli smrti tvojom
Tužnoj majci rane davaš?
Ah, oviemli nepokojom
Trudan život moj skončavaš?

Što da učinim plačna sade,
Dragi sinko moj, bez tebe
Tko da smiri sad mé jade,
Tko da utieši mé potrebe?

Kadgod tuge u njihove
Tebi su se umolile
Majke mrtve za sinove,
A za braca sestre mile,

Koga sada, da se smili,
Za te majka molit može?
Gospodine moj premili,
Brače, sinko, ćaćko, Bože!

Časti mi ove neobećà
Poslan glasnik s višnje strane,
Neg sve dare dobrieh sreća'
Dosle umrliem nepodane.

Na ovi način srećna zvana
Vrh inieh sam svieh dievica',
Na ovi način izabrana
Nebeska sam ja kraljica!?

Ovoli je moja slava,
Ku ću primat svega od svieta,
Tebe pazit, jaoh, krvava
I na težki križ propeta?

Što mi kori od andjela'
Jur pievaše piesni slavne,
Ako jesam ja živiela
Na ove muke meni spravne?

Što mi kralji od iztoka
Svietle dare još donieše,
Ako boles tač žestoka
Pripravjena meni bieše?

Ah blažene majke one,
Kiem nemili vrh svieh ljudi'
Pun razsrčbe nepriklone
Diecu poklà Jerud hudi,

Kad nesviesnik zli nastojà
Medju njima dat smrt tebi,
Čim prosumnjì, čim se bojà,
Da mu uzeo krunu nebi.

Ah kako bih željna bila,
Da je i tebe u ono vrîme
Krvna ruka porazila
Oštriem mačem i silnime.

Ove mi ove, jaoh, bolesti,
Ovi nalog težkieh zala'
Simjun znani jur naviestì
U rukah te držeć mala.

On zarečè, da ću biti
U neizmiernu nepokoju,
I da bridak mač probiti
Žalosnu će dušu moju.

Evo se je sve sgodilo,
Kô je on rekô, evo kuša
Zlo pretežko i nemilo
Izranjena moja duša!

Vi, ki putom prohodite
Iz različieh svieta kraja',
Ovdi stupaj ustavite
Na tegotu moga vaja;

Ter pazite, jeli druga
Muka i boles, jaoh, ovaka?
Jeli tuzi mojoj tuga
Gdiegod slična i jednaka?

A vi, plasi o bojnici!
Ako milos koju imate,
Ah i meni nesrećnici
Smrt žudjenu sad poda'te!

Mene, mene vaša ruka
Pribi k dubu nemilomu,
Neka od smrtnieh budem muka'
Udionica sinku momu.

Pokli on, dobro moje, umire,
Ja nemogu dospiet, razmi
Samom smrti mé nemire,
Zli mi vaš gnjev život vazmi!

A vi gore i briegovi,
Ke nada mnom vidim stati,
Samirite jad moj ovi,
Ki svu rados moju skrati!

S vašiem vrsim razpuklima
Nasrnite sada na me,
I padite sa sviem njima
Vrhu mene ovdi same!

Neka ljute mé nevolje
Svrhu imaju, vajmeh, neka
Utaži se, ka me kolje,
Jedovita boles prieka."

S oviem riečim mnoge druge
Bolna majka govoraše,
I neizmierne puna tuge
Križ suzami, polievaše;

Križ, od koga nju nemogu
Razlučiti druge vierne,
Ni nje smirit žalos mnogu,
Ni dić jade nje čemerne.

A zlo množtvo i hudobno,
Navlaštito skup crkovni,
Nesviesno ga psuje i zlobno
I njim tvori rug otrovni.

U krvavom boju prîku,
Smrti obilne gdi se diele,
Protivnik se protivniku
Od njih kaže blaži vele.

Nemilosno svi se smiju,
Nepravedno svi ga kore,
I oholome glavom viju,
I rieči mu sej govore:

„Evo, slaboj pri čeljadi
Ki se lasno jes hvalijo,
Nebo i zemlju ki sagradi
Da je njega porodijo.

Evo ki ori crkvu slavnu
I prie treći neg dan pridje
Opeta ju svietlu i stavnu,
Kô je i prije bila, zidje!

Evo gradu ki našemu
Prieti razpe strašne i hude,
Koji hlepi, da se njemu
Sviet vaskolik klanjat bude!

Podjte, ter ga svi sliedite,
Ki neimate sviesti u sebi,
Podjte, ter se podnižite
Bogu, ki je sišao s nebi.

Mnozieh druzieh on sahrani
Skoro smrtnieh od nemoći',
A da od silne smrti obrani
Sebe istoga, neima moći.

Na daleko hinjeni se
Njegov otac sad nahodi,
I nehaje, što čini se
Od njegova bića odi.

Neka s križa sada síde,
Ako 'e ćaćku porod pravi
Ki sazidà rajske zide,
Ki gospodi svoj naravi.

Tako ćemo po razlogu
Unj vierovat svi jedini,
I poklonit kako Bogu
Njegovoj se veličini!"

Ovi njime rug tvorahu,
Malo manje mrtviem veće,
I njegove uzmnožahu
Još bolestim ovom smeće.

On kažući srce jako
Na nesviesno toj ruganje
Podnašaše njih opako
I nemilo dielovanje.

Pače mile pun blagosti,
Da ti srce njom zanese,
Da se smili, da jim prosti
Ćaćku ovako moljaše se:

„Prosti njima sej krivine,
Roditelju moj ljubjeni!
Jer neznadu ke zlo čine,
Toliko su zasliepjeni!"

Blage molbe sej primjene
Biše od oca nebeskoga
Cieća časti neizrečene,
Kóm poštuje sina svoga.

Tač da mnoziem u toj doba
Od krvava, biesna puka
Hudi omrznù grieh i zloba,
I stà u srce druga odluka.

Od nepravde tim se kaju
I naprieda š njom nesliede,
Prsi rukom neg lupaju
I žalosni plaču i bliede.

Dva lupeža s druge strane
Na dva drva ki propeti
Za krivine svoe poznane
Biehu blizu za umrieti.

Čujuć gdi ga s mnogom zlobom
Zli vriedjahu zliem psovkami,
Razliciem se medju sobom
Natiecahu besiedami.

Jedan od njih prieke sviesti,
I razsrčbe pun nemile
S duzieh mukah i bolesti',
Koje mu su dotrudile,

S nepraviem se zaedno sborom
Na Isukrsta zlobno prieči,
I s nescienom i prikorom
Govori mu ove rieči:

„Sveto templo sad razvali,
I u tri dni ga gradi opeta,
S taštom slavom sad se hvali,
Da si porod stvorca od svieta!

Ako rodom s neba izhodiš,
Čemu tvojom vlasti sada
Nas i tebe neoslobodiš,
Od smrtnoga ljuta jada?

Nu kad si se priprodavô
Za božjega sina puku,
S nam ćeš patit sbiljno i pravo
I podnieti smrtnu muku."

Nepodnosi rieči biesne,
Ke razbojnik riga opaki,
Dobri lupež strane desne
Neg mu odgovor dava ovaki:

„Koja, o hudi nesviesniče!
Bivši gotov dušu pustit,
Mahnitos te zla potiče
Rieči otrovne tej izustit?

Strah od Boga kô te nije
Ki nebesom zapovieda,
Na prikornom drvu ki je
S nami razpet uporeda,

Ah pokaj se sada i skruši
Za zločinstvo tvoje očito!
Ako neišteš tvojoj duši
Pediepsanje viekovito.

Sličnu griesim mi pokoru
Osudjeni podnosimo,
Pače za njih vele goru
Muku i svrhu dostojimo;

A ovi, koji drugo dìlo
Izvan dobra neučinì
Nepravedno i nemilo
Mre, nebivši u krivini;

Neg ako se grieh zvat ima
Od kreposti put kazati,
Zdravlje dielit nemoćnima,
Mrtve u život povraćati!“

Za ovom riečim na božjega
Sina obratì svoe poglede
Ter moliti kliče njega
Kroz podnižne tej besiede:

„Spomenut se ktiej od mene,
Nebeskoga ćaćka sinu,
U države kad blažene
Dodješ na tvou kraljevinu!“

S ovom molbom umiljenom
On se Bogu toli udvorì,
S besiedome da medenom
Ovako mu odgovorì:

„U gorkomu nestoj vaju,
Shranila te tva besieda!
Danaska ćeš bit u raju
Blažen sa mnom uporeda!“

Rieč dobroga spasitelja
Njega u taku rados stavì,
Od velika da veselja
Smrtne muke zaboravì.

O čestiti nad sve ine,
Liepa ti je sreća tvoja,
Ki pokoje nadjè istine
Sred smrtnoga nepokoja.

Koji u grabsah provodeći
I u razbojstvu sva tva lìta
U čas jedan, jošte i mreći,
Dobra ugrabì viekovita.

S tvojom srećom ljudim svieme
Izgled viečni ti ćeš biti,
Da se u svako može vrieme
Skrušen griešnik sahraniti.

A dokle se božanstvena
Smrt po svietu bude pieti,
I tvoja će uspomena
Slavna u pored š njom živieti!

Spasitelju moj drag mili!
Za žestoku muku tvoju
I na me se tako smili,
I sahrani dušu moju!

Znam tisuć krat da po meni
Blag Jezuse vriedjan jesi,
I da sasma netrpjeni
I težki su moji griesi:

Nu da toga ni'e na svietu,
Koji u smrtnoj ljutoj zlobi
I u griešenju hudu i kletu
Mé krivine nadišô bi,

Jedan uzdah, kaplja jedna
Tvoje krvi božanstvene
Ugasit bi bila vriedna
Moje zloće neizbrojene.

Izmučeni sin Višnjega
Za milosniem oviem dielom
Izhodeći duh iz njega
I rveći se s bolniem tielom,

Čim od truda po svoj puti
Znoj mu veći svakčas teče,
Neizrečenu žedju oćutì
I tu tako: „Žednim!“ rečè.

Tad krvnici nesmiljeni,
On neka se većma izmuči!
Izmiešaše u nescieni
Osta ljuta s gorkom žuči.

Na visoku trs staviše
Ovi nalip pun čemera,
I na usti mu prisloniše,
Da svu žedju njime izćera.

Ali on, bivši okusijo
Gorko piće i mrzeće,
Svoje je usti odklonijo,
Ni ga hoće kušat veće.

Nu s gorčilom prem neugodniem
Držà na ustieh zlu ljutinu,
Dokoli se s tielom trudniem
Njegov slavni duh razminù.

U toliko ljuta smeća
Kroz česte se glase uzmnožì
U dieljenju od odieća',
Ke nosaše porod boži.

Jer suknjica medju njimi
Bieše iz mladieh jošte dana'
Njemu rukam prečistimi
Pomne od majke izatkana;

Ova bivši nesašvena
Ktiahu da ostat bude ciela,
Nemogući razdieljena
Bit medju njim veće u diela:

Tim pievano kako bieše,
Da se bude izpuniti,
Na sreću ju vrć hotieše,
Koga će od njih iskočiti?

Ah židovski griešni puče!
Ki na dobre mrziš sviète,
Goneć, bijući, ki te uče
Drum nebeski, ljudi svete,

Oveli si pripravijo
Dvore, službu i družinu
Bogu, ki je podnižijo
Za te svoju veličinu?

Ki za tebe uzdiguti,
I za umrlieh smirit smeću,
Dostojô se ljudske puti
Na se obući slabu obuću.

U čemu te, jaoh, razžalì
Tvoj stvoritelj, što ti skrivì?
Da ove muke nanj navalì,
Smioni puče i sumnjivi!

On za upravit, kô ti obećà
Pitna u miesta tvoje pute
Podà Egiptu tebe cieća
Težke rane, biče ljute;

A ti ranam neizbrojnima
Nemilosno njega izgrdì,
Nad sviem iniem krvnicima
Vrli puče i zlosrdi!

On u slici svietla stupa
Sad plam, oblak sad poznani
Pred tobome stojà i stupà
I oda zla te čuvà i branì;

Ti nespoznan njega svezà
Naga na stup na prikorni,
Izlupà, izbì, izpotezà,
Plahi puče nerazborni!

Na sramotu kralja prieka
On ti učinì čudnom moći
Kroz crljeno more neka
Kô po suhu budeš proći;

Virim krvi božanstvene,
Ka se prava s tebe prolì,
Pute činiš ti crljene,
Nepravedni puče oholi!

Sred pustoši divje i gladne
Sladkom manom on te pità,
Izvodeć ti vode hladne
Iz kamena stanovita;

Gorkom žučim, ostom ljutiem
Ti njegova usta iztrudì,
Nad sviem u zlu ostinutiem
Zlobni puče i prehudi!

On dopustì tva haljina
Četres lietah ciela da je,
Dokli golieh iz planina'
U obećane dodješ kraje;

Ti njegove čiste odieće
S njega svučè i razdìlì,
Sasma smamjen, priek odveće
Pakljen puče i nemili!

Kananejske kralje i puke
Usionoga pune biesa
On pomlatì po tve ruke
I oholiem glave splešà;

Ti mu za tu čas i slavu,
Njim tvoreći rug nepravi,
Mlatiš trstim časnu glavu,
Biesni puče tvrdoglavi!

On ti svietlu krunu podà,
Na kraljevstva on te uzvisì,
Vr' svieh inieh da naroda'
Čašćen, čestit, slavan ti si;

Ti sve psovke nanj izrigà,
Ti ga krunì dračom i ti
Na visoki križ pribì ga,
Krvni puče jedoviti!

Prav, dobrostiv, blagodaran
On učinì vele za te,
A ti neprav i neharan
Ove njemu vraćaš plate!

Dali ganut pripievana
Nemogu te proročanstva,
Gdi zlamenja prem poznana
Od njegova štiš božanstva.

S neizbrojenieh dali čudah
Koja vidjè, poznô niesi,
Da je on pokoj ljudskieh trudah
Namienjeni sgar s nebesi'?

Kad si ohola nepriatelja
Satro u način igda ovaki,
Kako tvoga spasitelja
Treš i mučiš, puče opaki!

Kad zločincu najgoremu
Toli silno činì umrieti,
Dobročincu kô tvojemu
Sad mriet činiš, puče kleti!

Jur sunčana svietla kola,
Po kojieh se bio dan redi,
Razdielivši sviet na pola,
Na nebeskoj sjahu sriedi,

Kada u samo eto podne
Vrhu blieda svoga obraza
Krute tmine i neugodne
Poruženo sunce ukazà;

I čim ljudstvu prepadenom
U zloj tuzi srce ogrknù,
Tajčas crnom sve koprenom
Nebo stamnìè, dan se smrknù.

Koliko je u okoli
Zemlja duga i široka
Stiskoše ju mrazi oholi
I nenadna noć žestoka,

Znam, da u raju tuge i jada
I žalosti nije ljute,
A dŕžô bih ovdi sada
Po razloge mnoge i pute,

Da ćuteći vaj usioni
Otac viečni tad proplakà,
I da pogled svoj uklonì
Od ovega svieta opaka.

Nu zlamenje sgar veliko
Od bolesti gorke podà
Na skončanje smrtno i prìko
Ljubjenoga svoga roda.

Jer vrh tmine guste i jake
Upazì se s desna i s lieva
Kroz krvave gdi oblake
Razžaljeno nebo sieva.

Za sievanjem čù se gori
Množ gromovah treskovita,
Rek bi, da se válja i ori
Gradja i miri svega svìta;

A zemlja se s jekom vrlom
Strašno i prieko srnu tresti,
Jak da s tragom svom će umrlom
U ponor se sva prosiesti.

Uzvišene kuće i tvrdje
Počeše se sve navedat,
Trešnje i tmine vieku grdje
Nesgodì se čut, ni gledat.

I čim smrtno svak problîdì
Kô zapanjen, ter zamuknù,
Broj neizbrojnieh tvrdieh hridi'
Raztrieskà se i razpuknù.

Pri strašivoj ovoj sgodi
Uztreptieše ća daleče
Gradi, miesta i narodi,
Gdigod zlatno sunce iztieče.

Nezna se uzrok tiem čudesim
Nu svak držà, da sgodilo
Tada se je pod nebesim
Težko i čudno kegod dîlo.

A najliše neizrečnu
Pazeć tamnos po sve strane
Sviet se uztresè kroz noć viečnu
Sliep, izharan da neostane.

Ali nad sve puke ine
Jeruzalem grad krvavi,
Videć blizu ka se čine,
U žestok se strah postavì.

Mnozi od griehah tu kaju se,
I vapije svak i cvili,
I u svom srcu poznaju se,
Da su ljuto zlo skrivili.

Zato majke neizbrojene,
I u žalosnu š njima redu
Dieca i dieve nevierene
U veliku crkvu gredu.

Tu, čim božiem pred otarim
Časni tamjan žegu i kleče,
I Višnjemu s mnoziem darim
Svak se moli, svak utieče,

Drugi bliži biljeg eto
Kralj nebeski kaže sgara,
I na svoje templo sveto
Ne bez težke srčbe udara.

A to 'er zatvor, koji puku
Brani otajna pazit diela,
(Svak ćuteći gorku muku,)
Razkidè se u dva diela.

A svi stupi, ponosite
Crkve gradju ki uzdržahu,
Od trešnje se strahovite
Na sto miestah razpucahu.

Bog, poznajuć u toj vrieme
Biće umrlo svoe dospjeno,
Zaupì glasom visocieme:
„Sve je veće izpunjeno!

Tim, moj ćaćko, kralju od nebi,
Pokle izvrših volju tvoju,
Tvoje u ruke tvoj sin tebi
Ja pridavam dušu moju!"

Čim se u množtvu zlo smetenu
Na ove sgode svak čudjaše,
Jezus, svoju iztrudjenu
Priklonivši glavu, izdaše.

PIEVANJE DVAESTI I JEDNO.

Jur u krilo sinja mora
Bliedo sunce pristupaše,
A večer se iza gora'
S mrklom noći približaše,

A telesa još pribjena
Svaki na svom križu stahu,
I još uprav necviljena
Svoga ukopa neimahu.

Ova diela nepodnesè
Arimatski Jozef mili,
Mladac, komu mnoge urese
Blagodaran Višnji udîlì.

Medju vriednieh ljudih sborom
On u scieni bieše prvi,
Svietô dielim i govorom,
I od visoke kuće i krvi.

Vrhu toga množ rusaga
Od nemale obilnosti,
I broj velik zlata i blaga
Uživaše u radosti.

Nu da viečnu čás dobude
Vriedni vitez i hrabreni,
S krepkiem srcem ktiè da bude
Isukrstov drug ljubjeni.

Videć čuda glasovita
Sliedit ga uzè sa svom moći,
Spravan u sve strane od svîta
Š njim na svake trude poći.

Zato bivši družba ina
Od straha ga ostavila,
Krijući se sred planina'
I sred pustieh gaja' i spila',

On se ništa nestrašeći,
Dodjè u dvore Pilatove,
Slobodno mu govoreći
Ali s cienom rieči ove:

„O mogući svietli bane!
Glas je, da ti blag i mijo
Danaska si s tvoje strane
Naučitelju momu bijo,

I da krvniem redovnikom,
Ki su prava obadili
I za zlobu smrti prîkom
Bezakono umorili,

Protio si se većekrati,
I nastojô, nu zaludu,
S blagom riečim omekšati
Tvrda puka nesvies hudu;

Znaš, da on smrtnu muku primì
Što za obranu od istine
Opirô se često njimi,
I što 'e karô njih krivine:

Dopusti nam, što mož sade,
Mrtvo tielo ukopati,
Smiri u temu naše jade,
Razgovor nam taj nekrati!

Ciela i nova posred groba
Ja ću njega postaviti,
Ki sagradih skoro doba,
Znajuć, da imam i ja umrîti.“

Pontio rieči ove odvratì:
„Koliko bih veće uživô,
Da vam mogu sad podati,
Koe prosite, tielo živo.

Vi Bogovi od istine
Sviedoci ste srca moga,
Da sam držao sve načine
Za neumorit pravednoga.

I meni je blagos mila
I znam poštit višnjieh što je,
Nu predobì zloba i sila
I požude smetè moje!

Koju oćućeh danas muku,
Nemoguć mu dat pomoći
Nabunjenu suproć puku,
Komu 'e trudno vrha doći!

Kad odoljè grad opaki,
Podjte, ter ga ukopajte,
I, kô razlog ište svaki,
Napokonju čás mu dajte!"

Rečè, a Jozef drum upravì
Što se može pospiešnije
Na nesrećni brieg krvavi
Sad čestite Kalvarije.

Š njim Nikodem mire biele
Grada izhodi solimskoga,
I on u srcu mučan vele
Radi smrti meštra svoga.

Jur se obadva približati
Počinahu puni smeće,
Odkle smrtno ugledati
Mogaše se miesto veće.

Na gori se vidjè njima
Oružanieh četa ljudi',
I kopjačam oholima
Brieg obastrt odasvudi,

Jer propeta da telesa
Neomrcine blaga dana,
Ki 'pun slave i uresa
Svetkovaše sionska strana,

Po naredbi redovnikah
S križa ih dignut bieše gori
Došla iz grada množ bojnikah,
I ukopat ih na istoj gori.

Tu dva krivca, ki pribjeni
Za zločinstvo svoje stahu,
Još jadovno izmučeni
Život s smrtim provodjahu.

I tvoreći plač preljuti,
Da jih vas puk čuti bude,
Želju imahu izdahnuti
I s tiem dospiet smrtne trude.

Pazeć čeljad nesmiljena,
Da po sebi nemru sami,
Pribijaju njih koljena
Pretežkiema kopjačami;

Tere videć, da su umrli
S križa ih mrtvieh odbijaju,
I u preprostu jamu hrli
Vržene ih ukopaju.

Nu božjega pazeć sina,
Izdahnuo da je veće,
Ustavlja se njieh vrlina
I mrtva ga grdit neće.

Ter kao milos imajući,
Od brze se smrti čude,
Bliedo tielo gledajući
I njegove rane hude.

Glas je, da su mnozi družbu
Rajskieh dvoran tu vidjeli,
Gdi na plačnu biehu službu
Sgar s nebesah dolećeli.

I u snježanoj gdi odieći
Oko smrtna križa lete,
Božanstvenu krv kupeći,
Ku ciedjahu rane svete,

Ter u čašah gdi zlaćenieh
S mnogom časti svaki po se
Skupjenu ju put blaženieh
Svietlieh stranah gori nose.

Tad se jedan od bojnika',
Komu bieše Longin ime,
Srca iznadjè tvrda i prîka
Medju ostaliem bojnicime.

Na hrlu se on zatečè
Konju s oštrom sulicome,
Ter otvorì, ter prosiečè
Svete i slavne prsi š njome.

I okolo se svak čudeći
Ljute iz rane, kô mu poda,
Tutako se vidjè teći
Izmiešana krv i voda,

Da po dielu znamo tomu
Kao smo krvim odkupjeni,
A po viru vodenomu
Od krivinah umiveni.

Rad kladenca čudna toli
Svekolike bližnje trave
Ogreznuše, i na poli
Bliede ostaše i krvave.

Čim čudesa taj svak pazi,
Jozef, kažuć mnogo smienje,
Medju oružje gusto ulazi,
Na križ sveti ter se penje.

Tu suzami obilnima
Polievajuć lice i krilo
S Nikodemom sbija i slima
Draga meštra mrtvo tîlo.

Koe slimjeno postavili
Sred platna su snježanoga,
Isti večer ki kupili
Biehu cieća posla toga.

U platnu ga nose bielom
Kroz bojnikah družbu hudu,
S ukopnieme da ga cvielom
Postaviti u groh budu.

Ovdi sada doletite
Sva mladosti višnjieh dvora',
Kralja od nebi da družite
Ukopnoga do mramora!

Svaki od vas sgar donesi
Kiće cvieća razlikoga,
Mrtvo tielo da se uresi
Spasitelja svieta ovoga.

Svakoji bi razlog bijo,
Da u ovemu sada biću
Tko 'e sviet cviećem naresijo
Pokriven je vas u cvîću.

Božje tielo doneseno
Bì pred plačnieh ženah družbu,
Koe tač gorko i smeteno
Ponoviše svoju tužbu,

Da na bolne njih govore,
Kiem prilike ni'e podati,
Svekolike bližnje gore
Čujahu se razliegati.

Sudijo bi, da se okoli
Svako polje brieg i strana
Spravlja cvielit s mnogom boli
Svoga stvorca ukopana.

Tužna majka žalostiva
Siedi živca vrh kamena
Razkosana, bolježljiva
I čemerno ucviljena.

Ne bez vaja usijona
Sred jadovna svoga skuta
Naslonila bieše ona
Svoga sinka izdahnuta.

Ter grleći mrtvo tielo
Celiva oči sad sažete,
Sad krvavo bliedo čelo,
Sad probjene prsi svete.

Za teziem se zamišljena
Ljute u rane zapazila,
Kiem ga 'e čeljad nesmiljena
Svega, vajmeh, izgrdila!

I tač gorke muke i smeće
U svojemu srcu ćuti,
Da iz nje jadnieh ustah veće
Glasa i tužbe nije čuti,

Od bolesti neg velike
Stoji tako nepomična,
Plačna obraza, bliede slike
Mrznoj stieni sva prilična,

Kod nje viernieh skup družica',
Vapijući tužne u glase,
Prsi ranja, grdi lica,
I prosute trga vlase.

Od njih jedne čim smetene
Bez prestanka suze i plaču,
Mlakom vodom podnižene
Božje tielo peru i plaču.

U snježani postav jedne,
Kiem ga zavit mrtva imaju,
Izabrane i naredne
Množ pomasti postavljaju.

Razmetnutiem ova prami'
Krvava mu tre koljena,
Žestociema nad ranami
Sa sviem tielom naslonjena.

Probodene ruke i noge
Grli mu ona i celiva,
I nad njima grozne i mnoge
Roni suze i prolîva.

Sve bolesne, sve dresele
Rad njegove smrti prieke,
Tuže, uzdišu, jauče i cviele
I váljaju plačne rieke.

Od božjega jedva tiela
Razdielit ih ljudi mogu,
I oni puni plača i cviela,
I oni kažuć boles mnogu.

Nu, tažeći tužnieh žena'
Žalos sve što bolje znaju,
Ukopnoga sred kamena
Kralja od nebi postavljaju;

I u dostojnoj stokrat scioni
Hoteći se odieliti
Svetom grobu podniženi
Natieču se pokloniti.

Tada ženska družba izbrana,
Nehoteći sama ostati,
Tom ga vidjè ukopana,
Na stan bolnu majku odpratì;

Ali zlobni i nemili
Židovskoga puka glave
Još nebiehu ustavili
Strah ni misli své neprave,

Jer se mnokrat sgodì njima
Od istoga njega čuti,
Da od mrtvieh opet ima
On na svietlos uzkrsnuti,

I da knjige stare i svete
Starieh prorok toj pievaju,
Kojieh oni pisma i sviète
Sliepi odveće nepoznaju.

Cieća toga zlo smućeni
Šlju bojnike oružane,
Neka obsteru grob kameni,
I u noć i u dne da ga brane.

Od njegovieh da kogodi
Učenikah smionom vlasti
Neusudi se i oslobodi
Ukopano tielo ukrasti,

I da laživ glas prosuo
Nebi evrienskoj po državi,
Da je od mrtvieh uzkrsnuo
I u životu da boravi. —

Sad s nebeskieh sgar visina'
K meni kriepos tva doleti,
Koji od oca i od sina
Boga izhodiš, Duše sveti!

Ti, koji si rados prava
I veselje svega stvora
Svietlos, ures, čás i slava
Od nebesah, zemlje i mora,

Iz pameti moje sada
Sasma izćeraj i odreni
Što je ostalo muke i jada
Rad nemile smrti u meni!

Ter žudjenom tvóm milosti,
Iza gorka plača i smeće,
Oćućenje od radosti
Udieli mi trudnu veće!

Radosti one, ku s tobome
Množ uživa srećnieh duša'
Gori, s čestim gdi viečnome
Svakoja se slados kuša.

Bieži plačno ća dreselje,
Ovdi rados náša istina,
Ovdi naše sve veselje,
Ovdi naša čás počina.

I vi veći podignite
Piesni moje romon odi,
Spasitelja ter slavite,
Naše od koga dobro izhodi!

On, da veće iz duboke
Krute noći bude izvesti
Stare svece i proroke
Na obećane rajske čесti,

Bieše sišao, duh bez puti,
Nad pakljene doli strane
Medju stiene, medju ljuti,
Gdi dan bîjo vîk nesvane,

Gdi usioni, gdi strašivi,
Neprestavni mrak kraljuje,
Gdi neshode ljudi živi,
Plač i smeća gdi stanuje.

Ovdi odmetna i opaka
Crna braća pribivaju,
Koji mogoše dobra svaka
Uživati gori u raju.

Nu jednaci dočim biti
Stvoritelju svomu rade,
Sebi poraz viekoviti
S oholastim svojom grade.

Jer razsrčbe pun ognjene
Kralj od neba svemogući
Svieh zaklopì oborene
U pakljeni jaz gorući.

Tuj grešnikah duše tužne
I oni tužni nada svima
Drže u crnieh jamah sužne,
Viečne muke dajuć njima.

Ove duše ukopane
Rad činjenja huda svoga
Najdublje su posred strane
Od ponora pakljenoga.

Tu tko uljeze, veće vieku
Neima ufanja moć izljesti,
Nego u ognju strašnu i prieku
Trpi gorke sve bolesti;

Ognju, s dimom usionime,
Koji žeže a nesvieti,
U nikoje doba i vrîme
Koji neće dogorieti.

Ognjenoga vrhu kruga,
Gdi grieh svoju platu stieče
Mirna i tiha miesta druga
Prostiru se na daleče.

Tu niednoga nije plama,
Ni se drugo zlo nahodi
Izvan tmina i noć sama,
Ka pod zemljom svud gospodi,

Duše izbranieh odredjene
Na nebeske jur pokoje
Od nepravieh razlučene
Tu trajahu vrieme svoje.

Grieh staroga roditelja,
Ne njih dielo hudo i prieko
Rajskoga ih od veselja
Uzdržaše ća daleko.

One inoga neimahu
Vaja, muke, ni gorkosti,
Ni se opeta doć harahu
Na sviet ovi pun žalosti,

Van što bieše jošter njima
Do toj doba zabranjeno
Medju dusim nebeskima
Lice uživat božanstveno;

Tu stojahu oci sveti,
Ki sloveći dobriem dieli,
Bez krivine jur na svieti
Godišta su svoa proveli.

Živiet putom od naravi
Samo bieše njih zabava,
U priateljstvu, u ljubavi
Ovce pasuć sred dubrava'.

Pravdu ljubit i častiti
Velikoga kralja od nebi,
I nitkomu nečiniti
Što nebi uzô čoviek sebi.

Tu nebesom družbe ugodne
Svetieh prorok pribivahu,
Diela i stvari ki dohodne
Po gradovieh pripievahu.

I oni, ki su svete i znane
Jur zakone ljudem dali,
I ki su ih svoje od strane
Dobrovoljno poslušali.

Žena' i ljudih družba vriedna,
Ka zakone božje obljubì,
I množ diece, kieh neredna
U nevrieme smrt pogubì.

Svi čekahu dan sudjeni
Sa sviem srcem, sa svom sviesti,
Da jih porod božanstveni
Na nebesa bude odvesti.

Tu proročni dusi sveti
Kroz visoko svoje znanje
Razbirahu po pameti
S pomnjom božje obećanje,

Ter brojeći vieke i lîta,
Dohitahu, da su veće
Blizu doba taj čestita,
Kad će dospiet svoje sreće.

Tim poznajuć, da će iziti
Skoro iz tamne noći bliede,
Srećne uzeše govoriti
U veselju sej besiede:

„Eto srećni dan doletì,
U koji će bit podano
Božje lice nam vidjeti
Dobro uživat sviem čekano.

Ovi s neba velikoga
Rad goružte své ljubavi
Puniem duha presvetoga
Nam nebeski kralj objavì.

Ovi druziem umrlima
Naviestismo mi njekada
Da s požudam svakdanjima
Narod mu se ljudski nada.

Prava svietlos k nami gredé,
Pleme kralja od nebesi',
Da nas u raj gori odvede,
Da nas viečnom česti uresi.

On je bijo, nitko ini,
Koga nami većekrati
Pod prilikom Višnji učinì
Bojna od lava pripievati.

Ki sam jedan za sve ine
Podložì se na smrt prîku,
Naš protivnik da pogine,
Ki nam otè prednju diku.

Lav od krvi slavna Jude
Zemlji u pomoć poslan sgara
Nepriatelje naše hude
Razbì, dobì, splesà, sharà.

Po sve svieta četir strane
Svi se umrli veselite
I vi srećne duše izbrane
Koje se ovdi nahodite.

Eto vi ste sad blaženi,
A nami su sasma veće
Višnji dvori raztvoreni,
I udieljene rajske sreće.

Jur kao je od nas naviešteno
Skoro će se dogoditi,
Da se ima sve stvoreno
Pod nebesom veseliti,

Da će od rajske čestitosti
Slavni biti svud biljezi,
Od velike da radosti
Uzigrat će gore i briezi.

Jak jaganjci tihi i mladi
Lugom sliedeć své matere
Skaču travnoj po livadi
I veselu igru tiere,

Jur je vrieme pristupilo,
Da s kladencim bistre rike
Med presladki, mlieko bîlo
Budu ronit svekolike,

I vi hridi o kamene
Svakom slastim da tečete,
I od razkoše neizrečene
Da zlamenje svud kažete!"

Srećni dusi i blaženi
Ove rieči govorahu,
A unutra se tmaste sieni
Na njih rados veseljahu.

Zatvoreni tač gradjani,
Bojna vojska kieh podstupa,
I njih mire, nu zamani,
Treskovitiem ognjem lupa,

Zasve da se malo boje
Od poraza pogubnoga,
Čim u tvrdji jakoj stoje
Sačuvana grada svoga;

Ako vojsku pomoćnikah
Iz daleka vidjet budu,
Ki će oholieh protivnikah
Satarisat silu hudu,

Pun radosti, pun veselja
Glas do neba dignu tade,
Da njih istieh nepriatelja'
Srce ledni strah popade.

Sred radostih ovieh eto
Slavni osvetnik segaj svieta
Vas goruštiem srcem svietô
Stupa na prag pakla kleta.

Biehu vrata tu gvozdena
Nesmotrna grda čina
Jaka, silna, utvrdjena
Izvan miere i načina.

Ničja krepos, ničja síla
I nikakva vlas pod nebi
Njim krenula i oborila
Do vîka ih na tle nebi:

Ali porod Previšnjega
Kroz moć svoju božanstvenu
Na sramotu pakla svega
Tom ih tegnù, njima krenù.

Na krenuće silno i jako,
Koje učinì božja ruka,
Zamniè nebo, zemlja i pakô
I stà svudi strašna buka.

A kad sioni romon čuše
Iz ognjene tajčas strane
Svi se dusi zli sunuše,
Da pakljena vrata brane.

Sgar do pasa ljudske slike
Nošahu oni, a nizdoli
Biehu zvieri grde i prîke,
Jedoviti zmaji oholi.

Tiem režeći, strahovite
Svaki od njih glase izpustî,
I stà plame ognjenite
Iz nemilieh mietat ustî'.

Tmasti jazi, bliede spile
Od pakljene noći skrovne
Sve se biehu zadimile
Od njihove pare otrovne.

Ali sve toj bì zaludu,
Jer sin kralja nebeskoga
Smetè silu prieku i hudu
Zlobna puka prokletoga.

On ne samo tad raztvorì
Vrata od pakla svojom vlasti,
Neg ih jošter sasma oborì
I učinì na tle pasti.

Smetena se tad ugledà
Crna kuća i nemila,
Ter tutako tmasta i blieda
Noć se odielì iz nje krila.

Jer kakono jazni kami,
Ki goruštom plamu odsieva,
I noćniema ki tminami
Svojiem zrakom odolieva,

Kraljevskoga posred stana
Sja s načinom tač liepime,
Da daleko izćerana
Tmina uteče sva pred njime,

Tako porod božanstveni,
Vidjen gustoj u tamnosti,
Sve razagnà mrkle sieni
Neizrečenom svóm svietlosti.

Kao vidješe dusi kleti
Posred jamah svojieh Boga,
I njim mrzeć obraz svieti,
Svietlji od lica sunčanoga,

Prepadeni tajčas sviše
Pod utrobu grde kude,
Ter se od straha ukloniše
U najdublje jaze hude.

Tu skroveni, jedovitu
Tvoreć režnju, zavijahu
I zamani svoju očitu
Štetu i poraz svoj plakahu.

Kako u staroj kad planini
Poludivja čeljad stoje,
Zimnom ledu i vrlini
Podložena sve dni svoje,

Iz daleče ako upaze
Oružanieh vojsku ljudi',
Izredjeni gdi prolaze
U junačke čete tudi.

Svaki od njih odje od straha
Spilu svoju, ter se uputi
Ne bez tieka brza i plaha
U najviše stiene i ljuti,

S mnoziem čudom ter od tole
I s bojaznim pogledaju
Bojne konje, piešce ohole,
Kroz njih miesta gdi stupaju.

Ali čiste duše izbrane
Božanstvenoj pri svietlosti
Vesele se po sve strane
Suzeć mnoge od radosti,

Ter držeći put visina'
Podignute ruke oboje
Hvale Boga gospodina,
Ki njih jade pogledô je.

U veselju pak veliku
Sve što boljiem redom znaju
Suproć svomu slobodniku
Gredu i njega susretaju.

Niedna se od njih tu nemore
Nasititi, gledajući
Rajsko lice i pozore,
Gdi zrak siva premogući.

Sve ga mirne, sve vesele
Pozdravljaju s mnogom časti,
I rieči mu ove vele
Sadružene s čudnom slasti:

„Kao primamo sada tebe,
Svietla časti od nebesi'!
Koji tuge i potrebe
Naše utiešit došao jesi,

S prem velikom ki milosti
I nam i svoj ljudskoj krvi
Sreće vraćaš i radosti,
Koje izgubì ćaćko prvi,

Koji k dvorim nebeskima
Svietu spravne činiš pute,
Da za tvojiem stupajima
Slobodno se ljudi upute.

Tvoj nam obraz božanstveni
Sja nad suncem od iztoči;
U tvom licu raj žudjeni
Uživaju naše oči.

K nam si došao, ali koje
Podnesao si ti na svieti
Trude, muke, nepokoje,
Od kieh i ovdi glas doleti.

Tko je sveto tvoje tilo
Izranijo ljuto toli,
Čije gvoždje tač nemilo
Krv prečistu tvoju proli?

Tko se ljudskoj u naravi
Našao toli tvrde ćudi,
Da na tebe ruku stavi,
Tebe umorit da se usudi?

O valovi sinja mora,
Suhu zemlju ki pašete,
I većkrat se viši od gora'
Put nebesah podižete,

Sred koga ste jaza skrili
Vašu oholas, vašu silu,
Kad stvoritelj vaš premili
Smrt podnesė tač nemilu?

Čemu nieste u toj doba
Podignuli potop vrli
Vrhu zemlje pune zloba',
I sve griešno ljudstvo strli?

Tihi, božji slavni sinu,
Tej žestokė rane podni!
A da mi smo po načinu
Sahranjeni i slobodni.

Mi od take niesmo sciene,
Ni s nam ljudski narod ini;
S tve dobrote neizrečenė
Ti čestite nas učini!

Ti cieća nas velo iztrudi,
I podnesė težka diela,
Drag pokoju od svieh ljudi',
Viečni uresu svieh andjela'!

Naš je, naš grieh nebeskoga
Roditelja uvriedijo,
A ti jesi cieća toga
S križa tvoju krv prolijo."

Ove rieči u veselju
Sred zaklopne tamne strane
Svomu dragom spasitelju
Govorahu duše izbrane.

Za tezlem se sve dieleći
Iz mrzeće strane bliede,
K viekovitoj rajskoj sreći
Osvetnika svoga sliede.

Srećne duše, slobodjene
Od svietovnieh trudah veće,
Ni podložne na promiene
Od nestavne slabe sreće.

Ljudski ćaćko prvi hodi,
Ki za staro svoje dielo
Joštera se neslobodi
U nebesa dignut čelo.

Za njim stari oci znani
I proroci sveti gredu,
Bieliem platnom povezani
Ponositu glavu siedu.

Za prorocim liepiem redom
Idu izbrane družbe ostale,
I s veselom sve besiedom
Slobodnika svoga hvale.

Zaplakaše zlo tad oni,
Kieh za griehe necviljene
Drži pakao usijoni
Dno propasti svoje ognjene;

A to jere tužni ufanja
Od slobode neimahu,
Neg viečnoga sred skončanja
U ognju viečnom bolovahu.

Kralj prokleti navlaštito,
Hudа od pakla sa svom družbom
Uzdisaše ognjenito
S ljutom smećom, s gorkom tužbom,

Dobriem dušam zavideći
Zlobni silnik i nepravi
Raj, ki Bogu protiveći
On sramotno njegda ostavi.

U tao svoga branitelja
Družahu one u radosti
Na razkoše, na veselja,
Na neizmierne čestitosti.

I čim gredu i stupaju
Na blaženstvo rajsko š njime
U glas meden pripievaju
Sveto i slavno njega ime.

Srećne duše, koe živieti
U viečnoj će gori slavi,
Gdi nemogu veće umrieti,
Gdi se uživa pokoj pravi.

Veseli se kud prohode
Povietarce blago š njima,
Dalek plaši vietri odhode
S treskovitiem oblacima.

Pače i višnji vedri dvori
Od veselja biljeg daju,
I goruštieh zviezdah kori,
Koji rados njih gledaju.

Pozdravlja ih biela zora
Uz drag žuber slacieh ptica',
I ka bieše iza gora'
Svietla izašla jur danica.

PIEVANJE DVAESTI I DVA.

Čiem se diela tač visoka
Po nizocieh stranah čine:
Treći jur dan iz iztoka
Izgonjaše noćne tmine,

Kad nebeski ćaćko blagi
Videć, da ima uzkrsnuti
Svoj ljubjeni sin predragi
U čoviečkoj opet puti,

Od njegova tiela, koje
Do vremena bieše toga
Podloženo na svakoje
Trude i smeće svieta ovoga,

Svekoliko diže umrlo,
I tutako čini da je
Svietlo, slavno, lako, hrlo
Nepodložno na zle vaje.

Pri njegovoj da svietlosti
Neizrečene punoj dike
Biehu male od kreposti
Sunce i zviezde svekolike.

Tač, kad oganj u pepelu
Noćno skroven pripočiva,
Nigdje svietlos svou veselu
Tad nekaže i neodkriva.

Nu ako kogod vrhu njega
Puhne i suha lišća stavi,
Rad uzroka neka tega
Svoju krepos opojavi,

Tajčas iskre své gorućе
Plamenujuć meće uzgori,
I po stranah svieh od kuće
Posred noći dan otvori.

Tač Feniče, ku spovieda
Glas jedinu pod nebesim,
Kad se veće stara ugleda
I s nejaciem da 'e telesim,

Ponosita vrhu briega
Od iztoćne liepe strane
Loži od dubja najdražega
Smrtnu spravu, srećne grane,

Gdi kad bude izgorieli
Liepša oživе vele opeta,
Ter se krili, tere leti
U običajne kraje od svieta.

Neizbrojna ju jata okolo
Začudnieh druže ptica',
I razliko perje oholo
Paze i liepos od nje lica.

I jur bivši čeljad trudna
One noći upazila
Zlamenita i prečudna
Vrhu zemlje mnoga dîla:

Najliše oni, koji stahu
Posred grada solimskoga
Ledeno se prepadahu
U pameti cieća toga.

Tim pred zorom, kad utečè
Put zapada noć sumnjiva,
A zlaćeno sunce iztečè,
Zemlja i more da ga uživa,

Ljubežljiva Mandaliena,
Nemogući počinuti,
Čim smrt meštra izgubjena
Težko u svomu srcu ćuti,

S bolnieh ženah njekoliko
Put smrtnoga briega idjaše,
I ucviljena veomi prîko
Gorke uzdahe podiraše.

Svakoj bieše puno krilo
Drazieh miris i pomasti',
Kiem pomazat božje tîlo
S napokonjom ktiahu časti;

Ter veljahu, strmiem putom
Na nesrećnu goru grede'
Sjedinjene s mukom ljutom
Medju sobom sej besiede:

„Zašto nije smrt nemila,
Prav jaganjče, sgar poslani,
S tobom i nas umorila
U nepravoj ovoj strani?

Tko će nami sad pomoći
Prevariti zle stražane,
Koji k mrtvu tebi doći
Nasliednikom tvojiem brane?

Tkoli će nam odvaliti
Težku stienu s groba tvoga,
Da budemo požaliti
Ukopana ljubjenoga?

Ove rieči govoreći
Pred ukopni stan dohode,
Ter okolo svud pazeći
Zamieraju čudne sgode.

Vide, gdi je poplašena
Straža od straha brieg puštala,
I gdi 'e ploča oborena
S vrata' od groba na tle pala.

Stupa k njemu družba mila
I sve u nutra prazno pazi,
Izvan samo što mu iz krila
Na dvor rajski vonj izlazi.

Mandaliena plačna cieni,
Da je tielo božanstveno
Preko doba noćnieh sieni'
Skrovne od ruke poneseno.

S toga uzroka dikla liepa
U čemernoj težkoj tuzi
Zlatne vlase s glave ciepa
Jadno uzdiše, grozno suzi,

Ter većekrat govoreći:
„Gospodina moga odnieše!"
Nemogaše druge izreći
Rieči, toli bolna bieše.

Na ove glase nje dresele
Slušahu se gdi okoli
S odgovorom sličniem cviele
Luzi, gore i prodoli.

Kada jedan od andjela',
Kom jak munja lice sjaše,
A odieća ga svietla i biela
S mnogom dikom pokrivaše,

Iznenad se kaže njima,
Gdi na ukopnoj stieni siedi,
Ter pogledim veselima
Tužniem rieči sej besiedi:

„Što ištete, kud hodite
Bogoljubne, srećne žene?
Suze ustavte, strah smirite
I nemojte bit smetene!

Miešte ljute sad žalosti,
Miešte cvila i skončanja
Svaka budi u radosti
I sladkoga puna ufanja!

Jezus, koga smrt plačete,
Sam on za svieh kou podnesè,
Da njom satre griehe klete,
A vam poda viečne urese,

Od mrtvieh je oživijo,
U velikoj bivši časti
Silna kralja predobijo
Ognjenite od propasti,

On je u tielu sad ljudskomu,
Koe podložno veće nije
Vaju i trudu svietovnomu,
Ni zloj smrti, kako i prije,

Podjte, dajte glas veseli
Učenikah trudnoj družbi,
Da i ona već necvieli,
I da u gorkoj nije tužbi!"

Rečè, i s očih njima otidè,
A one se snebivaju
Rad čudesah, koja vide
I ušima svoiem slušaju.

Joštera se stvar namierì,
Ka im sumnju svu prikratì
I utemeljì njih u vieri,
Da veselo budu stati.

Jer pržeća dikla, koja
Sva ljubavi božjom gori
I nemože nać pokoja
Dokle istine neotvori,

Cim studenom na kamenu
Od velika siedi truda
I po grobu izpražnjenu
Pomne oči stere svuda,

Ukopnoga od mramora
Sred najsvietlje vidi strane
Kraj udieljan sinja mora
Od izvrsne ruke i znane.

Uz kraj strašnu i nemilu
Pazi ribu grda čina,
Kakvu drugu u svom krilu
Neima morska sva širina.

Iz nje ustah živ izhodi
Prorok, koga srda vrla
Valovitoj bieše u vodi
Tri dni toga prie proždrla.

Tad veljaše dieva u sebi
Ne velika bez ufanja:
„Ti potvrdi kralju od nebi
Ova srećna prikazanja!

Vidim, vidim prem očito
Sred kamena biela ovega
Proročanstvo zlamenito
Za vremena sadanjega.

Jer srećnoga kô proroka
Tri dni u staro davnje doba
Jazovita i duboka
Silne srde držà utroba:

Na isti način sin ljubjeni
Nebeskoga roditelja
Ovdi ukopan i cviljeni
Od svieh drazieh priatelja',

Bivši tri dni skroven bijo
Sred tamnoga doli svieta,
Na život se povratijo
Tielo uzamši svoje opeta.

On je rekô većekrati,
(Sad se mogu spomenuti)
Da će tri dni mrtav stati
I do tri dni uzkrsnuti.

On je crkva razgradjena,
(Sad se pamet meni odkrila,)
Ka je u tri dni ponovjena
Vele liepša neg je bila."

Čim besiede ove pravi
Ljubi božja izabrana,
Bog se u slici njoj objavì
Od vrtara nepoznana.

Ona, koja jošter cvieli
S neprestavniem uzdasima
Dokoli-uprav, koga želi
Neupazi svojiem očima,

U nemaloj njemu smeći,
„Gospodine drag!" veljaše,
„Jeda štogod znaš po sreći
Od Jezusa, nade naše?

Ako ga si gdie ponijo
Ah, molju te, ktiej mi rieti,
Gdi ga jesi postavijo,
Da ga budem ja odnieti."

Bog zaziva nju imenom,
A ona se opet nanj obratì,
Ter svietlostim neizrečenom
Sve mu lice vidjè sjati.

Poznà željna ljubovnica
Ljubovnika svoga tade,
Ter tutako zemlji nica
Koljena mu grlit padê.

Nemože se nagledati
Svietle slike, pune uresa,
Sred ke pazi stanovati
Sve lieposti od nebesa'.

Razbira okom pomnjivime
Po tielu ga svemkoliku,
Ter s pogledom čestitime
Taži ljubav svou veliku.

Tad nje srce slobodjeno
Od čemerne bì žalosti,
I na lice ucviljeno
Vratiše se svee lieposti.

Nu niz obraz razvedreni
Plačnieh suzah još vir grede,
I na vratu neizredjeni
Zlatni prami još joj siede.

Jak rumena ruža, kade
Daž ju plahi s neba uvriedi,
S podniženiem čelom pade
I protrne i problîedi;

Ali ako brze uteče
Izpred sunca zla godina
I nebesko polje obteče
Prednja svietlos i vedrina,

Tajčas drago i veselo
I nju obličje prednje uresi,
Ter gizdavo svoje čelo
Diže ohola put nebesi'.

Tako izvrsna pokornica
Cieć namiere tač velike
Bieše vidjet vedra lica
Iza boli ljute i prîke.

Tim ranjena prevelikom
I neizmiernom željom gori,
Da s nebeskiem ljubovnikom
Na uzdanu se razgovori.

Nu čim mlada cbni misliti,
S kiem načinom, po kem redu
Ima počet i svršiti
Zaedno š njime svú besiedu,

Odieli se njoj s pogleda,
Slavni porod božanstveni,
A ona podat hrli ureda
Učenikom glas žudjeni.

Ovi svietli glas, pun slave,
Da je Jezus uzkrsnuo
Bieše sionske od države
Po zemlji se svoj prosuo;

A židovske poglavice,
U veliku koji strahu
Jadno srce, bliedo lice
S toga uzroka svi nošahu,

Tajčas kupe zlobne vieće,
Ter staroste vuhoviti
Sej žamore njim mrzeće
Ištu s varkom podušiti.

Tim bojnike, koji od groba
Biehu stražu ostavili.
I ova čuda kratko u doba
Po svem gradu razglasili,

Zovu i daju njima mito,
Ter ih mole, da toj dielo
Drže potajne i skrovito,
Da se nebi miesto smelo;

A da reku, da bivši oni
Veomi trudan san zaspali,
Njegovo su tielo smioni
Učenici noćno ukrali.

Nu niednomu po načinu
Opak čoviek jaki nije,
Nedobitnu svietlu istinu
Tamniem lažam da prikrije.

Sve što veća njih je sila
Glas uzmnožni da pogase,
On sve jača stere krila
I daleko prostira se.

Jesu, koji spoviedaju,
Da vidješe u dan ovi
Gdi se same otvoraju
Stiene ukôpne i grobovi,

I gdi mnozi, ki su bili
Davno sred njih zaklopjeni,
Živi ustaju na dan bîli,
I uživaju zrak žudjeni.

U toliko druzi vierni
Veomi ljuto kieh skončane
Bieše satro strah čemerni
I razagnô po sve strane,

Stahu skrovni u tamnosti
Tužno vrieme provodeći
U dreselju, u gorkosti,
U nemiru i u smeći.

U tom biću sviem se čini
Da 'e s nebesah sunce palo,
I u viečnomu mraku i tmini
Sve stvorenje da je ostalo.

Skupiše se najposlije,
Posred stana priateljskoga,
U ki obćahu često i prije
Doći u družbi kralja svoga.

Stana, u njeko koji doba
Drag i svietô bieše svima,
Tad od tamna hudji groba
Činjaše se njih očima.

Vojvode im ni'e dragoga,
Ni njegove vedre slike,
Draže od sunca iztočnoga
I nad zviezde svekolike!

Presladka se uspomena
Svakčas vrti njim po sviesti
Od njegova draga imena,
S kiem stanuju rajske česti.

Tim bez njega bolni stoje
Groznieh suzah roneć vire,
Ćuteć gorke nepokoje
Ucviljeni preko mîre.

Tač kad pastier, ki godišta
Kroz svakdanje vodi trude,
Izpraznjena iz ulišta
Med i vosak izet bude:

Tûžne pčele prije toga
Crniem dimom izćerane
Opet okao stana svoga
Oblietaju po sve strane,

Ter unutra ulazeći
Muku i žalos ljutu tvore,
Bez milosti svedj pazeći
Porobjene svoje dvore.

Čim u vaju toli prieku
Družba izbranieh ljudih cvieli,
Bogoljubne žene teku
I nose jim glas veseli,

Veleć kao su upazile
Liepe mlace od nebesa',
J Jezusa, koga cvile,
Živa i puna svietla uresa!

Kao za biljeg od tej sreće
Ploča 'e s groba odvaljena,
I u njoj same biele odieće,
Kiem ga odješe pokrivena.

Tim bez cknjenja bez niednoga
Jedni hrle na brieg sveti
Put kamena ukopnoga,
Za potanko sve vidjeti.

Druzi vele, da prečudna
Taj nemogu diela stati,
I da stvar je mučna i trudna
Za moći ju vierovati.

Ter od prve drže i sciene,
Da 'e prikazan kojagodi
Prevarila slabe žene,
Kao se u strahu često sgodi;

I kao čini mnoga želja
Trudniem ljudem većekrati
Slike mrtvieh priatelja'
U taštomu snu gleda'i.

Dokle bivši poskupili
Opet se u svoj stan obćeni,
Prem da sunce i dan bîli
Uklanja se noćnoj sieni,

Bog u slavnom njima tîlu
Očito se neukazà,
Vas neizmiernom u svietlilu,
Raj noseći sred obraza.

Nenadjè se s njima tade
Toma, ki se Didim zvaše,
Neg u bližnja sela i grade
Od straha se sakrivaše.

Nu bivši se s toga puta
Povratijo u grad sveti,
I pun jada težka i ljuta
Došô družbu svou vidjeti:

Zapanjene i mučeće
Na stanu ih svieh nahodi
Za stvar, koja čudna odveće
Iz nova se im dogodì.

Ta kad crkvu, visoki ali
Dvor bogata gospodara
Treskoviti tries opali
Silniem plamom od izgara,

Ter gorušta rad plamena
U okolo po sve strane
Strahovito prosvietljena
Svakolika kuća ostane,

Sviem unutra gradjanime
Srce obadje straha jaka,
Kou do dugo jedva vrîme
Utažiti budu paka.

Videć taku svou družinu
Zapanjen se Toma čudi,
Ter od svega znat istinu
Sladkom riečim ište i žudi.

Tada Petar, od veselja
Roneć licem česte suze,
Svoga draga priatelja
Ljubežljivo grlit uzè.

„Vidjeli smo, njemu veli,
Sad se raduj, sad uživa',
Koga srce naše želi,
Nebeskoga kralja živa!

Kralja, koji malo prije
Za krivine segaj svieta
Vrh težkoga križa umrijè;
Sad medju nam žive opeta!"

Kao dovršì ove rîči
Vidjenoga rad čudesa
Veseli se starac diči,
Glavu dižuć u nebesa.

Nevieruje čuda toga
Didim, neg se tvrdo vara,
I besiedam druga svoga
Na ovi način odgovara:

„Onli je opet oživijo ?
Onli gleda zrak sunčani ?
Ali vas je prevarijo
Hip lažive ke nemani ?"

„Oživijo!" Petar pravi,
„Vidjeli smo njega sliku,
I hip isti njegov pravi,
I naravnu prednju diku!

Vidjeli smo vedro čelo
I oči drage i sunčane,
Presveto smo tegli tielo
I njegove slavne rane.

Oviem očim ja pomnjivo
Sve razgledah svietlo lice,
Moe skazanje ni'e laživo,
Evo t' viera mé desnice!

Biehu veće sišle s gora'
Ravno u polje sinje sieni,
A našega vratá dvora
I prozori zatvoreni.

Skrovni unutra mi stojeći
Tad počesmo blagovati,
Za čemernoj našoj smeći
Kojigodi pokoj dati,

Kad kroz vrata zaklopjena
Nenadano pred nas odi
Dika i naša čás žudjena
Kralja od nebi sin dohodi.

Nenadano k nami grede,
U najveće ter dreselje
Kroz čestite svoe poglede
Nosi rajsko nam veselje.

Učinì se, da sva kuća
Po sve kraje ove gori
S čudna zraka i moguća,
Koe presvietlo tielo tvori.

Mi, ki tada nečekamo
Toli uzmnožne vidjet sreće,
Žestoko se prepadamo,
I puni smo težke smeće.

On tažeći strah naš ljuti
Miliem okom svieh nas gleda,
Tere treptiet i dignuti
S trpeze se nami neda.

„„Strah neslični ostavite,
Moji drazi, ja sam,"" veli:
„„Budi s vami, ki žudite,
Rajski pokoj, mir veseli!""

S teziem slavno tielo svoje
Sviem tegnuti dopuštava,
I petere rane, koje
Desnica mu dà neprava.

Za razgovor jošter veći
Poblagovat siedè s nami,
Put nebeski svieh učeći
S običajniem besiedami.

Čusmo rieči temeljite
Kakve čusmo one noći,
Kad s večere zlamenite
Pripravì se na smrt poći.

Iza ovoga razgovora
Bivši mi se utažili,
On nevidjen podjè iz dvora
I s očih se nam odîlì."

Ovo Petar pripovieda,
A sva družba, ka toj čuje
Govorenje starca sieda,
Jedniem glasom potvrdjuje.

Pače dobro još dospijo
On nebieše svoe besiede,
Kad vikajuć u glas mijo
Kleofa vierni k njima grede.

Slavni ovega porod boži
Medju vriedne druge svoje
U broj veći jur priložì
Izvan dvanaes, kieh obrô je.

On veljaše: „Druzi mili!
Žive Jezus, naše ufanje,
Niedan od vas već necvili!
Svaki ustavi zlo skončanje!

Žive i diha i besiedi
U istom tielu kako i prije,
Koe da silna smrt uvriedi,
Snažna i jaka veće nije.

Ja sam vidio moiem očima
Lice, kiem se nebo diči,
I mojiema slušao ušima
Običajne sladke rîči.

Sastah se i ovi puta ovega,
Kad ja s draziem Isukrstom,
Ter Amaona najbližjega
Družbi ostaloj kaže prstom,

A to 'er gorom mi hodeći
K Emausu liepu gradu,
I njegovu smrt žaleći,
U veliku vaju i jadu,

Tere bivši sišli veće,
Ravno polje gdi se šira,
I nemoguć naše smeće
Žudjenoga naći mira:

On se u putu sastà s nami
Kao da iz daljieh ide strana'
S nepoznaniem haljinami
Od putnika inostrana.

I čim tako napred grede
Preko plodna polja i luga,
I razlike kroz besiede
Trud nam taži puta duga:

Većekrati mi po putu
Gorke uzdahe podiramo,
I ćuteći žalos ljutu
Lice suzam polievamo.

On toj videć nas tažiti
Uzè, ter nas ljubko pita,
„„Koji uzrok može biti
Vaja toli jadovita?""

Mi velimo tada njemu:
„„Samli ti si putnik odi,
Da još neznaš, što se u semu
Ovieh danah miestu sgodì?""

Ter tutako putom hode'
Plačniem licem i besiedom
Dragoga mu vojevode
Poviedamo život redom.

Kako s riečim i s dielima
On u kratko bieše vrîme
I pred Bogom i ljudima
Uzmnožito stekô ime,

I kô bieše naše ufanje,
Da će vitez glasoviti
Kroz moguće svoje znanje
Vas Izrael sloboditi;

U najbolje kada doba
Od velike naše nade
Poglavica hudieh zloba'
Nerazložno nanj napadè.

Ter vladaoca solimskoga
Nabuniše, da ga umori
Vrhu križa pretežkôga
Na visokoj smrtnoj gori.

I kako se glas pronijo
Bieše mnozieh rad čudesa',
Da je on opet oživijo
I uzô prednja sva telesa.

Kako mi se uklanjamo
Biežeć ljudih zlieh vrlinu
Dokle bolje razaznamo
Od ovega pravu istinu.

On netrpi tieh besieda',
Ni naš tašti strah opaki,
Neg čim putom gre naprieda
Odgovor nam dava ovaki:

„„Ka nepamet, koja sila,
Koja lienos vas nukaju
Nevierovat čudna dîla,
Ka proroci pripievaju?

Ni'e li bilo od potrebe,
Da Isukrs, ki 'e sin boži,
Za svieh život sama sebe
Na preljutu smrt podloži,

I da ukaže svojom krvi
Put u rajske slavne strane,
Gdi će uzaći on najprvi
I sve za njim duše izbrane.

Ni'e li svojiem predrazima
On odkrijo većekrati,
Da se sve ovo sgodit ima
Za slobodu ljudem dati.

Spomenivam ja se sada
Iz daleka da zarečè,
Bielodano posred grada
Sve što se u dni ove stečè.

I ako riečim tač svietlime
Stvar očitu nečinjaše
Toj bì, zašto u nevrîme
Razglasit ju nehotiaše.

Ali se je izpunilo
Do besiede sad najmanje,
I nije vas prevarilo,
Jak scienite, vaše ufanje.

Evo kralja, ki nasadì
Liep vinograd nad sve ostale,
Tvrdiem plotom ter ga obgradì,
Da nanj zvieri nenavale.

Pak većekrat tu razlike
Poslà sluge, a zaludu
I kreposne nastojnike
Da ljetinu kupit budu.

Nu težaci hudi odviše
Bez ozira, bez razloga,
Nemilosno pogubiše
Sad jednoga, sad drugoga.

Tim najposlie svoga sina
Medju krvne ljudi odpravì,
Jeda tako njih vrlina
Samiri se i ustavi.

Ali su oni nabunjeni
Suproć njemu vele gore,
U nesviesnoj ter nescieni
Nemilom ga smrti more.

Vinograd je crkva sveta
Dana puku izraelskomu
Vrh narodah svieh od svieta
Od Višnjega ljubjenomu,

Koji neprav i nemijo,
I čemera pun žestoka
Bivši velik broj pobijo
Bogu milieh od proroka',

U krv sina sad božjega
Svoje ruke okrvavì,
I s neharstvom mnoziem njega
Uhićena na križ stavì.

Radi zloće toli opake
Kralj od neba treskoviti
Nemile će sej težake
Nemilosno pogubiti:

A vinograd svoj podati
Dobriem ljudim i pomnima,
Koji ga će radovati
Vierni božiem zakonima.

Tomačiti potom toga
Uzè pisma nam visoka,
Od Mojzesa najprvoga
Svieh ostalieh do proroka';

Kažuć kao sve knjige svete
Kroz pievanja zlamenita
Isukrstu zlu smrt priete,
A za dobro svega svîta.

A kao liepiem on razlogom
Kazaše nam, da od viek vîka
Odredjena bì pred Bogom
Ova sgoda svakolika.

Kao nam tmine od neznanja
Dižè s rajskom svóm svietlosti,
I napunì krepka ufanja
I nebeske nas radosti.

Kao bì srce užeženo
Naše noviem plamom sgara,
Čim nam pismo božanstveno
Toli lasno izgovara.

U žeravi jak ognjeni
Tvrdo gvozdje omekšava,
A pod sunce mraz ledeni.
Raztaplja se i puštava,

Tač s njegova govorenja
I korisna zaedno i mila
Ledena se oćućenja
Naša biehu raztopila.

Nu tač biehmo zasliepjeni,
Da ga poznat nemogosmo
Dokli s njime sjedinjeni
U grad žudjen nedodjosmo.

Jer kažući prije tega,
Da ima u dalje poći strane
Usilismo molbom njega,
Zaedno s nami da ostane.

A to 'er bieše večer veće
Česte sieni svud prosuo,
I u sunčane družbe svieće
U zapad se dan prignuo.

Neštedì se i nekratì
On pogodit tiem molbami,
Pače uljezè blagovati
U stan ubog zaedno s nami.

Tu čim s licem veselime
Blagoslivlja kruh prebieli,
Pak razlama, pak za time
Ljubežljivo nami dieli:

Mi oni čas prosvietljeni
Rajsku sliku poznavamo,
Ter se njemu podniženi
Kako Bogu poklanjamo.

Al u način tanka dima
On s pogleda nami odhodi,
A mi s glasim čestitima
Dotekosmo k vami odi.

PIEVANJE DVAESTI I TREĆE.

Ova diela svoj družini
Kleofa vierni spoviedaše,
I bez sumnje toj svak ini
S krepkiem srcem vierovaše.

Nu zamiernom čudu temu
Sam se Toma jošte opire,
I nehoćè dat božjemu
Uzkrsnuću svoje vîre.

Tim govori: „Nitko vîku
Nadrazložit neće mene,
Da vierujem stvar toliku
I od tolike slave i sciene!

Što ja isti bielodano
Nerazgledam moiem očima
Sveto tielo i poznano
Sa sviem svojiem biljezima,

I što moj prs u duboku
Neuložim ranu od prsi',
Koju ljutu i žestoku
Mrtav primì on na svrsi!

Vrši Didim sej besiede,
A za izliečit tej žalosti,
K njim nenadan opet grede
Bog neizmiernoj u svietlosti.

Grede i vidjet ni'e zlamena
Kud je uljezô, tač moguće
Bivši vrata zatvorena
I prozori svi od kuće.

Tako kroz cklo zatvoreno,
Koje od vietra liep dvor blude,
Žarko sunce i zlaćeno
Svoje uvesti zrake bude,

S kojiem zasve tud mnokrati
Sad ulazi, sad izhodi
Nikud nije moć poznati
Biljeg puta, kiem prohodi.

Na koljena svi padaju
Podniženi učenici,
Kralja i Boga ter primaju
Sve što u većoj mogu dici.

A on bivši blag veomi
Sviem narekao mir veseli
Lice obraća svoje k Tomi
I ove rieči njemu veli:

„Pazi Toma tielo moje
Rad koga si ti sumnjijo!
Vidj, razgledaj rane, koje
Za tebe sam ja podnijo.

Tegni moje prsi rukom,
Stavi u ranu tvoj prs, tere
S viernom mislim i s odlukom
Sumnju izćeraj od neviere."

Pokarani Toma tada
Ljubežljiviem besiedami
Zemlji nica s čelom pada,
Ter se ježi težko i srami.

Za tiem sumnje svoe ledene
Karajući ljuto u sebi,
Ove rieči podnižene
Veli slavnom kralju od nebi:

„Prosti, ufanje moe jedino,
Prosti, sladka ma ljubavi,
Ti si, poznam sad istino,
Moj gospodin i Bog pravi!"

Tad spasitelj segaj svieta
Kažuć vedro lice i sliku
S blagom rieči pravi opeta
Pokajanom učeniku:

„Vierovô si, jer si očito
Vidio Toma, koja slîde;
Blaženi su stanovito,
Ki vieruju, a nevide!"

Odgovara Toma Bogu
S mirniem srcem i pameti:
„Protiviti ni'e razlogu,
Potreba je pravo rieti;

Ugledati tebe živa
Ja scienijo niesam vieku,
Bivši za me dužna i kriva
Smrt podnijo ljutu i prieku.

Dielile se ća daleče
Iz pameti biehu moje,
Malo prije ke nam rečè,
Neg preminù, rieči tvoje.

Lud, ki ludo stah sumnjiti
Da nemože tva dobrota
Na život se povratiti,
Ki si uzrok od života.

Ako nakon četir dana
Očima sam moiem vidijo,
Gdi Lazara ukopana
Od mrtvieh si probudijo:

Nu nesreća težka obsienì
Svies i srce moe nevierno,
I u zabiće čini meni
Stavit čudo tač zamierno.

Može biti, ovo dîlo
Od mojega sagriešenja,
Da se nije dogodilo
Bez vašega dopuštenja!

Možebit će sumnja moja
Pomoć pozniem njegda unukom,
Što telesa slavna tvoja
Hotijo sam tegnut rukom.

Da nemože do vîk vîka
Nitko sumnjit ni krknuti,
Da si bijo tašta slika
I prehinjen hip bez puti.“

Čim besiede ove veli
Toma s grozniem uzdasima
Iz dvora se Jezus dieli,
Kako i došao bieše k njima.

Tač hodeći po državi
Svoje drage prohodjaše
S neizrečenom ter ljubavi
Krepke u vieri svieh činjaše,

I nehotiè da uzide
Na nebeske svietle dvore,
Dokle sunce neobidè
Četreskrati zemlju i more.

Petar s družbom u toj vrîme
Premetaše s brzom plavi
More, s noviem gdi mirime
Tiberiad grad se slavi.

Biehu se oni u lov riba’
Zaputili u tuj stranu,
Za moć, ka jim bieše trîba,
Nać u vodi morskoj hranu.

I, nebivši svekolike
One noći uhitili
Ribe male, ni velike,
Kojom bi se pokriepili,

Prazne mreže iztezahu,
Da se od tole dielit budu,
I u žalosti mnogoj stahu,
Jer skvasiše njih zaludu.

Kad na krajne pazeć žale,
Isukrsta tu vidješe,
Gdi na sinje morske vale
Svoe poglede prostrao bieše;

Niedan od njih poznat njega
Nemogaše od prvice,
Bivši obraza tad svojega
Promienio svietlo lice;

Ali on videć družbu dragu,
Gdi zamani more i trate
Po valovieh moć i snagu,
A nestieću trudu plate;

S blagom riečim njima veli:
„S desne strane zavrzite,
Da kako se od vas želi,
Plien podoban uhitite.“

Oni tada s mnogom časti,
Na njegovu rieč, i sreću
Uzoviti teg okasti
Na ukazano miesto meću.

Zapienì se morska voda
Primajući mrežna olova,
Jer veseo biljeg podà,
Da će biti dosta lova.

Starac Petar te videći,
U veselju, i u goju,
Da na pomoć budu teći,
Maha rukom družbu svoju.

Oni tada u dva dîla
Razdieljeni jedva iztežu
Iz morskoga plodna krila
Liepa pliena punu mrežu.

Skaču ribe uhićene
Vijući se svud okoli,
A vali se morski piene
Rad velika množtva toli.

Cieć zamierna čuda toga
Ivan Bogu obljubjeni
Poznà draga meštra svoga,
I hip njegov božanstveni

Tim družini svojoj pravi:
„Božjega evo s nami sina,
On je, stas je ono pravi
Od našega gospodina.

Poznam, u kom raj stanuje,
Svietlo lice i veselo,
Nu ti kao se s nam raduje,
I kaže nam vedro čelo.“

Čujuć Petar tej govore,
Od velika od veselja
Iz korablje skočì u more,
Da prie vidi spasitelja,

Ter se uputì tako k njemu
Preko vode zamućene,
Zasve težko da čine mu
Strašiti se morske piene.

Družba ostala sva za njime,
U punoj se vozeć plavi,
Zaedno s plienom obilnime
Na kraj žudjen nogu stavì;

Tu da ugodnom pićom budu,
Ka jim bieše od potrebe,
Pò trpjenu svu noć trudu
Pokriepiti sami sebe;

Bielo brašno pripravljaju,
I dîo ribe uhićene
Po naredbi postavljaju
Vrh žerave razgorene,

I bivši ju sgotovili
Zaedno s meštrom nju blaguju,
Na koga se pogled mili
Uzmnožito svi raduju.

Kao dospieše blagovati,
Božji porod tada očito
U veselju k njima obratì
Svoje lice ponosito,

Ter im veli: „Mir čestiti
Moja družbo s vami budi!
Svaki od vas nastoj biti
Vrhu' svega mirne ćudi!

Moj blagosov s vami ostani,
Ki vas oći vieku neće,
Ja k nebeskoj svietloj strani,
K dragom ćaćku gredem veće.

Jur se od sada naučite
S temeljitom krepkóm svîesti,
Gorke trude da trpite
I svietovne sve bolesti.

Neimaj straha stupit niedan
Pred uzmnožne glave od svieta,
I njih karat, i drum vriedan
Života im kazat sveta.

Silnieh kraljah veličina
Vaše srce neprepadi,
Ni nemilos, ni vrlina
Nepravedne zle čeljadi.

Tko izgubi život ovi
Za obranu moje časti,
Stieče opeta drugi novi
I neumrle š njime slasti.

Nemojte se prije toga
Vele mučit, ni truditi
Iskat rieči, ni razloga,
S kiema ćete govoriti;

Vaš ću jezik ja vladati,
Da se vieku nesmetete,
Da slobodno spoviedati
Svud nebesku rieč možete.

Po dieljenju kada momu
Budu prošli deset danah
Bit će poslan vam svakomu
Drag razgovor s viših stranah,

Jer s kreposti svojom jakom
Sgar će slećet duh presveti,
Da prosvietli rajskom zrakom
Vaša srca i pameti:

S njegovome vi pomoći,
Moja družbo prečestita,
Nećete se bojat proći
Strane i kraje svega svîta;

I razglasit u slobodi
Ime i moju vieru svudi,
I gdi zora dan izvodi,
I gdi umrli živu ljudi,

Ter kakono loza plodna
Za razkoše svoje draže
Kitna lišća, grozdja ugodna
Obilno se puna kaže;

Nastati će rod izbrani,
Ki će s voljom veoma dragom
Primit zakon moj poznani,
I prigrlit sa svom snagom.

Jošte u one dni strašive,
Kad povraćen u telesa
Ljudski narod vas oživе,
Za steć pakô al nebesa,

Gore će ove napuniti,
I doline òve od svudi
Što bì, što jes, što će biti
Vîk pod nebom žena' i ljudi',

Ter ja dodjem s mnogom vlasti
Svekolike sudit puke,
Dajuć dobriem viečne časti,
A zlim ljute biče i muke.

Sa mnom ćete vi poreda
Na dvanajes stolah siesti;
Sve neka vas ljudstvo gleda,
I bude se od vas tresti,

Od dvanajes tad plemena',
Koja Izrael srećni rodì,
Potanko će bit sudjena
Diela od mene i od vas odi.

Koja slava, koja dika
Vam će biti moi ljubjeni,
Ljudska narav svakolika
Kad vas u toj vidi scieni.

U toliko Petre, koji
Od svieh većma ljubiš mene,
S česa ljubav tva dostoji
Od svieh više hvale i ciene,

Vrh svieh, koji vieru pravu
Sliedit budu na sem svietu,
Ja postavljam tebe glavu
Ki ćeš vladat crkvu svetu.

Primi od sada ove časti,
Tere s pomnjom i ljubavi
Drage ovčice moje pásti
Po svietovnoj nastoj travi.

Zabave će biti tvoje
Podniženiem sviem praštati,
Dobrieh ljubit, i pod moje
Stiege odmetnu čeljad zvati.

Ja ti davam cieća toga
Premoguće ključe u ruku
Od kraljevstva nebeskoga
Da jih vladaš na tvu odluku,

I kad uzhoć, da mož njima
Rajsku otvorit dobriem stranu,
A zatvorit prokletima,
Dokli na put pravi stanu.

Zavezano što po tebi
Vrh umrle zemlje bude,
Zavezano i na nebi
Kroz iste će biti sude;

A što budeš odriešiti,
Odriešeno bit će i gori,
S tobom će se ugoditi
U svieh dielieh višnjí dvori.

Komu tva vlas raj zabrani,
I s proklestvom pravednime
Zapne, da moj puk izbrani
Tad neobći zaedno š njime.

Neće taj steć mé milosti,
Kroz blagosov dokle sveti
Dobrota mu tva neprosti
Pokajanu grieh prokleti.

Ohodjaše naredbe ove
Svojoj družbi sin Višnjega,
Hodeć rajske u dvorove
S umrloga svieta ovega.

Tako pastier pôman, kada
Smrt upazi pred očima,
Priporučit ovce i stada
Bude draziem sinovima;

Ter proć varkam zlieh vukova'
Njim nauke dava znane,
Kažuć, koe su za njihova
Plandovanja štetne strane.

Tač pomorac vieš pučini,
Kad na malu dodje snagu,
Obljubjenoj svój družini
Plav predava svoju dragu,

Ter ih uči, kao se imaju
Čuvat plasieh od vietara',
Pred komu su stiene kraju, (sic !)
Kiem laživo more vara."

Kao dovrši svoe govore
S mirom, s gojem, i s ljubavi,
Put maslinske slavne gore
Svoj čestiti drum upravi.

Tu za njime svakolika
Liepiem redom stupa i grede
Družba izbranieh učenika',
Koji njega dvore i sliede.

Oni skladno i medeno
Svud gdi stupaj svoj stavljaju,
Ime božje neizrečeno
U sto glasah pripievaju.

Kad na sveto brdo uzidè,
S vedre strane od nebesi'
Čudne slike oblak sidè,
Koga rajska svietlos resi,

Ter ponosno, ter veselo
Glasovita liepa brjega
Sve obkruži kitno čelo
I obstriè se okao njega.

U toliko na visini
Nebeskoga svietla stana
Priprava se mnoga učinì
Od veselja sa svieh strana'.

Slavne družbe od andjela'
Kažu obilne sej radosti,
Steruć krila svá vesela
U neizmiernoj čestitosti.

Oni redom izvrsnime
Hrle u svoje svaki kore,
Da božjega sina prime
Na nebeske rodne dvore.

Tim se jedni prosipaju
Po rajskoga mirieh grada,
U razkoši ter čekaju,
Da njih draga dodje nada.

Od velika od veselja
Jedni na dvor teku izljesti,
Da ljudskoga spasitelja
S mnogom slavom budu sresti,

Ter tvereći tomon medni,
U radosti toj udiru
Tanke od zlata žice jedni,
Jedni rajsku sladku liru.

Pod razlike pod svirohe
Jedni kažu rados svoju,
Jedni milo u visoke
Glasovite trubje poju,

Da sto jezik budu meni,
I glas slastim od svieh veći,
Goj andjelski neizrečeni
Nebih mogao viku izreći.

Triš svietloga hrama okolo,
Gdi nebeski ćaćko siedi,
Ponosito vodeć kolo,
Čestita se vojska obredì;

Odtole se hrla pružì
U veselju slavnom tomu,
Isukrsta da sadruži
K roditelju ljubjenomu.

Kako u staro vrieme, kada
Bojna Rima grad čestiti
Predobite puke vlada
I kraljevà svemu svîti,

Ter sieverna sila vrla
Kroz sve vojske strahovite
Nebieše mu još satrla
Svietle gradje glasovite;

Vojvode se prehrabreni,
Ki narode dobivahu
S viečnom častim na uzvišeni
Kapitolski brieg vraćahu.

Tač sin kralja nebeskoga
S družbom liepom od andjela',
Ka vrh briega maslinskoga
Po njega je sgar slećela,

U oblaku sniega bieljem,
Neizrečena pun uresa,
S mnogom slavom i s veseljem
Uputì se na nebesa.

Oblaka se toga okolo
Liepa i čudna svietlos vije,
Kakvu vieku sunce oholo
Ukazalo ljudem nije.

Pravedno je i razložno,
Da u neizmiernoj sja svietlosti,
Komu sunce jes podložno,
Ki je uzrok svieh lieposti'.

I da lašnje ćaćka svoga
Prigne sinak milostivi,
Vrh naroda kad ljudskoga
Za griehe se zle razgnjîvì;

Pred njim težka križa sliku
I svieh inieh stvarih póse
Uspomenu svukoliku
Od njegove smrti nose.

S težkiem križom gre poreda
Stup mramorni, biči oholi,
Kiem krvnici puni jeda
Izbiše ga silno toli.

Oštra od trna i bodesna (sic!)
Ljuta kruna i krvava,
Sviem ljepotam kóm uresna
Izranjena bì mu glava.

Bridki čavli i gvozdeni,
Ne bez vrle koji sile
Probiše mu nesmiljeni
Čiste noge, ruke bîle;

Trs, ka je usti božanstvene
Gorkom žuči napojila,
I ona, kou mu s male sciene
Bì kao kralju držat sila.

Kopje, koe mu mrtvu podà
Onu od prsih ljutu ranu,
Odkle iztečè krv i voda,
A dan žudjen sliepcu svanù.

Stiezi, trubje, svieće, skale,
Drenovice i konopi
I priprave hude ostale,
S kieh Bog-Čoviek muku primì,

Nebeskieh se od dvoranah,
Pred njim krila ki sterahu,
Put čestitieh rajskieh stranah
S mnogom pomnjom sve nošahu.

Starieh otac družba mila,
I ostalieh svetieh duša',
Ka dielovà dobra dîla,
I nebesku rieč poslušà,

Slobodjena iz tamnosti,
Za svojieme slobodnikom
Na nebeske čestitosti,
Uzhodjaše s mnogom dikom.

Njih Isukrs blag i mijo
Bieše, iz limba tom izidè
U zemaljski raj stavijo
Dokle u rajska polja uzidè,

Jer prie njega poć nitkore
Nemogaše u raj gori,
Dokli rajske liepe dvore
On najprvi neraztvorì.

Srećne duše i blažene
Ove biehu svekolike
Liepiem viencim urešene
Od neumrle lovorike;

Pome i kite od maslina'
Sviem u rukah zelene se,
Svaka pieva i začina
Medniem glasom božje urese.

Ku ćućahu one slados
Misleć svojoj u pameti,
Gdi na viečnu gredu rados,
Koja neće vîk dospieti,

Gdi uživati do vîk vîka
Božanstveno lice imaju,
Gdi su dobra svakolika,
Gdi se sreće sve sastaju.

Učenici začudjeni
Okom čuda ova sliede,
Pazeć gdi kralj njih ljubjeni
Na razkoše viečne grede.

I u koliko on uzhodi
S veličanstvom tiem uzgori,
S neba čuven glas dohodi,
Koj ovako njim govori:

„Nemojte se prepadati,
Sin Višnjega uzišô je
Pored s ćaćkom kraljevati
Na prestolje rodno svoje.“

Po svem nebu iza toga
Stà pievanje puno slasti,
Pripievajuć nebeskoga
Slavna kralja hvale i časti.

Čujuć ove piesni, u dici
Koje sveti dusi poju,
Zapievaše i učenici
Na čás božju piesan svoju:

„Svi se puci veselite
Radujte se svi narodi,
Spasitelja svi slavite,
Na nebesa koj uzhodi.

I vi ribe, ptice i zvîri
Sa sviem skupom živućime,
Gore, briezi, rieke i viri
Svi hvalite božje ime.

More i zemlja svakolika
Puna slave i veselja
Poj ljudskoga slobodnika,
Klikuj svoga stvoritelja!

Kao početka nije njemu,
Kao viek njegov nesvršuje,
Kako ćaćku previšnjemu
Bogu jednak Bog kraljuje,

Kao njegova veličina
I božanstvo svud se stere,
Koga uresu ni'e načina,
I mogućstvu naći miere.

Kako stvorì od ničesa
Svemogućom svóm pameti
Zemlju, more i nebesa,
I živuća sva na svieti.

Kao razdielì zemlju od mora,
Nebo zemljom kao razlučì,
Vrhu svega kako stvora
Red i biće svoje odlučì;

Nebeskiema dà državam
Sunce, miesec, zviezde sitne;
Žitom, lozjem, dubjem, travam
Zemlje učinì plodne i kitne.

Tobom Bože sva borave,
Ti vladalac svemu jesi,
Tebe nebo, tebe slave
Vode, koe su na nebesi'!

Tebe vietri, tebe oblaci,
Tebe morski vali čuju,
Mraz, vrućine, tmine, zraci
Tebe hvale i poštuju!

Iztok, zapad, siever, podne
Tvoje slave puni jesu,
Srde od pakla neugodne
Pred tobom se boje i tresu!

Ti na krilieh od oblaka'
Po nebeskoj hodiš strani,
Sred ajera prazna i laka
Težku zemlju ti nastanì.

Ti sam vladaš nje tegotom
U nestavnoj nekrepčini,
Razlici su tvóm dobrotom
Elementi svi jedini!

Vrieme, čiem sve gre na manje
Podložno je tvojoj moći,
Pred tobom je sve sadanje,
Što bì, što jes, što ima doći;
Isti miesec s mnogom scienom
Hrle konje sebi uztegnù,
I s brzinom svom obćenom
Jasnieh zviezdah kolo uzpregnù.
Isto sunce na čás tvoju
Svoj uzmačè tiek naravni,
Dokli ohole kralje u boju
Predobije vitez slavni.
Oganj plahi svoje vrle
Sile mnokrat s tebe ustavi,
Da nežegu, da neprle,
Kao je običaj njih naravi.
On po tvojoj zapoviedi,
Na sramotu kralja kleta,
Jur ni malo neuvriedì
Tebi vierna tri dieteta;
Ki kreposti tve moguće,
Koje izgoviet njim nedahu,
U veselju sred goruće
Strašne peći pripievahu.
Sred crljena mora plaha
Razdieljena u dvie strane
Po suhoći ti bez straha
Činiš hodit tvoje izbrane.
Brzi Jordan, rieka slavna,
S tebe napried teć neslîdi,
S tve naredbe voda spravna
Iz kamene teče hridi.
Na jake se tve pozore
Zapanjena zemlja trese,
Zamne i treptę stavne gore,
I do neba tja dime se.
Svemogućstvu vlasti tvoje
Svi kraljevi čás podaju,
I kraljevske krune svoje
Snižno tebi poklanjaju.

Glusiem davaš ti čuvenje
Sliepiem dieliš svietlos dragu,
Niemiem vraćaš govorenje,
Nemoćnima zdravlje i snagu;
Smrtnu silu ti dobivaš,
I grieh, ki vas sviet raztrovà,
Ti na život svoj zazivaš
Ljudi mrtve iz grobova'.
Tebe zla smrt neprepade,
Ni vrlina zle čeljadi,
Ni pakljene strašne sgrade,
Svete duše odkle izvadì.
I u koliko ti gvozdena
Vrata od pakla razbijaše,
I s dobitim liepa pliena
Na bieli se dan vraćaše,
Tamnieh jamah kralj ognjeni,
Sa svom družbom svóm nemilom,
U najdublje jaze i sieni
Pred tvojom se sakri silom.
Sad u skupu prečestitu
Od blaženieh dušah goru,
Red podavaš svemu svîtu,
I kraljuješ svemu stvoru.
Ti pun slave i pun dike
Vedriem čelom raj veseliš,
I ponavljaš vrieme i vîke,
I umrliema sreće dieliš.
Zdrav svieh stvarih stvoritelju,
Naša željo stanovita,
Zdrav naš dragi spasitelju,
Sladko ufanje tužna svîta!
Zdrav kojega smrt raztvorì
Rajska vrata umrlima,
I tvoj ćaćko višnji gori
Blag se od sada kaže njima.
Sve stvorenje rajsko i ljusko,
I pakljeno tebe časti,
Zemlja, more i nebo usko
Neizmiernoj su tvojoj vlasti."

PIEVANJE DVAESTI I ČETVRTO.

Skup čestitieh učenika'
Pripievaše piesan ovu,
I družina svakolika
Spravna sliedi rieč njihovu.

Sred veselja nu takoga
Stahu još ter u bojazni,
Nemogući srca svoga
Izćerati strah izprazni.

I nebivši još duh sveti,
Kako Isukrs reče njima,
Razgorijo njih pameti
Krepciem plamim nebeskima;

Zlobnom puku židovskomu,
Na oči često nehodjahu,
Neg sumnjivi u svom domu
Sve malomanj tej dni stahu;

Kao grabeća kada ptica,
Cieć najesti svoje hude,
Dodje u jato golubica',
I od njih jednu ugrabit bude;

Ovdi, ondiera tad sve ine
Plasiem biegom razprše se,
I u najdublje paka tmine
Svoga stana uklone se.

Tač po smrti kralja mila
Vierna družba poplašena
U skroven se stan sakrila
Bieše od puka nabunjena.

Puni viere i posluha
Tu čekahu kako sliepi
Nebeskoga s neba duha,
Rajskiem zrakom da ih pokriepi.

Navršilo deset dana'
Žarko sunce bieše veće,
Da im pomoć obećana
Dodje i smiri sve njih smeće,

Kad sred strane najmilije,
I najdraže od nebesa'
Od ke liepše druge nije
Ni punije svietla uresa,

U kraljevskom rajskom dvoru
Siedeć ćaćko svemogući,
I podoban svemu stvoru
Red i zakon davajući,

Ter stojeći blizu njega,
Podnižena lica i čela,
Ki svedj časte i dvore ga,
Slavni kori od andjela';

U čestitom ljudskom tilu,
Ke blaženo i neumrlo
Bieše veće smrt nemilu,
Predobilo i satrlo.

Neizrečene pun svietlosti
Sin ljubjeni njemu siedè,
S mnogom scienom i s radosti,
Govoriti sej besiede:

„Ćaćko, vrieme prispielo je
Razgovorit družbu moju,
Ki bez mene bolni stoje,
I u žestoku nepokoju.

Bivši umrli oni ljudi,
Bez pomoći jake naše
Stvar ih svaka smeta i trudi,
Od svega se boje i plaše.

Ti strah smiri njih neugodni,
I srce im krepko poda',
Da hrabreni, da slobodni
Nehaju se težkieh sgoda'.

Znaš pred pukom židovskiemo
Kako su oni u omrazi,
Koji u svako misli vrieme,
Da ih smrtim zlom porazi.

A to jer sam ja njih obrô
Za družinu mú ljubjenu,
Da na pravi put i dobro
Zovu čeljad izgubjenu.

Ti si obećô meni davno,
Da se ima po svem svieti
Ime moje svietlo i slavno
S nastojanja njih prostrieti;

I da će oni sve narode
Zvat pod vieru pravu našu,
Očeanske gdigod vode
Sinjiem valim suh kraj pašu.

Zemlja i more prie će proći,
Nego, ćaćko moj, na manje
Stanovito ima doći
Ovo tvoje obećanje.

Cieća toga ja mnokrati,
Njih dohodnu znajuć sreću,
Nastojô sam izćerati
Iz njih srca strah i smeću,

Nukajuć ih, da nebudu
Krepka izgubit srca i sviesti
U niednomu težkom trudu,
U prehudoj niednoj česti.

I kad hotjah doći k tebi
S trudna svieta umrloga,
Obećô sam poslat s nebi
Njimi duha presvetoga.

Neka od njega pokriepjeni
Vrle kralje i silnike
Budu držat u nešcieni,
I njihove sile prike;

I za ljubav viere prave
U svieh trudieh temeljiti,
Svoe živote, svoje glave
Neštede se izgubiti."

Kao besiedit dospio je
Sin vladaoca rajske strane,
Noge i ruke kaže svoje
I žestoke na njih rane.

Kaže prsi prosiečene,
Oštra kopja krvno dielo,
Kaže drače nesmiljene,
Kiem krunjeno bì mu čelo.

Kaže ostalu svu spomenu
Od preljute svoje smrti,
Ku podnesè za pakljenu,
Nemilosnu smrt satrti.

Čù moljenje svoga roda
Ćaćko viečne pun ljubavi,
I dragi mu celov podà
Ljubežljivo ter mu pravi:

„O kreposti viečna moja,
Moj porode drag jedini,
Što dobrota prosi tvoja,
Sve podpuno da se učini!

Tvoiem druzim izbraniem,
Kieh na pomoć svietu šljemo,
Brzo duhom obećaniem
Ledna srca smirit ćemo.

Da slobodno za te i za me
Krepci u našoj svetoj vieri
Pogrdjuju silne plame,
Bridke mače, vrle zvieri.

I od svakoga živa duha,
Koji sada strah imaju,
Najmanjega pače od ćuha,
S mraznom sumnjom svi predaju;

Sviesti kriepke i vitežke
Tad se uztručat za nas neće,
Sve susretat sgode težke
Sve najgore trpiet smeće.

Ter ponosni svóm dobrotom
U pogrdi smrti sione,
Svojom krvim i životom
Potvrdit će tve zakone.

Tako glaseć svud obrtni
Ime tvoje po svem svîtu,
Vieku oborit trudi smrtni
Neće njih svies temeljitu.

Ne vrućine ognjenite,
Ne vrlina zime prieke,
Ne pučine valovite,
Ne stisnute ledom rieke.

Sve će zemlje tiem uzrokom
Čut njih rieči svete i čudne
Pod zapadom, pod iztokom,
Pod sieverom, pod poludne.

Sve što 'e rimskom pod go-
spodom,
Perzi, Sciti, Baktrijani,
S ostaliema još narodom (sic!)
Neodkriveni Indostani,

Sve krajine, strane, otoci
Poznati će tvoju vîru,
Kieh prostrani, kieh široci
Sinja mora vali obstiru.

Slavnom će se tvom imenu
Vas sviet klanjat i sgradjene
Za tvoju će veću scienu,
Crkve ustajat neizbrojene.

Ter u liepoj toj promieni
Ponovjena s tobom svîta,
Opeta će viek zlaćeni,
I godišta doć čestita.

Sa mnom i ova i sva ina
Ti znaš sinko, moja časti,
Ki si slika moja istina,
I jednake meni vlasti.

I ne samo dobriem, koje
Prvoga oca hudo dîlo,
Ne sgriešenje bieše svoje
Tamne u jaze zatvorilo;

Dostojale tvoje rane
Jesu podat višnje česti,
I u nebeske svietle strane
Črne iz noći njih odvesti,

Neg narodom sviemkoliciem
Dosle u krivo ki življahu,
I s griesima svoiem prîciem
Rajske od sreće dalek stahu;

Netom čistiem srcem budu
Tvu zagrlit vieru pravu,
Činiti će da dobudu
S malo truda viečnu slavu.

Toliko je moguć bijo
Trud i tvoja smrt preljuta,
Kóm si vas sviet slobodijo
Iz čeljusti pakla kruta.

Ona je, ona zaplatila
Sve što 'e dosle zla na svîti
Ljudska narav sakrivila,
I što će od sad sakriviti.

Samo da se grešnik skruši,
I krivinu svú spovije,
Neimaj straha svojoj duši
Od pakljene stare zmije;

Tvoje krvi kaplja jedna,
Ku prolijo s križa jesi,
Oprati je jaka i vriedna
Sve što 'e griehah pod nebesi';

Još će pozna doć vremena;
U najsladje da jezike
Bit će tvoja smrt slavjena
I spievane tvoje dike.

I spievaocim bit će draže,
Glasit tvoja diela i rîči,
Nego izprazne grčke laže,
Ke toliko vas sviet diči;

Nu slovinski jezik, koji
Od Adrije mora redom
Svukoliku zemlju svoji
Do pučine mrazne ledom;

Nad jezike sve ostale,
Gdi će zakon naš kraljevat,
Neizrečene tvoje hvale
S velikom će slavom pievat,

Razlog bo je, stvorca svoga
Svaki jezik da proslavi,
Da duh svaki hvali Boga
S podniženstvom i ljubavi.

Vidiš onu hrid u moru
Kod slovinskieh doli strana',
I visoku onu goru,
Ka je imenom Brgat zvana.

Ne do vele ondi vîka'
Na slavu se našu gradi
Grad liepoga Dubrovnika,
Bogoljubne stan čeljadi,

Silnoj vlasti nepodložna
Od naroda do naroda,
Viečna će u njem i uzmnožna
S našom častim ctit sloboda!

U njim će se viera prava
Neockvrnjena uzdržati
Kod neviernieh sto država',
Kieh će zli zmaj raztrovati.

U nevierstvu pače istomu,
Sred naroda vrla i bojna,
Veličanstvu po njem tvomu
Davat će se čás dostojna.

Ke će crkve slavne i svete
Sred njegovieh rastiet mirah,
Da u njih zemlje sve časte te,
Ka množ svetieh manastirah?

Tu će dieve nami mile,
Tu nam živiet ljudi ugodni,
Ki s molitvam prîke od sile
Braniti će grad svoj rodni.

Tu će pohrana od svieh draža,
Moguća će stat telesa
Našieh svetac, koji straža
Viečna mu će bit s nebesa';

Tu križ, tu će pelenica
Bit hranjena tvoja sveta,
Kojom majka tva dievica
Povijà te jur dieteta.

Čistiem srebrom, svietliem zlatom
Sve će toj sjat okovano,
Dielo, koje viečnom platom
Bit dostoji darovano.

Tvoj će život tu vrh svega
Spievan biti sladkom piesni;
Ni će imena vîk tvojega
Doć na manje glas uresni;

Nikni, nikni, liepi grade,
Rasti u pravoj stavan vîri,
Tako pasti neće ikade
Stanoviti tvoji miri.

Tvomu stvorcu živi ugodan,
I ljubi ga svóm pameti,
Čestit, miran i slobodan,
Sve ćeš vieke tve živieti!

Medju morem i zemljome
Zasve u goloj sgradjen hridi,
Samo nebo da 'e s tobome,
Tko da vieku tebe uvrîdi?

U moje se spusti ruke
Nebesom ćeš još gospodit,
Ovo moje jesu odluke,
Ovako se ima sgodit!"

Čim kraljestva nebeskoga
Slavni gospod ovo veli,
Ljubjen sinka ljubjenoga
Svóm ljubavi razveseli.

Učenici u toliko
U svom domu skrovni stahu,
Gdi judino dielo prîko
Ne bez srčbe proklinahu.

Biehu od svieta sve države
Medju sobom razdielili,
Gdi će svaki viere prave
Pripoviedat zakon mili.

Ali druga dvanajstoga
Izabraše toga od prije,
Miešte Jude da kletoga
I on rieč božju pripovije.

Taj Matiju dodjè sreća
Da počašćen tiem uresom,
Izbranoga sveta vieća
Broj izpuni drag nebesom.

Zasve da se on brojaše
Od preproste kuće i traga,
Neumrlu mu čás davaše
Mirno srce i ćud blaga.

Snižne ljudi Višnji časti,
I u družbu svoju prima,
Da svietovne oholasti
Podnižiti bude š njima.

Pred nebom su male od ciene
Usijone glave ohole,
Mirne duše i snižene
Napunjaju rajske stole.

Zatiem božji nasliednici,
Rajsku pomoć čim čekaju,
Jedini se svikolici
Na molitvu postavljaju.

S dragom majkom božanstvenom,
Ka š njim staše u istom dvoru,
S mirnom sviesti i sniženom
Oči upriеše svoje uzgoru,

Ter vrućiema besiedami
Govorahu: „Ah da prije
Duh presveti dodje k nami,
Bez koga nam mira nije.

Naš Bog, naš kralj tolikrati
Obećà nam stavnom rieči
Njega u pomoć sgar poslati,
Da sve naše tuge izlieči.

Sva kao su se izvršila,
Ka nam odkrit dostojà se,
I ovega je treba dîla
Svoja svrha da ugleda se.

Hodi, hodi sveti duše,
Vrha dodji našiem mracim,
Prosvietli nam srca i duše
Božanstveniem tvojiem zracim!

Hodi ubožki ćaćko izbrani,
K sinovima tvojim sgara,
Hod žudjeni, hod čekani,
Udioniče rajskieh dara'.

Hod čestiti razgovoru,
Bogoljubna po kom duša
Od svieh dobar plie u moru,
A nebesku slados kuša.

Ti si u trudieh pokoj mili
U nemoćieh zdravlje drago,
Ti si tužnom, koji cvili,
Utiešenje sladko i blago.

Ti si trudniem umrlima
Tihi hladak u vrućini,
Koju s mislim nesviesnima
Njim ognjeni pakô čini.

Ti si svietlos svemoguća
Zviezde i miesec po kój sviete,
Po kój zlatna i goruća
Svud sunčana kola lete.

Svietlos, koja vas sviet kriepi
I naredno prosvietljuje,
Bez ke zraka svi smo sliepi,
Svaki 'e u tminah, svak tuguje.

Ti si ljubav božanstvena,
Ka bez luka i bez striela'
Ljudska srca užežena
Na pravedna nukaš diela!

Koja sliepa i razlika
Kao svietovna ljubav niesi,
Ke pogledu svakolika
Očita su pod nebesi'.

Ti ozdravljaš koga raniš,
A ozdraviti koga budeš,
Dušu od zalah svieh mu braniš,
Pače od viečne smrti bljudeš.

Tvoji čisti nasliednici
O uresu misle tvomu,
Ne o minućoj taštoj dici,
Ni o dobru svietovnomu.

Nebeskoga ćaćka i sina
Ti jedinstvom viečniem skladaš,
I š njim pored jedna istina
Sve stvorenje ljubko vladaš.

Ti si jezer vode žive,
Koje kad se tko napije,
Čestit i drag nebu žive,
I do vieka žedan nije.

Jezer, odkle srcu viernu
Sedam rajskieh rieka' izviru,
Kieh tko uživa slas neizmiernu,
U viečnom je goju i miru.

Jezer, gdi se sve kreposti
I dobrote sve radjaju,
Sva veselja, sve radosti,
Ke blaženi uživaju.

Ti si oganj neumrli,
Na nebeske ki požude
Tiho užiže, a neprli
Dušu, koju tegnut bude.

Koji u način vode čiste,
Koja iz hladna teče vira,
Gnusne plame i nečiste
Krepko gasi i zatira.

Oganj sveti, bez kojega
Svetilište na sviet niedno,
Ni'e primjeno od Višnjega,
Ni pred njime jes pravedno.

Po komu se svietlje i draže,
Čista zlata na priliku,
Dielovanje dobro kaže,
I neumrlu stieče diku.

U kom duša koja izgori,
Jak Feniče viekovita,
Liepša se opet vele stvori
I neumrla žive lîta.

Oganj toli blag i mijo,
Koji u pakô da se uputi,
Jaz bi pakljen moguć bijo
U nebesa obrnuti.

Ti si sunce bez zapada,
Ćaćko je i sin iztok tebi,
Zle se od noći neprepada,
Komu tvoj zrak sine s nebi.

Sunce od koga poharana
Lednieh griehah studen gine,
Koga zracim razgrijana
Vierna duša vîk nestine.

Jer čim grešne mraze haraš
Nje čestito činiš biće,
I svieh dobar u njoj stvaraš
U 'edno jesen i prolîće.

Ti si tihi vietric blagi,
S kiem pravedni mirni brode,
Za doć na kraj rajski, dragi
Svieta ovega mutne vode.

Zlieh požudah vietri opaci
Bieže od tebe tja daleče,
I pakljeni crni oblaci,
Pravu svietlos ki nam prieče.

Ti si, koji vrhu voda'
U početak svieta hodi
Kad stvorenju biće podà,
U komu se sad nahodi.

Stare užežè ti proroke,
I nadahnù kroz moć tvoju,
Da otajne i visoke
Umrliema sgode poju.

Po tvom dielu dieva sveta
Boga u ljudskoj puti začè,
Da krivine grešna svièta
Po njemu se sve potlače.

Pomazanje ti duhovno,
Ti si rajski liek čestiti,
Koji smrtno i otrovno
Svako zlo mož izliečiti.

Tvoja se izriet čás nemore,
Tko se slavit tebe stavlja,
Neizmierno prelit more
U tiesan se sud pripravlja.

Tve velike, tve blažene
Nekrati nam dare veće,
Razgovori ucviljene,
Smiri naše gorke smeće!

Hodi operi gnusno što je,
Što 'e nemoćno hodi ozdravi,
Hod natopi što suho je,
Tvrda omekšaj, kriva izpravi!

Hodi stopli što 'e ledeno,
Da nećuti zle studeni,
Uprav što je izgubjeno,
Kaži sliepiem put žudjeni.

Hodi sladko naše ufanje,
Tebe srce naše želi,
Višnje izpuni obećanje,
Vierne tvoje razveseli.“

Ove rieči, ali ovake
Oci sveti govorahu
Presvetoga duha zrake
Toli željno čim čekahu.

S nečekanom bukom kade
Postà urnebes strašan s gori
Tere uzeše iz nenade
Grmiet vedri višnji dvori.

Zamnì zemlja sve okolo,
Jak da od svud na nju srne
Silnieh vihar plaho kolo,
Stiene i dubje da izvrne.

S takom silom rieka strma
Niz klisure tvrde hrli,
Posred gusta tako grma
Buči u zimu siever vrli.

Plahi urnebes uzmnaža se
U priliku česta treska,
Kao da oborit pripravlja se
Na tle gradja sva nebeska.

Svi se od straha snebivaju,
Koja će ovo bit čudesa
I poglede upravljaju
Zapanjeni put nebesa'.

Iz nebeske kad visine
Širok se oblak lećet pazi,
Ki sunčane pun vedrine
U srećne im dvore ulazi.

Iz oblaka svietla toga,
U hip jedan razdieljeni,
Vrhu glave njih svakoga
Prosiplju se plami ognjeni.

Plami ognjeni, ki priliku
Od jezikah ljudskieh drže,
I bez štete svukoliku
Svetu družbu tiho prže.

Tako snažni kad kovači
Tvrde oklope kovat budu,
Ter se svaki rve i jači
Svrhu podat svomu trudu;

Čim po gvoždju razgrijanu
Na izmienice udaraju,
Ognjenite po svem stanu
Iskre lećet neprestaju.

Tač kad upre zrak sunčani
U sud zlatan i pun vode,
Ki se u liepu dvoru hrani
Uzmnožite od gospode,

Po sve strane od polače,
Sada na pod, sad na mire
Iznosita zraka skače
I svud leti, svudi udire.

S plama svietla i goruća,
Draga očima, srcu mila,
Svakolika gori kuća
Kao da se u raj obratila.

A to 'er višnji ćaćko viečni,
I š njim zaedno sin ljubjeni,
U vez i sklad neizrečni
Medju sobom sjedinjeni,

U hip ognja pravednoga,
S čestitostim tač velikom
Šalju s neba duha svoga
Svojiem draziem nasliednikom.

„Evo Boga, koga ištemo
Evo Boga," svi govore,
„Boga u sebi svi čujemo,
Bogom srca naše gore!"

Zamećući sej besiede,
Božanstveni plam trikrati
Vrhu čela njimi siedè,
Za rajsku im krepos dati.

I tutako presvetime
Duhom ljubko nadahnuti,
Čudnu rados u toj vrîme
I neizmiernu svaki oćuti,

Jur njih pamet razgorjena,
Misli ostavlja tašta svîta,
Ter otajstva božanstvena
Bez nikakve sumnje hita.

Božja ljubav obujmila
Sve je duše jur njihove,
I u njih srce usadila
S noviem mislim želje nove.

Jur bez straha zlobnieh ljudi'
Svi slobodni na dvor gredu,
Da istinu pravu svudi,
I rieč božju pripoviedu.

Njih medeni govor jaki
Moć u sebi taku krije,
Da ih lasno narod svaki
U svoj jezik razumije.

Biehu blazi dni čestiti,
Koji od ružah ime hrane,
S mnogom slavom ke častiti
Palenstiske obće strane,

Sred sionskog grada sveta
Dohodjaše toga radi
Iz razlicieh stranah svieta
Neizbrojene množ čeljadi,

Jer kroz crkvu slavnu svoju
Jeruzalem liepi tada
Veomi scienjen i u broju
Od najliepšieh bieše grada'.

Tu čim božji učenici
Rieč nebesku spoviedaju,
Naravni se svieh jezici
U besiedi njih slušaju.

Parti, Medi, Elamiti,
Kapadoci, Asiani,
Kreti, Arabi, Grci, Sciti,
Bojni Slavi i Rimnjani,

Plodni Egipat i Cirena,
I neizbrojna čeljad ina,
Sred iztočnieh porodjena,
I zapadnieh pokrajina',

Veličine božanstvene,
Jedva sebi što vieruju,
Svaki u jezik svoj hvaljene,
Jedniem ustim skladno čuju;

Svak se veomi čudi od toga,
Čude se oni isti u sebi,
I cieć dara zamiernoga
Hvale daju kralju od nebi.

Ter kao da su u zabiće
Postavili ljudsko tilo,
I da umrlo slabo biće
Sve se od njih odielilo,

S krilim sviesti uzvišene
U nebeske lete dvore,
I uživaju neizrečene
Od blaženieh razgovore.

Svakolika jur su njima
Odkrivena pisma sveta,
Jur dohodne narodima
Prorokuju stvari od svieta.

Iz njih srca razvedrena
Bog je digao tamne oblake,
Kiem svies ljudska zasliepjena
Plodi u sebi misli opake.

I ki u gruboj dotle smeći
Od smrti se prepadahu,
Ter od stvarih svieh trepteći,
Po spilah se sakrivahu,

Puni smione već slobode
Bielodano svud stupaju,
Ni se boje težke od sgode,
Ni za umrli život haju,

Rad ljubavi božje pače
Uljezli bi svi bez straha
Medju plame, medju mače
I zvierenja vrla i plaha.

Tim sviedoče svemu puku,
Kako njihov kralj ljubjeni,
Komu daše smrtnu muku
Ljudi krivo nabunjeni,

Viečnoga oca sin je pravi,
Ki 'e sišao s neba sgara,
U čoviečkoj da naravi
Grieh i viečnu smrt pohara.

Da je svaki od njih spravan
Rad istine ove umriti,
I svoj govor prav i stavan
Istom krvim potvrditi.

S tiem se svaki zlo snebiva,
I skončanje ćuti mnogo,
Ledna srca i strašiva
Da se ukazat igda mogô.

I pun duha presvetoga,
I pun viere nemni prije,
Da za ljubav meštra svoga
Glavu izgubi, krv prolije.

Tač kad lietne sred vrućine
Sione suše zemlju praže
I neizbrojne kroz pukline
Polje i strana žedju kaže,

Tom se oblacim nebô sklopi,
I daž za tiem žudjen pade,
Pitnom vodom ter natopi
I napoji sve livade:

Trave i žita, koja dotle
S mnogom boli svieh težaka'
Vidjahu se ležat po tle
Blieda, usahla i nejaka.

U veselju i u goju
Sva se tajčas oporave,
I naravnu zelen svoju
Polja i luzi na se stave.

U sva od svieta četr diela
Razdieljeni tiem odhode,
Svud glaseći slavna diela
Nebeskoga vojevode.

Ter njihove rieči (kako
Staro pismo prorokuje)
Pod nebesim miesto svako,
I država svaka čuje.

Niedan narod neostaje,
Bez njihova spoviedanja,
I gdi žarko sunce ustaje,
I gdi u more pak se uklanja.

Sievernomu zemlje ledu,
I vrućinam podložene
Rieč nebesku čuju, i gredu
Pod zakone božanstvene.

Tač kažući dobra istina
Od čeljadi svake vrste
U ime oca i u ime sina,
U ime sveta duha krste!

Srećna voda i čestita,
S uzmnoženjem prave viere
Grieh iztočni i sve od svîta
Griehe ostale plače i pere;

Zlieh Bogovah' zakon gine,
Pada na tle zakon stari,
Bogu istinom svud se čine
Slavne crkve, sveti otari.

Srećni puci uzmnožiti,
Ki primaju vieru novu,
Kršćani se po svem svîti
'S mnogom svojom srećom zovu.

Raste narod mili Bogu
S noviem redom zlatnieh vieka',
Ni mu vrha doći mogu
Silne vlasti pakla prieka!

S v r h a.

A.

A' mjesto *Ah.*

Adria, e, varoš, od koje more jadransko dobi ime. U pjev. XXIV. Adria more piše. Adriatisches Meer. Mare adriaticum. Odtale adriatički, adrianski.

Ajer, a, zrak, die Luft, aër.

Arka, e, biaše kod židovah prekrasan sanduk, koji je stojao na najsvetiem mjestu templa, i u kom se je zakon židovah na dvie kamenite table čuvao. Die Arche. Archa.

Arpia, e, Harpia se pišu takodjer. Bile su četr: Aello, Podarge, Okypete i Kelaeno, a drugi ih zovu: Thyella, Acholoe, Aellopos, Nikothoe i t. d. Slikaju jik kao grabeće ptice s djevojačkim obrazom. Bile su zlohotne srde i nepriazne čovjeku. Harpya.

Azian, a, Azianac t. j. čovjek iz Azie, der Asiate, Asianus.

B.

Bah, vidi ubah.

Besiednik, a, govornik, der Redner, Sprecher, orator.

Bezočiti, im, v. imp. bezstidnim biti, unverschämt sein, impudens esse,

Biest, i, obiest, Uebermuth, Wuth, rabies.

Blazniti, im, v. imp. umiljavati se, ciganiti, schmeicheln, erschmeicheln, adulare.

Blejati, jim, v. imp. blö ken, balare.

Bliestiti, im, v. pf. blistati se, bliskati se, glänzen, coruscare, fulgere.

Brgat, klisura nad Dubrovnikom.

Brodar, a, ladjar, Schiffsmann, nauta.

C.

Centaur, a. To su bili ljudi, kojih tielo oko želudca počamši u konja prelažaše, tako, da su bili pò konja a pò čovjeka. Bili su srdite i goropadne ćudi. Centaurus.

Cirena, e. Država u Africi, koja je uprav ondje ležala, gdje je današnji Tunis. Cyrena.

Crepat, isto što crpsti, crpiti, crpati, pljem etc. pem, v. imp. grabiti, schöpfen, haurire.

Čavao, la, klin, ekser, Nagel, clavus.

Čerga, e, šator, čador, ein Zelt, tentorium, tabernaculum.

Četrdni, indecl. vrieme od četir dana, vier Tage, Frist, quatriduum.

Ča, adv. tia, weit, procul.

D.

Dahniti, em, v. pf. 1. oddahniti, Athem schöpfen, halare, spirare; 2. malo smrditi, udarati, tuknuti, riechen, ein venig stinken, foetere.

Deri, adv. dori, tija, ća, völlig, a integro usque.
Diljina, e, to isto što duljina, dalečina.
Djavlji, a, e, vražji, des Teufels, diabolicus.
Dobiće, a, pobjeda, der Sieg, victoria.
Drava, e, rieka, koja dolazeć iz Kranjske, ter prošavši doljnu Štajersku, teče uzduž medje hrvatsko-slavonske i ugarske, te niže Osieka kod Almaša sa Dunajom spliva. Die Drau, Dravus.
Drugako, to isto što i drugačie.
Družina, e, domaći, Hausgesinde, familiares, domestici.

E.

Elamit, a, čovjek države elamitske u Azii, der Elamiter, Elamita. Elymais bila je država spadajuća u prestaro vrieme k persianskomu carstvu. Sad joj nema ni traga ni glasa.
Element, a, živalj, das Element, elementum.
Egit, a, to isto što Egipt ili Egipat.

F.

Farizeo, a. Biahu mudri i učeni ljudi u narodu čivutskome, no srca zlobna i pokvarena. Kao gospodujućoj stranki priećaše joj od Isukrsta, kojino se puka držaše pogibelj, te zato ga gledaše uništiti. Pharisaeus, Pharisaeer.
Fenicia, e. To biaše u susjedstvu Palestine država bogata i umnjetnošću te rukotvorjem glasovita. Phönicien, Phoenicia.
Filisteo, a. Filistei bili su narod u Kananeji zemlji Čivutima po Bogu obrečenoj, koje su Čivuti morali potuči a i poslie navjeke š njimi bojevati, š čega su jedni druge veoma mrzili. Philisteus.
Flegeton, strašna pakljena rieka, ognjenim valima tekuća i žarovite klisure sobom váljajuća. Phlegethon.

G.

Ganges, je rieka u indijskoj državi u Azii, i držana je od Indiancah za svetu. Utiče u bengalski zaliev. Ganges.
Gerion, a; po stariem basnama: čovjek tri tiela imajući. Gerion.
Gib, a; zavitak, der Bug, Einbug, plicatura, fleus.
Giganat, nta; gorostasnik, der Riese, gigas.
Glaviti, im v. impf. obsvjedočavati, überzeugen, persvadere.
Glavnja, e; baklja, goruće drvo, Fackel, brennendes Scheit, titio, torris.
Gnjio, la, o; trul, verfault, putrefactus.
Gnusan, sna, o, grstav, pogan, schmutzig, unrein, spurcus, sordiclus.
Gorgone, ah. To biahu tri ljepote djevojke, al jer se na krasotu svoju ponosiše, budu od Bogovah u nakazni obraćene, a na glavi jim zmije mjesto kose stvorene, zubi veparski, ruke od mjeda, i krila o glavi, s kojima treptiše u zraku. Tolika biaše grdoba u njiovom licu, da tko unj pogledà, okameni. Nazvahu je: Meduza, Euriale, i Steno. — Jeorganae. Iz grčkoga bajoslovja.
Grubiti, im, v. imp. ružiti, nagrditi, verunstalten, deformare.
Guba, e; 1. krasta, Aussatz, lepra. 2. trud, Schvamm, fungus, arborum.

H.

Hip, a; kip, das Bild, figura.
Hoća, e; hotenje, das Wollen, voluntas.

I.

Idra, e, Hydra, zmija, koju je Hreljo u Cernanskoj blatuštini smlatio, premda joj je, kad bi jednu odsjekao, mlogo više glavah iz trupa izrastlo. U boju š njome dosjeti se Hreljo, da treba spalit ono mjesto, gdje se odsječe glava, i učinivši tako, smakne ju. Hydra iz grčkog bajoslovja.
Indostanin, a. Čovjek naroda i države indostanske u Azii, der Hindu, Indus.
Inokostan, na, o; usamljen, abgesondert, allein, solitarius.
Izmienice, adv. na izmjenu, wechselweise, vicissim vel per turnum.
Iztočan, na, o; što iztiče, entquillend, originarius. Grieh iztočni, die Erbsünde, peccatum originale.
Izvedati, am, v. imp. nachforschen, erkundigen, inquirere, examinare.

J.

Jama, je ime vlastito, kojim naziva Palmotić poglavara djavolskoga. Der Name des Fürsten der Teufeln. Principis djabolorum cognomentum.
Jerik, a; grad u Palestini, Jericho.
Jeruzalem, a; glavni grad države čivutske.
Jes mjesto jest.
Jordan, a; rieka u državi židovskoj,

K.

Kadilo, a; 1. kadionica, das Rauchfass, turribulum. 2. miris, Wohlgeruch, odor suavis.
Kapadoc, a. Kapadočanin iz male Azie, der Kapadocier, Capadocius.
Kapitoski, a, o; Kapitol biaše briežuljak u sred Rima, na kom je bio sazidan hram Jupitra i više drugih bogovah i boginjah, te zato najsvetie miesto u Rimu. Capitolium.
Kaukaz je gora, koja se proteže medju crnim i hvalinskim morem, i nosi to ime i u naše vrieme. Caucasus.
Kimera, e. Po Omerovom opisu bila je spreda lav, a straga zmaj, a u sriedi koza, i modri plamen lizao joj je nozdrve. Chimaera. Iz grčkog bojoslovja.
Klast to isto, što i kljast.
Klepiti, to isto što i hlepiti.
Kočito. Rieka s blatnom, gadnom vodom, po kojoj bredjaše Charon amo tamo, da preveze duše umrvših u drugi sviet i pakao, Tartarus zvani. Cocytus.
Kon, conj. potlie neg, iza kako, nachdem, postquam.
Koprena, e; zastor, Schleier, velum.
Kor, 1. u crkvi uzvišeno mjesto, Chor, chorus. 2. Skladnopievanje, Chor in der Musik, concentus musicus.
Krečina, e; stalnost, Standhaftigkeit, Festigkeit, firmitas, constantia.
Kret, a. Krećanin t. j. stanovnik grčkog ostrva Krete, der Kretenser, Cretensis
Krknuti, nem. v. pf. izustit, prosloviti, ein Wort hervorbringen, sich mucksen, obmutexentium instar verba profe.re.
Ktieti isto što i htieti.
Kučati se, am, v. imp. ticati se, reichen, protendere se se,
Kučić, a; psetance, Hündlein, canis.

Kučiti, im; v. imp. brinuti se, sich angelegen sein lassen, studere,

L.

Letušti, to isto što i letući.

Limbo, a; limba, e; očistilište t. j. mjesto kud dodju griešne duše mrtvih, koje nisu proklete, dok se izpokore, i za nebo priprave, Fegfeuer, purgatorium.

Lira, e; tambura, Leyer, Lyra.

List od noge, Wade, auch das ganze Schienbein, sura.

Ljubi u strofi 73. pievanja II. str. 12. mjesto *ljubavi*.

Ljuštura, e; ljuska, e, Schuppe, squama,

Loćika, e; šalata, der Salat, lactura.

Lotar, ra, o; lien, faul, piger, ignavus.

M.

Malomanj, adv. skoro, fast, pene, fere.

Mama, e; *mamka*, e; koma, der Köder, Mecebra .

Manastir, a; samostan, das Kloster, monasterium.

Med, a; čovjek naroda medskoga il medijskoga, koji biaše jednoč silan cvatuć u Azii, der Meder, Medus.

Meštar, ra; naučitelj, Lehrer, magister.

Miest, i; isto što je i mjesto.

Motrit, im; v. imp. nenavidit, zlo misliti, beneiden, übelwollen, invidere, malignare. U Piev. XV. strof. 73.

Proć svomu se stvorcu i Bogu
Vrhe motrit neuztruča.

N.

Nadrazložiti, im; v. pf. s razlogom predobiti, überweisen, argumentis validioribus aliquid probare.

Najest, i; proždrlost, Vollerei, Freugier, gula, aviditas in manducando.

Naježiti, im, v. pf. uplašiti se, erschrecken, sich fürchten, terrefieri, perhorrere.

Nakaznik, a; nagrdjen od naravi čovjek, Missgeburt, monstruosus.

Nanizati, žem; v. impf., auf einen Faden ansammeln, filo traducere.

Napast, i; izkušanje, die Versuchnng, tentatio a malo genio,

Narod, a; u pjev. XXIV. strofa 61, od naroda do naroda, von Geschlechte zu Geschlechte, ex generatione in generationem.

Našten, to isto što i nadjen.

Navlaš, eigens, ex professo.

Nemoć, i; bolest, Krankheit, infirmitas.

Netom, adv. kako, čim, alsogleich als, simul atque.

Nilo. Rieka u Egiptu, koja se razlieva svake godine, i osobito plodnu čini zemlju. Utiče u more sredozemno. *Nilus*.

O.

Občiti, im; v. impf. 1. običavati, pflegen, solere; 2 družiti se, umgehen, conversari; 3. razgovarati se med sobom, sich berathen, consultare ad invicem; 4. očitovati, offenbaren, comunicare.

Ocean, a; veliko more, das grosse Meer, Oceanus.
Obrtan, na, no; 1. okretan, leicht zu wenden, zu bekehren, qui facile potest verti in omnem partem. 2. živ, flink, agilis, vivax.
Ockrnniti, nem; v. pf. oskvrniti, osramotiti, beflecken, entheiligen, violare, corrumpere.
Ohmica, e; kokica, das Hünchen, pullus.
Okac, adv. t. j. oko, um, circum.
Okasti, u o; 1. okat, pun očiuh, der Augen hat, oculens. 2. prikujast, getupft, maculis distinctus. Vid. pjev. XXIII. strofu 39. na strani 208. *Uzaviti teg okasti*, t. j. mrežu.
Okropiti, im v. pf. poškropiti, spritzen, bespritzen, aspergere.
Ondiera t. j. ondje.
Opojavljati, avi, v. imp. i ope pojaviti, beleben, vivificare; uzdahe opojavljat, neprestano uzdisat.
Osjeknnti se, nem. v. pf. jemanden anfahren, aspere alloqui, succensere.
Oslić, a; magare, das Eselein, asellus.
Ostrižen, a, o; ošišan, abgescheert, forficibus resectus.
Ostat se, u piev. II. strof. 32. str. 10. mjesto odstati se, sich entfernen, sese auferre.

P.

Palenstiski, a, o; palestinski adject. od Palestine, kojim se imenom domovina naroda čivutskoga nazivaše.
Part, a, čovjek naroda partskoga iz Azie, der Parthe, Parthus. Obstojalo je u starodavnosti carstvo partisko, med hvalinskim i persiskim morem, al propade, i danas naroda partiskoga više u Azii nema.
Pehar, a; čaša, der Becher,
Pelenica, e; diminut. od pelena, die Windel, fascia.
Petlja, e; kopčica, Knopf, nodi genus ex fune.
Pitan, na, o; bogat, reich, abundans. 2. krman, nahrhaft, vi nutriendi polens 3. pun, woll, refertus, plenus.
Piton, a; po Mythologii biaše ovo grdna velika zmija. Kad bi ova neman svoje čeljusti raztvorila, ušle su unj po ciele rieke, a s naježenom grivom ticala je zviezde. Ubi ju Apollo. Iz grčkog bajoslovja: Pithon.
Plandovanje, a; opočivanje, die Ruhe, otium. 2. Stanovanje, Wohnung, habitatio.
Pljena, e; plien, Beute, praeda.
Podniženstvo, a; poniznost, Demuth, humilitas.
Pogodjaj, a; pogodba, Uebereinkommen, consensus, comentio.
Pohrana vidi sprema.
Polifem, a; po grčkoj mitologii bio je ovaj najveći kiklop, vulkanov kalfa, imajuć tri oka, jedno na pol čela; bio je gorostasan velmož, kujući za Jupitra grómovite striele. Polyphemos.
Poma, e; vrst drveta, die Palme, palma.
Pomiljati, am; v. impf. pomoliti, erscheinen, sich zeigen, apparere.
Popuznuti, popuzti, znem; v. pf. pustiti se, verfallen, sich ergeben, labi.
Poskupiti, im; v pf. posve sabrati, versammeln, congregare.
Posmucan, a, o; potezan, gezerrt, distentus.
Pošavtati mjesto *pošaptati*, leise reden, mussitare.
Poštiti, isto što i poštovati, verehren, revereri, honorare.
Povijati am; v. impf. umotati, einwickeln, involvere.

Potukani, a, o. Od potukati; nagovoriti, potaknuti, angespornet, bewegt, beredet, Incitatus, exstimulatus.

Površ, i; vrhunac, Gipfel, fastigium montis.

Praštiti, im; v. impf. 1. goruć, puckati, lodern, ardendo crepitare; 2. svirkati, veli se kad sirovo drvo gori, subcantilatus crudi ligni semiardentis; 3. škripati (n. p. pod nogama snieg).

Pražiti, im; v. impf. pržiti, peći, braten, backen, ustulare, torrere.

Prehiniti, im; v. impf. pretvoriti se prievare radi, erheucheln, verstellen, simulare, fingare.

Premetati, ćem; v. impf. prelaziti, übersetzen, pertransire. Piev. XXIII. strofa 31. Petar — — prometaše s brzom plavi more; prebrodjaše, überschiffen, transfretare.

Preprodavati se, jem v. imp. izdavati se, sich ausgeben, gloriari, se jactare.

Prikazan, azni; utvara, eine Erscheinung, phatasia, visio, spectrum.

Prodol, a; prodolje, prodolina, das Thal, vallis.

Prvica, e; prviput, das erste Mal, prima vix. —

Prvina, e; prvica, erstesmal, primitiae.

Pučina mrazna ledom, t. j. ledeno more, Eismeer, mare glaciale.

Puklina, e; pucojka, pukotina, der Sprung, ruptura, fissura.

R.

Rab, a; sluga, rob, Diener, Sclave, servus.

Razaprani, a, o, razporen. Mjesto *razporena* na str. 129. Zertrennen, metaph. zerissen.

Razkosan, a, o; raztrepen, razpletenieh kosah, mit fliegenden Haar, comas dissipatas habens.

Razkršće, a; razkrstica, Kreuzweg, quadrivium, compitum.

Rim, a; varoš, koja postade mudrom politikom svojeg stanovničtva gospodjom svieta. Rom. Roma. Rimski, a, o; što je na Rim spadalo, römisch, romanus, a, um.

Rimjanin, ana; Rimljanin stanovnik rimskoga carstva, der Römer, Romanus.

Rogobora, e; vika, das Murren, Getümmel, murmur, tumultus.

Rogoboriti, im; v. imp. burkati, murren, tumultari.

Roniti suze, to što i lievati suze.

Run, a; ovčja vuna, die abgeschorene Schafwolle, wenn sie noch zusammenhängt, vellus.

Ržiti, ržati, im; vrištati kao konj, wiehern, hinnire.

S.

Samohoć, adv. svojevoljno, eigenwillig, sponte.

Sažeti iliti zažeti, žmem, v. imp. stisnuti, zadrücken, comprimere. Od očiuh se kaže, mjesto zaklopljene iliti zažmirene.

Scila, e. Strahovita morska nakaza med Siciliom i Italiom; ima 12 noguh, no sa svima je uz morsku klisuru prikovana, te š njima nikomu ništa nauditi nemože; al zato ruči od glada i bjesnoće; njezinih šest glavah i trostruko zubate čeljusti ugrabe sve, što joj se približi. Kad ladja blizu nje prolazi mora ju s nekoliko nahraniti. Malja se, kao gorostasna ženturina, koja je zamahnula veslom, kao da će kog ubiti. Skylla. Scylla.

Scit, a; čovjek naroda scitskoga, der Scithier, Scythus.

Sfing, a; u neznabožka vremena bila je nakaza s obrazom, prsima i glasom djevojač-

kim, s ptičjima kreljutima, s pasjim trupom, s lavskim panjagama i s repom od aždaje. Ovo je nakaza ljudma, koji bi pokraj nje prolazili, zagonetala, pa tko joj neodgonetne, onog bi pojela. Sphynx.

Sietba, e; 1. sijanje, das Säen, seminatio; 2. posijano, das gesäete, satum; 3. vrieme od sijanja, Säezeit, tempus sativum, sationis, sementis.

Sion, a; sionski, a, o. Sion biaše u Jeruzalimu sveto brdašce, na kome je stajao hram božji.

Siria, e. Država, koja je ležala na sjeveru kod Palestine. Syria.

Sklo, a; isto što i staklo, srča.

Skoriepiti, to isto što izkoriepiti.

Sok, a; der Saft, succus.

Skrušen, a, o; pokajan, reuig, poenitens, contritus.

Skvičiti, čati, čim; v. imp. žalostno vrištiti, winseln, tristem gemitum edere, gemere, ejulare, vagire.

Slast, i; 1. sladkost, die Süsse, dulcedo; 2. veselje, uživanje, die Lust, deliciae, fructio.

Slav, a; Slavjanin, der Slave, Slavus.

Smamiti, im se; v. pf. pomamiti, wüttend werden, furere, insanire.

Sniet, i; žitna bolest, Brand in Getreide, uredo.

Sprema, e; der Aufbewahrungsort, depositorium, conservatium.

Staja, e; stan, postojbina, Wohnung, habitatio.

Starosta, e; starešina, der Aelteste, senator.

Stisnuti, nem; v. imp. 1. zebsti, hladiti, kalt werden, rigescere 2. okamenjivati se, versteinern, petrificari.

Sumporan, na, o; žvepljen, von Schwefel, sulphureus.

Svojiti, im; v. imp. za sebe uzimati, sich zueignen, sibi appropriare.

Šteći, mjesto štijući.

T.

Tabor, biaše brieg u Palestini ublizu genezaretskoga jezera, oko kojega Isukrst rado boravljaše. Tabor mons.

Teg, a; 1. posao, die Arbeit, labor; 2. čim se što potegnuti može, womit man etwas ziehen kann, res, qua quid trahitur. str. 208. Uzoviti teg okasti na ukazano mjesto meću; t. j. mrežu bacaju.

Tegotan, a, o; trudan, Schwanger, gravidus.

Templo, a; tempao, crkva na latinskom jeziku, der Tempel, templum.

Tkoji, a, e; to isto što i koji, a, e.

Tiberio car rimski, koji je vladao od 14 — 37 po narodj. Isukrstovu.

Tresak, ka. 1. striela od groma, munja, Blitz, fulgur; 2. grom, der Donner, tonitru; 3. topovski ili puščani glas, der Hall des Geschützes, crepitus tormenti vel sclopi.

Trišlja, e; 1. mirtvika, Mastixbaum, lentiscus. 2. baklja od mirtvike, eine Martir, Baum, Fackel, faculae a lentisco.

Trozubje, a; vile od tri zuba, ein Dreizahn, tridens.

Tutako, odmah, alsogleich, illico.

U.

Ubah, istom, baš, još, onda, uprav, eben, erst, just, amussim, sic, plane.

Udionik, a; učestnik, Theilnehmer, particeps.
Uglaviti, ujem, v. imp. utvrditi, befestigen, bestärken, obfirmare.
Uprostiti, im, v. pf. izpraviti, gerade machen, erigere, dirigere.
Uprtiti, im, v. pf. natovariti, aufladen, onerare.
Usion, a, o; silan, silovan, silovit, hart, kräftig, durus, firmus.
Uvedati, am; v. imp. saznavati, erforschen, explorare.
Uzoviti, a, o; 1. pun uzlovah, knottig, nodosus; 2. sastavljen od uzlićah, aus striken, e cordis confectus: *Uzoviti* teg *okasti*, str. 208. hoće reći: *mreža*..
Ustručati se, uztručam se i uztručavati se, vam, v. imp. 1. uzdržati se, sich enthalten, se abstinere, 2. bojati se, fürchten timere.

V.

Vapa, e; para, sapa, der Aushauch, Dunst, vapor.
Veličak, ka, o; velik, gross, grandis.
Vedći, a o; stari, alt, vetus.
Vil, i; to isto što i *vila*.
Vrsta, e; to isto što i vrst, i.
Vuhovenstvo, a; Vuhovanje, a, 1. prevara, himba, der Betrug, fallacia, fraus, dolus; 2. ulagivanje, laskanje, Verstellung, Schmeichelei, fictio, simulatio, adulatio. Adjectivum je vuhven, i odtale ime vuhvenost, sti.

Z.

Žaglava, e, svrha, das Ende, finis.
Zamaha, e; to isto što *zamah*, a.
Zapeti, nem. v. pf. zadjeti se, sich an etwas stossen, impedire aliqua re.
Zaupiti, im; v. pf. zavapiti, schreien, clamare.
Zavijati, jem; v. pf. zavijam, ivjem; v. imp. heulen, utulare.
Zračan, a, o; što od zraka dodje, strahlend, radialis, radians,
Žarovit, a, o; isto što zrak.
Ždeći, isto što žeći, t. j. paliti, brennen, urere.